

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
COMMUNITY ENTERPRISE DEVELOPMENT IN SMALL SME ENTREPRENEURSHIP
USING THE PLC PROCESS, THE COMMUNITY OF PROFESSIONAL LEARNING AT
BUENGPHRA DISTRICT, PHITSANULOK PROVINCE.

โดย

นางสรินญา มารศรี

พระวิฑูรย์ ปภัสสรญาโณ (โกฏินกรรจ)

นายกิตติศักดิ์ แห่งทอง

นางกนกวรรณ ขอบทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761165

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

COMMUNITY ENTERPRISE DEVELOPMENT IN SMALL SME
ENTREPRENEURSHIP USING THE PLC PROCESS, THE COMMUNITY OF
PROFESSIONAL LEARNING AT BUENGPHRA DISTRICT, PHITSANULOK
PROVINCE.

โดย

นางสรินญา มารศรี

พระวิฑูรย์ ปภัสสรญาโณ (โกฏินกรรจ์)

นายกิตติศักดิ์ แห่งทอง

นางกนกวรรณ ขอบทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761165

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Community Enterprise Development in Small SME Entrepreneurship.
Using the PLC process, the community of professional learning at
BuengPhra District, Phitsanulok Province.

By

Mrs. Sarinya Marasri

PhraWitawat Kodchakun (Paphadsarayano)

Mr. Kittisak Thangtong

Mrs. Kanokwan Khobthong

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Buddhachinaraj Buddhist College

B.E. 2561

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU RS 610761165

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย :	การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ผู้วิจัย :	นางสรินญา มารศรี พระวิหวัส ปภัสสรญาโณ (โกฏินกรรจ) นายกิตติศักดิ์ แห่งทอง นางกนกวรรณ ขอบทอง
ส่วนงาน :	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
ปีงบประมาณ :	๒๕๖๑
ทุนอุดหนุนการวิจัย :	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกและเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ใช้รูปแบบการวิจัยดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครั้งนี้คือ ประชาชนในชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน ๓ กลุ่มได้แก่ กลุ่มประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในตำบลบึงพระ จำนวน ๑๒๐ คน กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน ๑๐ คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน ๑๐ คน รวม ๑๔๐ คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยถอดความข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก ถอดความจากเครื่องบันทึกเสียง มาตรวจสอบอย่างมีระบบเกี่ยวกับหัวข้อที่ต้องการวิเคราะห์ที่ปรากฏอยู่ในส่วนต่างๆ ของการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งหมด และสรุปประเด็น (Thematic Analysis) จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ยืนยันข้อมูลที่ได้โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบเชื่อมโยงสามเส้า (Triangulation) จัดหมวดหมู่ข้อมูลและแปลความหมายข้อค้นพบที่สำคัญในการวิจัย นำเสนอข้อมูล โดยอยู่ในรูปการบรรยาย (Description)

ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสังเคราะห์และตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาศักยภาพ

ผู้ประกอบการชุมชน การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๔ จึงเห็นได้ว่าควรรนำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยนำไปพัฒนารูปแบบดังกล่าวเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการทดลองต่อไปได้ ด้านปัญหาพบว่าชาววัดถุดิบ เครื่องมือการผลิตที่ทันสมัย ด้านโลจิสติกส์ ด้านเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานขาดทักษะแรงงาน ขาดการออกแบบฉลากผลิตภัณฑ์ที่ดึงดูดความสนใจของลูกค้า ด้านภาษาที่ยังไม่สามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์แต่ละครั้งของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร่ตำบลบึงพระ มีคุณภาพไม่เหมือนกัน ไม่สม่ำเสมอกรรมวิธีการผลิตไม่ทันสมัยไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลก ผู้ผลิตของกลุ่มก็เกรงว่าผลิตออกมาแล้วไม่สามารถหาตลาดได้ปัญหาที่ตามมาคือจากเดิมที่ผลิตแล้วขายเป็นตลาดเชิงรับจึงมีการปรับปรุงใหม่ให้เป็นตลาดเชิงรุกที่เกิดจากวงสนทนาโดยใช้กระบวนการ PLC

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้พัฒนารูปแบบการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร่ตำบลบึงพระ โดยใช้กระบวนการ PLC สู่การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานดังนี้ ๑) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน ๒) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น ลดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Derivatization) ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ๓) การรวมกลุ่มเพื่อนำเรื่องการเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนสู่การดำเนินการ ๔) การร่วมมือร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบการ ๕) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสฐานร่วม (Shared values and norms) สู่การออกแบบฉลากของผลิตภัณฑ์ที่ดึงดูดความสนใจและสามารถเชื่อมโยงให้ผู้บริโภคได้เห็นชัดเจนมากขึ้นว่าสินค้าจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร่ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นอกจากได้ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาดั้งเดิม และมีคุณภาพในราคายุติธรรมแล้วเป็นอีกทางหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนชาวบ้านที่ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตนเองมีรายได้ในการช่วยเหลือครอบครัวเป็นการเพิ่มจุดขายไปยังกลุ่มเป้าหมายที่อยากสนับสนุนและกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีโอกาสแสดงบทบาททั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลและได้แสดงบทบาทการเป็นที่ปรึกษา (Advisor) การเป็นที่เลี้ยง (Mentor) และการเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) ก็ ในระหว่างที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยกัน ที่เกิดจากบทบาทของการพัฒนางานโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Research Title : The development of community enterprise groups in
The area of small and medium-sized SME
entrepreneurs by using the PLC of Professional Learning
Community, Bueng Phra Sub-district, Mueang District,
Phitsanulok Province.

Researchers : Mrs.Sarinya Marasri and Group.

Department : Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Buddhachinnaraj Buddhist College.

Fiscal Year : 2561 / 2018

Research Scholarship Sponsor : Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the administration and participation level of community enterprise management of Bueng Phra Am Muang Subdistrict, Phitsanulok Province. To study the level of problems and participation in the development of community enterprise in Bueng Phra Subdistrict, Mueang District, Phitsanulok Province and To analyze the factors that affect the development of community enterprise groups By using the PLC professional learning community process Use the qualitative research model and the participatory action research. Mixed Methods Research data collection and data analysis The population and this sample are people in Bueng Phra Subdistrict, Muang District, Phitsanulok Province. The samples were divided into 3 groups which are 120 people living in Bueng Phra Subdistrict, 10 community leaders and 10 government and private officials, including 140 people. Content Analysis) by transcribing the data from the in-depth interview record. Transcription from the voice recorder Come to have a systematic examination of the topics to be analyzed in various sections Of all in-depth interviews And summarize the issues (Thematic Analysis), then check the completeness of the information Confirm the information obtained using the triangular link checking

method. (Triangulation) categorize information and interpret important findings in research. Present the information in a lecture format. (Description)

The results of the research showed that

Administration and level of participation in community enterprise management of Bueng Phra Am Muang Subdistrict, Phitsanulok Province In order to synthesize and examine the model of capacity development for community entrepreneurs. Community Enterprise Development Group By using the PLC professional learning community process With assessment of suitability at a high level With an average of 4.34, it can be seen that issues with a low average should be used to develop the said model so that it can be used in further experiments. As for the problems, the raw materials Modern production tools Logistics Technology comes to help with operations, lack of labor skills Lacking product label designs that attract customers' attention Regarding the language that is not yet able to present each product of the herbal community enterprise, Bueng Phra Subdistrict Not the same quality The production process is uneven, unable to compete with the world market. Manufacturers of the group are afraid that it has been produced and unable to find the market. The next problem is that from the original that was produced and sold as a reactive market, it has been rearranged to be a proactive market resulting from conversation using the PLC process.

Analysis of factors affecting the development of community enterprise groups By using the PLC professional learning community process Developed the model of the herbal community enterprise activities in Bueng Phra Subdistrict by using the PLC process to change the culture of the community enterprise groups in the operation as follows: 1) The opportunity for reflective dialogue between each other. Greater interaction among community enterprise members Reduce feelings of loneliness (Derivatization) in product development of community enterprise members 3) Integration in order to focus on learning of community enterprise members to operate 4) Collaboration among entrepreneurs 5) Exchange of valuable issues Popular and shared norms (Shared values and norms) to design product labels that attract and can connect consumers to see more clearly that the product Community Enterprise herbs Bueng Phra Phitsanulok. Aside from obtaining products that are

unique to traditional wisdom And with quality at a fair price, it is another way to support disadvantaged villagers to become self-reliant and have income to help their families, increasing the selling point to the target group that wants to support and distribute income. For the people in the community And community enterprise members have the opportunity to both act as informants and to act as advisors, mentors and specialists while helping their peers together. Resulting from the role of job development using community process, professional learning community.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ แบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการวิจัย โดยศึกษาในพื้นที่ ในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนโดยการใช้วิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนอย่างเป็นระบบ

คณะผู้วิจัย ขออนุโมทนาขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์รวมทั้งผู้บริหารเจ้าหน้าที่ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ได้เห็นความสำคัญของการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อยในตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ให้มีรูปแบบในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในการสร้างรายได้และรากฐานที่สำคัญของชุมชน

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาชี้แนะ ต่อการดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณผู้ร่วมวิจัยคณะทีมงานและประชาชนในพื้นที่ตำบลบึงพระ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลชุมชน การสร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนและขอบคุณหน่วยงานในพื้นที่ที่อำนวยความสะดวกในการลงชุมชนและข้อมูลพื้นฐานต่างๆที่มีความจำเป็นต่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสรินญา มารศรี และคณะ

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๔
๑.๓ ปัญหาการวิจัย.....	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย.....	๕
๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	๖
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๘
๒.๑ แนวคิดวิสาหกิจชุมชน.....	๘
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับ (PLC) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	๒๑
๒.๓ แนวคิดการมีส่วนร่วม.....	๔๘
๒.๔ แนวคิดการจัดการความรู้.....	๕๑

๒.๕ แนวคิดผู้ประกอบการ.....	๖๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๖๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๗๔
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๗๔
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๗๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๗๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๗๘
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๗๘
๓.๖ การสรุปผลข้อมูล.....	๗๙
บทที่ ๔ ผลการวิจัย.....	๘๕
๔.๑ ผลการวิจัย ตอนที่ ๑ ศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการ จัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัด พิษณุโลก.....	๘๕
๔.๒ ผลการวิจัย ตอนที่ ๒ ศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.....	๙๒
๔.๓ ผลการวิจัย ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่ม วิสาหกิจชุมชนโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	๑๒๒
๔.๔ องค์กรความรู้จากการวิจัย.....	๑๓๙
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๔๑
๕.๑ สรุปตามวัตถุประสงค์.....	๑๔๑
๕.๒ สรุปผลการวิจัย.....	๑๔๑

๕.๓ อภิปรายผล.....	๑๔๕
๕.๔ ข้อเสนอแนะ.....	๑๕๒
บรรณานุกรม.....	๑๕๔
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย.....	๑๕๘
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญ, ผู้ให้ข้อมูล, ผู้ทรงคุณวุฒิ, หนังสือขออนุญาตลงพื้นที่....	๑๗๔
ภาคผนวก ค ภาพถ่ายการลงพื้นที่ดำเนินการวิจัย.....	๑๙๐
ภาคผนวก ง เอกสารการนำเสนอบทความวิจัย, การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.	๒๑๓
ประวัติผู้วิจัย และคณะ.....	๒๑๗

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๑ ความหมายของมิติของการเป็นผู้ประกอบการ.....	๖๖
ตารางที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	๘๖
ตารางที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ.....	๘๗

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ ๑ พีระมิตแสดงลำดับขั้นหรือโครงสร้างของความรู้.....	๕๕
ภาพที่ ๒ ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งแห่งความรู้ของ นาโอะ.....	๕๖
ภาพที่ ๓ กระบวนการ SECI Model	๕๗
ภาพที่ ๔ รูปแบบการจัดการความรู้รูปแบบปลาทุ.....	๖๑
ภาพที่ ๕ รูปแบบของการจัดการความรู้ Xerox Model	๖๒
ภาพที่ ๖ วงจรการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.....	๑๐๗
ภาพที่ ๗ ระบบกระบวนการ PLC ไปใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน.....	๑๐๘
ภาพที่ ๘ Flow Chart ขั้นตอนการนำรูปแบบ PLC ไปใช้ในวิสาหกิจชุมชน.....	๑๒๑
ภาพที่ ๙ รูปภาพ ๔.๗ รูปภาพตัวอย่างเนื้อหาในเฟซบุ๊กแฟนเพจที่น่าสนใจของวิสาหกิจ.....	๑๓๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา แต่ก็ประสบปัญหาต่างๆที่ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างช้าๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจน ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ปัญหาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมและอื่นๆ รัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัยต่างก็หาวิธีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ ซึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจให้มั่นคงและมีเสถียรภาพได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาลจะต้องเริ่มพัฒนาและฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับฐานราก โดยการสร้างรายได้ให้กับประชาชนระดับรากหญ้า และเปลี่ยนมุมมองในชุมชนให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ว่าเป็นทรัพย์สินที่มีราคา สามารถสร้างมูลค่า สร้างรายได้ให้กับชุมชน หากคนในชุมชนรู้จักวิธีการบริหารจัดการนำทรัพย์สินเหล่านั้นมาใช้อย่างชาญฉลาด ซึ่งหมายถึงความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทักษะฝีมือ ธรรมชาติ ความสงบ วิถีชีวิต พิษผลทางการเกษตร การเกษตรและสิ่งอื่นๆ ซึ่งเป็นทุนทางสังคมของชุมชนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้และบูรณาการกับภูมิปัญญาเดิม ต่อยอดด้วยวิทยาการและองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้พื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศชาติมีความแข็งแกร่งขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๖๐)^๑ กล่าวถึงหลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ว่าการพัฒนาประเทศต้องยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดี มีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔), (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๖๐).

และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชน วิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวคิดทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือ ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการเอง ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจหลักและมีการพึ่งพาตนเองเป็นเป้าหมาย ซึ่งกลุ่มงานพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (๒๕๔๙)^๖ ได้อธิบายความหมายของวิสาหกิจชุมชนไว้ว่า วิสาหกิจชุมชน (smce หรือ Small and micro community enterprise) หมายถึงกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรืออื่นๆที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ การประกอบการเพื่อการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งพาตนเอง ซึ่งทุนของชุมชนนั้นก็ จะหมายรวมถึงทรัพยากร ผลผลิตทางการเกษตร ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

ในปัจจุบันภาครัฐได้พยายามสร้างนโยบาย พัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยเน้นด้านการส่งเสริมและ พัฒนา ผู้ประกอบการรายย่อยในระดับชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับสถานประกอบการต่าง ๆ ตลอดจนผู้ที่ตกงาน จากแนวคิดดังกล่าวจึงเกิดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้แข็งแกร่งเพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศได้มากขึ้น ภาครัฐจึงมีนโยบายการผลักดันให้มีธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กขึ้นรวมทั้งแก้ไขปัญหาสภาพคล่องของภาคอุตสาหกรรมด้วยการปรับโครงสร้างการบริหารงานของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมมีการเน้นการเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนพร้อมทั้งลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และสนับสนุนการนำเครื่องจักรมาจัดทะเบียนกรรมสิทธิ์ เพื่อใช้เป็นหลักทรัพย์ในการเพิ่มทุน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการเดิม และเพิ่มโอกาสและทางเลือกด้านแหล่งเงินทุนให้ผู้ประกอบการใหม่เพื่อการสร้างรากฐานการผลิตการจ้างงานการสร้างรายได้และการส่งออกไป การดำเนินธุรกิจของชุมชนได้กลายเป็นประเด็นสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนในประเทศ เช่นเดียวกันชุมชนจะพัฒนาได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชน ดังนั้นการที่ชุมชนจะพัฒนาและสามารถจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจของชุมชนได้จึงจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทุกคน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนและจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน โดยวิธีการบูรณาการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ Professional Learning Community หมายถึง การร่วมมือ ร่วมใจกันของครู ผู้บริหาร โรงเรียน และหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่

ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรม หรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน จากการใช้ในห้องเรียนของครูและนักเรียน ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าหากนำกระบวนการนี้มาบูรณาการวิธีการมาใช้กับชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนได้มีการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันพัฒนาชุมชน โดยการเรียนรู้จากบริบทของชุมชน นำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างให้เกิดความสุขและความเจริญให้กับชุมชนต่อไป โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาที่ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จากการศึกษาข้อมูลจาก องค์การบริหารส่วนตำบลบึงพระ มีทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน ประกอบด้วย แบ่งเขตการปกครอง ประกอบด้วยหมู่บ้าน หมู่ ๑ บ้านนาโพธิ์แดง, หมู่ ๒ บ้านหนองตมน้อย, หมู่ ๓ บ้านบึงพระ, หมู่ ๔ บ้านปากลาดใหม่, หมู่ ๕ บ้านคลองจันทร์, หมู่ ๖ บ้านไผ่ล้อม, หมู่ ๗ บ้านดงพิบูล, หมู่ ๘ บ้านสะพานที่สี่ ๒๓๔, หมู่ ๙ บ้านนาโพธิ์แดง, หมู่ ๑๐ บ้านนาทองพัฒนา โดยมีการรวมตัวและจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๕ วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อส่งเสริมอนุรักษ์ เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น, เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีการเรียนรู้ถึงคุณประโยชน์ของสมุนไพร, เพื่อให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มสมาชิกและส่งเสริมรายได้ในกลุ่ม, เพื่อช่วยเสริมรายได้ให้สมาชิกมีฐานะมั่นคงขึ้น, เพื่อสนับสนุนสาธารณะประโยชน์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีการลงทุนของสมาชิกหุ้นละ ๑๐๐ บาท และออมทรัพย์ทุกวันที่ ๕ ของเดือน เป็นการสะสมทรัพย์ และการลงทุนผลิตผลิตภัณฑ์ โดยปี ๒๕๔๖ และ ๒๕๔๗ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ ๔ ดาว และในปี ๒๕๔๙, ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ระดับ ๕ ดาว ที่มีแนวโน้มจะขยายและการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพเพิ่มรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่ชุมชนได้อีกในอนาคตต่อไป

วิสาหกิจชุมชนปัจจุบันของตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นั้นเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มของชุมชนในการสร้างอาชีพเสริม เพราะอาชีพหลักของคนในชุมชนคือการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการทำงานภายนอกชุมชนในภาคของอุตสาหกรรมซึ่งในยุคปัจจุบันเริ่มที่จะมีสูงขึ้น สภาพปัญหาในปัจจุบันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระ คือในด้านของกระบวนการรวมกลุ่มของชุมชนในการผลิตสินค้าอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากว่าวิสาหกิจของชุมชนบึงพระยังไม่เป็นสินค้าที่ติดตลาดมากนัก ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนแพร่หลายในจังหวัดพิษณุโลก อีกทั้งการขาดหายไปของกระบวนการผลิตสินค้าของชุมชน เนื่องจากสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบันที่ส่งผลต่อนโยบายการพัฒนาประเทศเน้นกระบวนการผลิตสินค้าในภาคอุตสาหกรรมและส่งออก ทำให้ประชาชนที่อยู่ในตำบลบึงพระต้องปรับเปลี่ยนวิถีในการดำรงชีวิตใหม่ เช่น ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น การออกไปทำงานภายนอกชุมชน สภาพแวดล้อมของชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป การขายที่ดินทำกิน รวมถึงการขยายตัวของเมือง ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระลดน้อยลงไป สินค้าเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลบึงพระคือการแปรรูปสมุนไพร การใช้สิ่งที่มีอยู่ในชุมชน สมุนไพรชนิดต่างๆ

นำมาแปรรูปเป็นสินค้าทางเศรษฐกิจ เช่น สบู่ ยาสระผม น้ำมันนวด ครีม ยาทาผิว ยารักษาโรค ที่เป็นสินค้าที่โดดเด่นของชุมชนเริ่มมีการผลิตที่น้อยลงไป ส่วนกลุ่มเครือข่ายที่ก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนก็ออกไปทำงานนอกชุมชนเพิ่มมากขึ้น วิธีการผลิตสินค้าในปัจจุบันก็เป็นอีกประเด็นที่สำคัญที่ทำให้เห็นถึงวิกฤตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากนโยบายของภาครัฐเน้นการผลิตสินค้าส่งขายยังตลาดเพื่อการแข่งขัน ทำให้มีหลายชุมชนในประเทศไทยและหลายพื้นที่เร่งการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อการค้า ทำให้สินค้าที่เคยผลิตในชุมชนต้องออกไปแข่งขันกับตลาดภายนอกเพิ่มมากขึ้น จากประกอบการในชุมชนจะต้องกลายเป็นพ่อค้า แม่ค้าที่ขายผลิตภัณฑ์ของชุมชนโดยตรง การออกงานอีเว้นต่างๆที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น ซึ่งในบางครั้งที่จัดงานสินค้าที่ผลิตก็ไม่สามารถที่จะขายได้เท่าที่ควร หรือมีผลตอบแทนที่น้อยทำให้กลุ่มผู้ที่เคยทำวิสาหกิจชุมชนลดน้อยตามลงไปด้วย

จากความเป็นมาและประเด็นปัญหาที่กล่าวมาผู้วิจัยเคยเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและเห็นความเข้มแข็งของชุมชน จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ต้องการศึกษาเรื่อง การพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้นำไปปรับปรุงให้ สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพ อันจะสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างแท้จริง

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ ศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๒.๓ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

๑.๓.๑ สภาพการบริหารจัดการและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีลักษณะอย่างไร

๑.๓.๓ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนควรเป็นอย่างไรและจะมีแนวทางใดที่จะนำไปสู่ผู้ประกอบการ SME ในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยคือ ชุมชนตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมเนื้อหาโดยรวมดังนี้

๑.๔.๒.๑ ภูมิหลัง บริบท และเอกลักษณ์ของชุมชนของ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๔.๒.๒ ศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๔.๒.๓ เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจากผู้ประกอบการรายย่อยสู่ผู้ประกอบการ SME โดยใช้กระบวนการ PLC

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๔.๓.๑ ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย

- ๑) ประชาชนในชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- ๒) ผู้นำชุมชน
- ๓) เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน

๑.๔.๓.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

๑) ประชาชนในชุมชนที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๖๐ คน

๒) ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๖๐ คน

๓) ผู้นำตามตำแหน่ง ผู้อาวุโสที่ชาวบ้านให้ความนับถือ รวม จำนวน ๑๐ คน

๔) เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน จำนวน ๑๐ คน

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรค ตำบลดงบังพระ ดำเนินการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมให้สมาชิกมีการเรียนรู้ถึงคุณประโยชน์ของสมุนไพรในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และอีกทั้งยังเป็นการช่วยเสริมรายได้ให้กับสมาชิกมีฐานะมั่นคงขึ้น โดยการใช้แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน การสะสมทุนของสมาชิกและการบริหารงานแบบกลุ่มร่วมกันภายในเขตตำบลดงบังพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนตำบลดงบังพระเป็นการรวมกลุ่มในการสร้างงาน สร้างอาชีพของชุมชนโดยอาศัยทุนทางสังคมที่มีอยู่นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการตลาด การนำเอาทุนทางสังคมที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านทรัพยากร และทุนมนุษย์นับได้ว่าเป็นกระบวนการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลดงบังพระอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

กระบวนการพัฒนาโดย PLC หมายถึง การรวมตัว ร่วมมือร่วมใจ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ สมาชิกบนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมการเรียนรู้ที่มีประธานกลุ่มเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้ประกอบการเป็นผู้ดูแลสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของวิสาหกิจชุมชนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลดงบังพระให้กลายเป็นผู้ประกอบการอย่างมืออาชีพในการสร้างงานและการทำธุรกิจขนาดย่อย และการกระบวนการเรียนรู้โดยชุมชนเป็นผู้ที่พัฒนาระบบการเรียนรู้ทางวิชาชีพชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการกระบวนการพัฒนา

ผู้ประกอบการธุรกิจ SME หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรค ในส่วนตัวผู้ประกอบการขนาดเล็กที่ประกอบธุรกิจใน ตำบลดงบังพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ประโยชน์ทางวิชาการ

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้สร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลดงบังพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๖.๒ ประโยชน์ทางการปฏิบัติ

๑.๖.๒.๑ ได้เกิดกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านวิสาหกิจชุมชนและการผูกใจดีสำนึกร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลดงบังพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑.๖.๒.๒ ได้แนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจากผู้ประกอบการรายย่อยสู่
ผู้ประกอบการ SME โดยใช้กระบวนการ PLC

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นการศึกษาในลักษณะของการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปสู่ผู้ประกอบการธุรกิจรายย่อย ตามแนวความคิด PLC โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา เพื่อให้ชุมชนสามารถยกระดับของชุมชนให้มีศักยภาพในการแข่งขัน และการพัฒนาชุมชนโดยชุมชน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจะกล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาทำการศึกษา โดยจะยึดผลการศึกษานักวิชาการและนักพัฒนาเป็นแนวทางในการศึกษา ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ พร้อมด้วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดวิสาหกิจชุมชน
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
- ๒.๓ แนวคิดการมีส่วนร่วม
- ๒.๔ แนวคิดการจัดการความรู้
- ๒.๕ แนวคิดผู้ประกอบการ
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดวิสาหกิจชุมชน

ชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจในระดับรากหญ้ามากมาย ซึ่งเป็นธุรกิจที่ยังมีขนาดไม่ถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) หรือสหกรณ์แต่เป็นธุรกิจที่สามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศได้ในระดับหนึ่งธุรกิจในระดับนี้ยังมีปัญหาที่ประสบอยู่หลากหลายไม่เป็นที่ยอมรับของหน่วยรัฐหรือเอกชนอื่นๆ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ การสนับสนุนจากภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง เนื่องจากข้อมูลกลุ่มเป้าหมายและความต้องการไม่ชัดเจนจนในที่สุดนำมาสู่การออกกฎหมายรองรับการประกอบการ เรียกว่าพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.๒๕๔๘ และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบ

ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น

วิสาหกิจชุมชน เป็นการประกอบการโดยชุมชนที่มีสมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ทั้งทางด้านการผลิต การค้า และการเงิน และใช้ปัจจัยการผลิตในชุมชนให้ออกดอกออกผล ทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคม ด้วยการสร้างรายได้และอาชีพ ส่วนด้านสังคมคือการผสมผสานสัมพันธ์ความเป็นครอบครัวเอาไว้ ด้วยการให้ครอบครัวและชุมชนร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบ แบ่งทุกข์ แบ่งสุข ซึ่งกันและกัน โดยผ่านกระบวนการ การประกอบการของชุมชน ซึ่งวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นเครื่องมือในการสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดรากฐานที่เข้มแข็งที่คงทนต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและของทุนนิยม อ่างถึงในแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา^๑

ความเป็นมาของแนวคิดวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษาพบว่า คำว่า “วิสาหกิจ” แผลมาจากคำภาษาอังกฤษว่า Enterprise ซึ่งโดยปกติ จะแปลว่า การประกอบการและคนทั่วไปมักจะคุ้นเคยกับคำว่าวิสาหกิจ แต่สำหรับในต่างประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญกับคำว่า วิสาหกิจ อย่างจริงจังมามากกว่า ๑๐๐ ปี ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา มีตัวอย่างของแนวคิดวิสาหกิจชุมชนในต่างประเทศเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งชุมชนถูกขับเคลื่อน โดยธุรกิจที่สนองต่อความต้องการของสังคมนั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ต่อมาได้ มีการพัฒนาเป็นรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) ที่ทันสมัยขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบของ สหกรณ์ที่มี การรวมตัวกันเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในยุโรปในช่วงปฏิวัติอุตสาหกรรม ในช่วงแรกสหกรณ์ได้ ถูกก่อตั้งโดยกลุ่มผู้ ถักทอ ใน Rochdale ประเทศอังกฤษใน ปี ๑๘๔๔ และสหกรณ์ได้ มีการผลิตอาหารราคาถูกสำหรับสมาชิก และครอบครัวของพวกเขา และกระตุ้นให้ทั่วโลกมี การขับเคลื่อน และสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์มาอย่างต่อเนื่อง ในประเทศออสเตรเลีย พบว่า ความเป็นมาของธุรกิจชุมชนในรูปแบบของ เครดิตยูเนียน คือความเป็นมิตรทางสังคมและผู้บริโภค และ ผู้ผลิตที่มี การทำการค้าเพื่อบริการชุมชน อื่นๆ(Brotherhood of St. Laurence, ๒๐๐๗)

ประเทศเยอรมันนี่ เป็นที่กำเนิดของกลุ่มออมทรัพย์ ชื่อสหกรณ์เครดิตสำหรับชาวชนบท (Village Credit Society หรือ Rural Bank) ได้จัดตั้งขึ้นสำเร็จเป็นครั้งแรกที่เมืองเฮตเตสดอร์ฟ ประเทศเยอรมันนี่เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๖๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔) โดยมี เฟรดริค วิลเฮล์ม ไรฟไฟเซน (F.W.Raiffeisen) นายกเทศมนตรี แห่งเมือง เฮตเตสดอร์ฟ เป็นผู้จัดตั้ง เพื่อให้เกษตรกรได้กู้ยืมไปทำ ทุนและประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นสหกรณ์เครดิตขนาดเล็กชนิดไม่จำกัด และต่อมาได้ เป็นต้นแบบของ

^๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร ดร.อุทิศ สังข์รัตน์.แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตทะเลสาบสงขลา.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.(๒๕๕๖).

สหกรณ์ให้ กุ้ย้มเพื่อการผลิตการเกษตรทุกประเภท เช่น สหกรณ์หาทุน สหกรณ์เครดิต เพื่อผลิตกรรมสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์ผู้ผลิตการเกษตรรูปต่าง ๆ รวมทั้งธนาคารสหกรณ์ในชนบท และสหกรณ์ออมทรัพย์ และเครดิตยู เนียนด้วย ดังนั้นเมืองไทยของเราจึงเป็นหนี้บุญคุณต่อท่านผู้นี้มาก เพราะสหกรณ์รูปแรกของไทย (สหกรณ์หาทุน) ได้ ถอดรูปแบบมาจากสหกรณ์ของท่านก่อน และวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ จนกลายมาเป็นสหกรณ์การเกษตรในปัจจุบัน

ประเทศฝรั่งเศส มีตัวอย่างของวิสาหกิจชุมชน โดยองค์การชุมชนจากประมาณ ๕๐ หมู่บ้าน ไม่ไกลจากเมืองลียง ทางภาคใต้ของฝรั่งเศส ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของเหล้าไวน์ที่มีชื่อเสียง และหมู่บ้านที่นั่นมีการรวมตัวกันดำเนินวิสาหกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพราะมี ภูมิประเทศสวยงาม มีหมู่บ้านเก่าแก่ วันหยุดสุดสัปดาห์จึงมี คนออกไปท่องเที่ยวในชนบทเป็นจำนวนมาก ทำให้องค์การชุมชนดังกล่าวรวมตัวกันทำงานในช่วงวันหยุด เพื่อประกอบการบริการนักท่องเที่ยว โดยการเปิดร้านอาหาร โดยการนำผลิตที่มี ในท้องถิ่นออกจำหน่าย เช่น เหล้า ไวน์ เนย ฯลฯ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ ให้ กับคนในท้องถิ่นได้ อย่างมาก^๒

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแนวคิดวิสาหกิจชุมชนในต่างประเทศนั้นเกิดขึ้นมานานแล้ว และแสดงให้เห็นว่าธุรกิจชุมชนเกิดจาก ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถ การรวมกลุ่มกันดำเนินงานของชุมชน โดยมองเห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน และอุปสรรคต่างๆ สภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่ทำให้ พวกเขาสร้างธุรกิจที่เป็นของตัวเอง ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ รายได้ และสวัสดิการ ระบบชุมชนที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลให้ เกิดชุมชนอยู่รอดท่ามกลางเศรษฐกิจที่มีความผันผวน ได้ อย่างยั่งยืน สำหรับการพัฒนาประเทศของไทยแนวใหม่ในปัจจุบัน มีการปรับเปลี่ยนมาจากอดีตที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นหลักจนมาเป็นฐานความคิดใหม่ คือ การเน้นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ทำให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ไม่ใช่การพัฒนาชุมชน (Community Development) แต่เป็นการช่วยให้ ชุมชนพัฒนาศักยภาพของตนเอง (Community Empowerment) มากกว่า ดังนั้นกระบวนการพัฒนาศักยภาพใหม่จึงมีเป้าหมายอยู่ที่การพึ่งตนเองของประชาชน โดยวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายนี้คือ การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการประชาชนที่ เข้มแข็ง โดยการสนับสนุนการเกิดระบบเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งหมายถึงการจัดระบบความสัมพันธ์ใหม่ ระหว่างคน ทรัพยากร และความรู้ อันเป็น ๓ ปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการและการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากภายในชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งค้นพบศักยภาพและทุนที่แท้จริงของตนเอง คือ ทุนที่เป็น

^๒ เสรี พงศ์ พิศ, วิชิตนันท์ สุวรรณ และจ่านงค์ แรกพิณิจ. วิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ. ภูมิปัญญาไทย. (๒๕๔๘).

ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งทุนทางสังคม หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า ทุนชุมชนนั่นเอง^๓

ประเทศไทยมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจที่เป็นรูปธรรมและกำหนดขึ้นเป็นพระราชบัญญัติ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมี หลักการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้า ให้ได้ รับการส่งเสริมความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็น ผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้นจากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปความหมายของวิสาหกิจชุมชนของประเทศไทย ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชน^๔ อธิบายไว้ ว่าวิสาหกิจชุมชน คือ กิจการที่ชุมชนและคนในชุมชนเป็นเจ้าของ กิจการผลิตสินค้า กิจการ ให้ บริการ หรือ กิจการอื่นๆ เพื่อสร้างรายได้ และการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยการนำทุนทางสังคมที่มีอยู่ ได้แก่ ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ทรัพยากรท้องถิ่น ฯลฯ ผสมกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ของชุมชนซึ่งไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ระบุว่าวิสาหกิจชุมชน หมายถึงกิจการของชุมชนเกี่ยวกับผลิตสินค้า การให้ บริการ หรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มี ความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคล ในรูปแบบใดหรือไม่ เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ ที่ คณะกรรมการประกาการกำหนด อีกทั้ง เสรี พงศ์พิศ^๕ อธิบายว่าวิสาหกิจชุมชน การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งตนเอง โดยทุนตามความหมายนี้ไม่ได้ หมายถึงเพียงแต่เงินอย่างเดียว แต่รวมถึง ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคม จากความหมายของวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประกอบการโดยกลุ่มคนที่มี ความผูกพัน หรือมี วิถีชีวิตร่วมกันไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือ ไม่เป็นนิติ บุคคลในการประกอบการเพื่อจัดการ ทุนของชุมชน อย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง โดยทุนชุมชนในการศึกษาคั้งนี้ หมายถึง ทรัพยากร ผลผลิตความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคมภายในชุมชน ผสมกับการบริหารจัดการ

^๓ ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์ .เอกสารวิชาการเรื่องวิสาหกิจชุมชน.สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๑ ชัยนาท : กรมส่งเสริมการเกษตร.(๒๕๔๘)

^๔ อูมาพร กาญจนตลอด.บทบาทหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด นครศรีธรรมราช.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (๒๕๕๐).

^๕ เสรี พงศ์พิศ.แผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชน.กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ปัญญาไท.(๒๕๔๖)

สมัยใหม่ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ ของชุมชน ซึ่งไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรืออาจกล่าวให้ เข้าใจง่าย ๆ ได้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของชุมชน ในการดำเนินกิจการดังกล่าว

ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ^๖ “วิสาหกิจ” แปลจากภาษาอังกฤษว่า “Enterprise” ซึ่งแปลว่า “การประกอบการ” แต่ในปัจจุบันมีคำว่า “วิสาหกิจชุมชน” (SMCE: Small and Micro Community Enterprise) เกิดขึ้น ซึ่งผู้คนเริ่มหันมาให้ ความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชนจนกล่าวได้ว่าเป็นยุคแห่งวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนเป็น แนวคิดที่แปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติ หรือสร้างผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลโดยครอบครัวใน ชุมชน โดยองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ ชุมชนโดยมีหลักการคิดที่สำคัญ คือ สร้างความหลากหลายของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในชุมชน เพื่อการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง ลดรายจ่ายให้ครอบครัว สร้างเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีให้ตนเอง และมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมในชุมชน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้าน กำไรสูงสุดและเอาเปรียบผู้บริโภค วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการที่คนกลุ่มหนึ่งในชุมชนมาร่วมมือกันทำอะไรบางอย่างที่เกี่ยวกับ การผลิต การแปรรูป การจัดการทรัพยากร การจัดการทุน การจัดการตลาด โดยมีการซื้อขายใน ลักษณะสหกรณ์ แต่แตกต่างกันที่ระเบียบและกฎเกณฑ์ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเน้นการแบ่งปัน การ ช่วยเหลือกัน มากกว่าการแข่งขัน วิสาหกิจชุมชนจึงเป็นหน่วยที่ทำให้เกิดความร่วมแรงร่วมใจ ไม่แตกแยก แบ่งพวก และไม่ต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง เพราะวิสาหกิจชุมชนคือการ เน้นการช่วยเหลือกัน พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ให้ความหมายของคำว่าวิสาหกิจ ชุมชนไว้ว่าหมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการ พึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยหลักการของวิสาหกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ซึ่ง เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามา แข่งขันทางการค้าให้ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการและพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ให้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของ หน่วยธุรกิจที่สูงขึ้นต่อไป เสรี พงศ์พิศ ได้อธิบายว่า วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีลักษณะ สำคัญ ๗ ประการคือ ๑) ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการ ๒) ผลผลิตมาจาก

^๖ เสรี พงศ์พิศ.แผนแม่บทชุมชน ประชาพิจัยและพัฒนา = People Research and Development (PR&D).สำนักพิมพ์ปัญญาไท.(๒๕๔๕).

กระบวนการในชุมชน ๓) ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน ๔) มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล ๕) ดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นระบบ ๖) มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ ๗) มีการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนเป้าหมาย และทั้งนี้กฎหมายได้กำหนดให้มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจรไว้ ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) ระดับปฐมภูมิ ส่งเสริมการจัดตั้ง การให้ความรู้ การศึกษาวิจัยในการนำทุนชุมชนมาใช้ เหมาะสม การร่วมมือกันในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ๒) ระดับสูงขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การรักษาคุณภาพ การศึกษาวิจัยเทคโนโลยีและการตลาด การสร้าง ความเชื่อถือทางธุรกิจ และความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค การประสานงานแหล่งเงินทุน เพื่อให้สามารถ เป็นผู้ประกอบการหรือพัฒนาไปสู่การประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไปในอนาคต และ ๓) การส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน รัฐจะให้การสนับสนุนการจัดตั้งการประกอบการ การตลาด ความสัมพันธ์และความร่วมมือกันระหว่างเครือข่าย หรือภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอื่น เพื่อขยาย และสร้างความมั่นคงให้แก่กิจการวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro community Enterprise--SMCE) หมายถึง “การประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋ว เพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชน ทุน ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่น้องไว้ใจกัน) ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน ยังประโยชน์ให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลัก” วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประกอบการ ซึ่งรวมถึงกระบวนการจัดการการผลิต และทรัพยากรทุกขั้นตอนโดยมีภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งมีได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคมด้วย

วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการโดยชุมชนที่มีสมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งด้านการผลิต การค้า และการเงิน และต้องการใช้ปัจจัยการผลิตนี้ให้เกิดดอกผลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างรายได้และอาชีพ ด้านสังคม คือ การยึดโยงร้อยรัดความเป็นครอบครัวและชุมชนให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ แบ่งทุกข์แบ่งสุขซึ่งกันและกัน โดยผ่านการประกอบกระบวนการของชุมชน

สำหรับความหมายของวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. ๒๕๔๘ นั้น วิสาหกิจชุมชน หมายความว่า “กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นรูปนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการ

พึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนประกาศกำหนด”

จากความหมายตามที่กล่าวมานี้ได้รับการสนับสนุนจากเสรี พงศ์พิศ ที่กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการขนาดเล็กๆ เพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชน ในชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน ทั้งนี้โดยใช้ความรู้ภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ของชุมชนผสมผสานกับความรู้สากล

ดังนั้น วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองและความพอเพียงของครอบครัวและชุมชน มีรายละเอียด คือ

๑. ทุนของชุมชนไม่ได้หมายถึง ทุนเงินตราเพียงอย่างเดียวแต่ครอบคลุมถึงคน ความรู้ ภูมิปัญญา ทรัพยากรตามธรรมชาติและผลผลิตของชุมชน

๒. การประกอบการในรูปวิสาหกิจของชุมชนเป็นการประกอบการที่เชื่อมโยงการผลิตทางการเกษตร การแปรรูป และการตลาด ของชุมชน เข้าเป็นกระบวนการเดียวกัน ไม่แยกส่วนและแบ่งบทบาท ให้กับกลุ่มคนที่มีทักษะหรืออาชีพเฉพาะที่แตกต่างกัน

๓. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนคือ การฟื้นฟู พัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่ถูกทำลายโดยการพัฒนาที่ผ่านมา การพัฒนาคนให้เป็นผู้ประกอบการ วางแผนประกอบการที่อยู่บนฐาน “ทุนชุมชน” และสร้างระบบเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลายกิจกรรมให้อยู่ในกระบวนการเดียวกัน

๔. กิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางวิสาหกิจชุมชนมี ๓ ระดับ คือ สร้างผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์เพื่อการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือน สร้างผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์เพื่อพอกับความต้องการระดับชุมชน และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองสังคมภายนอกชุมชนเป็นระดับก้าวหน้า ซึ่งตรงกับนโยบาย “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

การแข่งขันระดับโลกในยุคโลกาภิวัตน์ในสังคมไร้พรมแดนอย่างทุกวันนี้ การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ชีตความสามารถในการแข่งขันอยู่ที่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจทั้งระดับ มหาภาคและระดับรากหญ้า เปรียบเหมือนกับสองขาที่แข็งแรงเพื่อการวิ่งแข่งที่ไม่เสียเปรียบคนอื่น

วิสาหกิจชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจรากหญ้า ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงในการผลิต การบริโภค การออม การลงทุน ทำให้มีกำลังในการซื้อสิ่งที่ตนเองผลิตไม่ได้และจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต ซึ่งก็คือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและการบริการต่างๆ ทำให้เศรษฐกิจมหภาคสามารถขับเคลื่อนไปได้โดยฐานของผู้คนกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศในชุมชนชนบท และส่วนหนึ่งในชุมชนเมืองที่มีขีดความสามารถในการบริโภคทำให้เกิดการหมุนเวียนของทุน

ในประเทศที่พัฒนาแล้ว พัฒนาการของสหกรณ์ขนาดเล็กไปถึงใหญ่ และพัฒนาการของการประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง (SMEs) ล้วนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้การพัฒนาประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศโดยจำนวนสหกรณ์และการประกอบการขนาดย่อมต่างๆ มีจำนวนกว่าร้อยละ ๗๐ ของการประกอบการทั้งหมดของประเทศ บางประเทศอย่างอิตาลี ซึ่งมีรูปแบบเศรษฐกิจที่เป็นต้นแบบของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ การประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมมีจำนวนกว่าร้อยละ ๘๗^๗

วิสาหกิจชุมชนเป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมีแนวคิดที่ว่า ปัญหาของประเทศในภาพรวม ประชาชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น สามารถแก้ไขได้ด้วยการที่ประชาชนรู้จักนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น สามารถจัดปัญหาความยากจนเป็นการสร้างอาชีพที่ยั่งยืนและรายได้ที่มั่นคง ความคาดหวังที่มีต่อวิสาหกิจชุมชน คือ คนในชุมชนมองเห็นสินทรัพย์ของตนเองและชุมชนมีค่าสามารถทำให้มูลค่าเพิ่มขึ้นและนำมาเป็นปัจจัยสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน สินทรัพย์ของประชาชนและชุมชนที่มีอยู่ ไม่ได้หมายถึงเงินทองเท่านั้นแต่หมายถึงความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรม ทักษะ ฝีมือ ความสงบ วิถีชีวิต วัสดุตามธรรมชาติ ธรรมชาติของชุมชนพืชผลทางการเกษตร ฯลฯ ซึ่งรัฐบาลเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานหรือทุนทางสังคมของชุมชน เพราะเป็นสิ่งที่ได้สร้างสะสมและสืบทอดต่อๆ มาเป็นสมบัติของคนในชุมชนทุกคน จากแนวคิดและความคาดหวังพิจารณาได้ว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการสร้างรายได้ได้อย่างมั่นคงรูปแบบหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจขนาดย่อม (Smallenterprise) สร้างผลผลิตของกิจการ ซึ่งเกิดจากสินทรัพย์ของชุมชนที่มีรูปแบบการบริหารจัดการสมัยใหม่โดยคนในชุมชน เป็นกิจการของคนในชุมชนที่ทำให้เกิด ภูมิปัญญาในท้องถิ่นเพิ่มขึ้นมาเป็นพลังให้กับชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศ โดยมีจุดหมายในการดำเนินกิจการคือการพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันและกันของชุมชน ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนที่เกิดขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์จากพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งไม่ใช่ธุรกิจหากแต่วิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาก้าวไปสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้

สรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุนของชุมชน” อย่างสร้างสรรค์จากพื้นฐานของภูมิประเทศท้องถิ่นผสมผสานกับความรู้สากล เพื่อการพึ่งตนเองและพึ่งพากันและกันของชุมชนนั่นเอง

กระบวนการเกิดวิสาหกิจชุมชน

^๗ เสรี พงศ์พิศ.แผนแม่บทชุมชน ประชาธิปไตยและพัฒนา = People Research and Development (PR&D).สำนักพิมพ์ปัญญาไท.(๒๕๔๕).

ระบบการจัดการและการเรียนรู้ให้ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง ในการจัดการตนเองและทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน กระบวนการเรียนรู้ใหม่จะทำให้ชุมชน ค้นพบศักยภาพของตนเอง ค้นพบทุนในท้องถิ่นได้พัฒนาขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร และทุนที่มีอยู่ให้เกิดเป็นระบบเศรษฐกิจ^๕

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้แบบใหม่นี้ ๒ กระบวนการที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน คือ

๑. กระบวนการก่อนเกิดวิสาหกิจชุมชน คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนแม่บทชุมชนซึ่งหมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชุมชนที่ชุมชนร่วมกันพัฒนาขึ้นมาโดยกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เข้าใจศักยภาพที่เป็น “ทุน” (คน ความรู้ ทรัพยากร) ที่แท้จริงของตนเอง และพบแนวทางในการพัฒนาทุนดังกล่าวไปสู่การพึ่งพาตนเอง หัวใจสำคัญของกระบวนการเรียนรู้คือการหลุดพ้นจากวิถีคิดแบบพึ่งพาและรอคอยความช่วยเหลือจากรัฐหรือภายนอกชุมชน

๒. กระบวนการหลังเกิดแผนแม่บทชุมชน คือ กระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนที่เกิดตามแผนแม่บทชุมชนมีบทบาทในการ “วิเคราะห์ทุนชุมชน ระบบการลงทุน รูปแบบและขนาดของการผลิต ระบบการจัดการ การค้า และระบบเรียนรู้ต่อเนื่อง”

ทั้งสองกระบวนการต่อเนื่องกันในการแปลงแผนแม่บทชุมชนไปสู่การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

องค์ประกอบวิสาหกิจชุมชน

องค์ประกอบหลักๆ ของวิสาหกิจชุมชนมีอยู่ ๗ ประการ คือ

๑. ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการเอง องค์กรที่ดี “คนนอก” อาจจะมีส่วนร่วม อาจจะทำหน้าที่เพื่อการมีส่วนร่วม ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือ แต่ไม่ใช่หุ้นใหญ่ทำให้มีอำนาจในการตัดสินใจ

๒. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน ซึ่งอาจจะนำวัตถุดิบบางส่วนมาจากภายนอกได้แต่เน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด

๓. ริเริ่มสร้างสรรค์โดยชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนเองซึ่งมีความรู้ภูมิปัญญา มีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม เกิดมีความเชื่อมั่นในตนเองก็จะริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้โดยไม่เอาแต่เลียนแบบหรือแสวงหาสูตรสำเร็จ

๔. เป็นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน “ทุน” ที่สำคัญเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยปรับประยุกต์ให้เหมาะสม และผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากลจากที่อื่น

^๕ เสรี พงศ์พิศ.สุภาส จันทร์หงษ์. **ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน**.สำนักพิมพ์กรุงเทพ : กรมส่งเสริมการเกษตร.(๒๕๔๘).

๕. ดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบกล่าวคือ มีหลายๆ กิจกรรมประสาน ผนึกกำลัง (Synergy) และเกื้อกูลกัน (Cluster)
๖. กระบวนการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ คือ หัวใจของกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
๗. การพึ่งพาตนเอง เพราะการพึ่งพาตนเอง คือ เป้าหมายอันดับแรกและสำคัญที่สุดของวิสาหกิจชุมชน

ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนมี ๓ ประเภท ดังนี้^๔

๑. วิสาหกิจชุมชนทดแทนการพึ่งพาภายนอกชุมชน หมายถึง กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เน้นการลดรายจ่ายของเกษตรกรและชุมชน
๒. วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลผลิตและทรัพยากร หมายถึง ชุมชนผลิตทางการเกษตรและมีการประกอบการเพื่อนำผลผลิตและทรัพยากรมาสร้างผลิตภัณฑ์
๓. วิสาหกิจชุมชนบริการ หมายถึง การประกอบการที่เกิดจากทักษะ ภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้บริการกับเกษตรกรในครอบครัว ชุมชน และบุคคลทั่วไป

ประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชน

๑. การรวมตัวกันประกอบธุรกิจในระดับชุมชน มีความมั่นคงได้รับการรับรองตามกฎหมาย
๒. การส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาความสามารถในการจัดการตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง
๓. ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ มีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันการค้าในอนาคต

การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

กฎหมายกำหนดให้มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจร ดังนี้ คือ

๑. การสร้างความเข้มแข็งให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จำเป็นต้องมีรากฐานที่เข้มแข็ง ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชน การจัดการความสัมพันธ์ใหม่ระหว่าง “คนทรัพยากรและความรู้” การจัดการและการพัฒนาที่เกิดจาก “ภายใน” ชุมชนและท้องถิ่น

^๔ เสรี พงศ์พิศ.สุภาส จันทรหงษ์. **ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน**.สำนักพิมพ์กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร.(๒๕๔๘).

อาศัยศักยภาพและ “ทุน” ที่แท้จริงของตนเอง ทุนที่เป็นทรัพยากร ผลผลิตโลกทรัพย์ ความรู้ ภูมิปัญญา ระบบคุณค่า วัฒนธรรมท้องถิ่นรวมทั้งทุนทางสังคม คือความสัมพันธ์อันดีความเป็นที่เพื่อน้อง ความไว้วางใจกัน ซึ่งยังคงมีอยู่เป็นอันมาก เพียงพอเพื่อให้สามารถสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนและเพียงพอ เพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นต่างๆ พึ่งพาตนเองได้รวมทั้งจะเป็นรากฐานสำคัญให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

๒. สร้างกลไกที่เป็นทางเลือกใหม่ ให้ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองในการจัดการตนเองและทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ กระบวนการเรียนรู้ใหม่จะทำให้ชุมชน ค้นพบศักยภาพของตนเองค้นพบทุนในท้องถิ่นได้พัฒนาขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรและทุนที่มีอยู่ ให้เกิดเป็นระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งด้วยการสร้างสรรค์กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายและมีระบบการจัดการที่เรียกกันว่าวิสาหกิจชุมชน

การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนจึงหมายถึง การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ในการพัฒนาศักยภาพทั้งในด้านทรัพยากรและภูมิปัญญา พัฒนาความรู้และฐานข้อมูลเพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรและผลผลิตในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาและปรับปรุงการจัดการการผลิต การแปรรูป และการตลาดที่เน้นตลาดภายในชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้ คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพุ่มพีวิสาหกิจชุมชนให้เติบโตและเข้มแข็ง จะสร้างเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดระบบสวัสดิการและความมั่นคงในการดำเนินชีวิตให้กับครอบครัวและชุมชนลดภาระของรัฐในการจัดมาตรการและระบบสวัสดิการต่างๆ ทำให้ระบบเศรษฐกิจสังคมโดยรวมของประเทศมีรากฐานที่มั่นคงก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและการอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน

ข้อจำกัดในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

จากสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้นก่อให้เกิดข้อจำกัดในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ๓ ประการ คือ

๑. ความรู้ ชุมชนถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์แบบพึ่งพา ชีวิตผูกติดและต้องพึ่งพาระบบฝากความมั่นคงของชีวิตไว้กับระบบรัฐ ระบบตลาดโลก ความรู้ใหม่ ความเข้าใจใหม่ การเข้าถึงวิถีคิดใหม่ นโยบายรัฐแบบใหม่ เหล่านี้ จำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างวิถีคิดใหม่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาตามแนวทางวิสาหกิจชุมชน

๒. ทุน การดำรงชีพอยู่ในวงจรหนี้สิน จึงทำให้เข้าใจในเรื่อง “ทุน” เพียงมิติเดียวคือ เงินตรา ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนเป็นปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างเร่งด่วนและการชำระหนี้เดิม ภาระหนี้สินที่มีอยู่ทำให้เกิดสภาพ “ติดลบ” ด้านทุนรวมถึงการเข้าไม่ถึง “ทุน” ที่ไม่ใช่เงินตราทำให้เกิดข้อจำกัดและต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้และการจัดการใหม่เพื่อเอาชนะข้อจำกัดนี้

๓. การประกอบการ ความล้มเหลวในการผลิตซ้ำซากก่อให้เกิดความไม่มั่นใจในตนเองของเกษตรกรและชุมชน การก้าวตามกระแสทำตามอย่างจึงเป็นทางเลือกเสมอมา การตัดสินใจ

ในการผลิตผูกโยงกับคำตอบเรื่องตลาด จากคำถาม “ตลาดอยู่ไหนราคาดีหรือไม่” ในทุกฤดูกาลผลิต จำเป็นต้องสร้างผู้นำใหม่ที่เกิดและทำอย่างเป็นกระบวนการ มองอย่างเชื่อมโยงไม่แยกส่วนให้เป็น ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ความพร้อมของชุมชน

ความพร้อมของชุมชนมีองค์ประกอบ ๓ ประการ ที่สร้างความมั่นใจได้ว่าชุมชนไทยมีความพร้อมในการพัฒนาตามแนวทางวิสาหกิจชุมชน คือ

๑. การมีองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน ประสบการณ์อุตสาหกรรมชุมชนนำไปสู่การพัฒนาแนวทาง “ธุรกิจ-อุตสาหกรรมชุมชน” โดยการจำกัดตลาดให้แคบลงในระดับท้องถิ่น เพื่อหลบเลี่ยงโครงสร้างใหญ่และเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองการอุปโภคบริโภคในชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก โดยฐานวัตถุดิบจากผลผลิตการเกษตรและทรัพยากรในชุมชนท้องถิ่นนั้น

๒. การมีกระบวนการเรียนรู้ที่มาจากประสบการณ์ องค์ความรู้วิสาหกิจชุมชน ได้ข้อสรุปสำคัญของกระบวนการพัฒนาชุมชน เรียกว่า “กระบวนการเรียนรู้เพื่อจัดทำแผนแม่บทของชุมชน” ซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหา และเสนอทางเลือกใหม่หลายทางเลือกที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และพัฒนาระบบการจัดการชุมชน

ต้นทางของแผนฯ ฉบับที่ ๙ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำกระบวนการจากประสบการณ์ของชุมชนนี้ เข้าสู่กระบวนการของระบบราชการเพื่อขับเคลื่อนชุมชนทั่วประเทศ ภายใต้โครงการ “แผนชุมชนพึ่งตนเอง” ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการและเป้าหมายของกระบวนการเพื่อตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานมากขึ้น

ชุมชนต้นแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๔๒ – ๒๕๔๕ ชุมชนมากกว่า ๕๐๐ ตำบลทุกภูมิภาค และในช่วงปี ๒๕๔๖ – ๒๕๔๗ มีอีกกว่า ๑,๐๐๐ ตำบล ที่นำกระบวนการเรียนรู้แบบ “ประชาพิจัย” ไปดำเนินการในชุมชนของตนเองจนชุมชนมีแผนแม่บทของตนเอง จากแผนแม่บทชุมชน ก้าวเข้าสู่การปฏิบัติโครงการต่างๆ ในแผนปรากฏเป็นรูปธรรมในชุมชน ทั้งโรงงานน้ำปลา โรงยาสมุนไพร คลินิกชุมชน โรงงานไวน์หมากเฒ่า โรงสีชุมชน และ ฯลฯ^{๑๐}

มีชุมชนจำนวนหนึ่งโดดเด่นเป็นที่รู้จักของสังคม นอกเหนือจากชุมชนไม้เรียงต้นแบบของกระบวนการแล้ว ยังมีชุมชนอื่นทุกภาคของประเทศทั้งระดับพื้นฐานโดยการแปรแผนแม่บทไปสู่กิจกรรมวิสาหกิจชุมชนต่างๆ และเชื่อมโยงกันเป็นคลัสเตอร์เล็กๆ โยงคลัสเตอร์เป็นระบบเศรษฐกิจ

^{๑๐} เสรี พงศ์พิศ.แผนแม่บทชุมชน ประชาพิจัยและพัฒนา = People Research and Development (PR&D).สำนักพิมพ์ปัญญาไท.(๒๕๔๕).

ชุมชนที่เริ่มปรากฏเป็นรูปร่างขึ้นมาอย่างที่ตั้งตำบลเขาคคราม จังหวัดกระบี่ ตำบลน้ำอ้อม จังหวัดยโสธร ตำบลกุดบาก จังหวัดสกลนคร หรือในระดับชุมชนเล็กๆ แต่มีประสิทธิภาพในการจัดการ เช่น ที่บ้านนำหิน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน บ้านสามขา จังหวัดลำปาง บ้านนาอีสาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ชุมชนเหล่านี้กลายเป็นต้นแบบใหม่ของการพัฒนาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นต้นแบบของการขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นๆ ความสำเร็จของกรณีเหล่านี้เพราะมีปัจจัยสำคัญ ดังข้อต่อไปนี้

ปัจจัยและคุณค่าสำคัญพื้นฐานของการประกอบการวิสาหกิจชุมชน ๘ ประการดังนี้

๑. การเรียนรู้ คือหัวใจของการประกอบการ เพราะความรู้คือปัจจัยสำคัญที่สุดที่จำทำให้การประกอบการมี “ทุนทางปัญญา” ซึ่งมีคุณค่ามากที่สุด เป็นหลักประกันความสำเร็จ และความยั่งยืนและเป็นการเรียนรู้ที่ไม่แสวงหาแต่เพียงสูตรสำเร็จ แต่แสวงหาความรู้ใหม่ให้เป็นฐานการสร้างนวัตกรรมซึ่งเป็นอีกคุณลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

๒. การพึ่งตนเอง คือ ความเป็นอิสระในการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานสำคัญของตนเอง การจัดการชุมชนและทรัพยากร โดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับความรู้สากล เพื่อตอบสนองปัญหาและความจำเป็นขั้นพื้นฐานของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ ศาสตร์และศิลป์ของการดำเนินชีวิต ความรู้และคุณธรรม เหตุผลและจิตวิญญาณของท้องถิ่นซึ่งถ่ายทอดกันมาหลายชั่วอายุคนทำให้คนสามารถจัดการชีวิต จัดการชุมชนและจัดการทรัพยากรในยุคสมัยและสภาพแวดล้อมต่างๆ ทำให้บรรพบุรุษอยู่มาได้ถึงทุกวันนี้

๔. ทุนชุมชน คือ ความรู้ ภูมิปัญญา ทรัพยากร ผลผลิต โภคทรัพย์ และทุนทางสังคมหรือความเชื่อ ระบบคุณค่าบรรทัดฐานทางสังคมระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สืบทอดกันมาอันเป็นรากฐานของความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ ความเป็นพี่เป็นน้องของผู้คน และความเป็นชุมชนที่ก้าวข้ามขอบเขตทางภูมิศาสตร์

๕. ความยั่งยืน คือ หัวใจของการพัฒนาที่ไม่ทำลายทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน ความเป็นชุมชน โดยอาศัยการจัดการที่มีประสิทธิภาพต่อเนื่องและมั่นคง

๖. ภาคิที่เท่าเทียม (Equal Partnership) คือ คุณลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคน กลุ่มคน องค์กร ที่ร่วมมือกันทำงานโดยการให้เกียรติกัน เคารพในศักดิ์ศรีและศักยภาพของกันและกัน

๗. ธรรมภิบาล (Good Governance) คือ การบริหารจัดการที่โปร่งใส กระจายอำนาจและตรวจสอบได้ ไม่รวบอำนาจโดยรวบอำนาจโดยคนกลุ่มเดียว แต่ชุมชนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของ

๘. เครือข่าย คือ วัฒนธรรมการทำงานแนวราบแบบหนึ่งที่เกิดจากการจัดความสัมพันธ์ระหว่างคน องค์กรที่ทำให้แต่ละหน่วยมีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเองและเข้มแข็ง เมื่อหน่วยงานองค์กรต่างๆ ร่วมผนึกกำลัง (Synergy) การดำเนินงานก็จะมีผลเป็นทวีคูณ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า PLC ได้รับการยอมรับว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สามารถสร้างความยั่งยืนในการเปลี่ยนแปลงคุณภาพตามบริบทของพื้นที่หรือจุดหมายของชุมชนที่จะก้าวไปสู่ PLC ดังที่ Dufour (๒๐๐๖) ได้ย้ำในบทบาทของ PLC ต่อความก้าวหน้าของทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ว่า วัฒนธรรมในโรงเรียนแบบเดิมไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อสร้างผลลัพธ์เชิงคุณภาพที่การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ นี้ ภาควิชาหลายตระหนักดีว่าหากเป้าหมายของตนคือการสร้างโอกาสที่จะประสบความสำเร็จให้แก่นักเรียน นักการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนโรงเรียนและเขตการศึกษาให้กลายเป็น PLC ซึ่งหลายภาคส่วนสนับสนุนประเด็นนี้อย่างแข็งขัน และระบุชัดเจนว่าสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่สุดในการจัดการเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ จะต้องสนับสนุน PLC เพื่อให้กับการศึกษาได้ร่วมมือกันทำงานแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดี (Dufour. ๒๐๐๖)

Fullan (๒๐๐๕) ได้กล่าวถึงงานวิจัยทั้งหลาย ที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพของ PLC มองว่า PLC เป็นกลยุทธ์ในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน และพบว่า PLC ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาภาวะผู้นำและความสามารถของครู โดยการพัฒนาความสามารถในการทำหน้าที่ร่วมกันจนนำมาสู่การเปลี่ยนแปลง ซึ่ง PLC ได้พิสูจน์แล้วว่า เป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้บริหารนำไปปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา เมื่อผู้บริหาร ครู ทำงานร่วมกันเพื่อสร้าง PLC ภายในโรงเรียน และทำข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนาขีดความสามารถโดยการทำงานร่วมกัน การร่วมพัฒนาทักษะใหม่ๆ การค้นหาและการใช้ประโยชน์ด้านทรัพยากรการจัดการเรียนรู้ และการร่วมยึดข้อตกลงร่วมกันและแรงจูงใจในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

รวมถึงผลวิจัยของ Hord (๑๙๙๗) ที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน นอกจากนี้ Hord (๑๙๙๗) ทำการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC โดยใช้คำถามว่าโรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มี PLC และถ้าแตกต่างกันแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ได้ผลสรุปเป็นประเด็น ดังนี้

ผลดีต่อครูผู้สอน : สิ่งที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนส่วนใหญ่พบว่า

๑. ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการสอนของครูลง

๒. เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขัน

๓. ทำให้เกิดความรู้สึกต้องการร่วมกันรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน และร่วมกันรับผิดชอบเป็นกลุ่มต่อผลสำเร็จของนักเรียน

๔. ทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “พลังแห่งการเรียนรู้ (Powerful learning) ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของตนมีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือมีการค้นพบความรู้และความเชื่อใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการสอน และตัวผู้เรียนซึ่งตนเคยสังเกตหรือสนใจมาก่อน

๕. เข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ให้แตกฉานยิ่งขึ้น และให้ครูรู้ว่าตนเองควรแสดงบทบาทและพฤติกรรมการสอนอย่างไร จึงจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดตามเกณฑ์ที่คาดหวัง

๖. รับทราบข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่เป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพของตนได้ตลอดเวลา ทำให้ครูเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนต่อไป

๗. เพิ่มความพึงพอใจ เพิ่มขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานสูงขึ้นและลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง

๘. มีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัด และรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า

๙. มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน

๑๐. มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบต่อปัจจัยพื้นฐานต่างๆ

ผลต่อนักเรียน : สิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนส่วนใหญ่พบว่า

๑. ลดอัตราการตกซ้ำชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง

๒. อัตราการขาดเรียนลดลง

๓. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๔. มีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันลดลงชัดเจน

PLC จึงเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจอย่างมากในช่วงการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่นักรักศึกษากำลังถูกเผชิญหน้ากับความท้าทาย วัฒนธรรมในโรงเรียนแบบเดิมไม่ได้

ถูกออกแบบมาเพื่อสร้างผลลัพธ์เหล่านั้น หากเป้าหมายของนักการศึกษาจะต้องสร้างโอกาสที่จะประสบความสำเร็จให้แก่ นักเรียน นักการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนโรงเรียนและเขตการศึกษาของตนให้กลายเป็น PLC เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพครูของโรงเรียน เกี่ยวกับเรื่องการให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของโรงเรียน และเนื่องจากครูส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ดังนั้นการมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เกิดขึ้นในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าวเพราะทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับงานของครู เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกอื่นๆของชุมชน เป็นต้น

๒.๒.๑ ความเป็นมาของแนวคิดชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพ

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีพื้นฐานมาจากภาคธุรกิจเกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ นำมาประยุกต์จากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ กลายเป็นชุมชนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันสำหรับครูผู้สอน (Thompson, Gregg & Niska, ๒๐๐๔)

ความเป็นมาของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Sergiovanni (๑๙๙๔) กล่าวถึงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีมุมมองเชื่อมโยงไปกับโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ หรือพัฒนามาจากองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่อธิบายว่า การอุปมาที่เปรียบเทียบให้ “โรงเรียนเป็นองค์กร (Organization)” นั้นน่าจะเหมาะสมและถูกต้อง แท้จริงแล้ว “โรงเรียนเป็นชุมชน (Community)” จะมีความหมายเหมาะสมมากกว่า ดังเหตุผลที่อธิบายโดยความแตกต่างของความเป็น “ชุมชน” และความเป็น “องค์กร” Sergiovanni (๑๙๙๔) ได้อธิบายว่า “ความเป็นชุมชน” จะยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม แนวคิดและความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตรงข้ามกับ “ความเป็นองค์กร” ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในลักษณะที่ยึดตามระดับที่ลดหลั่นกันลงมา (Hierarchical relationships) มีกลไกการควบคุมและมีโครงสร้างแบบตั้งตัวที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อำนาจเป็นหลัก ในขณะที่ “ชุมชน” ใช้อิทธิพลที่เกิดจากการมีค่านิยมและวัตถุประสงค์ร่วมกัน เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพ มีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการหรือวิทยาสัมพันธ์ต่อกัน (Collegiality culture) และยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ “องค์กร” ยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่างขึ้น เช่น ลดความเป็นกันเองต่อกันลง มีความเป็นราชการ (Bureaucratic) มากขึ้น และถูกควบคุมจากภายนอกให้ต้องรักษาสถานภาพเดิมของหน่วยงานไว้ จึงเห็นว่าถ้ามองโรงเรียนในฐานะแบบองค์การดังกล่าวแล้วก็จะทำให้โรงเรียนมีความเป็นแบบทางการสร้างความรู้สึกระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น มีกลไกที่บังคับควบคุมมากมาย และมักมีจุดเน้นในเรื่องที่เป็นงานด้านเทคนิคเป็นหลัก แต่ทางตรงกันข้ามถ้ายอมรับว่าโรงเรียนมีฐานะแบบที่เป็นชุมชนแล้ว บรรยากาศที่ตามมาก็คือสมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยวัตถุประสงค์ร่วม มีการสร้าง

สัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนม และเกิดการร่วมสร้างบรรยากาศที่ทุกคนแสดงออกถึงความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน (Sergiovanni, ๑๙๙๔)

แนวคิดที่มาจาก PLC ของ Karson และคณะ (๒๐๐๐) มีแนวคิดคล้ายคลึงกับข้างต้น ซึ่งกล่าวถึงที่มาของ PLC ในสถานศึกษาที่พัฒนามาจาก “องค์กรแห่งการเรียนรู้” ที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรที่เป็นโรงเรียน จึงมาเป็น “โรงเรียนแห่งการเรียนรู้” และมีประยุกต์หรือพัฒนาจากงานวิจัยต่าง ๆ จนเกิดเป็น “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” เพื่อให้เห็นถึงมิติของวัฒนธรรมและความมุ่งหมายร่วมกันในทางวิชาชีพที่จะพัฒนาวิชาชีพสู่การพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นไปได้ว่าแนวคิดโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ จะเป็นแนวคิดที่ช่วยสนับสนุนศักยภาพของการสร้าง PLC ในมิติที่กว้างขึ้นในการเข้าใจการเรียนรู้ของวิชาชีพ

ในอีกด้านหนึ่งมีข้อสันนิษฐานเหตุผลที่มาจากองค์กรก่อเกิด PLC (Buysee, Sparkman และ Westey, ๒๐๐๓) อยู่ ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก การเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานจัดการเรียนรู้ของครูที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ในแต่ละวันนั้นเป็นความรู้ที่เข้าใจได้ดีที่สุดโดยผ่านการสะท้อนการเรียนรู้ร่วมกันของครู

ประเด็นที่สอง การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของครูในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่จะพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพของตนเองและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

จากข้างต้น PLC ถือว่าเป็นแนวคิดที่ได้รับการประยุกต์หรือพัฒนามาจากแนวคิดสำคัญคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ชุมชน หรือ ชุมชนทางวิชาชีพ เพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่การนำมาใช้นั้นคือสถานศึกษา ที่มีบริบทมิติด้านความสัมพันธ์เชิงชุมชนที่เกี่ยวข้องกันด้วยเรื่องของฐานวัฒนธรรม พฤติกรรมเชิงคุณค่า และการดูแลเอาใจใส่อาหารร่วมกันโดยที่มีเป้าหมายร่วม คือการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าความเป็นองค์กรดังที่กล่าวมาข้างต้น และ PLC เป็นกระบวนการที่ทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้และพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียนบนพื้นฐานการเรียนรู้จากประสบการณ์จัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน และความรู้ ร่วมกันของครู ผู้บริหารและนักการศึกษา ทั้งระดับโรงเรียนและเครือข่าย หลากหลายพื้นที่ที่ได้นำแนวทางของ PLC ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้และโรงเรียน โดยเฉพาะช่วงแห่งการปฏิรูปการศึกษาของแต่ละประเทศ หรือ ช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นปัจจัยที่ทำให้ PLC เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนดำเนินการจนเกิดผลที่น่าพึงพอใจ รวมถึงประเทศไทยที่มีการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เช่น ชุมชนการเรียนรู้ของสถาบันอาศรมศิลป์ และโรงเรียนรุ่งอรุณ (สุรพลธรรมรัตน์ และคณะ, ๒๕๕๓) และโครงการ “ครูเพื่อศิษย์” ของมูลนิธิสตรียุติธรรม-สฤณีวงศ์ (มสส.) ที่พัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้แนวคิด PLC (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๕) เป็นต้น

๒.๒.๒ ความหมายของชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียนได้ถูกกล่าวถึงมุมมองของการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ Sergiovanni (๑๙๙๔) ได้กล่าวว่า PLC เป็นสถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียนในการทำงาน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน หรืองานวิชาการโรงเรียน ซึ่ง Hord (๑๙๙๗) มองในมุมมองไปในทางเดียวกัน โดยมองการรวมตัวกันดังกล่าว มีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำร่วมกันของครู หรือครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลง (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๔) คุณค่าร่วมและวิสัยทัศน์การเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดัน โดยความต้องการและความสนใจของสมาชิกใน PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ สู่มาตรฐานการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นหลัก (Senge, ๑๙๙๐ และ Knapp, ๒๐๐๓) หรือเรียกอย่างมีคุณค่า คือ พัฒนาศาสตร์วิชาชีพครูให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์” (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๕) และเป็น “กลุ่มครูเพื่อศิษย์ร่วมกันเพื่อการพัฒนาศิษย์ร่วมกัน โดยมองว่าเป็น “ศิษย์ของเรา” มากกว่ามองว่า “ศิษย์ของฉัน” (Erin, ๒๐๐๗) การเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจาก “การเรียนรู้ของครู” เป็นตัวตั้งต้น เรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (Melanie, ๒๐๐๐) การรวมตัวการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลง เหล่านี้ เป็นไปได้ยากที่จะทำเพียงลำพังแต่หวังผลให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งระบบโรงเรียน จำเป็นต้องสร้างความเป็นชุมชน เพื่อการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งความเป็นโรงเรียนย่อมมีความเป็นชุมชนที่สัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น Senge (๑๙๙๐) ชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้นั้น จำเป็นต้องมีอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีฉันทะ และศรัทธาในการทำงาน “ครูเพื่อศิษย์ร่วมกัน” บรรยากาศการอยู่ร่วมกันจึงเป็นบรรยากาศ “ชุมชนกัลยาณมิตรทางวิชาการ” (สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ, ๒๕๕๓) ที่มีลักษณะความเป็นชุมชนแห่งความเอื้ออาทร (Sergiovanni, ๑๙๙๔) อยู่บนพื้นฐาน “อำนาจเชิงวิชาชีพ” (Professional power) และ “อำนาจเชิงคุณธรรม (Moral power)” (Sergiovanni, ๑๙๙๔) เป็นอำนาจที่การสร้างพลังมวลชนเริ่มจากภาวะผู้นำร่วมของครูเพื่อขับเคลื่อนการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา (Fullan, ๒๐๐๕)

นอกจากรูปแบบการรวมตัวกัน กระบวนการในการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพยังมีความหลากหลาย โดยแต่ละวิธีการมุ่งการเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา สู่การพัฒนาผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ หลากหลายวิธีการจากการนำเสนอของนักการศึกษาต่าง ๆ เช่น ทีมเรียนรู้ (Team learning) Dufour และคณะ (๒๐๐๔) Thompson (๒๐๐๔) การแลกเปลี่ยนและสะท้อนการเรียนรู้ (Reflection) (Hord, ๑๙๙๗ และ Reichstetter, ๒๐๐๖) การเรียนรู้แบบเสาะหา (Inquiry learning) (Dufour และคณะ, ๒๐๐๔) การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative learning) (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๔) สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนทั้ง

ทางอารมณ์ การเติบโตของแต่ละคน (Thomas, Gregg, & Nisk, ๒๐๐๔) เรียนรู้และลงมือทำ (Learning by doing) (Dufour และคณะ, ๒๐๐๔) และ (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๕) การสนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือเสวนาอย่างใคร่ครวญ (Reflective dialogue) (Sergiovanni, ๑๙๙๔), (McREL, ๒๐๐๓) และ (สุรพล ธรรมรมดี และคณะ, ๒๕๕๓) เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน หมายถึง การรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา ในโรงเรียน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำ เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองจากภายในสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

๒.๒.๓ ระดับของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ในการเปลี่ยนผ่านสถานศึกษาของตนให้เป็น “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” ยังมีมิติของระดับ PLC จากการศึกษายังพบอีกว่า PLC สามารถแบ่งได้ ๓ ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา ระดับเครือข่าย และระดับชาติ โดยแต่ละลักษณะจะแบ่งตามระดับของความเป็น PLC ย่อย ๆ ดังนี้

๑. ระดับสถานศึกษา (School levels) คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อนในบริบทสถานศึกษา หรือ โรงเรียน สามารถแบ่งได้ ๓ ระดับย่อย (Sergiovanni, ๑๙๙๔) คือ

๑.๑ ระดับนักเรียน (Student level) ซึ่งนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น จากครูและเพื่อนนักเรียนอื่นให้ทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลสำหรับตน นักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้

๑.๒ ระดับผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional level) ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียน โดยใช้ฐานของ “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของชุมชน จึงเรียกว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการเป็น PLC ที่ทุกคนในโรงเรียนจะต้องมาร่วมกันพิจารณาทบทวนเรื่องนโยบายการปฏิบัติต่าง ๆ และกระบวนการบริหารจัดการต่างๆ ของโรงเรียนใหม่อีกครั้ง โดยยึดหลักในการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้สามารถบริการด้านการเรียนรู้ แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขดังกล่าว นำมาสู่การสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาชีพของครูผู้สอน และผู้บริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิผลสูงยิ่งขึ้น มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดีต่อกันของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง

๑.๓ ระดับชุมชนทั่วไป (Learning communities level) จะครอบคลุมชุมชนนอกห้องเรียน เช่น ผู้ปกครอง สมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชน โดยบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีส่วน

เข้ามาร่วมสร้างและผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย กล่าวคือ ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้อาวุโสในชุมชนตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ของชุมชนเหล่านี้ต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริม เป้าหมายการเรียนรู้ของชุมชนและโรงเรียน กล่าวคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทางการศึกษาได้โดยการให้การดูแลแนะนำการเรียนที่บ้านของนักเรียน รวมทั้งให้การสนับสนุนแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้แก่บุตรหลานของตน ผู้อาวุโสในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้

๒. ระดับกลุ่มเครือข่าย (Cluster levels) คือ PLC ที่ขับเคลื่อนในลักษณะการรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มุ่งมั่นร่วมกันสร้างชุมชน เครือข่าย ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจ สร้างความสัมพันธ์ และพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน อาจมีทั้งการเป้าหมายที่เป็นแนวคิดร่วมกันอย่างชัดเจน สามารถแบ่งได้ ๒ ลักษณะ คือ

๒.๑ กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน คือ การตกลงร่วมมือกัน ในการพัฒนาวิชาชีพครูระหว่างสถาบันโดยมองว่าการร่วมมือกันของสถาบันต่าง ๆ จะทำให้เกิดพลัง การขับเคลื่อน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนหรือร่วมลงทุนด้านทรัพยากร และการเกื้อหนุนเป็นกัลยาณมิตรคอยสะท้อนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กรณีตัวอย่างเช่น กรณีศึกษาการจัด PLC เป็นกลุ่ม (Cluster levels) ของโรงเรียนในประเทศสิงคโปร์เพื่อร่วมพัฒนาแลกเปลี่ยนและ สะท้อนร่วมกันทางวิชาชีพ ตามนโยบายและวิสัยทัศน์เพื่อความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสิงคโปร์ (MOE) (๒๐๐๙) อีกหนึ่งกรณีตัวอย่างการจัด PLC ของกลุ่มโรงเรียนเบญจมมิตร จังหวัดสงขลา ที่เป็นการรวมตัวกันของโรงเรียนจำนวน ๖ โรงเรียนเพื่อจัดพื้นที่ให้ครูแต่ละโรงเรียน มาร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ นำเสนอผลงาน ถอดบทเรียน และสะท้อนแนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๒ กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครู คือ การจัดพื้นที่เปิด กว้างให้สมาชิกวิชาชีพครูที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อการ เปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของผู้เรียนหัวใจสำคัญ สมาชิกที่รวมตัวกันไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับสังกัด แต่จะ ตั้งอยู่บนความมุ่งมั่น สม่ครใจ ใช้อุดมการณ์ร่วมเป็นหลักในการไหลรวมกันเป็น PLC กรณีตัวอย่างเช่น ชุมชนการเรียนรู้ “ครูเพื่อศิษย์” ของมูลนิธิสตรี้-สฤชดีวงศ์ (มสส.) ที่สร้างพื้นที่ส่วนกลางสำหรับ วิชาชีพครูให้จับมือร่วมกันเป็นภาคร่วมพัฒนา “ครูเพื่อศิษย์” มุ่งสร้างสรรค์วัฒนธรรมการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย (วิจารณ์ พานิช, ๒๕๕๕)

๓. ระดับชาติ (The national level) คือ PLC ที่เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐที่มุ่ง จัดเครือข่าย PLC ของชาติ เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของวิชาชีพ โดยความร่วมมือ ของสถานศึกษา และครู ที่ผนึกกำลังร่วมกันพัฒนาวิชาชีพ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐ ดังกรณีตัวอย่าง นโยบายวิสัยทัศน์เพื่อความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ รัฐจัดให้มีชุมชนกรเรียนรู้

ทางวิชาชีพของชาติสิงคโปร์เพื่อมุ่งหวังขับเคลื่อนแนวคิด “สอนให้น้อย เรียนรู้ให้มาก” (Teach less, Learn more) ให้เกิดผลสำเร็จ

กล่าวโดยสรุปว่าการแบ่งระดับของ PLC สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับที่ ๑ ระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ระดับนักเรียน ระดับผู้ประกอบวิชาชีพ และระดับชุมชนทั่วไป ระดับที่ ๒ ระดับกลุ่มเครือข่าย ประกอบด้วย กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครู และระดับที่ ๓ คือระดับชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบและคุณลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นแนวคิดที่มีที่มาจากและได้รับการพัฒนามาตั้งต้นจาก “องค์กรแห่งการเรียนรู้” มาเป็นบริบท “โรงเรียนแห่งการเรียนรู้และพัฒนาจนกลายเป็น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ด้วยบริบทของโรงเรียนที่มีความแตกต่างจากรูปแบบขององค์กรความเป็น PLC จึงมีลักษณะที่เฉพาะ ที่บ่งบอกถึงความเป็น PLC ซึ่ง Birman และคณะ (๒๐๐๐) กล่าวถึง คุณลักษณะของ PLC ว่าไม่ใช่รูปแบบหรือแบบแผน แต่ค่อนข้างจะเป็นวิธีการหรือกระบวนการ ซึ่งมีการดำเนินการปฏิบัติร่วมกันในชุมชนจนสะท้อนเป็นคุณลักษณะ PLC จะสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติความเป็นจริงของ PLC นั้น ๆ ความเข้าใจนี้จะช่วยเหมือนใช้เลนส์ส่องตรวจสอบ PLC ของตนเอง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับ PLC ผู้การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ สรุปเป็น คุณลักษณะร่วมในองค์ประกอบของ PLC จากมุมมองต่าง ๆ ของนักการศึกษาหลายท่าน พบว่า PLC มีองค์ประกอบและลักษณะ ของ PLC อยู่ ๗ องค์ประกอบ คือ วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Learning and professional development) ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring communities) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative teamwork) ภาวะผู้นำร่วมและสนับสนุน (Supportive & shared leadership) การเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning) และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายรายละเอียดคุณลักษณะตามองค์ประกอบทั้ง ๗ ได้ และแนวคิดทฤษฎีสนับสนุน ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีลักษณะของวิสัยทัศน์ร่วม ค่านิยมร่วมของความเป็นชุมชน กล่าวคือ “ค่านิยมคุณงามความดี” ที่มาจากพันธะผูกพันต่อค่านิยมร่วมของบุคคล แล้วพัฒนามาเป็นอุดมการณ์ร่วม ซึ่งเป็นอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป โดยมีพันธะผูกพันร่วมกันในทางปฏิบัติ ดังนี้ สมาชิกในชุมชนจะร่วมกันปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น, การประพฤติและปฏิบัติต้องยึดมั่นต่อค่านิยมเพื่อสังคมเป็นจุดหมายปลายทาง, ต้องไม่ใช้การประพฤติและปฏิบัติ

เพื่อตนเองเท่านั้นแต่เพื่อรักษาคุณงามความดีเป็นสิ่งสำคัญด้วย และการผูกพันต่อจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร (Sergiovanni, ๑๙๙๔) ดังนี้

๑. พื้นฐานของการสร้างชุมชนเกิดจาก “อุดมการณ์แห่งวิชาชีพ” จะช่วยให้เกิดหลักเกณฑ์พื้นฐานของการสร้าง PLC ขึ้นในโรงเรียน กล่าวคือ ถ้าทั้งคณะครูผู้สอนและผู้บริหารต่างร่วมกันยึดมั่นต่อพันธะผูกพัน ที่ต้องแสดงพฤติกรรมแบบอย่างที่ดีแล้ว ซึ่ง Louis & Kruse (๑๙๙๕) มองปรากฏการณ์ดังกล่าวว่า เป็นวิธีการที่ช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการสอนของครูให้น้อยลง และเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบของกลุ่มที่มีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งโรงเรียน

๒. การมีค่านิยมที่ประเสริฐโดยยึด “ค่านิยมเพื่อสังคมเป็นจุดหมายปลายทาง” ชุมชนที่ยึดถือ เรื่อง “คุณงามความดี” ที่มาจากพันธะผูกพันต่อค่านิยมร่วมของบุคคล โดย Sergiovanni (๑๙๙๔) มีความเห็นว่า ถ้าชุมชนของโรงเรียนที่ยึดความสำคัญของงานให้บริการแก่นักเรียนแก่ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนรอบโรงเรียนได้ครบถ้วนแล้ว ก็แสดงว่า โรงเรียนนั้นสามารถยกระดับวิชาชีพของตนได้สูงจนถึงระดับสามารถเป็น “ผู้คอยให้บริการดูแล หรือ Stewardship” ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ ยึดการทำประโยชน์เพื่อคนอื่นเหนือประโยชน์ส่วนตน

ตามแนวคิดของ Sergiovanni (๑๙๙๔) เชื่อว่า ชุมชนที่ชัดเจนในวัตถุประสงค์ จะเป็นสถานที่ซึ่งสมาชิกทุกคนยึดเหนี่ยวผูกพันต่อกันด้วย “อุดมการณ์ร่วม” และมีระบบปทัสถานหรือแนวทางปฏิบัติของตนเองที่ใช้เพื่อเป็นเครื่องสนับสนุนให้เกิดการเป็นชุมชนขึ้น ทั้งนี้ การมีอุดมการณ์ร่วมกัน หรือมีวิสัยทัศน์ร่วม จะช่วยผูกมัดให้ทุกคนรวมกันเป็นชุมชนและให้การช่วยเหลือต่อกัน มีความเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของการต้องดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกันแบบชุมชน

นอกจากนั้น Sergiovanni (๑๙๙๘) ยังกล่าวอีกว่า วัฒนธรรมองค์การเป็นระบบความเชื่อสำคัญในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมของสมาชิกขององค์ที่จะยึดถือร่วมกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าครูผู้สอนทุกคนและผู้นำของโรงเรียนมีความเชื่อว่า “มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพเพียงพอที่จะเรียนรู้ได้” ความเชื่อเช่นนี้จะทำให้สมาชิกของโรงเรียนพยายามที่จะสร้างสภาพแวดล้อมและแสวงหาวิธีการเรียนการสอนใหม่ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนได้สูงสุด เป็นต้น ใน PLC ก็เช่นกัน สมาชิกแต่ละคนจะยึดเหนี่ยวต่อกันด้วยระบบค่านิยม ความเชื่อและปทัสถานร่วมกันให้เกิดการดำรงอยู่ของชุมชนแห่งวิชาชีพของตน

อีกมุมมองหนึ่งของ Hord (๑๙๙๗) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ร่วมของ PLC คือ “ค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกัน” วิสัยทัศน์ พื้นฐานของการเป็น PLC คือ “การมุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน” การสร้างค่านิยมวิสัยทัศน์ร่วมกันท่ามกลางการตัดสินใจของเพื่อนร่วมงานในโรงเรียน เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน และสนับสนุนมาตรฐานพฤติกรรม ในชุมชนแห่งนี้ วิสัยทัศน์ ถูกดำเนินไปแบบวันต่อวันของผู้ร่วมงานในโรงเรียน ไม่ว่าสถานที่ใดที่เป็น PLC สามารถดึงดูดและพัฒนาการผูกมัดและพรสวรรค์ส่วนบุคคล สู่การพัฒนาคุณภาพของงานที่สูงยิ่งขึ้น ค่านิยมนี้ถูกจัดขึ้นในมาตรฐานของ

ความตระหนักส่วนบุคคล การวิพากษ์วิจารณ์ส่วนบุคคล และประสิทธิภาพ PLC ที่เพิ่มขึ้น การใช้ข้อผูกมัดสำหรับสมาชิกให้เป็นประโยชน์เพื่อริเริ่มการดำเนินการใหม่ และเพื่อการปรับปรุง (Sirotnik, ๑๙๙๙ และ Little, ๑๙๙๗) คุณลักษณะหลักของวิสัยทัศน์คือเน้นที่ดำรงรักษาการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งในความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคนจะถูกพิจารณาอย่างรอบคอบ

สอดคล้องกัน กับ Senge (๒๐๐๐) ได้กล่าวสนับสนุน Hord (๑๙๙๗) ว่าวินัยของวิสัยทัศน์ร่วม จะมีเป้าประสงค์ร่วมในการดำเนินการของ PLC การพัฒนาพันธกิจ ที่ชัดเจน โดย “มุ่งเน้นการเป็นหนึ่งในกลุ่มของ PLC” Karson และคณะ (๒๐๐๐) เชื่อว่า วิสัยทัศน์ทำให้เกิดผู้ที่มีส่วนร่วมจะสามารถสร้างความสำเร็จให้แก่โรงเรียนได้ และเชื่อว่า “กระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม มีความสำคัญมากกว่าผลผลิตที่เกิดจากวิสัยทัศน์ร่วม”

เช่นเดียวกับ Bredeson (๒๐๐๓), Dufour และ Eaker (๑๙๙๘) ที่กล่าวถึง การพัฒนาพันธกิจ วิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมาย ว่าเป็นความรับผิดชอบ ของผู้นำสถานศึกษา เป็นหลักการของ PLC และทักษะในการสร้างแรงบันดาลใจโรงเรียนของผู้ปฏิบัติการทุกคน ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จะทำให้ PLC ประสบความสำเร็จ ผู้นำสถานศึกษาอาจใช้คำว่า ความผูกพัน และความรับผิดชอบต่อ เป็นการทำความเข้าใจเพื่อสร้างจุดประสงค์ร่วม

อีกมุมมองหนึ่งที่มองวิสัยทัศน์ร่วม “จุดประสงค์ร่วม” ดังที่ Hargreaves (๒๐๐๓) และ Schmoker (๒๐๐๕) ได้อธิบายถึง ความสอดคล้องของวิสัยทัศน์ร่วมกับความเป็น PLC สิ่งสำคัญ หรือเป็นฐานรากของการสร้าง PLC คือ “จุดประสงค์ร่วม” เป็นคุณลักษณะที่มุ่งให้นักการศึกษาร่วมกันพัฒนาสถานศึกษา คุณลักษณะที่สำคัญนี้เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาระบบของ PLC ในการเห็นภาพความสำเร็จและจำอยู่กับการทำงานที่ ทำ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา เป็นแบบแผนของการก่อสร้าง PLC อีกแนวทางหนึ่งที่สำคัญคือการพัฒนาพันธกิจ วิสัยทัศน์ ค่านิยม และเป้าหมายของโรงเรียน (Dufour & Eaker, ๑๙๙๘) ตลอดจนกระบวนการนี้ผู้นำโรงเรียนต้องพึงพาทักษะการสื่อสารที่ดีในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ที่สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนเรียนรู้

ในขณะที่ Louis และ Kruse (๑๙๙๕) กล่าวเพิ่มเติมถึงการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันนั้นจะนำไปสู่ “บรรทัดฐานความผูกพันของพฤติกรรม” ของนักเรียนที่จะถูกสนับสนุนโดยคุณครู เช่น ในชุมชนสมาชิกคุณครูจะต้องรับผิดชอบต่อภาระกระทำของตนเองแต่ผลประโยชน์ที่ได้ก็จะขึ้นอยู่กับความทะเยอทะยานของแต่ละบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะถูกอธิบายในฐานะการดูแล เช่น การดูแลคือการสนับสนุนโดยการสื่อสาร ทำให้เชื่อใจโดยความไว้วางใจ (Fawcett, ๑๙๙๖)

สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ (๒๕๕๓) ได้อธิบายถึงลักษณะที่มากการเกิดวิสัยทัศน์ร่วม สมาชิก หรือ ชุมชน ต้องมีฉันทะและศรัทธา เป็นจุดเริ่มต้นของชุมชนวิชาการที่มีความเป็นกัลยาณมิตร เริ่มจาก ฉันทะ หรือ ความใฝ่รู้และใฝ่สร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขและคุณธรรมด้วยจะเห็นได้ว่าชุมชนแห่งกัลยาณมิตรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นั้น มิใช่ชุมชนที่ปราศจากซึ่งความสุข ความสุขที่นี้หมายถึง

สภาวะที่ไม่มีอะไรมาบีบคั้น คับข้อง หากแต่มีสภาวะเอื้อให้เกิดการทำงาน การเรียนรู้ โดยเฉพาะตามหลักไตรสิกขาทางพุทธศาสนา (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๒) นอกจากฉันทะแล้ว ชุมชนวิชาการที่เปี่ยมด้วยความกัลยาณมิตร จะต้องประกอบด้วยศรัทธา อันหมายถึง ศรัทธาต่อกฎธรรมชาติหรือสังขาร และศรัทธาต่อศักยภาพของมนุษย์ในการที่จะเข้าถึงสังขารนั้นได้ เมื่อฉันทะและศรัทธาในใจทำให้คนมีชีวิตที่ซื่อ สัจคมก็มีบรรยากาศทางวิชาการ และงานทุกอย่างจึงเกิดผลเลิศพร้อมกันนั้นก็ทำให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการที่มีความสุข ถ้าหากปราศจากหลักธรรมข้อนี้ก็จะส่งผลในทางตรงข้าม คือ “ถ้าไม่มีฉันทะกำลังเรียวแรง ความมีชีวิตชีวา ก็ไม่มี บรรยากาศทางวิชาการที่แท้ก็ไม่มีและตัวตนเองก็ไม่มีความสุข ได้แต่แสวงหาความรู้และทำงานวิชาการไปอย่างฝืนใจต่อไป อาจเกิดความรู้สึกแปลกแยกและมองไม่เห็นคุณค่าของตนเอง” (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๒) ความสุขที่เกิดขึ้นจากการมีฉันทะและศรัทธานั้น เป็นความสุขบนหลักธรรมเรื่อง การถือสันโดษด้วย กล่าวคือ มีการแสวงหาความสุขอย่างมีขอบเขตในวัตถุที่เสพ เพื่อออมเวลาแรงงาน และความคิดไปใช้ในกิจที่ดงามสร้างสรรค์ และไม่ถือสันโดษในกุศลธรรม คือ ไม่หยุดยั้งที่จะทำในสิ่งที่ดงามสร้างสรรค์ (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๒)

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบ วิสัยทัศน์ใน PLC มีลักษณะสำคัญคือ เป็นทิศทางสู่ความเป็น PLC มีลักษณะสำคัญ ดังนี้ เป็นทั้งวิสัยทัศน์ร่วม เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วม ค่านิยมพันธกิจร่วม เจตจำนงร่วม ที่เห็นภาพความสำเร็จร่วมกัน ยึดเหนี่ยวผูกพันกันด้วยอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ ความเชื่อ ปทัสถาน และคุณงามความดีเพื่อการศึกษา และเพื่อสังคม โดยมีหัวใจของวิสัยทัศน์ร่วม คือ มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และการอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร และการเรียนรู้ของ PLC จนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนของ PLC เป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ ๒ การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Learning and professional development)

จากนันทาทัศนะของนักการศึกษา Sergiovanni (๑๙๙๔) ได้อธิบายถึง ลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC โดยสรุปว่า สมาชิกใน PLC จะต้องสนใจและกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ งานวิจัย ตลอดจนทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่ใช่เพียงแค่ผูกพันต่อการพัฒนาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่เฉพาะงานส่วนตน แต่ต้องช่วยทำให้ทุกคนในโรงเรียนที่เป็นชุมชนโดยรวมร่วมกันพัฒนาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นไปด้วย ความหวังใจต่อชุมชนเรียนรู้โดยรวม หมายความว่า ครูผู้สอนจะแบ่งปันและแลกเปลี่ยนด้านเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้อะหว่างกันอย่างเปิดเผย ตลอดจนการเชิญครูคนอื่นที่เชี่ยวชาญเทคนิควิธีการเรียน PLC รูปแบบใหม่มาสาธิตการสอนให้ครูอื่น ๆ ได้ศึกษา ที่สำคัญคือยึดหลักการเรียนรู้ร่วมกันว่า PLC เป็น ที่มี “จิตใจใฝ่การแสวงหาคำตอบ” ชุมชนที่มีการเรียนรู้ของสมาชิกของชุมชนจะ

ทำการใคร่ครวญตรวจสอบวัฒนธรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อดูว่าวัฒนธรรมอะไรบ้างที่ส่งเสริมให้วิสัยทัศน์ของโรงเรียนบรรลุ และบรรลุผลได้มากน้อยเพียงไร ส่วนคำว่า “สืบเสาะ หรือ Inquiry” หมายความว่าภารกิจทุกด้านที่โรงเรียนดำเนินการอยู่นั้น จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อการปรับปรุงแก้ไข จนเชื่อได้ว่าภารกิจแต่ละด้านเหล่านี้เป็นไปเพื่อความดีงามของส่วนรวมและสามารถสนองตอบต่อวิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้ด้วย ในสถานศึกษาที่เป็น “โรงเรียนที่มุ่งการเสาะค้นหา” (Inquiring school) จะมุ่งพัฒนาเป้าหมายให้สูงขึ้นตลอดเวลาเมื่อเทียบกับปัจจุบันอีกทั้งบรรดาสมาชิกของ PLC มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เช่น ช่วยระบุถึงความจำเป็นของโรงเรียนที่ต้องพัฒนาบุคลากรในประเด็นใดบ้างและจะทำให้บรรลุผล ได้อย่างไร หรือช่วยหาผู้เชี่ยวชาญให้เข้ามาช่วยเหลือเพื่อยกระดับผลการปฏิบัติงานให้สูงยิ่งขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็น “การสร้างวัฒนธรรมการใช้ทักษะด้านการคิดและใช้สติปัญญาเป็นฐาน” วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่ต้องใช้ความรู้ การคิดและการใช้สติปัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบวิชาชีพ ครูผู้สอนจึงต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาต้องเป็น “ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต” และต้องเป็น “ผู้เรียนรู้ร่วมกับนักเรียน” ที่ตนทำการสอน ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมเชิงความคิดของครูที่ต้องปรับปรุงใหม่ ก็คือ “เปลี่ยนความเชื่อที่ว่าตนเป็นผู้ทำการสอน (Teaching) ไปเป็นผู้เรียนรู้ (Learning)” แทน จึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้จัดสรรประสบการณ์ การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียน พร้อมทั้งพยายามสร้างความตระหนัก ให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบในการเฝ้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เนืองนิตย์เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตน “สร้างวัฒนธรรมขอริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ” ในชุมชนแห่งวิชาชีพสมาชิกทุกคนต้องส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการค้นคว้าและริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะต้องเป็น “ผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่” กล่าวคือ ครูผู้สอนจะต้องได้รับการสนับสนุนในการออกแบบการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับภาวะแวดล้อมที่ข้อมูลสารสนเทศเกิดขึ้นมากมายอย่างรวดเร็ว ต้องค้นหาวางจะมีวิธีการเรียนรู้ได้ดีที่สุดในภาวะเช่นนี้ได้อย่างไร ข้อมูลสารสนเทศที่เกิดขึ้นมากมายจะส่งผลกระทบต่อหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียนซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่นกันได้อย่างไร การที่จะทำให้สมาชิกเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ มี “วัฒนธรรมการกล้าเสี่ยง” และ “ขอทดลอง” เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้สมาชิกของ PLC ต้องไม่ถือว่าความผิดพลาดที่ได้จากการทดลองคือความล้มเหลว แต่ต้องถือว่าข้อผิดพลาดที่ได้ดังกล่าวเป็นโอกาสดีที่จะได้เกิดการเรียนรู้ใหม่เพิ่มเติมและ “ถือว่าผิดเป็นครู” ไม่เป็นเรื่องที่ควรตำหนิ แต่เป็นเรื่องที่ควรสนับสนุนให้กำลังใจเพื่อจะได้ค้นหาคำตอบที่เหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ควรปรับปรุงระบบเน้นการให้ความสำคัญความชอบแก่สมาชิกที่ขอทดลองค้นคว้าหานวัตกรรมและริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้แก่โรงเรียนอีกด้วย

ทั้งนี้ Hord (๑๙๙๗) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC โดยสรุปว่า PLC เป็น “การเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้เป็นประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์”

ที่จริงแล้ว มิตินี้เรียกว่า “กลุ่มสร้างสรรค์” ชื่อของมิตินี้ถูกเปลี่ยนเพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้และการประยุกต์ของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น PLC ดึงดูดผู้ร่วมงานใน โรงเรียนเพิ่มขึ้นในระดับ “กระบวนการที่ให้ความรู้ใหม่ ๆ” และแนวทางการ “ปรับความรู้ในงานของตน” ความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบร่วมกันเป็นผลทำให้ผลผลิตที่สร้างสรรค์ และการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม ความเข้มแข็งของหน้าที่ระหว่างผู้บริหารกับครู และเพิ่มข้อผูกพันที่จะพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ เช่น โรงเรียนขยายตารางการปรับปรุงให้กว้างออกไป หรือการกำหนด วิธีการการปกครองใหม่ที่เน้นไปสู่พื้นที่ที่สามารถให้ความช่วยเหลือที่จะนำไปสู่การปรับปรุงโรงเรียน คือหลักสูตร การประเมิน และวัฒนธรรมโรงเรียน มาตรฐานที่สูงจะเป็นที่ยอมรับใน บริบทพื้นที่และวิชาชีพของครู นำไปสู่ความรับผิดชอบที่จะรับรองระดับความสำเร็จของนักเรียน

นอกจากนั้น Fullan (๑๙๙๙), Langer (๒๐๐๐), Little and Mclaughlin (๑๙๙๓), Louis, Kruse, and Marks (๑๙๙๖) ยังได้อธิบายถึง ลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC ขยายเพิ่มเติมว่า PLC เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ “ชุมชนที่ถูกฝังแน่นอยู่ในโรงเรียนและการใช้การปฏิรูปทั้งโรงเรียน เป็นกรณีเรียนรู้ และพัฒนาร่วมกัน” โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกในโรงเรียนร่วมเรียนรู้และคิดร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงานของพวกเขาในรูปแบบที่นำไปสู่การปฏิรูปพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

ในทางเดียวกัน Karson และคณะ (๒๐๐๐) ได้อธิบายถึง ลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC โดยสรุปว่า การเรียนรู้ที่สำคัญคือ “การรู้จักเรียนรู้จากข้อผิดพลาด” โดยเชื่อว่าความผิดพลาดดังกล่าวช่วยสร้างโอกาสให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น โรงเรียนมีกิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึงความจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

อีกมุมมองหนึ่งของ Birman และคณะ (๒๐๐๐) ได้อธิบายถึง ลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC โดยสรุปว่า เป็นการเรียนรู้และวิชาชีพที่มี “การแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติของแต่ละบุคคล” มุ่งเน้นหัวใจสำคัญ ที่อยู่บนพื้นฐานการเรียนรู้ที่มีอาชีพในการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันของครูอย่างต่อเนื่อง ในกรณีประเมินประสิทธิผลของการปฏิบัติงานและความต้องการความสนใจร่วมกันในการพัฒนาทักษะของนักเรียน (McREL, ๒๐๐๓) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูแต่ละคนจะช่วยสังเกต และหารือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ “การปฏิบัติและการเรียนรู้สืบทอดความเข้าใจ” ร่วมกัน เป็นการสร้างความเชี่ยวชาญของครูคนหนึ่งไปสู่ครูอีกคนหนึ่ง ไปด้วยกัน (McREL, ๒๐๐๓) การสืบเสาะหาความเข้าใจอย่างต่อเนื่องในบทสนทนา (Dialogue) ของครูจะสะท้อนการแก้ปัญหาและความต้องการของนักเรียนร่วมกัน

ด้าน Hargreaves (๒๐๐๓) และ Schmoker (๒๐๐๕) ได้นำเสนอเกี่ยวกับโครงสร้าง PLC (The PLCs edifice: ANANALOGY) ซึ่งสามารถสรุป ๓ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพจากองค์ประกอบทั้งหมดในการสร้าง PLC ดังนี้

๑. ความสามารถของครู (Teacher capacity) มุ่งเน้นเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเชื่อว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นได้ ด้วยความสามารถในการทำงานของครู ดังนั้นการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ งานวิจัยหลายงานพบว่า การพัฒนาของครูร่วมกับทีมหรือ “ทีมเรียนรู้” เป็นสิ่งที่มีประสิทธิภาพและเกิดขึ้นในทีมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ซึ่งจะมีการวางวัตถุประสงค์การเรียนรู้บทเรียนร่วมกัน จัดทำแผนการแก้ปัญหาาร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน และกัน ถือว่าเป็น “การเรียนรู้ร่วมกันไปในงาน” และพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่องด้วยสังคมแห่งกัลยาณมิตร (Bredeson, ๒๐๐๓)

๒. การพัฒนาวิชาชีพ (Professional development) คุณลักษณะนี้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำงาน PLC ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งผู้ดูแลชุมชนและครูจะต้อง “มีส่วนร่วมสร้างสรรค์และมีความสามารถสะท้อนการเรียนรู้การพัฒนาของตนเอง” เช่นเดียวกับการเป็นผู้ “เรียนรู้และพัฒนาจากงานที่ได้ลงมือปฏิบัติ” (Bredeson, ๒๐๐๓) การพัฒนาความเป็นวิชาชีพที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ เป็นเสาหลักสำคัญของ PLC การพัฒนาทางวิชาชีพแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ การสร้างขีดความสามารถในการพัฒนาวิชาชีพภายนอกสถานศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพภายในสถานศึกษา เกิดจากความร่วมมือของทีมครู ทำให้เกิดการพัฒนาในงานที่ตนเอง “ฝังตัวเรียนรู้อยู่ในงาน” การพัฒนาตนด้วยการเข้าถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ เมื่อเห็นทางหรือเป้าหมาย การพัฒนาที่ดีที่สุดของครูคือการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เกิดจากการเรียนรู้โดย “การลงมือปฏิบัติ” และมีกระบวนการ “ประเมินผลการปฏิบัติ ในการสะท้อนข้อมูลในการพัฒนา” เมื่อการพัฒนาทางวิชาชีพเป็น “การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง” เชื่อมโยงกับการสอนและการเรียนรู้ ของครูทำให้เพิ่มความสามารถของครูให้มากขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้ทีมเรียนรู้เกิดการเรียนรู้ที่มากยิ่งขึ้น (Hargreaves, ๒๐๐๓ และ Stiggins, ๒๐๐๕) งานวิจัยสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพในรูปแบบการฝังตัวเรียนไปงานที่ทำเป็นแนวทางที่ดีในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูใน PLC

๓. การเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous learning and improvement) เพื่อความยั่งยืนในการสร้าง PLC ที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาทางวิชาชีพได้จริง เนื่องจากตามวัฏจักรคุณภาพของ PLC ที่ยั่งยืนจะต้องยืนยันในการสะท้อนและการกระทำเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามที่ได้ตกลงร่วมกันตั้งแต่ฐานหลักของ PLC สู่การเรียนรู้และปรับปรุงโรงเรียนที่เป็นชุมชนที่ตั้งมั่นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเมื่อโรงเรียนมีความมุ่งมั่นร่วมกันที่จะทำงานเป็นทีมในการปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีการพัฒนาให้เป็นไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น คุณลักษณะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องที่มุ่งพัฒนาตามเป้าหมายของทีมร่วมมือที่กำหนด และเป้าหมายใหม่ ๆ ที่ตั้งขึ้นเพื่อการ “พัฒนาตนเองและนักเรียน บทพื้นฐานของการเรียนรู้ที่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง” (Hully และ Dier, ๒๐๐๕)

จากการศึกษาของ Dufour (๒๐๐๔) ได้อธิบายถึง ลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC โดยสรุปว่า แนวคิดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเพื่อการปรับปรุงโรงเรียน ในความหมายของแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ ให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ เพื่อขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Dufour (๒๐๐๔) ได้นำเสนอแนวคิดสำคัญ ๓ ประการในการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพของ PLC เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างแท้จริงจนกลายเป็นการฝังลึกลงไปในตัววัฒนธรรมโรงเรียน ดังนี้

๑. สร้างความมั่นใจว่านักเรียนเรียนรู้ PLC เป็นรูปแบบที่มาจากสมมติฐานว่าภารกิจหลักของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ไม่ใช่เพียงแน่ใจว่านักเรียนได้รับการสอน แนวคิดนี้เป็นพื้นฐานของการ “ก้าวผ่านจากเดิมที่มุ่งการสอน เป็นการมุ่งการเรียนรู้” ที่เห็นได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้จริงในโรงเรียน ซึ่งนี่เป็นความหมายที่แท้จริงสำหรับการเรียนรู้ในโรงเรียน ภารกิจของโรงเรียนที่สัญญาว่า “การเรียนรู้สำหรับทุกคน” ได้กลายเป็นความคิดที่ถูกลืมเมื่อครูหรือทุกคนในโรงเรียนมุ่งที่จะพัฒนาให้แน่ใจว่านักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง เมื่อมาอยู่ในโรงเรียน สิ่งที่คุณคนในโรงเรียนจะค้นหาแนวทางนั้นได้และมีคำถามกับตนเอง ดังนี้

๒. อะไรคือคุณลักษณะและการปฏิบัติของโรงเรียนที่จะสามารถช่วยให้นักเรียนเกือบทุกคน

๓. ประสบความสำเร็จในระดับสูง

๔. พวกเราสามารถนำคุณลักษณะและการปฏิบัติที่นั่น ๆ มาประยุกต์ทำที่โรงเรียนของเราได้อย่างไร

๕. อะไรคือภาระผูกพันที่เราจะต้องทำกับคนอื่นเพื่อสร้างโรงเรียนเช่นนั้นขึ้นมา

๖. อะไรคือตัวชี้วัดที่เราสามารถตรวจสอบเพื่อประเมินความก้าวหน้าของเรา

เมื่อทุกคนในโรงเรียนเริ่มแลกเปลี่ยนความรู้และเห็นพ้องกันในคำถามเหล่านี้ นั้นหมายถึงโรงเรียนเริ่มมีความมั่นคงสำหรับการก้าวไปข้างหน้าด้วยความคิดริเริ่มในการปรับปรุงและพัฒนา เมื่อโรงเรียนพัฒนาก้าวหน้าไปข้างหน้า ทุกวิชาชีพในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมกับการร่วมงานการสำรวจอย่างต่อเนื่อง โดยมีคำถาม ๓ คำถามที่จะผลักดันการทำงานของผู้ที่อยู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้ พวกเราต้องการให้นักเรียนแต่ละคนเรียนรู้อะไร พวกเราจะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้และ พวกเราจะตอบสนองอย่างไรเมื่อประสบการณ์นักเรียนนั้นน้อยากที่จะเรียนรู้ การตอบคำถามทั้งสามแยกจากการเรียนรู้ของชุมชนในโรงเรียนแบบดั้งเดิม นี่คือการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทุกวันโรงเรียนแบบดั้งเดิม ในมือข้างหนึ่งของครูอยากใช้เวลาเพื่อช่วยนักเรียนในทางกลับกันครูรู้สึกบังคับให้เดินหน้าต่อไปเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรถ้าครูใช้เวลาในการสอนช่วยเหลือนักเรียนที่ยังไม่เกิดการเรียนรู้ ความคืบหน้าของนักเรียนที่มีความเข้าใจในเนื้อหาจะเกิดปัญหาและถ้าครูป้อนหรือผลักดันแนวคิดใหม่ ๆ เพิ่มเข้าไปนักเรียน ส่วนหนึ่งก็จะตกหล่น

ในบริบทของไทย สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ (๒๕๕๓) จากการขับเคลื่อนเรื่องชุมชนการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ได้อธิบายถึง ลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพที่สอดคล้องกับ PLC โดยสรุปว่า สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจำเป็นต้องมี “จิตสำนึกในการฝึกตน” หมายถึง ความต้องการที่จะฝึกตนโดยรู้ตระหนักว่าชีวิตที่ดีงามจะเกิดขึ้นได้ด้วยการเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนาตน ให้ถึงความเต็มเปี่ยมสมบูรณ์แห่งศักยภาพมนุษย์ (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๒) บุคคลที่เข้าถึงความมีวินัย จึงเป็นผู้ที่เห็นประโยชน์และความสุขในการเผชิญกับความยากลำบากในการเอาชนะใจตน อีกทั้งต้องมีเครื่องมือชีวิต คือ “การมีวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการ” โยนิโสมนสิการ หมายถึง ความคิดที่สกัดวิชา ตัณหา เพื่อให้เกิดกระบวนการความคิดบริสุทธิ์ที่พิจารณาตามสภาวะตามเหตุปัจจัยคิดเป็นทางไปอย่างมีลำดับ ทำให้เข้าใจความจริงและทำให้เกิดกุศลธรรม (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๒) โดยเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ การดับทุกข์ (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๒) กล่าวในแง่ปฏิบัติ โยนิโสมนสิการสามารถใช้ในชีวิตประจำวัน “เริ่มแต่การวางใจ วางท่าที่ต่อบุคคลและสิ่งทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง การตั้งแนวความคิดหรือการเดินกระแสความคิด การทำใจ การคิด การพิจารณาเมื่อรับรู้ประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งในทางที่จะไม่เกิดทุกข์ ไม่ก่อปัญหา ไม่ให้มีโทษ แต่ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขทั้งแก่ตนและบุคคลอื่น เพื่อความเจริญงอกงามแห่งปัญญาและกุศลธรรม เพื่อเสริมสร้างนิสัยและคุณลักษณะที่ดี เพื่อความรู้ตามเป็นจริง เพื่อฝึกอบรมตนในแนวทางที่นำไปสู่ความหลุดพ้นเป็นอิสระ” (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๒)

รวมทั้งในการขับเคลื่อนการเรียนรู้และการพัฒนาทางวิชาชีพชุมชนการเรียนรู้ “ครูเพื่อศิษย์” วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๕) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพเกิดจากการ “รวมตัวกันของครูเพื่อทำงานสร้างสรรค์ ลงมือทำ แล้วทบทวนการเรียนรู้จากผลที่เกิดร่วมกับเพื่อนครู” จนเกิดการสร้างความรู้ หรือยกระดับความรู้ในการทำหน้าที่ครู และการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกของครู จนกลายเป็นครูเพื่อศิษย์อย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุปองค์ประกอบด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ คือ การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของครู โดยการเรียนรู้สืบเสาะแสวงหา ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การเรียนรู้บนพื้นฐานวัฒนธรรมการใช้ทักษะด้านการคิดและใช้สติปัญญาเป็นฐาน การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติในชีวิตจริง จิตปัญญาศึกษา การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การสร้างวิถีแห่งการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติของแต่ละบุคคลและกลุ่ม มุ่งสร้างสรรค์การเรียนรู้แบบใหม่และเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมร่วมกัน ในรูปแบบทีมเรียนรู้ หรือการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ ร่วมเรียนรู้และพัฒนาทั้งงานและตนเอง มั่นจัดการความรู้ตนเอง และชุมชน ประเมินผลการปฏิบัติในการสะท้อนข้อมูลในการพัฒนาลงมือทำ แล้วร่วมกันทบทวนการเรียนรู้จากผลที่เกิดหรือสะท้อนการเรียนรู้ (Reflection) สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาวิชาชีพโดยเปลี่ยนจากครูเป็นผู้เรียนรู้โดยเฉพาะการ

เรียนรู้จากการสอนของตนเอง สร้างนิสัยที่ดีในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต มีจิตสำนึกการฝึกตน มุ่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองและวิชาชีพ ไปสู่การเสริมสร้างพื้นฐานของสังคมอุดมปัญญา

องค์ประกอบที่ ๓ ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring communities)

ลักษณะชุมชนกัลยาณมิตรของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ Boyd (๑๙๙๒) ได้อธิบายว่าเป็นลักษณะกระบวนการทางสังคมที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด การเปรียบเทียบคนหรือปัจจัยมนุษย์ถูกให้คำจำกัดความโดย “เจตคติเชิงบวกของครูต่อการศึกษา นักเรียนและโอกาส” ความสนใจของนักเรียนที่สูงขึ้นและข้อผูกมัดของการเรียนรู้ เป็นบรรทัดฐานของคำถามที่สำคัญและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมที่ศรัทธาร่วมกันหรือจุดประสงค์บรรทัดฐานของการตัดสินใจ “ความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงานระหว่างครูในทางบวก” การดูแลความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้บริหาร การสื่อสารภายในโรงเรียน ทั้งสองปัจจัยนอกเหนือคณะครูโรงเรียน คือ การสนับสนุนเจตคติการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและสมาชิกภายในชุมชนเหมือนเป็นพันธมิตร Boyd (๑๙๙๒) ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยด้านมนุษย์มีอิทธิพลมากต่อคนอื่นๆนอกจากนั้น Boyd และ Hord (๑๙๙๔) ยังกล่าวถึงการรวมตัวกันที่เน้นหน้าที่ ที่ช่วยสร้างข้อความที่เป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา เพื่อลดความแตกแยกของคณะครู เอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

อีกมุมมองหนึ่งที่เน้นความเป็น “ชุมชนแห่งความเอื้ออาทร” โดย Sergiovanni (๑๙๙๔) ได้กล่าวถึงลักษณะชุมชนกัลยาณมิตรของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยสรุปว่า โรงเรียนในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มี “การมีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร” (Ethic of caring) โดยโรงเรียนต้องกลายเป็น “ชุมชนแห่งความเอื้ออาทร” ที่ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลายแสดงออกถึงความห่วงใยต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้อื่น โดยเฉพาะต่อบรรดานักเรียนเป็นหลัก ซึ่งการแสดงออกถึงความเอื้ออาทรเช่นนี้ บ่งบอกถึงการมีค่านิยมร่วมกันที่สะท้อนออกมาในเชิงปฏิบัติต่างๆ และจากค่านิยมร่วมเหล่านี้ก่อให้เกิด “พลังอำนาจเชิงคุณธรรม” ขึ้นในโรงเรียนได้ต่อไปในที่สุด นั่นคือชุมชนที่มีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการ หรือมี “วิทยสัมพันธ์ต่อกัน” ความเชื่อของ Sergiovanni (๑๙๙๔) เกี่ยวกับโรงเรียนเป็นชุมชนนั้น มีแนวคิดที่เป็นจุดเน้นคือยึดถือ เรื่อง “คุณงามความดี” เป็นหลักสำคัญ เขาเชื่อว่าคนส่วนมากมักมองวิชาชีพชั้นสูง จากฐานของการใช้ความรู้ที่สามารถลงสู่การปฏิบัติได้จริง เขายังเชื่อว่าโดยปกติแล้ว ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการยอมรับว่าบทบาทของตน คือ การให้บริการแก่ลูกค้า ซึ่งความสัมพันธ์แบบผู้เชี่ยวชาญทางวิชาชีพกับลูกค้า ซึ่งความเชื่อในลักษณะเช่นนี้ทำให้ขาดความเป็นกันเองที่เท่าเทียมต่อกัน โดยที่ฝ่ายหนึ่งต้องอาศัยหรือต้องขึ้นอยู่กับอีกฝ่ายหนึ่ง การมีค่านิยมในลักษณะเช่นนี้จึงขัดแย้งกับค่านิยมของการสร้างความเป็นชุมชน กล่าวคือ คุณงามความดี มาจากพันธะผูกพันต่อค่านิยมร่วมของบุคคล นอกจากนั้น Sergiovanni (๑๙๙๘) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะชุมชนกัลยาณมิตรของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพิ่มเติมอีกว่าเป็นชุมชนการเรียนรู้ที่สร้าง

เสริมวัฒนธรรมแห่ง “ความไว้วางใจ และความนับถือ” ต่อกันในมวลหมู่สมาชิกของชมรมแห่งวิชาชีพ กล่าวคือความนับถือหมายถึงการรู้จักให้เกียรติและยอมรับในความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้อื่น ส่วนความไว้วางใจหมายถึงระดับคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของมวลสมาชิก ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นผลที่มาจากหน้าที่สมาชิกได้มีกิจกรรมการเสวนาอย่างใคร่ครวญ และการร่วมมือร่วมใจระหว่างกัน ดังนั้นการสร้าง ความไว้วางใจและความนับถือต่อกันจึงเป็น ปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสมาชิก โดยแนวคิดดังกล่าวนี้สามารถขยาย กรอบให้กว้างขวางออกไปจนครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสียทั้งหลาย เช่น ผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกของหน่วยงานทั้งหลายที่เป็นชุมชนแวดล้อมของโรงเรียน เป็นต้น โดยที่บุคคลเหล่านี้ ให้การยอมรับว่า การศึกษาและการเรียนรู้เป็นความรับผิดชอบร่วมของทุกๆ คนในชุมชน ลักษณะการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติงานไปสู่การเน้น “วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ” ซึ่งเน้น วิธีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่ยึดถือ “ค่านิยมเชิงคุณธรรมจริยธรรม” เช่น การเอื้ออาทร ห่วงใย ช่วยเหลือและร่วมมือต่อกันในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตประจำวันของสมาชิก ดังนั้นชุมชนการ เรียนรู้ทางวิชาชีพจึงควรเป็น “กลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน” ดังที่ Stoll and Seashore Louis (๒๐๐๗) ได้อธิบายว่าลักษณะของชุมชนที่เป็น “กลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน” ที่ใช้จริยธรรมดูแลซึ่ง กัน และเชื่อมโยงกับชีวิตครู นักเรียนและผู้นำสถานศึกษา

เช่นเดียวกับการศึกษาของ Hord (๑๙๙๗) ที่ได้อธิบายถึง ลักษณะชุมชนกัลยาณมิตรของ PLC ว่าเป็นชุมชนที่มีกระบวนการทางสังคมที่ “มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด” การเปรียบเทียบคนหรือ ปัจจัยมนุษย์ถูกให้คำจำกัดความโดย Boyd (๑๙๙๒) เจตคติเชิงบวกของครูต่อการศึกษานักเรียนและ โอกาส ความสนใจของนักเรียนที่สูงขึ้นและข้อผูกมัดของการเรียนรู้ เป็นบรรทัดฐานของคำถามที่สำคัญ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันหรือจุดประสงค์บรรทัดฐานของการตัดสินใจ

การที่จะเกิดชุมชนกัลยาณมิตรนั้นสอดคล้อง Karson (๒๐๐๐) และคณะ ได้อธิบายถึง บรรยากาศของ PLC ว่าเป็นชุมชนที่มีบรรยากาศของวัฒนธรรมแบบเปิดเผย ซึ่งทุกคนมีเสรีภาพที่จะ แสดงความคิดของตนในบริบทของ PLC ในสังคมชาวพุทธจากบทเรียนชุมชนการเรียนรู้เพื่อ แลกเปลี่ยนโดยสุรพล ธรรมรมดี และคณะ (๒๕๕๓) ได้อธิบายถึง ลักษณะของชุมชนกัลยาณมิตรของ PLC โดยสรุปว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่มีลักษณะความเป็นกัลยาณมิตรที่เกื้อกูลกัน โดยผู้บริหารและ ครูอาจารย์ในฐานะที่เป็นผู้นำแห่งการสร้างชุมชนนี้ ควรที่จะมีความเป็นกัลยาณมิตร เพราะความเป็น กัลยาณมิตร เป็นปัจจัยหรือสิ่งแวดล้อมในทางที่เอื้อต่อการเรียนหรือในการพัฒนามนุษย์ในทุก ๆ ด้าน (พระธรรมปิฎก, ๒๕๕๒) คุณสมบัติของกัลยาณมิตรปรากฏใน “กัลยาณมิตรธรรม ๗ ประการ” ดังนี้

๑. ปิโย น่ารัก คือ เข้าถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกสนิทสนมเป็นกันเอง ชวนใจผู้เรียน ให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม

๒. ครู นำเคารพ คือ มีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจเป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย

๓. ภาวนีโย นำเจริญใจ คือ มีความรู้จริง ทรงภูมิปัญญาแท้จริง เป็นผู้ฝึกฝนปรับปรุงตนอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่อง ควรเอาอย่าง ทำให้ศิษย์เอ๋ยอ้าง และรำลึกถึงด้วยความซาบซึ้ง มั่นใจและภาคภูมิใจ

๔. วัตตา รู้จักพูดให้เหตุผล คือ พูดเป็น รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือนเป็นที่ปรึกษาที่ดี

๕. วจนักขโม ทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษาซักถามแม้จุกจิกตลอดจนคำล่วงเกินและคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ อดทนฟังได้ไม่เบื่อหน่าย ไม่เสียอารมณ์

๖. คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา แกลงเรื่องล้าลึกได้ คือ กล่าวชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่ลึกซึ้งซับซ้อนให้เข้าใจได้ และสอนศิษย์ให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

๗. โน จัฎฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำในอฐาน คือ ไม่ชักจูงไปในทางเสื่อมเสียหรือเรื่องเหลวไหลไม่สมควร

ความเป็นกัลยาณมิตรทั้ง ๗ ประการนี้เป็นการแสดงออกของแต่ละปัจเจกชน หากมองในด้านระบบความสัมพันธ์ของปัจเจกชนที่มีความเป็นกัลยาณมิตรให้แก่กันนั้น จะหมายถึงระบบความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนหลักพรหมวิหารสี่ ความสัมพันธ์ในชุมชนวิชาการที่สมดุลจะต้องประกอบด้วย “พรหมวิหาร ๔” (พระธรรมปิฎก, ๒๕๔๒) อันได้แก่

๑. เมตตา หมายถึง การที่เราเห็นบุคคลในสภาพปกติ ก็เกิดเมตตาอันเป็นคุณสมบัติของน้ำมิตร

๒. กรุณา หมายถึง เห็นเขาเปลี่ยนไปจากสภาพปกติ ก็เกิดเมตตาอันเป็นคุณสมบัติของมิตร

๓. มุชิตา หมายถึง ยินดีกับเขาเมื่อประสบความสำเร็จในการทำสิ่งถูกต้องดีงาม

๔. อุเบกขา หมายถึง การรับรู้ว่าเขาเป็นอย่างไรด้วยใจที่เป็นปกติ และจัดการกับเขาด้วยปัญญา

เป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนวิชาการ ที่มี “ความเป็นกัลยาณมิตร คือ ปัญญา” อันได้แก่ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติที่เป็นภววิสัยนั้น ไม่สามารถแยกออกได้จากความรู้เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งน่าจะตีความต่อไปได้ว่า ความรู้ที่ธรรมชาติเป็นอย่างไรมีความเกี่ยวข้องกับความรู้ว่าตัวเราเองคือใคร และจะจัดวางความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์กับโลกอย่างไร

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านชุมชนกัลยาณมิตร คือ กลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีของการอยู่ร่วมกันในชุมชน ดังนี้ ชุมชนแห่งความสุข อยู่บนพื้นฐานจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร พลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดี มีความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน ร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อ

วิชาชีพ มีเจตคติเชิงบวกของครูต่อการศึกษา และนักเรียน มีวิสัยทัศน์ต่อกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่น จากภายใน ที่เป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการ ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครูเชื่อมโยง ปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิต มีศรัทธาร่วม ยึดหลักพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา อยู่ร่วมกันแบบ “สังฆะ” ถือศีล หรือหลักปฏิบัติร่วมกัน ชุมชนแบบมีวินัยเชิงบวกเชื่อมโยง การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปกับวิถีชีวิตตนเองและวิถีชีวิตชุมชนอันเป็นพื้นฐานสำคัญของ สังคมฐานการพึ่งพาตนเอง มีบรรยากาศของ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดง ความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่งอิสรภาพ ยึดความสามารถ และสร้างพื้นที่ปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน ดังกล่าวนี้อาจขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสีย

องค์ประกอบที่ ๔ ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative teamwork)

Sergiovanni (๑๙๙๔) ทีมร่วมแรงร่วมใจจะมีการเน้นสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาที่กำหนดร่วมกันขึ้นเองมากกว่าการใช้ยุทธศาสตร์ที่กำหนดโดยให้หน่วยงานภายนอก PLC นั้น Sergiovanni (๑๙๙๒) ยังได้นำเสนอกิจกรรมที่จำเป็นต่อความเป็น PLC เนื่องจาก Sergiovanni มีมุมมองว่า PLC เป็นแนวที่ขับเคลื่อนด้วยการปฏิบัติเป็นหลัก โดยนำเสนอรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติให้สอดคล้องแนวคิดหลักของ PLC โดยนำเสนอการดำเนินการให้เกิดทีมร่วมแรงร่วมใจของ PLC ดังนี้

๑. การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน ซึ่งเป็นการนำเอาประเด็นปัญหาที่พบเห็น จากการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของครูขึ้นมาพูดคุย แลกเปลี่ยนระหว่างกัน ช่วยให้แต่ละคนได้วิเคราะห์และสะท้อนมุมมองของตนในประเด็นนั้นต่อกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ทำให้ทุกคนได้มีโอกาสเกิดการเรียนรู้ และได้ข้อสรุปต่อปัญหาจากหลากหลายมุมมองยิ่งขึ้น บรรยากาศเช่นนี้ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจขึ้นในหมู่ครูผู้สอน เพื่อช่วยกันปรับปรุงด้านการเรียนการสอนให้มีผลดียิ่งขึ้น แต่กิจกรรมนี้จะสำเร็จราบรื่นได้ก็ต่อเมื่อแต่ละคนต้องยอมเปิดใจกว้างรับฟังการประเมินจากเพื่อนร่วมกลุ่มระหว่างการสนทนาเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว

๒. การลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครูเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครู กล่าวคือ ครูมีโอกาสแสดงบทบาททั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลและได้แสดงบทบาทการเป็นที่ปรึกษา การเป็นพี่เลี้ยง หรืออาจเป็นผู้เชี่ยวชาญก็ได้ ในระหว่างที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยกัน ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าวิชาชีพครูแตกต่างกับวิชาชีพอื่นตรงที่ ผู้ปฏิบัติมักทำงานในลักษณะโดดเดี่ยวตามลำพัง ซึ่งเป็นผลให้ครูไม่สามารถที่จะเรียนรู้จากผู้อื่นได้ และขาดประโยชน์ที่จะได้รับผลการวิเคราะห์และการให้ข้อมูลป้อนกลับด้านการสอนจากผู้อื่นที่มีต่องานสอนของตน ด้วยเหตุนี้ถ้าผู้นำสถานศึกษาต้องการให้เกิดกิจกรรมการเสวนาใคร่ครวญระหว่างครูขึ้น ก็จำเป็นต้องพิจารณาให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการโดดเดี่ยวในการสอนของครูให้ได้เสียก่อน

๓. รวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน (Collective focus on student learning) เป็นกิจกรรมที่ดีมากแต่ยุ่งยากตรงประเด็นให้ครูเกิด “จุดมุ่งเน้น” อย่างไรก็ตาม หากถือว่ามิชชันแห่งวิชาชีพคือ ลักษณะสำคัญขององค์กร (โรงเรียน) แห่งการเรียนรู้ ที่มีเจตจำนงมุ่งสร้างผลลัพธ์คือการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นแล้ว ก็ต้องให้ความสำคัญอันดับแรกกับกิจกรรมที่สร้างความองงามของผู้เรียน ซึ่งค่อนข้างยากลำบากไม่น้อย ด้วยเหตุนี้การที่มิชชันแห่งวิชาชีพมีกิจกรรมให้ครูได้มาเสวนาใคร่ครวญ เพื่ออภิปรายและวิเคราะห์ด้านหลักสูตร และกลยุทธ์ด้านการสอนของครู ซึ่งแม้จะใช้เวลามากก็ตาม แต่ทั้งหลายทั้งปวงก็เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ผลดียิ่งขึ้น และเพื่อที่จะเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้สามารถเรียนรู้ตนเองต่อไป

๔. สร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration starts) เมื่อครูหลุดพ้นจากสภาพการต้องทำงานแบบโดดเดี่ยว และสามารถแสวงหาความเชี่ยวชาญจากเพื่อนคนอื่นที่อยู่ในชุมชนวิชาชีพของตนได้แล้วก็ตาม แต่ความเป็นมืออาชีพของครูก็อาจไม่สามารถบรรลุได้ถ้าครูยังขาดการปรับปรุง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ดังนั้น ความร่วมมือร่วมใจทางวิชาชีพต่อกันของครู จะก่อให้เกิดพลังในการร่วมวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการอันซับซ้อนของผู้เรียนแต่ละคนได้ บรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจกันนี้จะช่วยเสริมการปฏิบัติงานประจำวันของครูแต่ละคนได้อย่างถาวร

๕. ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านค่านิยม และปทัสถานร่วม (Shared values and norms) เมื่อบุคคลต่าง ๆ ในวิชาชีพทั้งครูผู้สอน ครูแนะแนว ครูนิเทศ และผู้บริหารมาร่วมกันใน PLC แล้ว ในประเด็นนี้ Sergiovanni (๑๙๙๒) เห็นว่า การสร้างค่านิยมและปทัสถานร่วมกันของคนในวิชาชีพที่อยู่ในองค์กร (โรงเรียน) แห่งการเรียนรู้ดังกล่าว ด้วยความเป็นมืออาชีพของบุคคลเหล่านี้จะพัฒนาสิ่งที่เรียกว่า “อำนาจเชิงคุณธรรม” ขึ้นเป็นแนวทางของการอยู่ร่วมกันแทนที่การใช้อำนาจเชิงกฎหมายหรืออำนาจโดยตำแหน่ง ซึ่งไม่เหมาะสมกับชุมชนแห่งวิชาชีพนัก

อีกมุมมองหนึ่งที่สอดคล้องกันของ Fullan (๑๙๙๙), Langer (๒๐๐๐), Little และ Mclaughlin (๑๙๙๓), Louis, Kruse และ Marks (๑๙๙๖) ได้อธิบายถึงลักษณะ “ทีมร่วมแรงร่วมใจ” ของ PLC โดยสรุปว่าผู้เข้าร่วม PLC ต้องทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการทำงานเป็นทีม พื้นฐานบรรทัดฐานที่ตกลงใช้ร่วมกัน เช่นเดียวกัน Birman และคณะ (๒๐๐๐) ได้อธิบายถึง ลักษณะทีมร่วมแรงร่วมใจของ PLC เป็นการร่วมกันโดยมีความเป็น “วัฒนธรรมความร่วมมือ” วัฒนธรรมนี้เป็นปัจจัยสำคัญของ PLC อยู่บนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันเชิงวิชาชีพที่ประสบความสำเร็จมากกว่าการอยู่อย่างโดดเดี่ยว ครูจะได้รับประโยชน์การเรียนรู้ของ PLC การทำงานร่วมกันแบ่งปันความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของนักเรียน

นอกจากนั้น Kotter และ Cohen (๒๐๐๒) ได้พยายามอธิบายเกี่ยวกับเป้าหมายของทีมร่วมมือใน PLC ให้มีความเป็นรูปธรรม โดยกำหนดเป้าหมายแบบ SMART ของทีมร่วมมือประกอบด้วย

S = Specific	เป็นเป้าหมายที่เจาะจง
M = Measurable	วัดได้
A = Attainable	ทำได้จริง
R = Results-oriented	มุ่งผลลัพธ์
T = Time-bound	มีกรอบเวลา

โยงเป้าหมายเข้ากับการเรียนของนักเรียนโดยตรง แล้วช่วยกันทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น นักเรียนที่ไม่สามารถเรียนรู้ถือเป็นปัญหาของสมาชิกในทีม ควรพุ่งเป้าไปที่หลักฐานจากการเรียนรู้ของนักเรียน และการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ไปในทิศทางที่ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เนื่องจากการเรียนรู้คือสิ่งสำคัญที่สุด ข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียนจึงควรเปิดให้สมาชิกในทีมเข้าถึงได้ง่าย นักการศึกษาควรแปลงข้อมูล (Data) ให้กลายเป็นสารสนเทศ (Information) โดยใช้วิธีการประเมินร่วมเป็นฐานในการเปรียบเทียบ พยายามหาตัวชี้วัดที่บอกจุดอ่อนจุดแข็งของความเพียรพยายามที่ทำร่วมกันหรือทำโดยเอกเทศ และสร้างขั้นตอนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากผู้อื่น ครูที่ติดปัญหาในการสอนทักษะบางอย่างจะได้ติดต่อเพื่อนร่วมงานที่เชี่ยวชาญในการสอนทักษะนั้นได้โดยตรง และทันท่วงที โรงเรียนต้องค้นหาและศึกษา “กรณีที่โดดเด่น” ซึ่งหมายถึง โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง เพื่อให้โรงเรียนอื่นได้ใช้ประโยชน์จากโรงเรียนที่เชี่ยวชาญนั้น ทีมควรแสวงหาข้อมูลจากแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ได้ผลมากที่สุด และสมาชิกควรช่วยเหลือกันและกันเวลาที่นำแนวการสอนดังกล่าวไปใช้และประเมินผลกระทบ การแสวงหาแนวทางที่ได้ผลโดยหมู่ (Kotter และ Cohen, ๒๐๐๒)

ในด้านมุมมองของ Dufour (๒๐๐๔) ได้อธิบายถึง ลักษณะทีมร่วมแรงร่วมใจของ PLC มีหลักคิดสำคัญ ๒ เรื่องที่สนับสนุนแนวคิดทีมร่วมแรงร่วมใจ คือ

๑. วัฒนธรรมของการทำงานร่วมกัน นักการศึกษาผู้ซึ่งสร้าง PLC จะรู้ดีว่าพวกเขาต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยรวมของการเรียนรู้ของครูทุกคน ดังนั้นจึงมีการสร้างโครงสร้างที่เป็นวัฒนธรรมแห่งความร่วมมือ แม้จะมีหลักฐานที่น่าสนใจระบุนว่าการร่วมกันทำงานเป็นการปฏิบัติที่ดีที่สุด ครูในโรงเรียนจำนวนมากยังคงทำงานแบบแยกกันทำ แม้แต่ในโรงเรียนที่ใช้แนวคิดการทำงานร่วมกัน ความเต็มใจของครูเพื่อทำงานร่วมกันมักจะหยุดอยู่ที่ห้องเรียนของนักเรียน บางโรงเรียนครูถือเอา “ความร่วมมือ” ระยะเวลาที่มีความเป็นที่พอใจและมุ่งเน้นไปที่ความสนิทสนมของกลุ่ม แยกเป็นกลุ่ม ๆ ที่พึงพอใจซึ่งกันและกัน หรือมีการจัดระเบียบในรูปแบบกำกับดูแลการดำเนินการมากเกินกว่าที่จะเป็นความร่วมมือ ซึ่งคุณลักษณะสำคัญของ PLC ที่มีประสิทธิภาพ คือ การ

ร่วมกันวิเคราะห์และปรับปรุงการปฏิบัติในชั้นเรียนของครู ครูผู้สอนในการทำงานในทีมมีส่วนร่วมในวงจรรองต่อเนื่องของคำถามที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของทีม กระบวนการนี้จะนำไปสู่การแก้ปัญหา และการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นของนักเรียน

๒. การทำงานร่วมแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ PLC ที่มีประสิทธิภาพที่แท้จริงอยู่ที่ผลของการทำงานร่วมกันเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะกลายเป็นงานประจำของทุกคนในโรงเรียน ทีมครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่อเนื่องในการระบุผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนรายคน สร้างเป้าหมายในการปรับปรุงอย่างชัดเจนและมีความเป็นไปได้โดยแบ่งความสำเร็จย่อย ๆ ของเป้าหมายนั้น ๆ เพื่อร่วมกันทำงานสู่ความสำเร็จที่มีความเป็นไปได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งสำคัญ โรงเรียนและครูผู้สอนมักจะทราบมาจากอาการ ข้อมูลที่หลากหลาย ข้อมูลย่อย ข้อมูลแยก ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ ยังจำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนา หรือเปรียบเทียบ เร่งปฏิกริยาสำหรับการปฏิบัติของครูที่ดีขึ้น เพื่อวางแผนการดำเนินการได้ถูกตัวแปรที่เป็นเหตุไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างแท้จริง

สอดคล้องกับ Birman และคณะ (๒๐๐๐) ที่เน้นการดำเนินการของทีมที่ “เน้นการตรวจสอบผลเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน” ร่วมมือใน PLC ทำหน้าที่ส่งเสริมการคิดที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้ของนักเรียน (Reichstetter, ๒๐๐๖) เน้นไปที่ทีมที่ทำหน้าที่รับรู้ข้อมูลไปด้วยกัน PLC กลุ่มครูตอบสนองข้อมูลที่จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน และเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติในชั้นเรียน ข้อมูลจะช่วยกระตุ้นให้ครูมองเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นและสิ่งที่พวกเขาต้องทำงานร่วมกัน (White และ McIntosh, ๒๐๐๗)

จากผลการวิจัย PLC ของ Hargreaves (๒๐๐๓) และ Schmoker (๒๐๐๕) พบว่าลักษณะที่มาร่วมแรงร่วมใจของ PLC โดยสรุปว่า คุณลักษณะที่สำคัญที่สุดของ PLC คือการทำงานร่วมกันในรูปแบบ “ทีมร่วมมือ” เป็นการที่ครูร่วมกันทำงานแบบทีม ในโรงเรียนจะมีความหลายจึงมีทีมที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งจากผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การทำงานในรูปแบบทีมทำงานร่วมกันของครูมีส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทิศทางที่ดี PLC มีลักษณะเป็นทีมงานของครูที่ทำงานร่วมกันกับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน โดยการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนานวัตกรรม สะท้อนการปฏิบัติงานและการพัฒนาความเป็นมืออาชีพรวมถึงการออกแบบ เครื่องมือในการดำเนินการต่าง อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกัน

แนวคิดสำคัญของ Eason (๒๐๐๕) ที่พยายามชี้ให้เห็นว่า การสร้างวัฒนธรรมโรงเรียนบนพื้นฐานความร่วมมือกันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะเกิดพลังการทำงานเป็นทีมที่ดี จะนำไปสู่ผลสำเร็จที่สำคัญคือพลังกลุ่ม ยังทำให้เกิดการพัฒนาของครูแต่ละคน และ “ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเชื่อมั่นในทีมทำงาน” สิ่งที่จะบอกว่าทีมประสบความสำเร็จ คือ การได้ปรับปรุง พัฒนาความสามารถของนักเรียนครูและผู้นำ นี่เป็นสิ่งสำคัญของ PLC

ข้อมูลยืนยันความสำเร็จของการร่วมกันทำงานแบบร่วมมือของ Reichstetter และ Stoll (๒๐๐๖) ได้ยืนยันว่า การทำงานร่วมกัน เป็นโอกาสสำหรับครูที่จะ “รวมตัวกันทำงานร่วมกัน พุดคุยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้” แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นต้น คุณลักษณะนี้มักจะพบในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจาก PLC

เช่นเดียวกับกับ DuFour (๒๐๐๖) อธิบายและพรรณนาถึงลักษณะทางพฤติกรรมที่มักจะเกิดขึ้นใน PLC ของโรงเรียนต่าง ๆ ในรูปแบบทีมร่วมมือ และพฤติกรรมเหล่านี้เป็นเหตุนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของ PLC คือ ชุมชนฯ หรือครูทุกคนต้องร่วมมือทำงานมากกว่าฉายเดี่ยว และชุมชนฯ ต้องมีส่วนร่วมในการระบุปัญหาที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยต้องเจาะประเด็นที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยรวมมากกว่าโดยเอกเทศ ครูต้องสร้างวัฒนธรรมการร่วมมือทำงาน และระบบที่ส่งเสริมประสิทธิผลและความเท่าเทียม

ทั้งนี้ วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๕) ได้อธิบายเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมของ PLC ซึ่งจำเป็นต้องใช้พลังรวมหมู่เพื่อแก้ปัญหายาก ๆ หรือดำเนินการต่อประเด็นท้าทายและสร้างสรรค์ใหม่ ๆ โดยมีถามคำถามที่ถูกต้อง คำถามที่สำคัญสำหรับโรงเรียน สำหรับช่วยให้เป็น “โรงเรียนที่ดี” มีเพียง ๔ คำถามเท่านั้น คือ

๑. ในแต่ละช่วงเวลาเรียน ต้องการให้นักเรียนได้ความรู้และทักษะอะไรบ้าง
๒. รู้ได้อย่างไรว่านักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้ความรู้และทักษะที่จำเป็นนั้น
๓. ทำอย่างไร หากนักเรียนบางคนไม่ได้เรียนสิ่งนั้น
๔. ทำอย่างไรแก่นักเรียนที่เรียนเก่งก้าวหน้าไปแล้ว

นอกจากนั้น วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๕) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในรูปแบบ PLC คือ การปฏิบัติโครงสร้าง ระบบการทำงาน และวัฒนธรรมการทำงาน ในโรงเรียน จากระบบตัวใครตัวมันมาเป็น “ระบบทีม หรือวัฒนธรรมรวมหมู่” โครงสร้างของระบบงาน ระบบการจัดการเรียนการสอน จึงปรับเปลี่ยนให้เอื้อต่อการช่วยกันดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนล้าหลังให้เรียนตามเพื่อนทัน โดยที่การช่วยเหลือนั้นทำกันเป็นทีม หลายฝ่ายเข้ามาร่วมกันและกิจกรรมนั้น ทำอยู่ภายในเวลาตามปกติของโรงเรียน ไม่ใช่สอนนอกเวลา รวมทั้งมีเวลาสำหรับครู ประชุม แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานของตนเพื่อหาทางพัฒนาวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ เป็นวงจร CQI (Continuous quality improvement process) หรือ “วงจรการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง”

ทีมร่วมแรงร่วมใจใน PLC มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นกลุ่มสร้างสรรค์ ทำงานร่วมกันเป็นทีมทั้งครูและผู้บริหารโดยมีแนวปฏิบัติร่วมกัน หลอมรวมจากค่านิยม ความสามารถ ความศรัทธา ความเชื่อ และประสบการณ์ ให้เป็นพลังในการทำงานร่วมกันโดยใช้วัฒนธรรมทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจ ร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ที่ชุมชนวิชาชีพ

มุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์” การดำเนินการของทีมร่วมแรงร่วมใจจะใช้การตัดสินใจร่วม ความเข้าใจร่วม การกิจร่วมความรับผิดชอบร่วม ข้อตกลงร่วม ปทัสสถานร่วม พันธะร่วมกัน หรืออาจพัฒนาเป็นทีมการสอนร่วม โดยทั้งหมดเป้าหมายของทีมร่วมแรงร่วมใจ สู่เป้าหมายและความสุขร่วมกัน ทีมใน PLC จึงเป็นทีมที่เหนียวแน่นจากภายใน บนพื้นฐานความสมัครใจและการสื่อสารด้วยกันอย่างสร้างสรรค์ มีการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันในรูปแบบทีมเรียนรู้ หรือกลุ่มร่วมเรียนรู้ ทั้งนี้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นของทีมร่วมแรงร่วมใจทั้งหมดที่กล่าวมาคือ เป็นหนทางให้ครูร่วมฝึกฝนการมีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ต่อกันและกันผ่านการได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาตนและพัฒนา งาน ซึ่งทำให้เกิดความสัมพันธ์ช่วยเหลือเกื้อกูลและสื่อสารกันได้อย่างลึกซึ้ง

องค์ประกอบที่ ๕ ภาวะผู้นำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC's Leadership)

PLC เป็นแนวทางเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน และชั้นนำบทบาทของผู้นำ การศึกษาโดยเฉพาะ การสนับสนุน และการเป็นผู้นำร่วมกัน สนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ด้าน การเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนและภาวะผู้นำทางการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในอิทธิพลของบทบาท ผู้บริหารโรงเรียนในการปรับปรุงแก้ไขโรงเรียน (Hord, ๑๙๙๗)

ดังที่ Hord (๑๙๙๗) กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำที่อยู่ในตัวแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาภายใน โรงเรียนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ในด้านการแนะนำและการสนับสนุนการปฏิบัติการให้ประสบผลสำเร็จ ของนโยบายใหม่หรือการปฏิบัติ ภายใน PLC ของโรงเรียน บทบาทพื้นฐานของการมีอำนาจที่สำคัญที่สุดถูกแทนที่โดยโครงสร้างภาวะผู้นำร่วมกัน เช่น ในด้านตัวแบบ ด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้าน คำถาม การไต่สวน และการแก้ปัญหา สำหรับการปรับปรุงโรงเรียน เพื่อนร่วมงานทั้งหมดก้าวหน้าใน วิชาชีพและเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันเพื่อที่จะมุ่งสู่เป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน ผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นบริหาร องค์การและโครงสร้างที่สนับสนุนแก่ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารโรงเรียนต้องแสดงออกด้วย ความเต็มใจที่จะเข้าร่วมในการสนทนาโดยปราศจากอำนาจ และเขาทั้งหลายต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อ การตัดสินใจของผู้ร่วมงาน

สอดคล้องกับ Birman และคณะ (๒๐๐๐) ที่อธิบายความเป็นผู้นำที่ให้การสนับสนุนและ ผู้นำร่วมกัน PLC มักจะมองว่าเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำของครู (Caine และ Caine, ๒๐๐๐) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะร่วมกันตัดสินใจกับครูและให้โอกาสแก่พวกเขาเพื่อทำหน้าที่เป็น ผู้นำ (Hargreaves และ Fink, ๒๐๐๖ และ McREL, ๒๐๐๓) ความเป็นผู้นำร่วมกันและการกระจาย ความเป็นผู้นำในหมู่ทั้งผู้นำที่เป็นทางการ และไม่ใชทางการ (Phillips, ๒๐๐๓ และ Reichstetter, ๒๐๐๖) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของ PLC เติบโตจากการหลอมรวม ค่านิยม ความเชื่อ และ ประสบการณ์ แต่ละบุคคล ที่นำมาใช้ร่วมกัน (Thompson, Gregg และ Niska, ๒๐๐๔) ความสามารถของครูจะก้าว PLC การกระจายพลังอำนาจ กับครูที่ผ่านการตัดสินใจและความเป็น

ผู้นำเพิ่มขึ้น นั่นคือความเป็นผู้นำร่วมกันจะสร้างความเชื่อ และเกิดความสามารถโดยภาพรวมของกลุ่มที่จะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน (Olivier และ Hipp, ๒๐๐๖)

สอดคล้องกับ Sergiovanni (๑๙๙๘) ที่ให้ความสำคัญของภาวะผู้นำที่ต้องทำหน้าที่ “ผู้นำสนับสนุนอย่างจริงจัง” ในทัศนะเดิมเชื่อว่า หัวหน้าสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้อำนาจที่มาทับตำแหน่ง ของตนเพื่อการขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่เป้าหมายให้สำเร็จตามที่ต้องการ โดยใช้กลยุทธ์หลักเป็นเครื่องมือดำเนินการ ได้แก่ การใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ แบบทางการ และการให้รางวัลหรือความดีความชอบเมื่อสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ การใช้อำนาจและกลยุทธ์เช่นว่านี้พบว่า เป็นอุปสรรคและขัดแย้งต่อหลักการของความเป็นวิชาชีพชั้นสูงของครูหรือผู้ทำงานทางการศึกษา ซึ่งต้องการความอิสระ และมีวัฒนธรรมแห่งวิชาชีพเฉพาะของตนที่เรียกว่า “กัลยาณมิตรทงวิชาการ” ตลอดจนการมี PLC ของตนอยู่ในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารที่เน้นการใช้อำนาจแบบเดิมดังกล่าว จึงยากที่จะประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนสถานศึกษาของตนไปสู่ความเป็นองค์กร (โรงเรียน) แห่งการเรียนรู้

นอกจากนั้น Sergiovanni (๑๙๙๘) ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับบทบาทผู้นำของ PLC ที่เชื่อมโยงกับ องค์กร (โรงเรียน) แห่งการเรียนรู้ ว่าเป็นผลผลิตที่สร้างขึ้นจากการใช้อำนาจเชิงวิชาชีพ (Professional power) และอำนาจเชิงคุณธรรม (Moral power) เป็นสำคัญ กล่าวคือ

๑. อำนาจเชิงวิชาชีพ (Professional power) ยึดข้อปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกันและยึดถือร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งหลาย คนเหล่านี้ร่วมกันสร้างและร่วมกันใช้ความรู้ โดยกระบวนการทำงานและแบ่งปันความรู้ร่วมกัน ครูผู้สอนต่างร่วมรับผิดชอบ แต่ผลการปฏิบัติงานของครูคนอื่น และมีการดูแลตรวจสอบกันเอง วัฒนธรรมการทำงานแบบนี้ของครู จึงต้องการการกำกับดูแลจากผู้บริหารระดับสูงน้อยมาก

๒. อำนาจเชิงคุณธรรม (Moral power) เป็นอำนาจที่เกิดขึ้นจากการยึดถือในค่านิยมที่ชุมชนของผู้ประกอบวิชาชีพครูยอมรับร่วมกันว่า สิ่งใดถูกต้องและดีงามตามหลักการแห่งศีลธรรม ทั้งนี้ค่านิยมเชิงคุณธรรมอาจไม่เป็นค่านิยมเชิงวิชาชีพเสมอไป แต่เป็นอำนาจที่ยึดเหนี่ยวให้บรรดาครูทั้งหลายอยู่ร่วมกันเหนียวแน่นจนเกิดเป็น PLC ขึ้น และยอมรับต่อแนวปฏิบัติงาน ที่พร้อมรับการดูแลตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ จึงเป็นอำนาจที่มีได้ขับเคลื่อนให้ผู้ปฏิบัติยึดการได้รับผลตอบแทนส่วนตัวจากการทำงานเป็นหลัก แต่ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานยึดหลักความถูกต้องและเพื่อผลประโยชน์โดยรวมของโรงเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการใช้อำนาจทั้งสองประการเป็นหลัก ช่วยให้ผู้นำสถานศึกษาสามารถลดปัญหาและความขัดแย้งทางการบริหารลงได้มาก และมีเวลาว่างส่วนตนมากขึ้น เพื่อไปทำหน้าที่เป็นผู้เรียนรู้ และบางโอกาสเป็นผู้ตาม แต่ที่สำคัญถ้ามองความหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้ตามทัศนะของ Argyris และ Schon (๑๙๙๑) ที่ว่า “องค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนได้รับและได้ใช้ความรู้ใหม่ ตลอดจนเครื่องมือพฤติกรรมและ

ค่านิยม” แล้วการที่ผู้นำสถานศึกษาลดการใช้อำนาจที่มากับตำแหน่งให้น้อยลงเหลือเท่าที่จำเป็น และหันมาใช้อำนาจเชิงวิชาชีพ และอำนาจเชิงคุณธรรมจนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมขององค์กรแล้ว ก็เชื่อได้ว่าการขับเคลื่อนไปสู่ PLC และจากโรงเรียนที่เคยเน้น “การสอน” ไปสู่การเน้นที่ “การเรียนรู้” ก็มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

เช่นเดียวกัน Hargreaves (๒๐๐๓) และ Schmoker (๒๐๐๕) ได้อธิบายถึงความสามารถของผู้นำ ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำจะต้องเข้มแข็งเพื่อสร้าง PLC บทบาทผู้นำเป็นการสร้างและค้ำจุน PLC เนื่องจากคุณภาพของผู้อำนวยการและครูจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้และความสัมพันธ์ใน PLC ผู้สร้างและการพัฒนาที่ยั่งยืนของ PLC ซึ่งการเปลี่ยนผ่านสถานศึกษาสู่ PLC สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ เมื่อผู้อำนวยการ เป็นผู้สนับสนุนการดำเนินการร่วมกันอย่างเข้มแข็งและสนับสนุนการพัฒนาครูในฐานะที่เป็น PLC ผู้อำนวยการที่แสดงตนให้เห็นว่าเป็น “ผู้นำที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต” และมีความสามารถทางปัญญาในการเรียนรู้และเติบโตจากประสบการณ์ที่สำคัญคือเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อมั่นในการขับเคลื่อน PLC จนเกิดผลสำเร็จ และยังเป็นการพัฒนาเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกของครูในการเรียนรู้ผ่าน PLC

อีกมุมมองหนึ่งของ Louis (๑๙๙๔) ได้นำเสนอว่าผู้นำใน PLC ต้องเรียนรู้การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่ครู การให้อิสระแก่โรงเรียน และการเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่ครูเป็นปัจจัยที่จำเป็น เนื่องจากช่วยสร้างความรู้สึกมั่นใจต่อการปฏิบัติงานในชั้นเรียนที่ตนรับผิดชอบได้ดีขึ้น การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่ครู ยังสอดคล้องกับแนวทางบริหารจัดการร่วม (Sharedgovernance) ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่เป็นขององค์กรหรือโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ในการให้อิสระแก่โรงเรียนหรือที่เรียกว่า “การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หรือ Site – basedmanagement” เพื่อความอิสระในการตัดสินใจต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เองนั้น เป็นมาตรการที่ควรได้ระบุชัดเจนในกรอบนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้ได้หมายความว่า จะต้องให้อิสระแก่ โรงเรียนและครูโดยสิ้นเชิง แต่ควรจัดทำเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันที่อยู่ภายใต้กรอบนโยบายรวมของเขตพื้นที่การศึกษา และขึ้นอยู่กับขีดระดับความสามารถของครูในแต่ละโรงเรียน ที่จะสามารถสนองตอบและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีเพียงไรด้วย

ด้านบทบาทผู้นำ PLC ของผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งนำเสนอโดย Kotter และ Cohen (๒๐๐๒) ได้กล่าวถึงการเป็น “ผู้นำที่ทำตัวเป็นตัวอย่างในเรื่องที่มีคุณค่า” หากผู้อำนวยการต้องการให้ครูเอาใจใส่การเรียนรู้ของศิษย์ทุกคนเป็นรายตัว ผู้อำนวยการต้องหยิบยกเรื่องนี้มาหารืออย่างสม่ำเสมอ หากผู้อำนวยการต้องการให้ครูทำหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียนโดยทำงานเป็นทีม ก็ต้องจัดเวลาให้ครูปรึกษาหารือและตัดสินใจร่วมกัน รวมทั้งจัดสิ่งสนับสนุนกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าเหล่านั้น

๒.๓ แนวคิดการมีส่วนร่วม

แนวคิดการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่น คือการมีส่วนร่วมในการจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่น คือแนวคิดที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่อยู่ภายในชุมชนเองซึ่งเป็นเจ้าขององค์ความรู้ทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้แสดงถึงพลังของชุมชนในการขับเคลื่อนชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ชุมชนได้เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการบริหาร กาญจนฯ แก้วเทพ. (๒๕๕๑)^{๑๑} กล่าวถึงแนวคิดในการบริหารจัดการวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมเอาไว้ว่า

๑) ความสำคัญของ “วัฒนธรรม” เมื่อเวลาที่แย่งโครงสร้างของชุมชนออกเป็น ๓ ส่วน คือ โครงสร้างด้านเศรษฐกิจ โครงสร้างด้านการเมือง และโครงสร้างด้านสังคม-วัฒนธรรม-ศาสนา เราจะพบว่าโครงสร้างแต่ละด้านมีแนวโน้มในการ “สร้างความแตกแยกและการสร้างสมานฉันท์” ไปคนละแบบ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ วิถีชีวิตด้านการทำมาหากินหรือการเมืองการปกครองนั้น มักจะเป็นบ่อเกิดแห่งความแตกร้างของชุมชน เช่น การแย่งที่ดินทำกิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ ตำแหน่งทางการเมือง ฯลฯ แต่ทว่า มิติด้านสังคมหรือโดยเฉพาะวัฒนธรรม-ศาสนานั้น มักจะเป็น แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับธรรมชาติ

๒) การมีส่วนร่วม ในแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ได้หนุนเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งองค์กร/ชุมชน หรือการประสานเครือข่ายวัฒนธรรม ให้เข้ามาบริหารจัดการโครงการด้านวัฒนธรรมเองและให้เข้ามามีส่วนร่วมด้านเสริมพลังปัญญา ด้วยการร่วมคิด ร่วมทบทวน ร่วมไตร่ตรอง โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “การวิจัยท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม” แนวทางการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมีความเหมาะสมกับการวิจัยด้านวัฒนธรรมที่ดำเนินการร่วมกับชุมชน ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมถือว่าเป็นสมบัติร่วม/มรดกร่วม ของชุมชนอยู่แล้ว

๓) การบริหารจัดการวัฒนธรรม หากยึดตามยุทธศาสตร์การทำงานวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมจะพบว่า แนวทางในการปฏิบัตินั้นมี ๔ แนวทางด้วยกัน ได้แก่

๓.๑) การอนุรักษ์วัฒนธรรม คือ การธำรงรักษาตัว “ต้นฉบับทางวัฒนธรรม” ไม่ว่าจะตัวบุคคล/วัตถุธรรม ธรรมเนียมประเพณี ให้เหมือนเดิม

๓.๒) การสืบทอดทางวัฒนธรรม ซึ่งเน้นหนักการสืบทอดตัวบุคคลทั้งที่เป็นผู้สร้างและผู้เสาะวัฒนธรรม

^{๑๑} กาญจนฯ แก้วเทพ. เอกสารการสอนชุดวิชา การสื่อสารกับการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๖ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (๒๕๕๑)

๓.๓) การปรับปรุง/ปรับประยุกต์ทางวัฒนธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่ๆ การปรับประยุกต์อาจจะพิจารณาได้ ๒ มิติ คือ การปรับตัวสื่อ/ศิลปวัฒนธรรม เช่น การนำเอาเรื่องราวของละครโทรทัศน์มาแสดงในหนังตะลุง หรือการปรับหน้าที่ของวัฒนธรรม เช่น การนำเอาโนราห์มาใช้ในการออกกำลังกายเป็นโนราห์บิก

๓.๔) การส่งเสริม/การเผยแพร่วัฒนธรรมนั้นให้แผ่ขยายออกไปยังคนกลุ่มอื่นๆ พื้นที่อื่นๆ เช่น การนำไปกลางมาแสดงในระดับประเทศ/ต่างประเทศ ทั้งนี้การเลือกใช้แต่ละยุทธศาสตร์นั้น น่าจะขึ้นอยู่กับ “สถานภาพ” ของศิลปะ/วัฒนธรรมพื้นบ้านนั้นๆ

ส่วน ปิยะนุช เงินคล้าย (๒๕๔๐, ๖)^{๑๒} ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า คือการที่บุคคลกระทำการในเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรือประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่มีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วม เช่นเดียวกันกับ เสน่ห์ จามริก และคณะ (๒๕๒๘, ๒๐) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาไปสู่การปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยมีจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมเริ่มจากการเข้าร่วมกิจกรรมของแต่ละคนที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องและสนใจเป็นเรื่อยๆ ไป ที่สำคัญคือกิจกรรมเหล่านั้นต้องสัมพันธ์กับความต้องการของตนเอง เช่น การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ และกระบวนการมีส่วนร่วมยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ ส่วนในด้านการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น ชัยอนันต์ สมุทวณิช (๒๕๒๗, ๒๙)^{๑๓} หมายถึงการที่ประชาชนหรือชุมชนมีส่วนเป็นเจ้าของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนร่วมกันมีส่วนร่วมแบ่งปันทรัพยากร ซึ่งจะได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการมีอำนาจและสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ หรือการมีความสามารถในการเข้าถึงอำนาจ การมีส่วนร่วมจึงมีความหมายครอบคลุมไปทุกๆ ส่วนของชีวิตผู้คนในสังคม ทั้งกลุ่มบุคคล ชุมชน สมาคม มูลนิธิและองค์กรอาสาสมัครรูปต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกัน

การจะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนในการจัดการทางวัฒนธรรมได้นั้น จำต้องใช้กระบวนการเพื่อช่วยสร้างทัศนคติของคนในชุมชน เพื่อให้เกิดความสนใจและแรงดึงดูดในการเข้ามา

^{๑๒} ปิยะนุช เงินคล้ายและคณะ.การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองกับประชาชนในเขตชนบท. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยรามคำแหง.(๒๕๔๐).

^{๑๓} ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ระบบราชการกับการมีส่วนร่วมของชุมชน : พิจารณาในแง่มหภาคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร.ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทาลัยมหิดล. (๒๕๒๗)

มีส่วนร่วมในการจัดการวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง ดังที่ ยูวณันวุฒิมิธี (๒๕๒๘, ๒๐)^{๑๔} ได้กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมควรมี ๓ ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ ๑) การมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ๒) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาการตัดสินใจ ๓) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ส่วน ปธาน สุวรรณมงคล (๒๕๒๗, ๘๓) ได้อธิบายขั้นตอนการมีส่วนร่วมดังนี้ ๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๒) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ๓) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ ๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นแสดงให้เห็นถึงหลักการที่สำคัญในการเปิดโอกาสให้ผู้คนที่อยู่ในชุมชนได้ออกมากำหนดทิศทางในการจัดการตนเอง อคินรพีพัฒน์ (๒๕๓๑, ๓๔) ได้อธิบายถึงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการตนเองของคนในชุมชน และระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมไว้ ๓ ระดับด้วยกันคือ

๑) ระดับการตัดสินใจ ในระดับนี้ประชาชนจะเข้าร่วมในการวางแผนจัดการกับกิจกรรมด้วยตนเอง จึงถือว่าการมีส่วนร่วมระดับนี้เป็นการรับผิดชอบด้วยตนเอง

๒) ระดับการร่วมมือ ในระดับนี้ ประชาชนจะให้ความร่วมมือในการทำงาน กิจกรรมตามแผนที่ตนได้ริเริ่มโดยหน่วยงานภายนอก บางครั้งจะร่วมเสียสละเวลา แรงงาน และทรัพย์สินเพื่อให้แผนงานนั้นประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การมีส่วนร่วมระดับนี้ถือว่าการมีส่วนร่วมในระดับที่ยอมรับได้

๓) ระดับการใช้ประโยชน์ ในระดับนี้ประชาชนจะยอมรับและใช้ประโยชน์จากการบริการที่กำหนดไว้ ถือว่าการมีส่วนร่วมในระดับนี้เป็นการยอมรับบริการเท่านั้น เช่น การเข้าร่วมโครงการวางแผนการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

ส่วนการมีส่วนร่วมในอีกรูปแบบหนึ่ง ศันสนีย์ นิพานิช (๒๕๔๒, ๔๕)^{๑๕} ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเอาไว้ ๔ ด้านที่สำคัญได้แก่

๑) การมีส่วนร่วมแบบถูกกระทบ ขั้นนี้เป็นขั้นแรก จึงถือว่าการมีส่วนร่วมในระดับนี้เป็นที่ยอมรับ

๒) การมีส่วนร่วมแบบสะท้อนการกระทำ การมีส่วนร่วมประเภทนี้เป็นส่วนต่อเนื่องจากแบบที่ ๑ โดยถือว่าการมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมทางการศึกษาบางประการ หรืออย่างที่เรียกว่า การสร้างมนโสนสำนึกหรือการศึกษาแบบบูรณาการ

๓) การมีส่วนร่วมแบบกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมในขั้นนี้เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับองค์การของบุคคลระดับพื้นฐาน ซึ่งผู้ได้รับผลประโยชน์จากองค์การ การมีส่วนร่วมระดับนี้คือ การ

^{๑๔} ยูวณันวุฒิมิธี. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ไทยอนุเคราะห์. (๒๕๒๘).

^{๑๕} ศันสนีย์ นิพานิช. การมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาของคณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้าน กรมอนามัย : กรมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น/ขอนแก่น. (๒๕๔๒).

ส่งเสริมหรือการร่วมผลักดันให้องค์กรของพวกเขาเข้าดำเนินการหรือควบคุมการติดตามผลของโครงการ

๔) การมีส่วนร่วมแบบสะท้อนความกระตือรือร้น ในขั้นจะเป็นรูปแบบซับซ้อนเสริมต่อจากการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ในขั้นนี้จะเป็นการสะท้อนหรือประเมินเกี่ยวกับข้อจำกัดและความหมายของโครงการภายใต้บริบทระดับชาติ เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมประเมินเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ทางเลือกการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของโครงการและลักษณะของสังคมทั่วไป

๒.๔ แนวคิดการจัดการความรู้

ความหมายของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) หมายถึง การบริหารจัดการองค์กร โดยเน้นการใช้ความรู้และประสบการณ์ของคนทำงาน รวมทั้งสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มผลผลิตแก่องค์กรให้สามารถแข่งขันได้ในอุตสาหกรรมนั้นๆ เพื่อการดำรงอยู่ขององค์กรและชีวิตและครอบครัวของพนักงานร่วมกัน (ณพิศิษฐ์ จักรพิทักษ์, ๒๕๕๒)^{๑๖} ซึ่งการรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยน และประยุกต์ใช้ความรู้ในองค์กร โดยพัฒนาระบบจาก ข้อมูล ไปสู่ สารสนเทศ เพื่อให้เกิด ความรู้ และ ปัญญา ในที่สุด และการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

นอกจากนี้ (พริดา วิเชียรปัญญา, ๒๕๔๗ ; ๒๙)^{๑๗} กล่าวว่า การจัดการความรู้เป็นกระบวนการ ที่ประกอบด้วยงานต่างๆ จำนวนมากซึ่งมีการบริหารจัดการในลักษณะบูรณาการเพื่อก่อให้เกิดคุณประโยชน์ที่ คาดหวังไว้ การจัดการความรู้จึงเป็นแนวคิดองค์รวมที่จะบริหารจัดการทรัพยากรที่เป็นความรู้ในองค์กร และการจัดการความรู้เป็นกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการของการสร้างความรู้การจัดเก็บและการแบ่งปันความรู้กล่าวโดยทั่วไปจะรวมถึงการระบุสภาพปัจจุบัน การกำหนดความต้องการและการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการที่จะส่งผลกระทบต่อการจัดการความรู้ให้ดีขึ้นเพื่อบรรลุถึงความต้องการ

^{๑๖} ณพิศิษฐ์ จักรพิทักษ์. “ทฤษฎีการจัดการความรู้”, บริษัท ธนาเพรส จำกัด. กรุงเทพฯ. (๒๕๕๒)

^{๑๗} พริดา วิเชียรปัญญา. การจัดการความรู้พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ. เอ็กซ์เปอร์เน็ท. (๒๕๔๗).

ส่วน ปณิตา พันภัย ,(๒๕๔๔; ๒๒)^{๑๘} เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการ ความรู้ว่า เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้

- การรวบรวม การจัดระเบียบ การจัดเก็บและการเข้าถึงข้อมูลเพื่อสร้างเป็น ความรู้และเมื่อมีการใช้ ประโยชน์อย่างเหมาะสม สารสนเทศและเทคโนโลยีเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์จะ สามารถสนับสนุน ให้การจัดการความรู้มีอำนาจได้

- การแบ่งปันความรู้ เพราะถ้าปราศจากการแบ่งปันความรู้ ความพยายามในการ จัดการความรู้ก็จะ ล้มเหลวในการแบ่งปันความรู้ที่ต้องอาศัยวัฒนธรรมองค์การเป็นสำคัญเพราะมี อิทธิพลอย่างสูงต่อ ความสำเร็จ

- การอาศัยบุคคลที่มีความรู้หรือความเฉลียวฉลาด

- การเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การเพราะการบริหารความรู้เป็นสิ่งที่สนับสนุนให้ องค์การต่างๆ อยู่รอดและประสบความสำเร็จได้

สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (๒๕๔๘; ๔) ได้ให้ความหมายของการ จัดการความรู้ คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์การ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือ เอกสาร มาพัฒนาให้เป็น ระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์การสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็น ผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ อันส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด การจัดการความรู้ ว่าเป็นกระบวนการร่วมกันของ ผู้ปฏิบัติงานในองค์การหรือหน่วยงานย่อยของ องค์การเพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นกว่าเดิมโดยมีเป้าหมายพัฒนางาน และคน

ปณิตา พันภัย (๒๕๔๔ ; ๒๔)^{๑๙} ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่า หมายถึง กระบวนการอย่างเป็น ระบบเกี่ยวกับการประมวลผล สารสนเทศความคิด การกระทำตลอดจน ประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้าง ความรู้หรือ นวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูล ที่ สามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ที่ องค์การจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใน การปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอน ความรู้และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่ก็จะแพร่กระจาย และไหลเวียนทั่วทั้งองค์การอย่างสมดุลเพื่อเพิ่มความสามารถ ในการพัฒนาผลผลิตและองค์การ

การจัดการความรู้ คือ การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม สำหรับบุคลากรที่เหมาะสม ในเวลาที่เหมาะสม และช่วยให้บุคลากรสร้าง แบ่งปัน และกระทำการต่างๆ บนข้อมูล ในหนทางที่จะทำ ให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะของนาชาและหุ้นส่วน อย่างสามารถพิสูจน์ได้ (Knowledge

^{๑๘} ปณิตา พันภัย. การบริหารความรู้ : แนวคิด กรณีศึกษา วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.คณะรัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(๒๕๔๔).

^{๑๙} ปณิตา พันภัย. การบริหารความรู้ : แนวคิด กรณีศึกษา วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร มหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.คณะรัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(๒๕๔๔).

management is getting the right information to the right people at the right time, and helping people create knowledge and share and act upon information in ways that will measurably improve the performance of NASA and its partners.)

องค์การอนามัยโลก World Health Organization: WHO, ๒๕๔๘ กล่าวถึงการจัดการความรู้เป็นความท้าทายสองประการ ประการแรก คือ การจัดการข้อมูลข่าวสารและกระบวนการ และประการที่สอง คือ การจัดการบุคลากรและสภาพแวดล้อมเพื่อให้ความรู้ถูกสร้าง แบ่งปัน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (WHO considers KM to be the dual challenge of, first, managing information and processes and, second, managing people and their environment so that knowledge is created, shared and applied more systematically and effectively.)

กล่าวโดยสรุป การจัดการความรู้ คือ กระบวนการในการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่กระบวนการในการระบุน้ำความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร การจัดเก็บรวบรวมความรู้จากบุคลากร การจัดหมวดหมู่ความรู้ การเผยแพร่องค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมในการเรียนรู้ จนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ขององค์กร

กระบวนการจัดการความรู้

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) เป็นสิ่งที่กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการความรู้ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติเพราะหากทราบเพียงคุณประโยชน์ของความรู้แต่ไม่มีกระบวนการที่จะดึงมาใช้ในการจัดการความรู้คงไม่เกิดขึ้น และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (๒๕๔๘)^{๒๐} ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ไว้ดังนี้

๑. การค้นหา/การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) เป็นการค้นหาว่ามีความรู้อะไรบ้างในองค์กรที่มีผู้เกี่ยวข้องหรือลูกค้าต้องการทราบแล้วพิจารณาว่ารู้นั้นเป็นรูปแบบใด อยู่ที่ใครหรือความรู้อะไรบ้างที่องค์กรจำเป็นต้องมีแล้วจัดลำดับความสำคัญของรู้นั้นเพื่อให้องค์กรวางขอบเขตของการจัดการความรู้ และสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) เป็นการกำหนดวิธีการในการดึงความรู้จากแหล่งต่างๆ ที่อาจอยู่กระจัดกระจายมารวมไว้ จัดทำเนื้อหา

^{๒๐} สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. กรุงเทพฯ. (๒๕๔๘).

ให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการหรือลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใช้ เป็นการสร้างความรู้ขึ้นจากความรู้อิมที่มีอยู่หรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้ เพื่อให้องค์กรมีความรู้ที่จำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มี

๓. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization) เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งแบ่งชนิดหรือประเภทของความรู้โดยคำนึงถึงการนำไปใช้และลักษณะการทำงานของบุคลากร

๔. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) เป็นการประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้

๕. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) เป็นการจัดเก็บและกระจายความรู้ใน ๒ ลักษณะคือ การป้องกันความรู้เป็นการส่งข้อมูลความรู้ให้ผู้รับโดยผู้รับไม่ได้ร้องขอ และการให้ออกาสเลือกใช้ความรู้ เป็นการที่ผู้ใช้สามารถเลือกรับหรือเฉพาะแต่ข้อมูลความรู้ที่ต้องการ ซึ่งช่วยลดปัญหาการได้รับข้อมูลความรู้ที่ไม่ต้องการมากเกินไป

๖. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) เป็นการแบ่งปันความรู้ประเภทความรู้ที่ชัดเจน โดยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดทำเอกสาร จัดทำฐานความรู้ หรือการจัดทำสมุดหน้าเหลือง โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ส่วนความรู้ประเภทฝังอยู่ในคนอาจใช้วิธีผสมผสานเพื่อผู้ใช้ข้อมูลสามารถเลือกใช้ได้ตามความสะดวก

๗. การเรียนรู้ (Learning) บุคลากรเกิดการเรียนรู้ อาจสังเกตได้จากความสามารถในการทำงานดีขึ้น มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถแก้ปัญหาในงานได้ดีขึ้น และ/หรือเกิดความรู้ใหม่ๆ ขึ้น ช่วยเพิ่มพูนความรู้ขององค์กรที่มีอยู่แล้วให้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และนำไปสู่องค์กรมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในที่สุด

รูปแบบของการจัดการความรู้^{๒๑}

Hideo Yamazaki ผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่น ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ในรูปของปิรามิดแสดงลำดับขั้นของความรู้ ๔ ขั้นตอนคือ

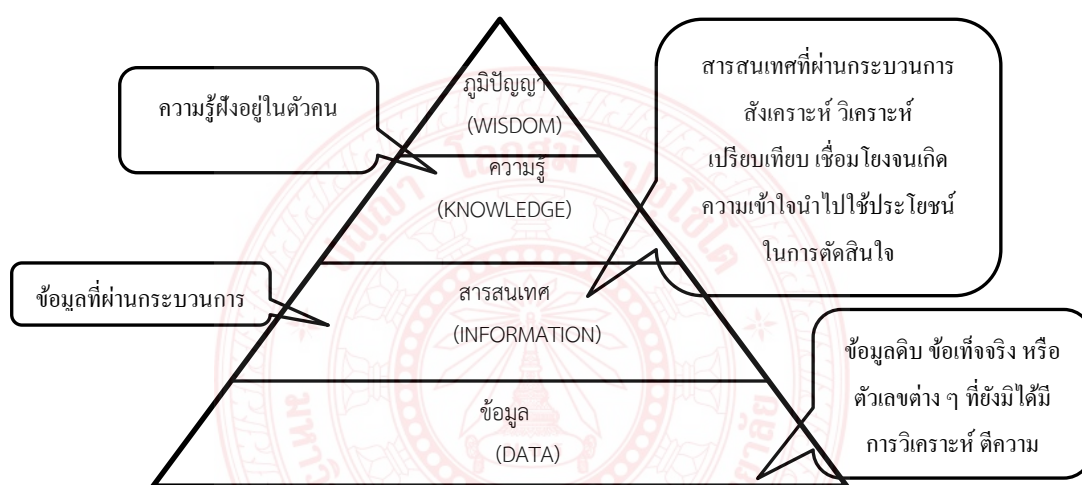
๑. ข้อมูล (Data) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๒. สารสนเทศ (Information) ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์แล้วเพื่อนำมาใช้ประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

^{๒๑} สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. กรุงเทพฯ. (๒๕๔๘).

๓. **ความรู้ (Knowledge)** สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงเกี่ยวกับความรู้อื่นจนเกิดเป็นความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ และ

๔. **ปัญญา (Wisdom)** การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการทำงาน จะเห็นได้ว่าการจัดการความรู้ จึงเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรข้อมูล (Data) เป็นสารสนเทศ (Information) แปรสารสนเทศเป็นความรู้ (Knowledge) และใช้ความรู้เพื่อปฏิบัติการ (Action) โดยที่ไม่หยุดอยู่แค่ระดับความรู้ แต่จะยกระดับไปถึงปัญญา (Wisdom) คุณค่า ความดี ความงาม

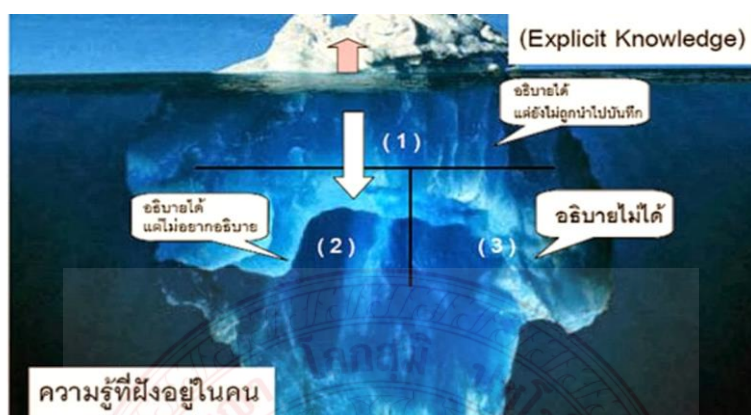
ภาพที่ ๒.๑ พีระมิดแสดงลำดับขั้นหรือโครงสร้างของความรู้

Michael Polanyi และ Ikujiro Nonaka ได้กำหนดรูปแบบความรู้ด้วยการเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง จำแนกความรู้เป็น ๒ ประเภท คือ Explicit Knowledge และ Tacit Knowledge

๑. **Explicit Knowledge** เป็นความรู้ที่เปิดเผย ชัดแจ้ง เด่นชัดสามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธี ต่างๆ เป็นความรู้ที่อยู่ในรูปแบบที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น การเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎีคู่มือต่างๆ เอกสารหรือวิชาการ อยู่ในตำรา คู่มือปฏิบัติงานหนังสือ รายงานต่างๆ และ บางครั้งเรียกว่าความรู้แบบรูปธรรม (Concrete) ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

๒. **Tacit Knowledge** เป็นความรู้ที่ฝังลึกแฝงอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้เป็นภูมิปัญญา สัจพจน์ของแต่ละบุคคล หรือพรสวรรค์ต่างๆเช่น ความรู้ในเรื่องทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดวิเคราะห์บางครั้งจึงเรียกว่า เป็นความรู้แบบนามธรรม (Abstract) ซึ่งเป็นความรู้ที่สื่อสารหรือถ่ายทอดด้วยลายลักษณ์อักษรได้ยาก แต่สามารถ

แบ่งปันกันได้จากภาษาพูด น้ำแข็งจะเห็นได้ว่าส่วนยอดของภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่เหนือน้ำ เปรียบได้กับ Explicit Knowledge ที่เป็นความรู้ชัดแจ้งมีปรากฏในเอกสารตำราทางวิชาการ มีสัดส่วนน้อยกว่าส่วนที่อยู่ใต้น้ำ คือ Tacit Knowledge ที่เป็นความรู้ฝังลึกในตัวคนที่เกิดจากประสบการณ์ เป็นภูมิปัญญาที่มีอยู่ถึง ๘๐%

ภาพที่ ๒.๒ ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งแห่งความรู้ของ นาโนกะ

ดังนั้นความรู้ที่นำมาใช้ภายใต้บริบทของการจัดการความรู้นั้น ควรมีทั้งส่วนที่เป็นทักษะ (Skill) มีส่วนที่เป็นกรปฏิบัติ (Practice) มีทั้งส่วนที่เป็นทัศนคติ (Attitude) อารมณ์ ความรู้สึก รวมอยู่ในคำว่า ความรู้นั้นด้วยซึ่งจะต้องมีการจัดการครบทั้ง ๓ องค์ประกอบของความรู้คือ Tacit Knowledge ซึ่งเป็นความรู้ฝังลึกในคน ความรู้แฝงในองค์กร และความรู้เปิดเผย (Explicit Knowledge) รวมทั้งจะต้องมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนากิจกรรมหลัก (core activities) ขององค์กร กลุ่มบุคคล หรือเครือข่าย โดยที่ความรู้ทั้ง ๒ ประเภทนี้มีวิธีการจัดการที่แตกต่างกัน คือ

การจัดการ Explicit Knowledge ความรู้ที่ชัดแจ้ง ความรู้เด่นชัด จะเน้นไปที่การเข้าถึง แหล่งความรู้ตรวจสอบและตีความได้ เมื่อนำไปใช้แล้วเกิดความรู้ใหม่ ก็นำมาสรุปไว้ เพื่อใช้อ้างอิง หรือให้ผู้อื่นเข้าถึงได้ต่อไป

ส่วนการจัดการ Tacit Knowledge ความรู้ฝังลึก ความรู้ซ่อนเร้น นั้นจะเน้นไปที่การจัดเวทีเพื่อให้มีการแบ่งปันความรู้ที่อยู่ในตัวผู้ปฏิบัติ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ ที่แต่ละคนสามารถนำไปใช้ ในการปฏิบัติงานได้ต่อไป

ในชีวิตจริง ความรู้ ๒ ประเภทนี้จะเปลี่ยนสถานภาพ สลับปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลา เป็นลักษณะเกลียวคลื่นความรู้ (Knowledge Spiral) บางครั้ง Tacit Knowledge ก็ออกมาเป็น Explicit Knowledge และบางครั้ง Explicit Knowledge ก็เปลี่ยนไปเป็น Tacit Knowledge ทำให้เกิดการงอกงามของความรู้ กลายเป็นองค์ความรู้ใหม่ การเกิดความรู้เป็นกระบวนการที่หมุนเวียน หรือกระแส การจัดการความรู้ที่เคลื่อนได้ ตามกระบวนการ SECI Model

	Tacit Knowledge	to	Explicit Knowledge
Tacit Knowledge	Socialization		Externalization
From			
Explicit Knowledge	Internalization		Combination

ภาพที่ ๒.๓ กระบวนการ SECI Model

- Socialization เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างความรู้ที่อยู่ในรูปแบบของ Tacit Knowledge เช่น ทักษะแนวคิดเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดและทักษะใหม่ๆขึ้น กระบวนการนี้อาจอยู่ในรูปแบบของการ พูดคุยการฝึกปฏิบัติการลงทำจริง • Externalization เป็นกระบวนการเปลี่ยนความรู้ที่อยู่ในรูปแบบของ Tacit Knowledge ให้อยู่ในรูปแบบของการถ่ายทอดให้เข้าใจง่ายและสามารถเก็บเป็นความรู้ของ องค์กร(Explicit Knowledge)ได้ เช่น เปลี่ยนความรู้หรือทักษะให้อยู่ในรูปแบบของ รูปภาพ แผนผัง ฟังก์ชัน หรือสมการ เป็นต้น

- Combination เป็นกระบวนการรวบรวมความรู้ในแขนงต่างๆกันเข้าด้วยกัน เพื่อก่อให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ เป็นการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ประเภท Explicit Knowledge เพื่อสร้างเป็น ความรู้ Explicit Knowledge ใหม่ ๆ

- Internalization เป็นกระบวนการเรียนรู้จากการกระทำซึ่งเป็นการเปลี่ยนความรู้ที่อยู่ในรูปของ Explicit Knowledge เช่น เอกสาร หนังสือให้อยู่ในรูปของทักษะหรือความสามารถ ของ บุคคล หรือองค์กร(Tacit Knowledge)ตัวอย่างเช่น การนำความรู้จากการเรียนไปใช้ ปฏิบัติจริง

แนวคิดด้านการจัดการความรู้ของเอิร์ล (Earl)^{๒๒} เป็นแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์กรณีศึกษา การสัมภาษณ์การสัมภาษณ์ และ วารสารวิชาการและวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์กรที่จัดการความรู้ซึ่งจัดกลุ่มแนวคิด การจัดการความรู้ ๓ แนวคิด ดังนี้

๓.๑ แนวคิดด้านเทคโนโลยี (technocratic) แบ่งได้เป็น ๓ แนวคิด ดังนี้

๓.๑.๑ แนวคิดระบบ เน้นการรวบรวมความรู้เฉพาะด้าน สร้างเป็นฐานความรู้ (knowledge-base) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญอื่นสามารถเข้าถึงได้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ความรู้ ไม่เพียงจะนำมาจากความรู้ที่มีลักษณะวัตถุวิสัยเท่านั้น แต่ยังมาจากประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติ และจากบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อให้ผู้คนได้ใช้ จึงจำเป็นต้องมีแรงจูงใจหรือรางวัลสำหรับการสร้างความรู้ และการแข่งขันด้วย

๓.๑.๒ แนวคิดการจัดกลุ่มความรู้ขององค์กร เป็นการจัดกลุ่มความรู้โดย การบันทึกและเปิดเผยว่า “ใคร” ในองค์กรรู้ “เรื่องอะไร” เพื่อจะสร้างไดเรกทอรี (directories) ๓๑ หลักการ คือเพื่อให้คนในองค์กรสามารถเข้าถึงบุคคลที่มีความรู้ในองค์กร เพื่อขอรับฟังคำแนะนำ คำปรึกษา หรือแลกเปลี่ยนความรู้ได้ด้วย

๓.๑.๓ แนวคิดด้านวิศวกรรม เน้นกระบวนการใช้การเพิ่มการใช้ความรู้หลักการ คือการดำเนินงานของกระบวนการจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ที่เกี่ยวข้องไปให้ และกระบวนการบริหารเองจะต้องใช้ความรู้มากกว่ากระบวนการทำงาน

๓.๒ แนวคิดด้านเศรษฐกิจ เน้นเฉพาะสิ่งที่เปิดเผยเห็นชัดแจ้งในการแบ่งปัน และ ใช้ความรู้ขององค์กรหรือทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อเพิ่มรายได้

๓.๓ แนวคิดด้านพฤติกรรม แบ่งได้เป็น ๓ แนวคิด ดังนี้

๓.๓.๑ แนวคิดด้านองค์กร เน้นการอธิบายถึงการใช้โครงสร้างขององค์กรหรือเครือข่ายในการแบ่งปันความรู้ซึ่งเรียกว่า “ชุมชนความรู้” โดยมีการออกแบบเพื่อแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้แบบโต้ตอบกันได้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

๓.๓.๒ แนวคิดด้านพื้นที่เพื่อการจัดการความรู้เน้นเรื่องสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้บางครั้งเรียกว่า แนวคิดสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนและ การใช้ต้นทุนทางสังคม ซึ่งพัฒนามาจากปฏิสัมพันธ์ของคน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กัน

๓.๓.๓ แนวคิดด้านกลยุทธ์เน้นการจัดการความรู้ที่เป็นมิติของกลยุทธ์การสร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขัน องค์กรจึงสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การสร้าง สนับสนุน และใช้

^{๒๒} สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. คู่มือการจัดการทำแผนการจัดการความรู้. สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. กรุงเทพฯ. (๒๕๔๘).

ทรัพยากรสิ้นความรู้ผ่านระบบ กระบวนการและคน เพื่อเปลี่ยนความรู้ให้เป็นมูลค่าในสินค้า หรือบริการ
สรุปได้ว่าแนวคิดของเอิร์ล แบ่งเป็น ๓ แนวคิด ได้แก่ ๑) แนวคิดเทคโนโลยี (technocratic) ซึ่งเน้น
การนำสารสนเทศหรือการจัดการเทคโนโลยีมาใช้เพื่อช่วยผู้ปฏิบัติงานใน การทำงานประจำ ๒) แนวคิด
เศรษฐศาสตร์ (economic) ซึ่งเน้นเชิงพาณิชย์ในการสร้างรายได้ใน การใช้ความรู้และทุนทางปัญญา
และ ๓) แนวคิดพฤติกรรม เน้นการกระทำและประสานให้ ผู้บริหารมีการกระทำในเชิงรุก เพื่อสร้าง
และแบ่งปันการใช้ทรัพยากรความรู้

แนวคิดด้านการจัดการความรู้ของสวอน (Swan)^{๒๓}

เป็นแนวคิดการจัดการความรู้ในปัจจุบันที่ได้รับความสนใจ ทั้งจากนักวิชาการและ นัก
ปฏิบัติแบ่งได้เป็น ๒ แนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

๔.๑ แนวคิดที่มองการจัดการความรู้เป็นเสมือนเทคโนโลยี (knowledge management
as technology) มีชื่อเรียกต่างๆ เช่น แนวคิดวิศวกรรม (engineering perspective) แนวคิดแบบ
กระบวนการเรียนรู้และความเข้าใจ (cognitive perspective) แนวทางนี้มองว่าความรู้เป็น
บางอย่างที่อยู่ในหัวสมองของมนุษย์ ซึ่งสามารถดึง กำหนดรหัส เก็บรักษา และถ่ายโอนเพื่อ ปรับปรุง
ความสามารถในกระบวนการประมวลสารสนเทศขององค์กร แนวทางนี้จึงใกล้เคียงกับ แนวทางที่ใช้
สารสนเทศเป็นหลักและมีแนวทางที่ใช้เทคโนโลยีเป็นหลัก ตามผลการวิจัยของอลาวิ และไลด์เนอร์
(๒๐๐๒) ซึ่งมีแนวคิดหลักด้านการจัดการความรู้ดังนี้

๔.๑.๑ ความรู้สามารถกำหนดรหัส เพื่อนำมาเก็บรักษาและพร้อมเผยแพร่ได้

๔.๑.๒ การจัดการความรู้เป็นเรื่องการจัดการหรือนำทุนทางปัญญาที่อยู่กระจัด
กระจายมาเชื่อมโยงกัน

๔.๑.๓ ความรู้มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัยที่เก็บไว้ได้และมีคุณลักษณะของตัวเอง

๔.๑.๔ จุดมุ่งหมายของการจัดการความรู้เป็นการขยายความรู้การเปลี่ยน ความรู้
ไม่ชัดแจ้งเป็นความรู้แบบชัดแจ้งและจากความรู้แบบชัดแจ้งเป็นความรู้แบบชัดแจ้ง

๔.๑.๕ ความรู้ความสามารถรวบรวมและถ่ายโอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้

๔.๑.๖ ผลลัพธ์จากการจัดการความรู้สามารถนำกลับมาใช้ได้

๔.๒ แนวคิดที่มองการจัดการความรู้เป็นเสมือนมนุษย์ (knowledge management as
people camp) หรือแบบชุมชน (community or cultivation perspectives) แนวคิดนี้มองว่า
เรื่องการจัดการความรู้เป็นมากกว่าเรื่องเทคโนโลยีเพราะเทคโนโลยีมีข้อจำกัดในการกำหนดรหัสกับ
ความรู้ขององค์กร ดังคำกล่าวของซาวารี (Sarvary, ๑๙๙๙ อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์,

^{๒๓} สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. คู่มือการจัดการทำแผนการจัดการความรู้. สำนักงาน ก.พ.ร. และ
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. กรุงเทพฯ. (๒๕๔๘).

๒๕๔๘, หน้า ๔๖-๕๕) ดังนี้ “การจัดการความรู้เป็นมากกว่าเทคโนโลยีการจัดการความรู้เป็นเรื่อง กระบวนการ ทางธุรกิจ การจัดการความรู้ไม่ใช่การสร้างห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ แต่เป็นการ เชื่อมคนเข้าด้วยกัน เพื่อจะได้ช่วยให้คนกลุ่มนั้นคิดรวมกันได้” แนวทางนี้จึงเน้นที่กระบวนการ เรียนรู้รวมทั้งลักษณะทางสังคม และความสัมพันธ์ ของความรู้ด้วยโดยมองว่าความรู้จะต้องพัฒนาผ่าน ความสัมพันธ์ทางสังคมของ “ชุมชนแห่งการ เรียนรู้” หรือ “ชุมชนในการปฏิบัติ” (Community of Practice : CoP) การพัฒนาต้นทุนทาง ปัญญาผ่านทุนทางสังคมและเครือข่ายเทคโนโลยีจึงถูกมองว่า เป็นตัวเสริมในการพัฒนา แต่ไม่ใช่ส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดการความรู้แนวทางนี้ใกล้เคียงกับ แนวทางด้านวัฒนธรรมของ อลาวิและไลด์เนอร์ ซึ่งมีแนวคิดหลักด้านการจัดการความรู้ดังนี้

๔.๒.๑ การพัฒนาความรู้มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคม เครือข่ายและชุมชนในการปฏิบัติ

๔.๒.๒ การแบ่งปันความรู้เป็นเรื่องจำเป็น แต่ความรู้ที่มีคุณค่ายังเป็นแบบ ไม่ชัดเจนซึ่งมีข้อจำกัดในการกำหนดรหัส

๔.๒.๓ ความรู้อยู่ในสมองของคน อยู่ในชุมชน จุดมุ่งหมายของการจัดการ ความรู้คือการแบ่งปันความรู้แบบไม่ชัดเจน

๔.๒.๔ ความรู้จะไหลผ่านเครือข่ายและชุมชน ซึ่งเชื่อมโยงผู้คน ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นจะเป็นสิ่งสำคัญในการแลกเปลี่ยนความรู้แบบไม่ชัดเจน

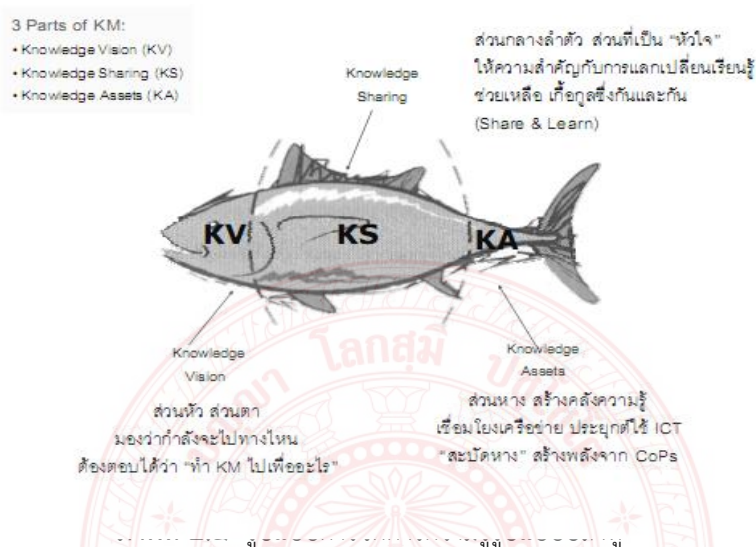
๔.๒.๕ ผลลัพธ์ของการจัดการความรู้ คือการใช้และสร้างความรู้ใหม่ ความรู้มีลักษณะเป็นสังคมโดยธรรมชาติไม่สามารถแยกจากชุมชนที่ความรู้เกิดขึ้นมาได้ ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นส่วนเสริมการจัดการความรู้ในการเชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกัน แต่ก็มีความสำคัญรองลงมา อย่างไรก็ตามสองแนวทางนี้ไม่สามารถแยกกันได้โดย เด็ดขาด ในขณะที่แนวทางที่สองให้ความสำคัญกับกระบวนการทางสังคม และกระบวนการ ภายใน (socialization and internalization) แต่แนวทางแรกจะให้ความสำคัญกับเรื่องการ ผสมผสานและกระบวนการภายนอก (combination and externalization)

รูปแบบการจัดการความรู้

รูปแบบการจัดการความรู้ในประเทศไทย มีหลากหลายรูปแบบด้วยกันแต่การนำมาใช้นั้นองค์กรต่างๆ ก็มีการประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับองค์กรของตัวเองในครั้งนี้จะกล่าวถึงรูปแบบการจัดการความรู้ที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย ๒ รูปแบบ คือ Tuna Model และ Xerox Model และอีก ๑ รูปแบบที่จะกล่าวถึงเป็น Model ที่น่าสนใจที่คิดค้นและพัฒนาโดยคุณณัฐพล ไร่ไพ คือ i-cando Model โดยมีรายละเอียดของแต่ละรูปแบบดังนี้

๑. Tuna Model (สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม, ๒๕๔๘)^{๒๔}

แนวคิดรูปแบบการจัดการความรู้ ของสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) ในรูปแบบปลาทูนัน มีแนวคิดที่ว่า ปลาทูนัน ๑ ตัวมีการแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน

๑. ส่วนหัวเรียกว่า KV : Knowledge Vision เป็นส่วนที่กำหนดมองทิศทางว่าจะไปทางไหน (วิสัยทัศน์ขององค์กร) ต้องตอบให้ได้ว่า ทำ KM เพื่ออะไร

๒. ส่วนตัวเรียกว่า KS : Knowledge Sharing เป็นส่วนที่สำคัญถือเป็นหัวใจของ KM เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ถือเป็นสิ่งที่ทำได้ยากที่สุด เพราะถ้าระหว่างคนที่ติดต่อกันไม่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีน้ำใจ หรือจริงใจที่จะแลกเปลี่ยนความรู้แล้ว ย่อมเป็นการลำบากที่จะเกิดกระบวนการนี้

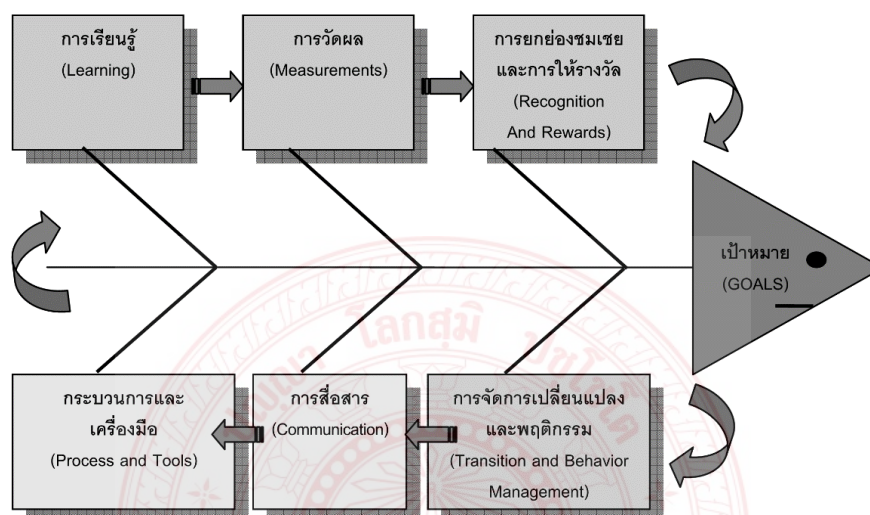
๓. ส่วนหาง เรียกว่า KA : Knowledge Assets เป็นการสร้างคลังความรู้ เชื่อมโยง เครือข่ายและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการกระจายความรู้

เมื่อเปรียบเทียบการจัดการความรู้เปรียบเหมือนโมเดลปลาทูนันจะต้องมี ๓ ส่วนประกอบกัน ให้ครบ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์กรว่าเน้นในเรื่องใด เช่น เน้นเรื่องการแลกเปลี่ยนความรู้ส่วนตัว จะอ้วน หากเน้นในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการกระจายความรู้ส่วนหางจะใหญ่ ดังนั้น ลักษณะของปลาทูนันขึ้นอยู่กับความต้องการใช้งานขององค์กรนั้นๆ

๒. Xerox Model (ศรีไพร และเจษฎาพร, ๒๕๔๙)^{๒๕}

^{๒๔} สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. กรุงเทพฯ. (๒๕๔๘).

รูปแบบของการจัดการความรู้ เป็นรูปแบบที่บริษัท Xerox Corporation ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำมาใช้อย่างประสบความสำเร็จ (ตามแนวคิดของ Mr. Robert Osterhoff) และมีหลายองค์กรในประเทศไทยที่มีการนำรูปแบบนี้มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ๖ กระบวนการดังนี้

ภาพที่ ๒.๕ Xerox Model

- **การจัดการการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม (Transition and Behavior Management)** สร้างวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และความร่วมมือของบุคลากรทุกระดับ
- **การสื่อสาร (Communication)** องค์กรต้องมีการวางแผนการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยคำนึงถึงเนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงช่องทางในการสื่อสาร
- **กระบวนการและเครื่องมือ (Process and Tools)** มีกระบวนการและเครื่องมือที่เหมาะสม และเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ในองค์กร
- **เรียนรู้ (Learning)** เป็นการเตรียมความพร้อม สร้างความเข้าใจเพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการความรู้ รวมถึงจัดการฝึกอบรมที่เหมาะสมให้กับบุคลากร

^{๒๕} ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และเจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย. ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.(๒๕๔๙).

- **การวัดผล (Measurements)** เลือกรวัดผลเพื่อให้ทราบถึงสถานะ ความคืบหน้า และผลที่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถทบทวน และปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการความรู้

- **การยกย่องชมเชยและให้รางวัล (Recognition and Rewards)** มีการยกย่องชมเชย และระบบการให้รางวัลเพื่อจูงใจให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม

โดยเป้าหมายของการจัดการความรู้จะถูกกำหนดให้สอดคล้องกับทิศทางในการดำเนินธุรกิจ และเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ทางธุรกิจขององค์กร

๓. I - Cando Model

รูปแบบการจัดการความรู้ผ่านเว็บที่เสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครู เป็นการนำเอาแนวคิดและหลักการของการจัดการความรู้(Knowledge Management) และการเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web-based Learning) มาผสมผสานกับแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมผ่านเว็บ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะของผู้เรียน (Competency) โดยต้นแบบดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ (Systematic Approach) อันประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ หลัก ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

ปัจจัยนำเข้า

เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนรู้ผ่านเว็บ (Elements of Web-based Learning) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ๓ ด้าน ได้แก่ ผู้เรียน (Student) ผู้สอน (Teacher) และปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ทั้งนี้ลักษณะการเรียนรู้ดังกล่าวจะอาศัยความสามารถของเทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านเว็บ ๓ ส่วน ได้แก่ เทคโนโลยีการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaboration Technology) เทคโนโลยีการสื่อสาร (Communication Technology) และเทคโนโลยีฐานข้อมูล (Storage Technology)

กระบวนการ

๑. การค้นคิดและสรรค์สร้าง (Creating) คือ กระบวนการสร้าง การกำหนด การแสวงหา การดำเนินการ การจัดหา และการกำหนดเป้าหมายหรือการนิยามความรู้ให้ชัดเจนเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ ขับเคลื่อนโดยกิจกรรมคิดค้นค้นหาตัวตน

๒. การพิจารณาและคัดสรร (Analyzing) คือ กระบวนการคิดวิเคราะห์ พิจารณาเลือกสรร กลั่นกรองความรู้ และการจัดประเภทหรือหมวดหมู่ความรู้ ขับเคลื่อนโดยกิจกรรมชุมชนคนสนใจ

๓. การลงทำและนำไปใช้ (Nurturing) คือ กระบวนการนำเอาความรู้ที่หาได้มาจากการพิจารณา และเลือกสรรความรู้ มาฝึกกระทำ หรือลงทำ และประยุกต์ใช้ความรู้ในทางปฏิบัติ ซึ่งทำให้ความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) สามารถถ่ายโอนและปรับเปลี่ยนให้กลายเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)

๔. การกระจายและแบ่งปัน (Disseminating) คือ กระบวนการที่ได้จากการนำความรู้ไปลองทำ และประยุกต์ใช้ความรู้แล้วมาแบ่งปัน แลกเปลี่ยน กระจาย และถ่ายโอนความรู้ร่วมกัน ขับเคลื่อนโดยกิจกรรมชุมชนคนปฏิบัติ

๕. การประเมินและปรับปรุง (Optimizing) คือ กระบวนการนำเอาความรู้ที่ได้จากการเผยแพร่แล้วมาประเมินและปรับปรุงด้วยตนเองเพื่อนำไปใช้ในการทำงานการแก้ไขปัญหา หรือการตัดสินใจต่างๆ ขับเคลื่อนโดยกิจกรรมแบบอย่างปฏิบัติที่เป็นเลิศ

ผลลัพธ์

ประกอบด้วย การประเมินสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียน (Competency) ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) พิจารณาจากผลการประเมินตนเองของนักศึกษา (Knowledge assessment) ด้านทัศนคติ (Attitude) พิจารณาจากผลการประเมินทัศนคติของนักศึกษา (Attitude assessment) และด้านทักษะ (Skill) พิจารณาจากผลการประเมินสมรรถนะการปฏิบัติงานของนักศึกษา (Performance assessment)

๒.๕ แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ

๒.๕.๑ ความหมายของผู้ประกอบการ

มีผู้นิยามความหมายของผู้ประกอบการที่หลากหลาย ดังนี้

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ. (๒๕๔๙)^{๒๖} นิยามผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ค้นพบความต้องการของตลาด และดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด โดยต้องเผชิญกับความเสี่ยง มีแรงกระตุ้นผลักดันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนวัตกรรม และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และบุคคลที่มีโอกาส และผลประโยชน์ในธุรกิจ โดยเป็นผู้มีความรู้ และความเข้าใจในเรื่องการเงิน การจัดการวัตถุดิบ และการเผชิญกับความเสี่ยงในการริเริ่ม หรือดำเนินธุรกิจ ลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการ ดังนี้

๑. มีความคิดสร้างสรรค์ (Creation) มีการริเริ่มดำเนินธุรกิจใหม่
๒. มีสร้างนวัตกรรม (Innovation) มีการผลิตสินค้าใหม่รวมถึงกระบวนการดำเนินธุรกิจ การตลาด และการจัดการองค์การโดยกระบวนการใหม่ๆ
๓. มีความสามารถในการบริหารความเสี่ยง (Risk ของธุรกิจ management) ผู้ประกอบการหรือเจ้าของธุรกิจจะต้องมีความรับผิดชอบต่อความเสี่ยงอันเกิดจากการขาดทุน หรือความล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ

^{๒๖} สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ. คุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในภาคใต้ภาคอุตสาหกรรม. การจัดการภาครัฐและเอกชน. (๒๕๔๙).

๔. มีความสามารถในการบริหารงานทั่วไป (General management) ผู้ประกอบการ หรือเจ้าของธุรกิจจะต้องมีแนวทางในการดำเนินธุรกิจ และจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ของธุรกิจให้มีความเหมาะสม

๕. มีความมุ่งมั่นในประสิทธิภาพ (Performance intention) ผู้ประกอบการ หรือเจ้าของธุรกิจ จะต้องมีความคาดหวังในกำไร หรือระดับการเจริญเติบโตของธุรกิจ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการธุรกิจที่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ ในการดำเนินธุรกิจโดยมีเป้าหมายเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวัง

๒.๕.๒ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ

ธุรกิจที่ต้องการประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation : EO) ที่เชื่อมโยงกับการปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่ได้วางไว้ และใช้ในสถานการณ์ที่มีความท้าทาย มีการเสนอกรอบความคิด และมุมมองของการเป็นผู้ประกอบการว่าขึ้นอยู่กับลักษณะของวัฒนธรรมขององค์กรที่ต่างกัน คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการ ทำให้ธุรกิจสามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็ว (โดยทั่วไปแล้วคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมักพบว่าการเกี่ยวข้องกับการเผชิญกับความเสี่ยงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องมีความพยายามในการพัฒนา และค้นหาวิธีการในการประกอบธุรกิจ ของตนเองให้ประสบความสำเร็จ

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ. (๒๕๔๙)^{๒๗} ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการตามแนวความคิดที่ได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวาง คุณลักษณะเฉพาะของการเป็นผู้ประกอบการจะต้องประกอบด้วย การสร้างนวัตกรรม การเผชิญกับความเสี่ยง และการทำงานเชิงรุก ซึ่งเป็นพฤติกรรมของผู้ประกอบการ แต่ละลายที่จะแสดงออกในการดำเนินธุรกิจ และปัจจัยนวัตกรรม การเผชิญกับความเสี่ยง และการทำงานเชิงรุก ประการแรก การเผชิญกับความเสี่ยงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงจะต้องเผชิญเมื่อมีการตัดสินใจลงทุน และการดำเนินกลยุทธ์ภายใต้ภาวะความไม่แน่นอน ประการที่สอง จำนวนความถี่ และขอบเขตการพัฒนานวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับผู้บริหารในการพัฒนาเทคโนโลยี และประกันที่ และประการที่สามลักษณะทางธรรมชาติของผู้บริหารที่จะต้องแสดงออกถึงระดับความสามารถในการแข่งขัน และการทำงานเชิงรุกเมื่อธุรกิจต้องเผชิญกับความแข่งขันในอุตสาหกรรม มิติของการเป็นผู้ประกอบการซึ่งเกี่ยวกับรูปแบบการตัดสินใจ และการปฏิบัติของธุรกิจ ได้แก่ ความเป็นอิสระในการบริหารงาน การสร้างนวัตกรรม การทำงานเชิงรุก

^{๒๗} สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ. คุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในภาคใต้ ภาคอุตสาหกรรม. การจัดการภาครัฐและเอกชน. (๒๕๔๙).

ความสามารถในการแข่งขัน และการเผชิญกับความเสี่ยงโดย ๕ มิติ ดังกล่าว สามารถใช้ในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อที่จะพัฒนาความสามารถในการดำเนินงานของธุรกิจ ความหมายของแต่ละมิติของการเป็นผู้ประกอบการแสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๑ ความหมายของมิติของการเป็นผู้ประกอบการ

มิติ	ความหมาย
ความเป็นอิสระในการบริหารงาน (Autonomy)	ความเป็นอิสระในการทำงานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อมุ่งหวังให้ธุรกิจบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ขององค์กร
การสร้างนวัตกรรม (Innovativeness)	พยายามที่จะนำเสนอสิ่งใหม่ๆ ที่ได้จากการทดลองหรือจากประสบการณ์ และการมีกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ
การทำงานเชิงรุก (Proactiveness)	ลักษณะของการมองไปข้างหน้าเพื่อแสวงหาความเป็นผู้นำในตลาด เป็นการมองการณ์ไกลเพื่อแสวงหาโอกาส และความต้องการในอนาคต
ความสามารถในการแข่งขัน (Competitive aggressiveness)	ความพยายามในการแข่งขันกับคู่แข่งในธุรกิจมีลักษณะที่ชอบต่อสู้หรือมีการตอบสนองต่อการแข่งขันที่รุนแรง เพื่อพัฒนาตำแหน่งของธุรกิจ หรือจัดอุปสรรคคู่แข่งในตลาด
การเผชิญกับความเสี่ยง (Risk taking)	การตัดสินใจ และการปฏิบัติภายใต้สถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอน หรืออาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้น

ที่มา : Dess, Lumpkin and Taylor (๒๐๐๕, p. ๔๒๖)

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ งานวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษาพบว่าม้งงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการในบริบทที่แตกต่างกัน รวมทั้งการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีดังนี้

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (๒๕๕๖)^{๒๘} ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าหมื่นศรี จังหวัดตรัง พบว่า การบริหารจัดการกลุ่มที่เป็นระบบ ผู้นำสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เป้าหมายและแผนการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนในด้านต่างๆ ได้แก่ งบประมาณ การให้ความรู้ ความมีเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผสานกับภูมิปัญญาไทยจนสินค้าได้รับรองมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากลูกค้า การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานของสมาชิก ตลอดจนมีความสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ ทำให้มีสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น รวมทั้งการสร้างพิธีกรรมผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นประจำถิ่น จะสามารถให้ชุมชนประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจของชุมชน

บุญชัย นพพรพิทักษ์ (๒๕๕๒)^{๒๙} ศึกษาแนวโน้มความต้องการด้านแรงงาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของช่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมการผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดระยอง โดยศึกษากลุ่มผู้ประกอบการจำนวน ๙๒ ราย ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่มีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ความปลอดภัยในการทำงาน ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

การศึกษาการสร้างและพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของสถานประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลางที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจเอกชนไทยของ สุปราณี ศรีฉัตรวิมุข (๒๕๕๔) มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อวิเคราะห์บุคลิก ทักษะคติ ลักษณะทางจิตวิทยา วิธีคิด ทักษะและปัจจัยที่ทำให้ผู้ประกอบการไทยประสบความสำเร็จ ศึกษาผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของกิจการ ๕๕๔ ราย และผู้บริหารระดับรองเจ้าของกิจการ ๔๙๘ ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร และการวิเคราะห์อภินิหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการจะเป็นบุคคลที่เชื่อว่าสามารถควบคุม

^{๒๘} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร ดร.อุทิศ สังขรัตน์.แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตทะเลสาบสงขลา.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.(๒๕๕๖).

^{๒๙} บุญชัย นพพรพิทักษ์. รายงานการวิจัยเรื่องแนวโน้มความต้องการแรงงานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของช่างอุตสาหกรรมในอุตสาหกรรมการผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (๒๕๕๒).

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตนได้ (Internal Locus of Control) ไม่ว่าจะสภาพแวดล้อมจะเป็นอย่างไร ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจะมีแนวโน้มที่จะพึ่งตนเองสูง ใฝ่ฝันสูง ชอบให้วิจารณ์ มีความอดทน ชอบแข่งขันกับตัวเอง เชื่อมมั่นในตนเอง เรียนรู้จากความล้มเหลว และให้ความสนใจด้านการตลาดมากกว่าการผลิต มีค่าขายที่จะเข้าถึงโอกาสในธุรกิจ ขณะที่การทดลองตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของคุณภาพการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดได้แก่ ทักษะในการดำเนินธุรกิจ การบริหารความเสี่ยง และการตัดสินใจด้านการตลาด ส่วนความสามารถในการบริหารพบว่า ปัจจัยด้านความซื่อสัตย์เป็นปัจจัยแรกที่มีความสำคัญในการดำเนินธุรกิจ

ขวัญเชิญ ภาคฐิน (๒๕๔๖)^{๓๐} ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการประกอบการอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม จากตัวอย่างผู้ประกอบการอุตสาหกรรมอาหารจำนวน ๒๗๒ ราย ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถของผู้ประกอบการ จำนวน เงินทุน และนโยบายภาครัฐ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการประกอบการ

กมลกานต์ เทพรานนท์ (๒๕๔๘)^{๓๑} ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ แรงจูงใจภายใน คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการกับความสำเร็จในการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ศึกษาตัวอย่างจำนวน ๔๕๐ ราย ทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำ แรงจูงใจภายใน คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยปัจจัยคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการพบว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรจำนวน ๑๐ ตัวแปรที่เป็นปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ได้แก่ มนุษย์สัมพันธ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ การมีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ในธุรกิจ ความขยันทุ่มเทให้กับธุรกิจ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีวิสัยทัศน์ ประหยัด พัฒนาและฝึกอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อเรื่องโชค

รัตติกรณ์ จงวิศาล (๒๕๔๘)^{๓๒} ศึกษาภาวะผู้นำ และทิศทางการใหม่เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย โดยศึกษาตัวอย่างชุดแรกจากการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกกับ

^{๓๐} ขวัญเชิญ ภาคฐิน. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของการประกอบการอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/กรุงเทพฯ. (๒๕๔๖).

^{๓๑} กมลกานต์ เทพรานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ แรงจูงใจภายใน คุณลักษณะของผู้ประกอบการ กับความสำเร็จในการประกอบการ ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์:กรุงเทพฯ. (๒๕๔๘).

^{๓๒} รัตติกรณ์ จงวิศาล. การศึกษาภาวะผู้นำ และทิศทางการใหม่เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานสนับสนุนการวิจัย. (๒๕๔๘)

ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จจำนวน ๓๐ ราย แล้วนำมาสร้างและพัฒนาแบบวัดกับตัวเอง ชุดที่ ๒ จำนวน ๕๔๔ ราย และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) ผลการวิจัยพบว่า เครื่องมือวัดองค์ประกอบภาวะผู้นำประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การเสริมสร้างแรงจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ๒) การใส่ใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่น ๓) การมีศีลธรรมในการประกอบการ ๔) ความสามารถในการคิดเชิงยุทธศาสตร์ ๕) การส่งเสริมจิตสำนึกต่อบุคคล ๖) การเปิดกว้างยอมรับสิ่งต่างๆ จากนั้นนำแบบไปไว้เก็บข้อมูลกับตัวอย่าง ชุดที่สาม จำนวน ๑,๐๖๔ ราย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจต่างกัน มีภาวะผู้นำต่างกัน โดยผู้ประกอบการที่มีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจสูงจะมีภาวะผู้นำโดยรวม และทั้ง ๖ องค์ประกอบสูงกว่าผู้ประกอบการที่มีความสำเร็จในการประกอบธุรกิจต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมคิด เจตีย์วงศ์ และคณะ (๒๕๔๙) ศึกษาคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยต้องการศึกษาคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการดำเนินกลยุทธ์ ศึกษาตัวอย่าง จำนวน ๒๕๐ ราย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการในจังหวัดเพชรบูรณ์ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ หรือ เล่ห์เหลี่ยมเพื่อเอาชนะคู่แข่ง และผู้ประกอบการจะให้ความสำคัญกับนวัตกรรม และการตอบสนองความต้องการของลูกค้า

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร, จงพิศ ศิริรัตน์, ยุพาวดี สมบูรณ์กุล, เสาวณี จุฬาริษนิกร, และสมมาตร จุฬิกพงศ์ (๒๕๔๙)^{๓๓} ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในภาคใต้ภาคอุตสาหกรรม ในพื้นที่ ๙ จังหวัดรวม ๓๗๕ ตัวอย่าง โดยคุณลักษณะผู้ประกอบการประกอบด้วย ความเป็นผู้นำ มนุษย์สัมพันธ์ บุคลิกภาพ ความเสี่ยง เป้าหมาย และคุณลักษณะพื้นฐาน รวมทั้งศึกษาความสามารถทางการจัดการ ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีลักษณะพื้นฐานคือความขยัน ซื่อสัตย์ อดทน มีเป้าหมาย มีมนุษย์สัมพันธ์ มีความเสี่ยง และมีบุคลิกดีตามลำดับซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะธุรกิจที่ทำ และลักษณะภูมิหลังของผู้ประกอบการ

จรรยาภรณ์ พรหมคุณ (๒๕๕๑)^{๓๔} ศึกษาวิจัย และการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผู้ประกอบการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ของผู้ประกอบการที่ส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป จำนวน ๒๔๐ ราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมี

^{๓๓} สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ. **คุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในภาคใต้ภาคอุตสาหกรรม. การจัดการภาครัฐและเอกชน. (๒๕๔๙).**

^{๓๔} จรรยาภรณ์ พรหมคุณ. **ปัจจัยและการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผู้ประกอบการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (๒๕๕๑).**

ความสำคัญในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ระดับธุรกิจมากที่สุด ส่วนกลยุทธ์ย่อยที่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือกลยุทธ์ด้านการผลิต สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ม.ป.ย.) ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจภาคการผลิต บริการ การค้า และเกษตร ทั้งในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และต่างจังหวัดทั่วประเทศ ใช้วิธีสุ่มแบบโควตา และแบบสะดวกจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กที่เป็นเจ้าของกิจการไม่เกิน ๑๐ ปีและมีธุรกิจที่อยู่ในช่วงเจริญเติบโตเต็มที่ ไม่รวมธุรกิจแฟรนไชส์ จำนวน ๕๐๔ ตัวอย่าง ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ร่วมกับการเก็บแบบสอบถามและวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิเคราะห์ปัจจัย และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จทุกภาคธุรกิจไม่มีความแตกต่างกันในภาพรวม โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญตามลำดับคือ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความรู้พื้นฐานในธุรกิจที่ทำ มีความขยันทุ่มเทกับธุรกิจ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีวิสัยทัศน์ ประหยัด พัฒนาและฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อเรื่องโชค

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (๒๕๕๓) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน เพื่อสร้างและประยุกต์ให้หลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ ๙ ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ๑) องค์ประกอบด้านปัจจัย คือ ๑.๑) ทักษะทางวิชาการ และกลไกการเรียนรู้และ ๑.๒) โครงสร้างและสิ่งสนับสนุน ๒) องค์ประกอบด้านกระบวนการคือ ๒.๑) การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ๒.๒) การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ๒.๓) การร่วมมือรวมพลังกัน ๒.๔) การเปิดรับการชี้แนะในปฏิบัติงาน และ ๒.๕) การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และ ๓) องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ คือ ๓.๑) ผลการปฏิบัติงานตามที่คาดหวัง และ ๓.๒) การเป็นสมาชิกและเครือข่ายด้านหลักเทียบและคุณภาพของหลักเทียบ พบว่า ๒.๑) หลักเทียบ ประกอบด้วย ๕ ตัวบ่งชี้หลัก ได้แก่ ๑) การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ๒) การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน ๓) การร่วมมือรวมพลังกัน ๔) การเปิดรับการชี้แนะในปฏิบัติงาน และ ๕) การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนเป็นการบูรณาการแนวคิด กระบวนการทำหลักเทียบกับ กลยุทธ์บลูโอเซียน แบ่งออกเป็น ๔ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ การวางแผน ระยะที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ ๓ การบูรณาการ และระยะที่ ๔ การปฏิบัติ โดยมีคู่มือประกอบการดำเนินการที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการรายงานผล

ดลนภา วงษ์ศิริ (๒๕๕๖) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครู พบว่า มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งประสิทธิภาพการสอนของครู หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถวัดจากการปฏิบัติงานของครูผู้สอนตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

จุลลีย์ ศรีชะโคตร (๒๕๕๗) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การที่มีผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู พบว่า บรรยากาศองค์การทุกด้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับมาก คือ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับน้อย คือ ด้านโครงสร้างองค์กร ส่วนบรรยากาศองค์การที่มีผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ได้แก่ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านค่านิยมและพฤติกรรม และด้านโครงสร้างองค์กร

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และคณะ (๒๕๕๗) ได้ศึกษาองค์ประกอบ คุณลักษณะ และรูปแบบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทโรงเรียนในประเทศไทยที่มีแนวทางการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ พบว่า ด้านรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ บริบทโรงเรียนในประเทศไทยประกอบด้วยจุดเปลี่ยนผ่านจากระบบปิดสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่มี ด้วยการขับเคลื่อนผ่านองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ บริบทโรงเรียนในประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อเนื้องกันอย่างเป็นเหตุและผลอย่างเป็นลำดับ ตามองค์ประกอบสำคัญ ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทย ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจและรับฟัง ๒) ภาวะผู้นำเร้าศักยภาพ ทำให้เกิดการเผยแพร่ของผู้นำการเปลี่ยนแปลง ๓) วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วม ทำให้เกิดพลังเข้มทิสวิสัยทัศน์ร่วม ๔) ระบบเปิดแบบพนัก้าล้งมุ่งสู่ผู้เรียน ทำให้เกิดการเผยแพร่เป็นเจ้าของงานการเรียนรู้ ๕) ระบบทีมเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่วุฒิภาวะและจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้เกิดเจตจำนงร่วมพัฒนาวิชาชีพ ๖) พื้นที่เรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจบนฐานงานจริง ทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงบนฐานงานจริง เมื่อแต่ละพื้นที่มีการพัฒนาในรูปแบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีปกติขององค์กร

ชุลีพร เกลี้ยงสงและ ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ (๒๕๕๘) ได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีจำนวน ๕ ปัจจัย ได้แก่ ๑) การกำหนดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ๒) การให้การสนับสนุนการจัดการสถานศึกษา ๓) การประสานความร่วมมือของสมาชิก ๔) การติดต่อสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร ๕) ความรับผิดชอบของสมาชิกในสถานศึกษา

๒.๖.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

Dunne, Nave, and Lewis (๒๐๐๐) ศึกษาเรื่อง กรณีศึกษาชุมชนการเรียนรู้ Lucent พบว่าการมีส่วนร่วมของครูได้เพิ่มขึ้นจากเดิม อย่างต่อเนื่องกว่าสามปี การสำรวจข้อมูลโดยรวมแสดงให้เห็นการตอบสนองในเชิงบวกของครูต่อประสบการณ์ของพวกเขาในชุมชนการเรียนรู้ การใส่ใจเป็น

ปฏิบัติการเรียนการสอนเฉพาะเมื่อมีพยายามร่วมกันของชุมชนมุ่งมั่นไปที่วิธีปฏิบัติที่สอนอยู่ที่นั่น การปรับปรุงที่วัดได้จริงจากนักเรียน การเรียนรู้ในหลายกรณี ชุมชนครูใช้เวลาไม่น้อยมุ่งมั่นไปที่การเรียนการสอนการปฏิบัติหรือการวางแผนหลักสูตรเพื่อให้การพัฒนาในชุมชนสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน

Sargent and Hannu (๒๐๐๙) ศึกษาเรื่อง “การทำได้ดีกว่าภายใต้ทรัพยากรที่จำกัดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาประเทศจีน” พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อพัฒนา ครูค้นพบวิธีที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเชื่อมต่อการเรียนรู้ของมืออาชีพทุกวัน ในขณะที่โรงเรียนมีทรัพยากรที่จำกัด แต่ด้วยธรรมชาติและพัฒนาการของพวกเขา การสนับสนุนของสถาบันอย่างจริงจัง ผู้นำโรงเรียนเป็นผู้นำหลักและครูเป็นตัวของตัวเองที่จะริเริ่มพัฒนา

Cormier (๒๐๐๙) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารและครูในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีองค์ประกอบคือ วิสัยทัศน์ร่วมและข้อตกลงร่วม ผู้นำร่วมและผู้นำสนับสนุน การร่วมเรียนรู้ การเสริมสร้างศักยภาพ ร่วมกันการวัดและประเมินผลด้วยความรับผิดชอบ ครูของโรงเรียนที่มีลักษณะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ นักสื่อสาร นักสร้างความร่วมมือ โค้ชผู้ฝึกสอน ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้เสริมสร้างศักยภาพ และผู้ประสานงาน

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยมีกระบวนการดำเนินการวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ การสรุปวิเคราะห์ผลข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชนระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ ๒ ศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนารูปแบบการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ ๑ ศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Surveys Research) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
๓. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. การวิเคราะห์ข้อมูล
๖. การสรุปผลข้อมูล

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

- ๑). ประชาชนในชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- ๒). ผู้นำชุมชน
- ๓). เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

- ๑). ประชาชนในชุมชนที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๖๐ คน
- ๒). ประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอ
เมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๖๐ คน
- ๓). ผู้นำตามตำแหน่ง ผู้อาวุธโสที่ชาวบ้านให้ความนับถือ จำนวน ๑๐ คน
- ๔). เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน จำนวน ๑๐ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
ของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ คำถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ
เป็นแบบให้เลือกตอบคำตอบเดียวจากคำตอบที่กำหนดให้หลายคำตอบ (Multiple Choice) ได้แก่
เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา ภูมิลำเนาเดิม ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพและเป็น
สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ คำตอบเดียวจากคำตอบที่กำหนดให้หลายคำตอบ (Multiple Choice) ได้แก่ ด้านค่าตอบแทน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ด้านสุขภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนาความก้าวหน้า ด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านความภาคภูมิใจ

ตอนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับสภาพการจัดสวัสดิการสังคม ลักษณะเป็นมาตราวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ประกอบด้วย การประกันสังคม การช่วยเหลือทางสังคม และการบริการสังคม เช่น การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การประกันรายได้ ค่าจ้างและสวัสดิการ บริการสังคม นันทนาการ

โดยกำหนดค่าน้ำหนักมาตราวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ

สำคัญมากที่สุด	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๕
สำคัญมาก	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๔
สำคัญน้อย	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๓
ไม่ค่อยสำคัญ	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๒
ไม่สำคัญเลย	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๑

ตอนที่ ๔ คำถามเกี่ยวกับความต้องการการจัดสวัสดิการสังคม ลักษณะเป็นมาตราวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ได้แก่ ด้านการมีชีวิตอยู่รอด ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านความเจริญก้าวหน้า

โดยกำหนดค่าน้ำหนักมาตราวัดแบบประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ

ต้องการอย่างยิ่ง	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๕
ต้องการมาก	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๔
ต้องการน้อย	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๓
ไม่ต้องการ	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๒
ไม่ต้องการเลย	กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น	๑

และข้อเสนอแนะการจัดสวัสดิการสังคมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภोजังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับด้านนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ และด้านการดำเนินงาน

การแปลความหมายของข้อมูลใช้เกณฑ์เทียบเคียงของบุญชม ศรีสะอาด (๒๕๔๕, หน้า ๑๐๒) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	๔.๕๐-๕.๐๐	หมายถึง อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	๓.๕๐-๔.๔๙	หมายถึง อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
คะแนนเฉลี่ย	๒.๕๐-๓.๔๙	หมายถึง อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	๑.๕๐-๒.๔๙	หมายถึง อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
คะแนนเฉลี่ย	๑.๐๐-๑.๔๙	หมายถึง อยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือการวิจัย

มีวิธีดำเนินการดังนี้

๑.๓.๑. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิดและสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน สภาพและความต้องการจัดสวัสดิการสังคม

๑.๓.๒. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่

๑) นายจীরพงษ์ ตาแสง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองขอนแก่น

๒) ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์ สพม.เขต ๓๓ จังหวัดสุรินทร์

๓) ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์ ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยา และปัจจุบันอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย

เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ว่าข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับประเด็นบังคับที่กำหนดไว้หรือไม่

๑.๓.๓. นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกันคำนวณหาความตรงตามเนื้อหา ซึ่งคำนวณจากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น และใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) (สุวิมล ติรกานันท์, ๒๕๕๑, หน้า ๑๖๕-๑๖๖) ปรากฏผลอยู่ระหว่าง ๐.๗-๑

๑.๓.๔. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขการใช้ภาษาในแบบสอบถามให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนไปทดสอบ (Try-Out) กับกลุ่มกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๓๐ คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ

๑.๓.๕. การหาความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือใช้วิธีการหาความเที่ยงแบบการวัดความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยเลือกใช้วิธีหา

สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) (สุวิมล ติรภานันท์, ๒๕๕๑, หน้า ๑๗๓-๑๘๑) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ ๐.๘๕

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๖๐ คน ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

๑.๔.๑. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์และขออนุญาตเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนจากผู้วิจัย

๑.๔.๒. ดำเนินการประสานความร่วมมือนัดหมายวันเวลาสถานที่กับผู้เกี่ยวข้อง

๑.๔.๓. นำแบบสอบถามให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ ตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทราบ และอธิบายวิธีการทำแบบสอบถามอย่างละเอียดก่อนดำเนินการตอบแบบสอบถาม

๑.๔.๔. เก็บรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแต่ละฉบับ

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Wiersma & Jurs, ๒๐๐๕, pp.๓๕๑-๓๕๗) เพื่อบรรยายลักษณะข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกแบ่งได้ดังนี้

๑.๕.๑. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑.๕.๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน

๑.๕.๓. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดสวัสดิการสังคม

๑.๕.๔. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจัดสวัสดิการสังคม

๓.๖ การสรุปผลข้อมูล

สรุปผลข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแยกประเด็น ดังนี้ ด้านคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านสภาพการจัดสวัสดิการสังคม ด้านความต้องการจัดสวัสดิการสังคม

ตอนที่ ๒ ศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

หลังจากได้ข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน สภาพและความต้องการจัดสวัสดิการสังคมของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่มการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนา จากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามประเด็นที่ต้องการศึกษาและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ มีรายละเอียดดังนี้

๑ ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกที่เป็นสมาชิกตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไป

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวนทั้งหมด ๑๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เจ้าหน้าที่คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นักวิชาการภาครัฐที่มีผลงานวิชาการด้านการพัฒนาแรงงานนอกระบบและการจัดสวัสดิการสังคม รวมทั้งภาคประชาสังคม

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มให้ข้อมูล พิจารณาคุณสมบัติ ประสบการณ์และผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องหรือมีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในระดับผู้นำ

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการสนทนากลุ่ม ๓ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมวิสาหกิจชุมชนของชุมชน

ตำบลบึงพระ จังหวัดพิษณุโลก เป็นการสนทนากลุ่มระหว่างผู้แทนครั้งที่ ๑ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ ประกอบด้วย ประชาชนในชุมชน ต.บึงพระ อ. เมือง จ.พิษณุโลกผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ จังหวัดพิษณุโลก ทำการสนทนากลุ่มระหว่างผู้แทน สมาชิก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้เพื่อทบทวน รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ถึงระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ความต้องการและแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ จังหวัดพิษณุโลก ทำการสนทนากลุ่มระหว่างผู้แทน สมาชิก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นักวิชาการภาครัฐที่มีผลงานวิชาการด้านการพัฒนาแรงงานนอกระบบและการจัดสวัสดิการสังคม รวมทั้งภาคประชาสังคม เพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ถึงกลไกสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้แทน สมาชิก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ดังมีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๒.๒.๑. การเตรียมตัวผู้วิจัย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญ และมีการเตรียมตัวโดยศึกษาความรู้เชิงวิชาการ ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งศึกษาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) และขั้นตอนการสนทนากลุ่ม ตลอดจนเทคนิคการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งวิธีการเขียนรายงานวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๒.๒. การเตรียมแนวคำถาม ผู้วิจัยสร้างแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรม ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ทั้งนี้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความชัดเจนของแนวคำถามก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวคำถามที่สร้างขึ้นสำหรับการสนทนากลุ่ม แบ่งได้ดังนี้

(๑) แนวคำถามการสนทนากลุ่มสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีประเด็นดังนี้

๑.๑. คุณภาพชีวิตการทำงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาด ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นอย่างไร

๑.๒. ความต้องการและแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME และจัดสวัสดิการสังคมเป็นอย่างไร

(๒) แนวคำถามการสนทนากลุ่มสำหรับผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME เจ้าหน้าที่คณะกรรมการ นักวิชาการภาครัฐที่มีผลงานวิชาการด้านการพัฒนาแรงงานนอกระบบและการจัดสวัสดิการสังคม รวมทั้งภาคประชาสังคม มีประเด็นดังนี้

กลไกสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ด้านนโยบาย ด้านการบริหารจัดการ และด้าน การดำเนินงานเป็นอย่างไร

๒.๒.๓. การติดต่อประสานงาน ผู้วิจัยประสานงานกับเจ้าหน้าที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยทำหนังสือขออนุญาตเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนจากสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและนัดหมายวันเวลา สถานที่ รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนการทำวิจัย (ภาคผนวก ก)

๒.๒.๔. การเตรียมเครื่องมือ มีการจัดเตรียมเครื่องมือ เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล

๒.๒.๕. การสร้างสัมพันธภาพและการดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูลมีการแนะนำตัวพร้อมอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล และขออนุญาตบันทึกเสียง รวมทั้งถ่ายภาพขณะดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยคำนึงถึงหลักจรรยาบรรณและจริยธรรมของนักวิจัย

๒.๒.๖. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ การจดบันทึกและสังเกตพฤติกรรมขณะสนทนากลุ่ม การบันทึกเสียงและถ่ายภาพ โดยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลยินยอมก่อนการสนทนากลุ่ม

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญที่จะทำได้ซึ่งข้อมูลที่ต้องการ และมีเครื่องมือประกอบ ดังนี้

๒.๓.๑ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ตามแนวคำถามการสนทนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มตาม แนวคำถามการสนทนากลุ่มสำหรับผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เจ้าหน้าที่คณะกรรมการ นักวิชาการ

ภาครัฐที่มีผลงานวิชาการด้านการพัฒนาแรงงานนอกระบบและการจัดสวัสดิการสังคมรวมทั้งภาคประชาสังคม

๒.๓.๒ เครื่องบันทึกเสียง สำหรับบันทึกข้อมูลขณะทำการสนทนากลุ่ม และนำมาถอดความตามเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึกในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

๒.๓.๓ กล้องถ่ายภาพ สำหรับบันทึกการเปลี่ยนแปลงท่าที ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ให้ข้อมูลหรือบันทึกสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในขณะทำการสนทนากลุ่ม

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยถอดความข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ถอดความจากเครื่องบันทึกเสียง มาตรวจสอบอย่างมีระบบเกี่ยวกับหัวข้อที่ต้องการวิเคราะห์ที่ปรากฏอยู่ในส่วนต่างๆ ของการสนทนากลุ่มทั้งหมด และสรุปประเด็น (Thematic Analysis) ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยจัดกลุ่มเป็นระบบแยกแยะองค์ประกอบ วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของข้อมูล จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ยืนยันข้อมูลที่ได้โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบเชื่อมโยงสามเส้า (Triangulation) จัดหมวดหมู่ข้อมูลและแปลความหมายข้อค้นพบที่สำคัญในการวิจัย นำเสนอข้อมูลโดยอยู่ในรูปการบรรยาย (Description)

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนารูปแบบการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน

ผู้วิจัยนำผลวิเคราะห์ข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงสำรวจ (Surveys Research) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ศึกษารายละเอียดเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนารูปแบบการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีรายละเอียดดังนี้

๑. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๓ คน และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานราชการ (ระดับตั้งแต่ผู้อำนวยการสถาบัน กรม กอง ขึ้นไป) รวมทั้งมีบทบาทสำคัญต่อการวางแผนการพัฒนาแรงงานและการจัดสวัสดิการสังคม จำนวน ๓ คน

การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยจัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มให้ข้อมูล พิจารณาคุณสมบัติ ประสบการณ์และผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องหรือมีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในระดับผู้นำ

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured) ช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๓.๒.๑. การเตรียมตัวผู้วิจัย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญ และมีการเตรียมตัวโดยศึกษาความรู้เชิงวิชาการ ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งศึกษาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

๓.๒.๒. การเตรียมแนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยสร้างแนวคำถาม มีประเด็นเกี่ยวกับการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ลักษณะกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured) ร่วมกับการได้ถามประเด็นที่ไม่ชัดเจนโดยใช้คำถามปลายเปิดสำหรับผู้ให้ข้อมูลได้เล่าประสบการณ์ ความคิดเห็น ความรู้สึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมจนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว (Saturation Data) ทั้งนี้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความชัดเจนของแนวคำถามก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๓. การติดต่อประสานงาน ผู้วิจัยประสานงานกับเจ้าหน้าที่หรือผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยทำหนังสือขออนุญาตเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนจากสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและนัดหมายวันเวลาสถานที่ รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนการทำวิจัย

๓.๒.๔. การเตรียมเครื่องมือ มีการจัดเตรียมเครื่องมือ เช่น เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล

๓.๒.๕. การสร้างสัมพันธภาพและการดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ให้ข้อมูล มีการแนะนำตัวพร้อมอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูล และขออนุญาตบันทึกเสียง รวมทั้งถ่ายภาพขณะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยคำนึงถึงหลักจรรยาบรรณและจริยธรรมของนักวิจัย

๓.๒.๖. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ การจดบันทึกจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตพฤติกรรมขณะการสัมภาษณ์เชิงลึก การบันทึกเสียงและถ่ายภาพเพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลยินยอมก่อนการสัมภาษณ์เชิงลึก

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญที่จะทำให้ได้ซึ่งข้อมูลที่ต้องการ และมีเครื่องมือประกอบ ดังนี้

๓.๓.๑. แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก ตามแนวคำถามเกี่ยวกับหลักการการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๓.๓.๒. เครื่องบันทึกเสียง สำหรับบันทึกข้อมูลขณะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำมาถอดความตามเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึกในแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก

๓.๓.๓. กล้องถ่ายภาพ สำหรับบันทึกการเปลี่ยนแปลงท่าที ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ให้ข้อมูลหรือบันทึกสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องในขณะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยถอดความข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก ถอดความจากเครื่องบันทึกเสียง มาตรวจสอบอย่างมีระบบเกี่ยวกับหัวข้อที่ต้องการวิเคราะห์ที่ปรากฏอยู่ในส่วนต่างๆ ของการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งหมด และสรุปประเด็น (Thematic Analysis) ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยจัดกลุ่มเป็นระบบแยกแยะองค์ประกอบ วิเคราะห์ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของข้อมูล จากนั้นตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ยืนยันข้อมูลที่ได้โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบเชื่อมโยงสามเส้า (Triangulation) จัดหมวดหมู่ข้อมูลและแปลความหมายข้อค้นพบที่สำคัญในการวิจัย นำเสนอข้อมูลโดยอยู่ในรูปการบรรยาย (Description)

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Surveys Research) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตอนที่ ๑ ศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ ๒ ศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๔.๑ ผลการวิจัย ตอนที่ ๑ ศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๑๔๐ คน ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Surveys Research) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังนี้

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นไปตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

๔.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภูมิฐานะเดิม ระยะเวลาที่เข้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แสดงรายละเอียดดังตาราง ๑

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภูมิภาคเดิม ระยะเวลาที่เข้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = ๑๔๐)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๖๔	๔๕.๗๑
หญิง	๗๖	๕๔.๒๘
อายุ		
น้อยกว่า ๓๐ ปี	๑๓	๙.๒๘
๓๐ - ๓๙ ปี	๒๒	๑๕.๗๑
๔๐ - ๔๙ ปี	๓๙	๒๗.๘๕
๕๐ - ๕๙ ปี	๔๔	๓๑.๔๒
๖๐ ปีขึ้นไป	๒๒	๑๕.๗๑
สถานภาพสมรส		
โสด	๓๒	๒๒.๘๕
สมรส	๑๐๒	๗๒.๘๕
หม้าย	๒	๑.๔๒
หย่า/แยกกันอยู่	๔	๒.๘๕
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๗๐	๕๐.๐๐
มัธยมศึกษา	๔๓	๓๐.๗๑
อาชีวศึกษา (ปวช. ปวส. อนุปริญญา)	๑๔	๑๐.๐๐
ปริญญาตรี	๑๐	๗.๑๔
สูงกว่าปริญญาตรี	๓	๒.๑๔
ระยะเวลาในการทำงาน		
๑ - ๕ ปี	๓๘	๒๗.๑๕
๖ - ๑๐ ปี	๘๓	๕๙.๒๘
๑๐ ปีขึ้นไป	๑๙	๑๓.๕๗

จากตารางที่ ๑ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวน ๑๔๐ คน เป็นเพศหญิง จำนวน ๗๖ คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘๖ และเพศชาย จำนวน ๖๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๔๕.๑๔ อายุอยู่ระหว่าง ๕๐ - ๕๙ ปี มากที่สุดจำนวน ๔๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๑.๔๒ และอายุน้อยกว่า ๓๐ น้อยที่สุด จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๑ สถานภาพ มีสถานภาพสมรสแล้วมากที่สุด จำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๘๕ และสถานภาพเป็นหม้ายน้อยที่สุด จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๒ ระยะเวลาที่ประกอบวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก อยู่ระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี มากที่สุดจำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๒๘ และระยะเวลาที่ประกอบวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๑๐ ปี น้อยที่สุด จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๗

๔.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกแบ่งออกเป็น ๔ ด้านดังนี้แสดงรายละเอียดดังตารางที่ ๔

ตารางที่ ๒ จำนวนและค่าเฉลี่ยทุนทางสังคม (S = Social Capital)

ทุนทางสังคม (S = Social Capital)	(n = ๑๔๐)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปล
๑.๑ คนในชุมชนมีคุณภาพ ความดี ความ เสียสละ	๔.๓๓	๐.๗๑๑	มาก
๑.๒ ผู้นำมีวิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชน	๔.๔๓	๐.๘๑๘	มาก
๑.๓ ผู้นำและคนในชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา	๔.๒๐	๐.๗๙๘	มาก
๑.๔ สถาบัน องค์กร หน่วยงานต่างๆในชุมชนมีความเข้มแข็ง	๔.๓๓	๐.๗๑๑	มาก
๑.๕ มีการสร้างการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ ในชุมชนนำมาซึ่งความสำเร็จในการ พัฒนาชุมชน	๔.๔๓	๐.๘๑๘	มาก
๑.๖ การนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นกลับมาใช้ในการพัฒนาการต่อยอดทรัพยากรที่อยู่ในชุมชน	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๑.๗ การพัฒนาองค์ความรู้ในชุมชน	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก

ตารางที่ ๒ จำนวนและค่าเฉลี่ยทุนทางสังคม (S = Social Capital) (ต่อ)

ทุนทางสังคม (S = Social Capital)	(n = ๑๔๐)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปล
๑.๘ การส่งเสริม และสนับสนุน ปราชญ์ ชาวบ้าน	๔.๐๒	๑.๐๗๒	มาก
๑.๙ มีการผสมผสานความรู้เดิม กับความรู้ใหม่	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๑.๑๐ มีการใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคม ร่วมกัน	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก
๑.๑๑ มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน	๔.๐๒	๑.๐๗๒	มาก
๑.๑๒ สมาชิกมีความสนใจในการประกอบธุรกิจชุมชน	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๑.๑๓ สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอแนะการจัดสรรทรัพยากรชุมชน	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก
๑.๑๔ การให้ความสำคัญวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมท้องถิ่น	๔.๒๔	๐.๙๔๔	มาก
๑.๑๕ ทุกคนมีความสนใจในการประกอบสัมมาอาชีพ	๔.๐๖	๑.๒๑๒	มาก
ส่วนรวม			
๑.๑๖ มีการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยชุมชน	๔.๑๔	๑.๑๐๐	มาก

จากตารางที่ ๒ พบว่าจำนวนและค่าเฉลี่ยทุนทางสังคม (S = Social Capital) ด้านการสร้างความมีส่วนร่วม ความร่วมมือ ในชุมชนนำมาซึ่งความสำเร็จในการ พัฒนาชุมชน มากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๓ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๖๐ รองลงมา มีการใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคม ร่วมกัน และสมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอแนะการจัดสรรทรัพยากรชุมชน และการพัฒนาองค์ความรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๖๐

ตารางที่ ๓ จำนวนและค่าเฉลี่ยการตลาดเชิงสร้างสรรค์ (C = Creative Marketing)

ทุนทางสังคม (S = Social Capital)	(n = ๑๔๐)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปล
๒.๑ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของตลาด	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๒.๒ มีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก
๒.๓ การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากพื้นฐาน ความรู้และความคิดสร้างสรรค์	๔.๐๒	๑.๐๗๒	มาก
๒.๔ การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์โดยใช้ความรู้ทางการตลาด	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๒.๕ การเพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบที่เหลือใช้	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก

ตารางที่ ๓ จำนวนและค่าเฉลี่ยการตลาดเชิงสร้างสรรค์ (C = Creative Marketing) (ต่อ)

ทุนทางสังคม (S = Social Capital)	(n = ๑๕๐)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปล
๒.๖ การผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงผู้บริโภค	๔.๐๒	๑.๐๗๒	มาก
๒.๗ มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างความแตกต่างอย่างสร้างสรรค์	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๒.๘ มีการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของคนในชุมชน	๓.๔๐	๑.๙๖๐	มาก
๒.๙ การออกแบบช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์	๔.๒๔	๐.๙๔๔	มาก
๒.๑๐ มีการนำเสนอเรื่องราวความคิดร่วมยอให้แก่ผลิตภัณฑ์	๔.๐๖	๑.๒๑๒	มาก
๒.๑๑ มีการพัฒนาประเภทรูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย	๔.๑๔	๑.๑๐๐	
๒.๑๒ การแสดงข้อมูล สรรพคุณ คุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๒.๑๓ มีตราสินค้า ที่มีความทันสมัยเหมาะสม	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก
๒.๑๔ มีการแสดงเครื่องหมายรับรองคุณภาพมาตรฐาน	๔.๐๒	๑.๐๗๒	มาก
๒.๑๕ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ ให้ทันสมัยกับความต้องการของตลาด	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๒.๑๖ การให้ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภคที่เป็นจริง	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก

จากตารางที่ ๓ พบว่าจำนวนและค่าเฉลี่ยการตลาดเชิงสร้างสรรค์ (C = Creative Marketing) ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่เอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น การเพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบที่เหลือใช้ มีการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของคนในชุมชน และการให้ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภคที่เป็นจริง โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๖๐ และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดได้แก่ การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของคนใน ชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๔๐ ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ ๑.๙๖๐

ตารางที่ ๔ จำนวนและค่าเฉลี่ยศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (P = Potential of social network)

ศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (P = Potential of social network)	(n = ๑๔๐)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปล
๓.๑ มีความเข้าใจขอบเขตความสามารถทั้งภายในและภายนอก	๔.๒๘	๑.๐๙๗	มาก
๓.๒ ดึงศักยภาพเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก	๔.๒๔	๐.๙๔๔	มาก
๓.๓ เครือข่ายอื่นๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรชุมชน	๔.๐๖	๑.๒๑๒	มาก
๓.๔ มีกระบวนการกิจกรรมการสร้างเครือข่ายทางสังคม	๔.๑๔	๑.๑๐๐	มาก
๓.๕ ความร่วมมือของเครือข่ายต่างๆ ส่งผลต่อความสำเร็จ	๓.๙๕	๑.๐๖๕	มาก
๓.๖ ทราบถึงวัตถุประสงค์การทำงานของเครือข่ายทางสังคม	๔.๒๘	๑.๐๙๗	มาก
๓.๗ มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จากหน่วยงานอื่นๆ	๔.๒๔	๐.๙๔๔	มาก
๓.๘ การจัดกิจกรรม สร้างความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงาน องค์กรต่างๆ	๔.๐๖	๑.๒๑๒	มาก
๓.๙ เครือข่ายมีส่วนช่วยในการสร้างภูมิคุ้มกัน ชุมชน			
๓.๑๐ มีการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมเครือข่ายทางสังคม	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๓.๑๑ การให้ความร่วมมือและการเปิดรับร่วมกัน	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก
๓.๑๒ การสร้างความสามัคคีของสมาชิกทั้งภายในและภายนอก องค์กรชุมชน	๔.๐๒	๑.๐๗๒	มาก
	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๓.๑๓ เครือข่ายมีขวัญและกำลังใจเจตนารมณ์ร่วมกัน	๔.๔๐	๐.๙๖๐	มาก
๓.๑๔ มีการส่งเสริมด้านทรัพยากรระหว่างเครือข่าย	๔.๒๙	๑.๐๔๓	มาก
๓.๑๕ การสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์	๔.๓๘	๐.๖๐๐	มาก
๓.๑๖ การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อแสดงเป้าหมายใน อนาคต	๔.๒๖	๐.๗๗๑	มาก
๓.๑๗ การเตรียมความพร้อมในการแสวงหาเครือข่ายใหม่ๆอยู่ เสมอ	๔.๑๓	๐.๘๕๗	มาก
๓.๑๘ การเปิดรับการสนับสนุนด้านต่างๆ จากหน่วยงาน องค์กรภายนอก	๔.๓๘	๐.๖๐๐	มาก

จากตารางที่ ๔ พบว่าจำนวนและค่าเฉลี่ยศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (P = Potential of social network) ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมเครือข่ายทางสังคม และมีเครือข่ายมีขวัญและกำลังใจเจตนารมณ์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๖๐ รองลงมา ได้แก่ การสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การเปิดรับการสนับสนุน

ด้านต่างๆ จากหน่วยงานองค์กร มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๘ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๐๐ และศักยภาพ
เครือข่ายทางสังคมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความร่วมมือของเครือข่ายต่างๆ ส่งผลต่อความสำเร็จใน
องค์กรชุมชน ค่าเฉลี่ย ๓.๙๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๐๖๕

ตารางที่ ๕ จำนวนและค่าเฉลี่ยกระบวนการพัฒนา (D = Development Procedure)

กระบวนการพัฒนา (D = Development Procedure)	(n = ๑๔๐)		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปล
๔.๑ มีการศึกษาบริบทพื้นที่ของชุมชน	๔.๓๘	.๗๔๔	มาก
๔.๒ การสำรวจทุนทางสังคม และทรัพยากรชุมชน	๔.๒๒	๐.๖๕๑	มาก
๔.๓ สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน	๔.๓๘	๐.๖๑๓	มาก
๔.๔ ดึงคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ทำงานส่วนรวม	๔.๓๘	๐.๗๔๔	มาก
๔.๕ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน	๔.๕๕	๐.๙๐๑	มาก
๔.๖ มีตัวแทนชุมชนแกนนำในการร่วมวางแผนพัฒนา องค์กร	๔.๒๘	๐.๙๘๐	มาก
๔.๗ มีการสนับสนุนการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะในด้านต่างๆ	๔.๓๗	๐.๙๔๕	มาก
๔.๘ การส่งเสริมสนับสนุนความรู้ด้านการประกอบธุรกิจชุมชน	๔.๔๑	๐.๙๒๒	มาก
๔.๙ การพัฒนาความรู้ในสิ่งที่ชุมชนให้ความสนใจ	๔.๓๓	๑.๐๕๕	มาก
๔.๑๐ การพัฒนาความรู้ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	๔.๕๕	๐.๙๐๑	มาก
๔.๑๑ การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน	๔.๒๘	๐.๙๘๐	มาก
๔.๑๒ มีการวางแผนดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน	๔.๓๘	๐.๗๔๔	มาก
๔.๑๓ มีการรับฟังข้อเสนอแนะ และความต้องการของชุมชน	๔.๒๒	๐.๖๕๑	มาก
๔.๑๔ นำข้อคิดเห็นปัญหาข้อจำกัดพิจารณา ร่วมกัน เพื่อจัดหา แนวทางแก้ไข	๔.๓๘	๐.๖๑๓	มาก
๔.๑๕ ทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความสนใจ ของชุมชนตลาด	๔.๓๘	๐.๗๔๔	มาก
๔.๑๖ ทำการทดสอบตลาดและการยอมรับ ผลิตภัณฑ์	๔.๓๗	๐.๙๔๕	มาก
๔.๑๗ จัดกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ ลดต้นทุน	๔.๔๑	๐.๙๒๒	มาก
๔.๑๘ การสร้างคุณภาพมาตรฐานการรับรองจากหน่วยงานต่าง	๔.๓๓	๑.๐๕๕	มาก
๔.๑๙ การเตรียมความพร้อมในการออกสู่ตลาดของผลิตภัณฑ์	๔.๕๕	๐.๙๐๑	มาก
๔.๒๐ การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานต่างๆที่กระบวนการ	๔.๒๘	๐.๙๘๐	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่าจำนวนและค่าเฉลี่ยกระบวนการพัฒนา (D = Development Procedure) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การเตรียมความพร้อมในการออกสู่ตลาดของผลิตภัณฑ์ การเตรียมความพร้อมในการออกสู่ตลาดของผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย ๔.๕๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๐๑ และค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการพัฒนาที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ การสำรวจทุนทางสังคม และทรัพยากรชุมชน มีการรับฟังข้อเสนอแนะ และความต้องการของชุมชน ค่าเฉลี่ย ๔.๒๒ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๕๑

ดังนั้นผลการศึกษาด้านการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๔ จึงเห็นได้ว่าควรนำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยนำไปพัฒนารูปแบบดังกล่าวเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการทดลองต่อไปได้

๔.๒ ผลการวิจัย ตอนที่ ๒ ศักยภาพปัญหาและการมีส่วนร่วมในการวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๑. วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เกิดมาจากการส่งเสริมของหน่วยงานภาครัฐ และจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของสมาชิก เงินทุนในการประกอบกิจการเกือบร้อยละ ๗๐ มาจากการระดมทุนของสมาชิก วิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ ๘๓ อยู่ในภาคการเกษตร วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นชายและหญิง จำนวนเท่า ๆ กัน ประมาณครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง ๕๐ ถึง ๕๙ ปี ร้อยละ ๘๑ สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาลงมา ที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ๖ ถึง ๙ ปี มีร้อยละ ๔๒ ประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมเห็นว่าได้ปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ ทั้ง ๑๒ เรื่อง เช่น การไม่เอาเปรียบและซื่อสัตย์ต่อลูกค้า การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและข้อมูลอื่น ๆ แก่สมาชิก การให้กรรมการและสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อบังคับของ วิสาหกิจ และมีการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างวิสาหกิจชุมชนในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรและระหว่างขนาด วิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกต่ำกว่า ๑๕ รายและตั้งแต่ ๑๕ รายขึ้นไป พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงานในหน้าที่และความ

รับผิดชอบของทั้งสองภาคและทั้งสองขนาดไม่แตกต่างกันที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมเห็นว่าการปฏิบัติ งานในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประธานวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปฏิบัติส่วนมากและเมื่อพิจารณาการปฏิบัติในแต่ละเรื่องทั้ง ๓๐ เรื่องอยู่ในระดับปฏิบัติส่วนมาก ยกเว้นเรื่องเดียวคือ เรื่องการจัดทำแผนบริหารองค์กรและแผนประกอบการที่ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ถึงร้อยละ ๕๐ เห็นด้วยกับการจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยรวม เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่องทั้ง ๓๘ เรื่อง เช่น มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ มีการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมาชิก การทำให้กิจกรรมส่วนใหญ่ของวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จยกเว้นเพียงเรื่องเดียวที่ค่อนข้างเห็นด้วยเท่านั้น คือ การมีแผนควบคุมหรือบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง วิสาหกิจชุมชนในภาคการเกษตรและนอกภาค การเกษตรและระหว่างขนาดวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนสมาชิกต่ำกว่า ๑๕ รายและตั้งแต่ ๑๕ รายขึ้นไป

สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประสบปัญหาและอุปสรรค ประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมเห็นว่าปัญหาสำคัญที่เกิดจากตัววิสาหกิจชุมชนเอง ๕ ลำดับแรก เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญได้แก่ วัตถุดิบในพื้นที่หายากและมีราคาแพง ต้นทุนการผลิตสูงแต่ขายสินค้าได้ในราคาต่ำ การบริหารการตลาด การขาดเงินทุนในการผลิตสินค้าหรือบริการ และผลิต สินค้าได้ไม่เพียงพอกับความต้องการของลูกค้า สำหรับปัญหาสำคัญที่เกิดจากสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ๕ ลำดับแรก เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญได้แก่ สมาชิกขาดความร่วมมือ ความสามัคคีและความรับผิดชอบต่อสมาชิกไปประกอบอาชีพอื่น เนื่องจากได้รับผลตอบแทนจากการเป็นสมาชิกลดลง สมาชิกไม่ยอมรับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สมาชิกลงทุนน้อยจึงได้รับผลตอบแทนน้อยและสมาชิกส่วนใหญ่มีอาชีพหลัก จึงไม่มีเวลามาผลิตสินค้าหรือบริการให้กลุ่ม ส่วนปัญหาสำคัญที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ๕ ลำดับแรก เมื่อเรียงตาม ลำดับความสำคัญได้แก่ ภาครัฐไม่ ค่อยดูแลช่วยเหลือปล่อยให้กรรมการบริหารกันเอง ขาดการประสานงานอย่างต่อเนื่องระหว่างภาครัฐ และวิสาหกิจชุมชน งบประมาณสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนของรัฐไม่เพียงพอ ภาครัฐให้เงินทุนกู้ยืมกับวิสาหกิจชุมชนไม่ต่อเนื่อง ภาครัฐไม่มีการฝึกอาชีพให้สมาชิก วิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง และภาครัฐไม่เข้ามาช่วยวิสาหกิจชุมชนในการขยายตลาดให้กว้างขึ้น แนวทางการแก้ปัญหาของวิสาหกิจชุมชนที่ประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมเห็นว่าน่าจะได้ผลคือ วิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันในการสนับสนุนให้ชุมชนและบริเวณใกล้เคียงผลิตวัตถุดิบและช่วยหาแหล่งวัตถุดิบให้สมาชิกฯ ในราคาที่เหมาะสม หน่วยงานภาครัฐควรช่วยขยายตลาดสินค้าให้กว้างขึ้นและอบรมให้

ความรู้เรื่องการลดต้นทุนการผลิตให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพิ่มจำนวนสมาชิกและ เพิ่มเงินช่วยเหลือในการลงทุนจากภาครัฐให้มากขึ้น วิสาหกิจชุมชนควรตั้งกฎระเบียบที่รัดกุมและเข้มงวดและแจ้งให้สมาชิกทุกคนทราบ รวมทั้งสร้างกิจกรรมให้สมาชิกมีโอกาสทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน และวิสาหกิจชุมชนควรจัดให้มีพี่เลี้ยงสำหรับสมาชิกกลุ่มที่ยังขาดทักษะในการผลิตสินค้าหรือบริการ ตลอดจนสร้าง เครือข่ายระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ ผลิตสินค้าหรือบริการชนิดเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน

๒. วิธีจัดการกับปัญหาและอุปสรรคของทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนตามความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรตบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญของแต่ละกลุ่มได้แก่ ด้านประโยชน์ต่อสมาชิก ด้านการบริหารวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการสินค้าและบริการ ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และด้านการดำเนินงานที่ดี เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อยของแต่ละกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ๕ ลำดับแรก เรียงตามลำดับความสำคัญได้แก่ ทำให้ต้นทุนการดำเนินงานของกิจกรรมส่วนใหญ่ลดลง ผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ มีการเปิดเผยข้อมูลการเงิน บัญชีอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการทุนในการประกอบการโดยพึ่งพาตนเองเป็นหลัก และมีการกำหนดราคา สินค้าและบริการอย่างเหมาะสม สำหรับกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนตามความคิดเห็นของประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรตบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญของแต่ละกลุ่มได้แก่ ด้านการดำเนินงานและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ด้านการจัดการข้อมูล และการพัฒนาสมาชิก ด้านการจัดการและการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ ด้านประโยชน์ของสมาชิก และสาธารณชน และด้านแผนงานและการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อยของแต่ละกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ๕ ลำดับแรก เรียงตามลำดับความสำคัญได้แก่ มีการจัดทำแผนบริหารองค์กรและแผนประกอบการ มีการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าหรือบริการ ทุกครั้งก่อนนำออกจำหน่ายหรือให้บริการ มีการปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตอย่างเคร่งครัด มีการกำหนดโครงสร้างและการแบ่งหน้าที่ของกรรมการและสมาชิกในการดำเนินงานอย่างชัดเจน และมีการจัดทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ จากการจัดระดับความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรตบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มดีเด่น กลุ่มดี กลุ่มปานกลาง กลุ่มต้องปรับปรุงบ้าง และกลุ่มต้อง ปรับปรุงมาก

๓. เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรตบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีจุดแข็งค่อนข้างมากและมีโอกาสมากกว่าอุปสรรค ลักษณะกลยุทธ์หลักจึงควรเป็นกลยุทธ์เชิงรุกโดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจ สำหรับรูปแบบกลยุทธ์อาจสรุปได้ว่าเป็นรูปแบบ FIRST ซึ่งประกอบด้วย Flexible Identity/Image Resource/Response

Standard/Safety และ Technology ซึ่งความสำคัญที่มีต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อเรียงตามลำดับ คือ F I R S และ T ตัวอย่างโครงการหรือกิจกรรมสำคัญที่สนับสนุนกลยุทธ์การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในสายตาของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โครงการสำรวจความพึงพอใจและความต้องการของสมาชิก และผู้บริโภครวมเป้าหมายที่มีต่อการบริหารจัดการสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โครงการอบรมเรื่องการสร้างแบรนด์ให้กับสินค้าหรือบริการ กิจกรรมรณรงค์เพื่อสร้างการรับรู้และสร้างความต้องการสินค้าหรือบริการของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

จากการศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยการทำกิจกรรม เพื่อการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ออกแบบประเด็นการสนทนาประกอบการสนทนาวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยชี้แจงผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จากแนวทางการสัมภาษณ์ในแบบสอบถามชุดนี้ ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ (Key Information) จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม คณะกรรมการ ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับ ในการศึกษาสภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบ กิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เห็นพ้องว่า ปัญหาเครือข่ายวิสาหกิจขาดการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเครือข่ายในการสร้างความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม เพื่อการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน เพื่อความร่วมมือในการวิจัยการตลาด การฝึกอบรมแบ่งปันทักษะและประสบการณ์และเข้าสู่ตลาดเป้าหมายได้ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ยังไม่มีรูปแบบการสร้างเครือข่ายที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นการสร้างเครือข่ายเพียงชั่วคราวยังไม่เป็นระบบหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะแบบบังเอิญ (นางบุญเรือน สมถวิล) และมีการขยายเครือข่ายที่มีอยู่ในเฉพาะผู้ผลิตและจำหน่ายใน จังหวัดเท่านั้น ยังไม่มีการขยายเครือข่ายความร่วมมือในระดับอื่นขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและขาดความรู้ ความเข้าใจในการรวมกลุ่ม

ปัญหาด้านการจัดการนอกจากปัญหาในการพัฒนาของคนในกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเอง (นายธนภฤติ สอนเพียร) เนื่องมาจากการไม่ได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านความรู้แหล่งเงินทุน แหล่งตลาดเป้าหมายและเทคโนโลยี ผู้ประกอบการยังขาดแนวคิดเชิงธุรกิจ

ปัญหาด้านการตลาด พบว่าสินค้า วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีการพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ไม่ได้รับรองมาตรฐานเท่าที่ควร โดยเฉพาะช่องทางการจัดจำหน่ายพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออี-คอมเมิร์ซ (e-commerce) เนื่องจากความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่ง การเปิดเสรีทางการค้าทำให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ รวมทั้งสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกับสินค้าในกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ยังขาดความรู้ความสามารถด้านการตลาดในวงกว้างโดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ สินค้าหรือบริการที่มีความเป็นนวัตกรรมมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่มักเกิดจากการลอกเลียนแบบกัน จริงๆ ก็มักจะเป็น “มรดก” เก่าแก่ดั้งเดิมของท้องถิ่นที่เอามาปรับประยุกต์บ้างเล็กน้อย เพราะจะเกิดนวัตกรรมได้ก็ต่อเมื่อมี “การเรียนรู้” ไม่ใช่ “การเลียนแบบ” (นางเนียม สอนท่าโก)

ปัญหาด้านการผลิตของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก คือ ขาดวัตถุดิบ ขาดเครื่องมือการผลิตที่ทันสมัย และไม่มีทักษะในการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ กลุ่มผู้ผลิต ชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถรับการสั่งซื้อสินค้าคราวละมากๆ ได้เมื่อต่างชาติสั่งซื้อ มักสั่งซื้อคราวละหลายๆ เพราะเหตุผลด้านโลจิสติกส์และมาตรฐานสินค้าก็ต้องสม่ำเสมอสินค้า แต่ละครึ่งของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีคุณภาพไม่เหมือนกัน ไม่สม่ำเสมอกรรมวิธีการผลิตไม่ทันสมัยไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ อีกทั้ง ผู้ผลิตของกลุ่มก็เกรงว่าผลิตออกมาแล้วไม่สามารถหาตลาดได้ปัญหาที่ตามมาคือ จากเดิมที่ผลิตแล้วขายเป็นตลาดเชิงรับจึงมีการปรับเปลี่ยนให้เป็นตลาดเชิงรุก โดยเริ่มจากการสร้างความต้องการ (Demand) ให้เกิดขึ้นก่อนแต่เมื่อมีความต้องการเกิดขึ้นแล้วกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เองกลับผลิตสินค้าได้ ไม่ทันตามความต้องการของผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางธุรกิจก็ต้องมีการขยายตัวในด้านการผลิต ไม่ว่าจะเป็นในส่วนโรงงานกระบวนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัยขึ้น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการควบคุมกระบวนการผลิตทั้งในภาพรวมและหน่วยการผลิตย่อยและอื่นๆ ส่งผลให้สมาชิกที่มีความเคยชินกับวิธีการทำงานแบบเก่าจำเป็นต้องยกระดับความรู้ความสามารถ ในการใช้งานเทคโนโลยีที่สูงขึ้น ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความสามารถ ในการปรับตัวได้ของสมาชิกแต่ละคนและประสิทธิภาพของการส่งเสริมอบรมพัฒนาความรู้ (นางพัทธราภรณ์ รักผกา)

ปัญหาด้านการเงินและแหล่งเงินทุนต่ำ เนื่องจากผู้ประกอบการยังขาดทักษะการบริหารการเงินและบัญชี ไม่มีระบบบันทึกบัญชีที่ถูกต้องและไม่มีการบันทึกรายรับ รายจ่ายของตนเอง ทำให้ผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ส่วนใหญ่ ไม่รู้ต้นทุนที่แท้จริงของตนเอง เมื่อกำหนดต้นทุนตัวเองไม่ได้ จึงตั้งราคาสินค้าตนเองไม่ถูกขายดีแต่ไม่ได้กำไรและวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีขนาดเล็ก ไม่สามารถ

หาแหล่งเงินทุนต้นทุนต่ำ เพื่อการลงทุนด้วยตนเองได้จึงต้องการความช่วยเหลือและสนับสนุนจากภาครัฐ และสถาบันการเงินต่างๆ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรตบปลิงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มักประสบปัญหาการขอกู้เงินจากสถาบันการเงินเพื่อมาลงทุน หรือขยายการลงทุน หรือเป็นเงินทุนหมุนเวียน ทั้งนี้ เนื่องจากไม่มีความรู้ด้านการเงินและบัญชีขาดการทำ บัญชี อย่างเป็นระบบ ไม่มีความรู้ด้านต้นทุนและจุดคุ้มทุน (Breakeven Point) และขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ทำให้ต้องพึ่งพาเงินกู้ในระบบ และต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่สูง (น.ส.สุกัญญา เชื้อกศุนย์)

ปัญหาด้านเทคโนโลยีขาดการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานขาดทักษะแรงงาน โดยเฉพาะทักษะทางด้านภาษาซึ่งวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรตบปลิงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกขาดทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่และขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีและทักษะทางด้านภาษาอีกด้วย ทั้งนี้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเหล่านี้จะทำให้ต้นทุนการดำเนินงานทุกด้านต่ำลง และทักษะทางด้านภาษาจะช่วยให้เข้าถึงตลาดเป้าหมายได้ง่ายยิ่งขึ้นทำให้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรตบปลิงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นางสว่าง หนูบ้านเกาะ)

ปัญหาขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากรัฐ ทั้งในด้านข้อมูลที่ทันสมัย ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ ใน AEC อันรวมถึงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของประเทศสมาชิกใน AEC รวมถึงความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจและการจัดหาแหล่งเงินทุนต้นทุนต่ำให้กับผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการเองก็มักจะรู้สึกว่าการ ขาดการสนับสนุนจากรัฐบางครั้งค่อนข้างยุ่งยากซับซ้อน หลายขั้นตอน สำหรับปัญหาของ SMEs ในประเทศสมาชิกใน AEC นั้น โดยรวมมีปัญหาล้ายๆกับ SMEs ของไทย (นางสมัย พูนมา)

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในประเด็นปัญหาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเริ่มดำเนินการวิเคราะห์ SWOT หรือ SWOT Analysis ซึ่งเป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ขององค์กร ซึ่งจะช่วยกลุ่มวิสาหกิจกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์และประเมินว่าองค์กรมีจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakens) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ใดๆเพื่อที่จะนำไปใช้ในการวางแผนและ กำหนดกลยุทธ์ ขององค์กรต่อไป โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ประกอบการ จำนวน ๑๔๐ คน ได้ผลดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

๑. ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนมีความหลากหลาย แตกต่าง และมีเอกลักษณ์เฉพาะโดดเด่น จากภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

๒. ผลิตภัณฑ์มีลวดลาย สี สัน รูปแบบสวยงาม สามารถตอบสนองความต้องการของ
ลูกค้าได้

๓. มีแหล่งวัตถุดิบในพื้นที่ที่เหมาะสม ทำให้ประหยัดต้นทุนการผลิต

๔. ผลิตภัณฑ์มีชื่อเสียง มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล สินค้าได้รับการรับรอง
เช่น อ.ย. ม.ผ.ช. ฉลากสินค้า และได้รับการคัดสรรตามมาตรฐานสินค้า OTOP ๓ - ๔ ดาว

๕. วิสาหกิจชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำงานได้อย่างเข้มแข็ง เป็นระบบ และร่วมกัน
รับผิดชอบ

๖. เทคโนโลยีการผลิตมุ่งเน้นความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สีเขียว)

๗. แรงงานมีทักษะฝีมือ มีความรู้ความชำนาญ และพัฒนาความสามารถเฉพาะทางใน
การผลิตสินค้าและสร้างสรรค์ผลิตใหม่ๆ ออกขายได้

๘. มีกระบวนการและเทคโนโลยีการผลิตต้นทุนต่ำและมุ่งเน้นความเป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม

๙. สามารถพัฒนาสินค้าตามความต้องการตลาดได้เป็นอย่างดี

๑๐. ทำเลที่ตั้งของแหล่งผลิตอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว

จุดอ่อน (Weaknesses)

๑. ผู้ประกอบการชุมชนขาดความรู้และความเข้าใจในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

๒. ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์และทำตลาดเชิงรุก

๓. ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด และเทคโนโลยี โดยเฉพาะ
ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนรายย่อย ทำให้ขาดวิสัยทัศน์ในการทำธุรกิจและการทำตลาดเชิงรุก

๔. ขาดความรู้ด้านการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์

๕. ขาดการสื่อสารการตลาดและสร้างตราสินค้าของตนเอง เป็นเพียงผู้รับจ้างผลิต

(OEM)

๖. ขาดเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตที่ทันสมัย

๗. การรับรู้และการยอมรับในชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์ต่ำ

๘. คุณภาพสินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพแตกต่างกัน ไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน ส่งผล
กระทบต่อความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค

๙. แรงงานมีจำนวนจำกัด ขาดความรู้ และทักษะในการผลิตที่ได้มาตรฐาน

๑๐. ขาดนวัตกรรมใหม่ๆ ในการสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์

๑๑. ระบบเชื่อมทางการตลาดต่อระหว่างผู้ผลิตจนถึงลูกค้ายังไม่เข้มแข็ง

๑๒. มีลูกค้าประจำจำนวนไม่มาก และขาดฐานลูกค้าที่ชัดเจน
๑๓. ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของสินค้าให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ
๑๔. อายุของผลิตภัณฑ์มีจำกัด ส่งผลต่อการขยายปริมาณการผลิตเพิ่ม และเป็นอุปสรรคต่อการขนส่ง
๑๕. ขาดเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม และมีต้นทุนการขนส่งและการตลาดค่อนข้างสูง
๑๖. ผู้ผลิตบางส่วนคำนึงถึงความอยู่รอดของธุรกิจในระยะสั้น โดยเน้นที่ปริมาณการจำหน่ายและการแข่งขันด้านราคามากกว่าการมุ่งเน้นที่คุณภาพของสินค้า
๑๗. ผลิตภัณฑ์บางประเภทมีกำลังการผลิตไม่สม่ำเสมอ ไม่สามารถคาดการณ์กำลังการผลิตได้ รวมถึงไม่สามารถรับคำสั่งสินค้าจำนวนมากได้ เนื่องจากวัตถุดิบเป็นไปตามฤดูกาล

โอกาส (Opportunities)

๑. ได้รับการสนับสนุนส่งเสริม และผลักดันจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
๒. มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกันและต่างกลุ่มผลิตภัณฑ์มากขึ้น จากการสนับสนุนของทุกภาคส่วน
๓. ภาครัฐให้การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในการจัดแสดงสินค้าตามสถานที่ต่างๆ มากขึ้น
๔. ผู้บริโภคชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น
๕. มีการส่งเสริมยกระดับมาตรฐานสินค้าวิสาหกิจชุมชนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น
๖. ผู้ประกอบการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้านการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคนิคการผลิตต่างๆ จากหน่วยงานรัฐ รวมทั้งสถาบันเฉพาะทางมากขึ้น
๗. การเปิดตลาดการค้าเสรี ASEAN ทำให้สามารถหาวัตถุดิบราคาถูกและมีปริมาณมากขึ้น
๘. กระแสความนิยมและสนใจในผลงานที่ผลิตด้วยมือมากขึ้น
๙. มีส่วนราชการที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการออกแบบและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เป็นรูปธรรม
๑๐. การเปิดตลาดการค้าเสรี ASEAN ทำให้สามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายไปยังต่างประเทศง่ายขึ้น
๑๑. มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในรูปแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครือข่าย สหกรณ์ สมาคม และกลุ่มคลัสเตอร์มากขึ้น

๑๒. มีศูนย์การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสถาบันการศึกษาให้คำปรึกษาในพื้นที่
๑๓. อยู่ในพื้นที่ประตูสู่อีสานและเป็นศูนย์รวมของการขนส่งทั้งในและนอกประเทศ
๑๔. ทำเลที่ตั้งสามารถเชื่อมต่อกันระหว่างแหล่งผลิตและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้
๑๕. หน่วยงานรัฐฯ มีการจัดประชุมและพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ต่างๆ ให้อย่าง

ต่อเนื่อง

อุปสรรค (Threats)

๑. การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนยังขาดความเข้มแข็ง
๒. แรงงานที่มีฝีมือมีอายุสูงขึ้นและไม่มีผู้สืบทอด
๓. ต้นทุนวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่มีราคาแพง คุณภาพไม่ได้ตามมาตรฐาน และไม่เพียงพอ กับปริมาณความต้องการใช้ ต้องนำเข้าวัตถุดิบจากแหล่งผลิตอื่นๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด
๔. ผู้ผลิตไม่มีอำนาจต่อรองเพราะการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่เข้มแข็ง
๕. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังต้องการความช่วยเหลือและการส่งเสริมจากภาครัฐอย่าง

ต่อเนื่อง

๖. มีการแข่งขันกันสูง จากผลิตภัณฑ์ที่มีราคาถูกกว่า และดูแลรักษาง่ายกว่า
๗. ประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจชุมชน
๘. มีผู้ประกอบการและคู่แข่งจำนวนมากในตลาด และมีสินค้าทดแทนกันมากขึ้น
๙. ประสบปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ
๑๐. ขาดความเข้าใจในการดำเนินนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน
๑๑. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนยังมุ่งเน้นการผลิตสินค้าตามความเคยชิน ความถนัด และไม่คำนึงถึงความต้องการของตลาด
๑๒. การสนับสนุนส่งเสริมของภาครัฐยังไม่บูรณาการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ
๑๓. กลุ่มวิสาหกิจมุ่งแต่คอยความช่วยเหลือและการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ ส่งผลให้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้
๑๔. มีผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกันจำนวนมากและใช้ตลาดเดียวกันในการส่งเสริมจากภาครัฐ
๑๕. ผลิตภัณฑ์ของบางกลุ่มยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากภาครัฐ

ทิศทางเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนา วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิสัยทัศน์ : “มุ่งมั่นต่อยอดกิจการด้วยความรักในสิ่งที่ทำและสร้างสรรค์สิ่งใหม่มอบสิ่งที่ดีที่สุดให้กับผู้บริโภค”

เป้าประสงค์ :

- ได้
- A๑ วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการที่ดี และสามารถพึ่งตนเอง
- ผลิตที่สูงขึ้น
- A๒ ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ และมีมาตรฐานการผลิต
- A๓ วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเป็นระบบ ด้วยความร่วมมือเชิงบูรณาการจากองค์กรทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- A๔ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นและสร้างสรรค์พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย
- A๕ ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

พันธกิจ :

- การผลิตให้สูงขึ้น
- B๑ สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
- B๒ พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่ยอมรับและยกระดับมาตรฐาน
- B๓ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
- B๔ สร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นระบบ
- B๕ ขยายและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนสู่ระดับประเทศและระดับภูมิภาค

ประเด็นยุทธศาสตร์ :

- C๑ การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
- C๒ การส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
- C๓ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์สู่ระดับประเทศและระดับสากล
- C๔ การขยายช่องทางการจัดจำหน่าย (Place Distribution) ไปสู่ตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- C๕ สร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเอง

กลยุทธ์ :

- D๑ การพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน
- D๒ การขยายช่องทางตลาด และพัฒนาเครือข่ายทางธุรกิจเพื่อส่งเสริมการกระจายสินค้า
- D๓ การส่งเสริมสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนและพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง
- D๔ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพแรงงาน
- D๕ สนับสนุนส่งเสริมการวิจัยนวัตกรรม พัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

การวิเคราะห์ SWOT Matrix และการกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์**จุดแข็ง (Strengths)**

- S๑ ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนมีความหลากหลาย แตกต่าง และมีเอกลักษณ์เฉพาะโดดเด่นจากภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่
- S๒ มีแหล่งวัตถุดิบในพื้นที่ที่เหมาะสม ทำให้ประหยัดต้นทุนการผลิต
- S๓ วิสาหกิจชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำงานได้อย่างเข้มแข็ง เป็นระบบ และร่วมกันรับผิดชอบ
- S๔ แรงงานมีทักษะฝีมือ มีความรู้ความชำนาญ และพัฒนาความสามารถเฉพาะทางในการผลิตสินค้าและสร้างสรรค์ผลิตใหม่ๆ ออกขายได้
- S๕ มีกระบวนการและเทคโนโลยีการผลิตต้นทุนต่ำและมุ่งเน้นความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- S๖ ทำเลที่ตั้งของแหล่งผลิตอยู่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W๑ ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด และเทคโนโลยี โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนรายย่อย ทำให้ขาดวิสัยทัศน์ในการทำธุรกิจและการทำตลาดเชิงรุก
- W๒ ขาดความรู้ด้านการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์
- W๓ ขาดการสื่อสารการตลาดและสร้างตราสินค้าของตนเอง

- W๔ ขาดเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตที่ทันสมัย
- W๕ คุณภาพสินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพแตกต่างกัน ไม่ได้มาตรฐานเดียวกัน ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ของผู้บริโภค
- W๖ แรงงานมีจำนวนจำกัด ขาดความรู้ และทักษะในการผลิตที่ได้มาตรฐาน
- W๗ ขาดนวัตกรรมใหม่ๆ ในการสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์
- W๘ มีลูกค้าประจำจำนวนไม่มาก และขาดฐานลูกค้าที่ชัดเจน
- W๙ ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของสินค้าให้มีมาตรฐาน

เป็นที่ยอมรับ

- W๑๐ ขาดเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม และมีต้นทุนการขนส่งและการตลาด
ค่อนข้างสูง

W๑๑ ผู้ผลิตบางส่วนคำนึงถึงความอยู่รอดของธุรกิจในระยะสั้น โดยเน้นที่ปริมาณ
การจำหน่ายและการแข่งขันด้านราคามากกว่าการมุ่งเน้นที่คุณภาพของสินค้า

โอกาส (Opportunities)

- O๑ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริม และผลักดันจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
อย่างต่อเนื่อง
- O๒ มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ระหว่างกลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกันและต่างกลุ่มผลิตภัณฑ์มากขึ้น จากการสนับสนุนของทุกภาคส่วน
- O๓ ผู้บริโภคชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น
- O๔ ผู้ประกอบการทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน
ด้านการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคนิคการผลิตต่างๆ จากหน่วยงานรัฐ รวมทั้งสถาบันเฉพาะทาง
มากขึ้น
- O๕ กระแสความนิยมและสนใจในผลงานที่ผลิตด้วยมือมากขึ้น
- O๖ มีส่วนราชการที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการ
ออกแบบและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เป็นรูปธรรม
- O๗ มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ประกอบการในรูปแบบที่หลากหลายทั้งใน
รูปแบบของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครือข่าย สหกรณ์ สมาคม และกลุ่มคลัสเตอร์มากขึ้น
- O๘ มีศูนย์การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสถาบันการศึกษาให้คำปรึกษาใน

พื้นที่

ได้
 O๘ ทำเลที่ตั้งสามารถเชื่อมต่อกันระหว่างแหล่งผลิตและแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

อุปสรรค (Threats)

T๑ การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่มยังขาดความเข้มแข็ง
 T๒ แรงงานที่มีฝีมือมีอายุสูงขึ้นและไม่มีผู้สืบทอด
 T๓ ต้นทุนวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่มีราคาแพง คุณภาพไม่ได้ตามมาตรฐาน และไม่เพียงพอกับปริมาณความต้องการใช้ ต้องนำเข้าวัตถุดิบจากแหล่งผลิตอื่นๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด

มากขึ้น

T๔ ผู้ผลิตไม่มีอำนาจต่อรองเพราะการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่เข้มแข็ง
 T๕ มีการแข่งขันกันสูง จากผลิตภัณฑ์ที่มีราคาถูกกว่า และดูแลรักษาง่ายกว่า
 T๖ มีผู้ประกอบการและคู่แข่งจำนวนมากในตลาด และมีสินค้าทดแทนกัน

เอกภาพ

T๗ การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนยังมุ่งเน้นการผลิตสินค้าตามความเคยชิน ความถนัด และไม่คำนึงถึงความต้องการของตลาด
 T๘ การสนับสนุนส่งเสริมของภาครัฐยังไม่บูรณาการเชื่อมโยงกันอย่างเป็น

T๙ กลุ่มวิสาหกิจมุ่งแต่คอยความช่วยเหลือและการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ ส่งผลให้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้
 T๑๐ มีผลิตภัณฑ์ที่เหมือนกันจำนวนมากและใช้ตลาดเดียวกันในการส่งเสริมจากภาครัฐ

๔. รูปแบบการขับเคลื่อนโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ต้นน้ำ

๑. โครงการอบรมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุกัญจน์
๒. โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
๓. โครงการอบรม/ศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการ การเงิน/การบัญชี การตลาด และการผลิต
๔. การพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

๕. การพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

กลางน้ำ

ชุมชน

๑. การส่งเสริมการขายและขยายช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์วิสาหกิจ

๒. สนับสนุนการจัดการจัดหาเครื่องจักรทันสมัยเพื่อประสิทธิภาพการผลิต

๓. จัดตั้งศูนย์ทดสอบและรับรองมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

๔. พัฒนาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนสู่ความยั่งยืน

๕. การเสริมสร้างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนรายใหม่

ปลายน้ำ

๑. จัดงานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๒. สื่อสารประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผ่านช่องทางต่างๆ

๓. ส่งเสริมการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ

๔. โครงการพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๕. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๔.๒.๑ ผลการการศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

โดยทางผู้วิจัยได้พัฒนาคู่มือการนำกระบวนการ PLC ไปใช้ในวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ และกำหนดกลยุทธ์ในการจัดการและใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างยั่งยืน ดังนี้

๑. เริ่มต้นด้วยขั้นตอนง่ายๆ (Take a baby steps) โดยเริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมายอภิปราย สะท้อนผล แลกเปลี่ยนกับคนอื่น ๆ เพื่อกำหนดว่า จะดำเนินการอย่างไรโดยพิจารณาและสะท้อนผลในประเด็นต่อไปนี้

๑.๑ หลักการอะไรที่จะสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติ

๑.๒ เราจะเริ่มต้นความรู้ใหม่อย่างไร

๑.๓ การออกแบบอะไรที่พวกเราควรใช้ในการตรวจสอบหลักฐาน

ของการเรียนรู้ที่สำคัญ

๒. การวางแผนด้วยความร่วมมือ (Plan Cooperatively) สมาชิกของกลุ่มกำหนดสารสนเทศที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

๓. การกำหนดความคาดหวังในระดับสูง (Set high expectations) และวิเคราะห์การสับสนสับสนหาวิธีการที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จสูงสุด

๓.๑ ทดสอบข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการสอนหลังจากได้มีการจัดเตรียมต้นแบบที่เป็นการวางแผนระยะยาว (Long-term)

๓.๒ จัดให้มีช่วงเวลาของการชี้แนะ โดยเน้นการนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์

๓.๓ ให้ความสำคัญสำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีความยุ่งยากในการสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างประสบผลสำเร็จ

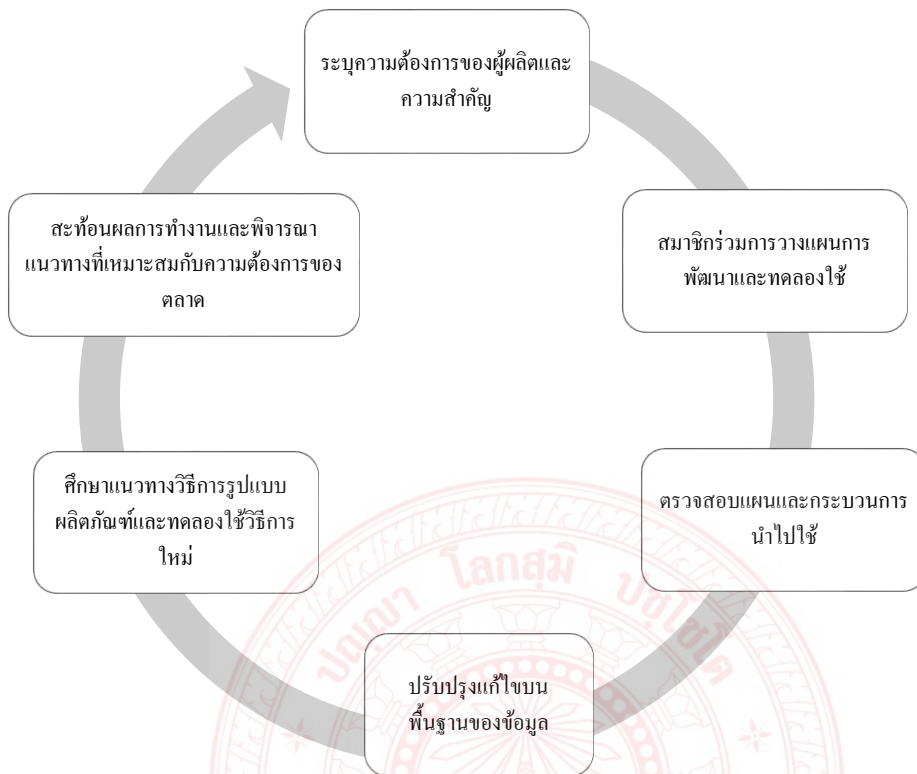
๔. เริ่มต้นจากจุดเล็กๆ (Start small) เริ่มต้นจากการใช้กลุ่มเล็กๆก่อน แล้วค่อยปรับขยาย

๕. ศึกษาและใช้ข้อมูล (Study and use the data) ตรวจสอบผลการนำไปใช้และการสะท้อนผลเพื่อนำมากำหนดว่า ผลิตภัณฑ์ กระบวนการผลิตไหน ควรใช้ต่อไป/ กระบวนการไหนควรปรับปรุงหรือยกเลิก

๖. วางแผนเพื่อความสำเร็จ (Plan for success) เรียนรู้จากอดีต ปรับปรุงหรือปฏิเสธในสิ่งที่ไม่สำเร็จ และทำต่อไปความสำเร็จในอนาคต หรือความล้มเหลวขึ้นอยู่กับเจตคติและพฤติกรรมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

๗. นำสู่สาธารณะ (Go public) ผลิตภัณฑ์ไหนที่สำเร็จก็จะมี การเชิญชวนให้คนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยกย่องและแลกเปลี่ยนความสำเร็จ

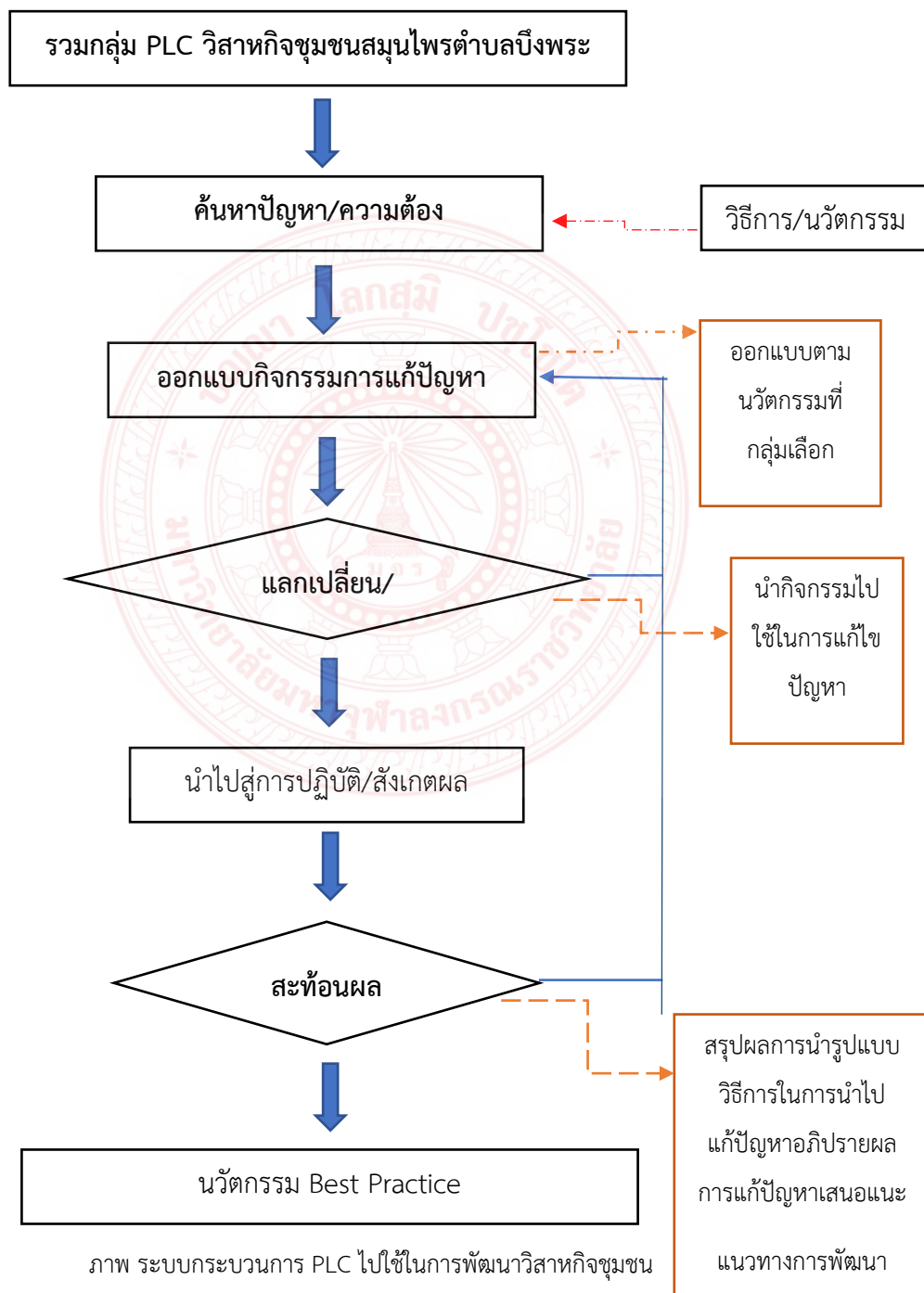
๘. ฝึกฝนร่างกายและหล่อเลี้ยงสมอง (Exercise the body & nourish the brain) จัดกิจกรรมที่ได้มีการเคลื่อนไหวและ เตรียมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ทำงานสำเร็จของแต่ละกลุ่มโดยมีการจัดอาหาร เครื่องดื่มที่มีประโยชน์

วงจรรสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ดัดแปลงจาก: Luis Martinez อ้างถึงใน Hord, Roussin&Sommers, ๒๐๑๐

๔.๒.๒ การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ ที่นำกระบวนการ PLC ไปใช้
 ขั้นตอนการนำระบบแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional
 learning community) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ

๑. ชั้นเตรียมการดำเนินการดังนี้

๑.๑ ประชุมชี้แจง ให้ความรู้ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนและร่วมอภิปรายถึง วัตถุประสงค์และคุณค่าของการจัดตั้งศูนย์โดยอาศัยแนวคิดของการสร้างวิสาหกิจชุมชนให้เป็นชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (Professional learning community) หรือ PLC ที่เน้น การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็น หัวใจสำคัญมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลและองค์กรมีองค์ประกอบสำคัญ ๖ องค์ประกอบ ประกอบด้วย วิทยุทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชน กัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

๑.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูลกำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน วางแผนดำเนินงาน

๑.๓ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลตามเป้าหมายของโครงการ

๑.๓.๑ วิสาหกิจชุมชนมีศูนย์การเรียนรู้เพื่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชนขึ้น เป็น ห้องอำนวยความสะดวกให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มต่าง ๆ เข้าประกอบกิจกรรมเพื่อพัฒนา ตนเอง

๑.๓.๒ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาวิชาชีพสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติด้านความรู้และทักษะ และด้านการปฏิบัติงาน

๑.๓.๓ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านวิชาความรู้และ ทักษะชีวิตให้สมบูรณ์พร้อมอยู่ในโลกแห่งอนาคต และใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพมี ความสามารถครบทุกมิติโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

๑) ร้อยละของเวลาเรียนรู้ที่เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการลง มือกระทำ (Active Learning)

๒) ร้อยละของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้การ และปัญหาส่วนตัว และต้องการได้รับการดูแลทันที

๓) ร้อยละที่เพิ่มของผลผลิตและการจำหน่ายสินค้าของสมาชิก วิสาหกิจชุมชน

๔) ผลการเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันจากหน่วยงานต่างๆ

๕) ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร ตำบลบึงพระ ตามมาตรฐานวิสาหกิจชุมชน

๒. ขั้นตอนดำเนินงาน

๒.๑ จัดตั้งศูนย์วิสาหกิจชุมชนเพื่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์

๒.๑.๑ ประเมินและสำรวจห้องที่ใช้ในการจัดตั้งศูนย์ ด้านนวัตกรรม สื่อการเรียน และโสตทัศนวัสดุ สื่อ คอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ตและสภาพแวดล้อม

๒.๑.๒ ปรับปรุงทางสภาพแวดล้อม ให้สะอาดสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสัดส่วนมีโต๊ะ เก้าอี้ เพียงพอ มีแสงสว่างเพียงพออากาศถ่ายเทสะดวก เพื่อให้บรรยากาศสร้างเสริมในการทำงาน และสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

๒.๑.๓ จัดหาหนังสือ สื่อ การเรียน และโสตทัศนวัสดุ สื่อ คอมพิวเตอร์ ที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

๒.๑.๔ ติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ต

๒.๒ พัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนผ่านกระบวนการ PLC ประกอบด้วย

๒.๒.๑ กิจกรรมเยี่ยมชมการผลิตสินค้า (Walk in) และกิจกรรมระบบตามแนวคิดของการสร้างสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพวิสาหกิจชุมชน (Professional learning community) หรือ PLC ที่เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโดยเน้นการเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นหัวใจสำคัญมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลให้เกิดการรวมตัว รวมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ผู้บริหาร บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรในพื้นที่ทำงานจริงร่วมกัน อย่างมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้นำร่วม เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพตนเองให้เกิดผลที่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่มีหัวใจสำคัญคือการใส่ใจดูแล และรับผิดชอบความสำเร็จของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร่วมกันมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๑) กิจกรรมเยี่ยมสถานที่ผลิตสินค้า (Walk in)

ดำเนินการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ฝ่ายบริหาร หัวหน้ากลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการเยี่ยมชมกระบวนการผลิต จัดทำปฏิทินกำหนดการเยี่ยมสถานที่ประกอบการและวางแผนการดำเนินงานโดยคณะกรรมการที่มีหน้าที่เยี่ยมสถานที่ประกอบการผลิต ได้แก่ ฝ่ายบริหาร หัวหน้ากลุ่ม มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน แจ้างปฏิทินกำหนดการเยี่ยมสถานที่ประกอบการ สถานที่จำหน่าย และชี้แจงรายละเอียดและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมเยี่ยมสถานที่ประกอบการ สถานที่จำหน่ายแก่สมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในกลุ่มของตนเองทราบ และดำเนินการเยี่ยมสถานที่ประกอบการ สถานที่จำหน่าย

ครั้งที่ ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพปัญหาการประกอบการโดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นเตรียมการก่อนเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จัดทำปฏิทินการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยใช้เวลาในการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ในการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ ๑

ขั้นสรุปงานหลังกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หลังจากการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ ๑ มีการประชุมเพื่อสรุปผลสภาพปัญหา กระบวนการผลิตภัณฑ์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คัดกรองปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วน และประเด็นปัญหาในการพัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชน วางแผนการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการผลิตภัณฑ์ครั้งที่ ๒ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาจากการสำรวจสภาพปัญหาการ กระบวนการผลิตภัณฑ์ในการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ ๑ โดยกำหนดเป็นประเด็นการสังเกตในการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ ๒ ตลอดจนวางแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (เช่น รูปแบบการเสนอแนะ ขอบเขต ช่วงเวลา เป็นต้น เพื่อไม่ให้เป็นการบั่นทอนกำลังใจในการทำงาน และเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับคนหมู่มากที่สามารถยอมรับได้) สร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ในการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ ๒ และประชุมชี้แจงสมาชิกทุกท่านว่าจะมีการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยแจ้งประเด็นสำคัญที่เป็นจุดเน้นในการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ครั้งต่อไป

ครั้งที่ ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาจากการสำรวจสภาพปัญหาจากการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ ๑

ขั้นเตรียมการก่อนเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์จัดทำปฏิทินการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยใช้เวลาในการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ใช้เวลาในการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ๒ สัปดาห์ และจัดเตรียมเอกสาร เครื่องมือเพื่อเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ ๒

ขั้นสรุปงานหลังเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์หลังจากการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ ๒ ประชุมเพื่อสรุปผลสภาพปัญหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์และร่วมเสนอแนวทางแก้ไขและวางแผนการดำเนินงานต่อไปและประชุมชี้แจง

หรือแจ้งผลการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน แจ้งประเด็นที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีการพัฒนาได้ดีขึ้น ประเด็นที่ยังสามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นได้อีก ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

๒.๒.๒ กิจกรรมระบบการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ดำเนินการดังนี้

๑) ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ฝ่ายบริหาร หัวหน้ากลุ่ม เพื่อจัดทำปฏิทินกำหนดการเข้าการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และวางแผนการดำเนินงานโดยเป็นการประชุมพร้อมกับการประชุมกิจกรรมเยี่ยมการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์

๒) มอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มแจ้งปฏิทินกำหนดการเข้านิเทศการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และชี้แจงรายละเอียดและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มของตนเองทราบ

๓) ในแต่ละกลุ่มดำเนินการพัฒนากระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC จับคู่เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนของตนเอง และแจ้งกำหนดปฏิทินการเข้าการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้หัวหน้ากลุ่มได้ทราบเพื่อจัดทำปฏิทินรวมและแจ้งฝ่ายบริหารต่อไปโดยสมาชิกที่จับคู่กันการเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องผลัดกันเป็นทั้งผู้ฝ่ายบริหารและผู้ผลิต

๔) ในแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการเข้าสังเกตการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของเพื่อนสมาชิกของตนเองตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินรวมโดยใช้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เน้นความต้องการของท้องตลาด เมื่อดำเนินติดตามเรียบร้อยแล้วจึงนำข้อมูลมาตั้งวง PLC

๕) หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลการพัฒนา กิจกรรมของวิสาหกิจ และจัดทำรายงานสรุปผลการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและนำเสนอฝ่ายบริหารเพื่อรวบรวมเป็นผลสรุปในภาพรวมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

๖) ประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน ข้อดี ข้อด้อยในการดำเนินงาน และ หาแนวทางการพัฒนาหรือแนวทางปฏิบัติเพื่อการพัฒนาต่อไป

๗) สรุปผลการดำเนินงานและจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน

๒.๒ ประเมินผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการปฏิบัติตนความรู้และทักษะ และด้านการปฏิบัติงานประกอบด้วยฝ่ายบริหาร สมาชิก และผู้บริโภค

๓. ขั้นตรวจสอบและประเมินผล การประเมินผลการดำเนินงานทั้ง ๒ กิจกรรม จากเกณฑ์ที่กำหนดร่วมกัน

๓.๑ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ประเมินผลจากคณะผู้บริหาร ที่ใช้ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน เป็นห้องอำนวยความสะดวกในการเข้าประกอบกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเอง

๓.๒ การพัฒนาสมาชิกผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ประเมินผลจากการพัฒนาวิชาชีพสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนด้านความรู้และทักษะ และด้านการปฏิบัติงาน

๓.๓ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านวิชาความรู้และทักษะชีวิตให้สมบูรณ์พร้อมอยู่ในโลกแห่งอนาคต และใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพมีความสามารถครบทุกมิติโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

๓.๓.๑ ร้อยละของเวลาพัฒนาแลเรียนรู้ที่เป็นการเรียนโดยการลงมือกระทำ (Active Learning)

๓.๓.๒ ร้อยละของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหาด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์และปัญหาส่วนตัว และต้องการได้รับการดูแลทันที

๓.๓.๓ ร้อยละที่เพิ่มของผลผลิตและยอดขายจำหน่ายของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

๓.๓.๔ ผลการเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันจากหน่วยงานต่างๆ

๓.๓.๕ ผลการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร ตำบลบึงพระ ตามมาตรฐานของวิสาหกิจชุมชน

๔. ขั้นปรับปรุงและพัฒนา

โดยนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ และพัฒนาการดำเนินงานครั้งต่อไปสรุปผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการดำเนินงานทั้ง ๒ กิจกรรม ตามเกณฑ์ที่กำหนด

๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีศูนย์การเรียนรู้เพื่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

๒. สมาชิกวิสาหกิจได้รับการพัฒนาวิชาชีพ ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนด้านความรู้และทักษะ และด้านการปฏิบัติงาน

๓. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านวิชาความรู้และทักษะชีวิตให้สมบูรณ์พร้อมอยู่ในโลกแห่งอนาคต และใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพมีความสามารถครบทุกมิติ

๔.๒.๓ การนำกระบวนการ PLC ไปสู่การปฏิบัติในวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรค

พระ

ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรค ให้เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้นั้นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ก็คือต้องมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional community” เกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้น เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบการวิชาชีพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับเรื่องการให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนงานทางวิชาการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเนื่องจากส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตนดังนั้น การมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าว เพราะทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (เช่น ผู้บริโภค สมาชิกอื่นๆ ของชุมชน เป็นต้น) แต่แน่นอนว่าเหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อต้องมีการเปลี่ยนด้านโครงสร้างของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอีกด้วย โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรประกอบด้วย ๑) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน ๒) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Derivatization) ในงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ๓) การรวมกลุ่มเพื่อนำเรื่องการเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ๔) การร่วมมือร่วมใจกันในกลุ่มผู้ประกอบการศึกษา ๕) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (Shared values and norms) ดังจะกล่าวในแต่ละประเด็น ดังนี้

๑. กิจกรรมที่จำเป็นต่อความเป็นชุมชนแห่งวิชาชีพในวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรค

๑.๑ การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน ซึ่งเป็นการนำเอาประเด็นปัญหาที่พบเห็นจากการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนขึ้นมาพูดคุยแลกเปลี่ยนระหว่างกันช่วยให้แต่ละคนได้วิเคราะห์และสะท้อนมุมมองของตนในประเด็นนั้นต่อกลุ่มเพื่อนร่วมงานทำให้ทุกคนได้มีโอกาสเกิดการเรียนรู้ และได้ข้อสรุปต่อปัญหาจากหลากหลายมุมมองยิ่งขึ้น บรรยากาศเช่นนี้ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจขึ้นใน

หมู่สมาชิกวิชาศึกษาชุมชน เพื่อช่วยกันปรับปรุงด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีผลดียิ่งขึ้น แต่กิจกรรมนี้จะสำเร็จราบรื่นได้ก็ต่อเมื่อแต่ละคนต้องยอมเปิดใจกว้างรับฟังการประเมินจากเพื่อร่วมกลุ่มระหว่างการสนทนาเชิงสร้างสรรค์ดังกล่าว

๑.๒ การลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของสมาชิกวิชาศึกษาชุมชน (Deprivatization of instructional practices)

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกวิชาศึกษาชุมชน กล่าวคือ สมาชิกวิชาศึกษาชุมชนมีโอกาสแสดงบทบาททั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลและได้แสดงบทบาทการเป็นที่ปรึกษา (Advisor) การเป็นที่เลี้ยง (Mentor) หรืออาจเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) ก็ได้ ในระหว่างที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนด้วยกัน ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่าวิชาชีพสมาชิกวิชาศึกษาชุมชนแตกต่างกับวิชาชีพอื่นตรงที่ผู้ปฏิบัติมักทำงานในลักษณะโดดเดี่ยวตามลำพังซึ่งเป็นผลให้สมาชิกวิชาศึกษาชุมชนไม่สามารถที่จะเรียนรู้จากผู้อื่นได้ และขาดประโยชน์ที่จะได้รับผลการวิเคราะห์และการให้ข้อมูลย้อนกลับด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผู้อื่นที่มีต่องานการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนด้วยเหตุนี้ ถ้าผู้นำวิชาศึกษาชุมชนสมมุติไพร่ต่าบลบึงพระ ต้องการให้เกิดกิจกรรมการเสวนาไตร่ตรองระหว่างสมาชิกวิชาศึกษาชุมชนขึ้นก็จำเป็นต้องพิจารณาให้มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการโดดเดี่ยวในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสมาชิกวิชาศึกษาชุมชนให้ได้เสียก่อน

๑.๓ รวมกลุ่มเพื่อมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของสมาชิกวิชาศึกษาชุมชน (Collective focus on student learning) เป็นกิจกรรมที่ตีความแต่อย่างตรงประเด็นให้สมาชิกวิชาศึกษาชุมชนเกิด “จุดมุ่งเน้น” อย่างไรก็ตาม ถ้าถือว่าการมีชุมชนแห่งวิชาชีพคือ ลักษณะสำคัญของกลุ่มวิชาศึกษาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่มีเจตจำนงมุ่งสร้างผลลัพธ์คือการเรียนรู้ของสมาชิกวิชาศึกษาชุมชนให้สูงขึ้นแล้วก็ต้องให้ความสำคัญอันดับแรกกับกิจกรรมที่สร้างความงอกงามของผู้เรียน ซึ่งค่อนข้างยากลำบากอยู่ไม่น้อย ด้วยเหตุนี้ การที่ชุมชนแห่งวิชาชีพมีกิจกรรมให้สมาชิกวิชาศึกษาชุมชนได้มาเสวนาไตร่ตรอง (Reflective dialogue) เพื่ออภิปรายและวิเคราะห์ด้านหลักสูตร และกลยุทธ์ด้านการสอนของสมาชิกวิชาศึกษาชุมชน ซึ่งแม้จะใช้เวลามากก็ตามแต่ทั้งหลายทั้งปวงก็เพื่อให้สมาชิกวิชาศึกษาชุมชนเกิดการเรียนรู้ได้ผลดียิ่งขึ้นและเพื่อที่จะเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาสมาชิกวิชาศึกษาชุมชนให้เป็นผู้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - starting learners) ได้ต่อไป

๑.๔ สร้างจุดเริ่มแห่งความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration starts)

เมื่อสมาชิกวิชาศึกษาชุมชนหลุดพ้นจากสภาพการต้องทำงานแบบโดดเดี่ยว และสามารถแสวงหาความเชี่ยวชาญจากเพื่อนคนอื่นที่อยู่ในชุมชนวิชาชีพของตนได้แล้วก็ตาม แต่ความเป็นมืออาชีพของสมาชิกวิชาศึกษาชุมชนก็อาจไม่สามารถบรรลุได้ถ้าสมาชิกวิชาศึกษาชุมชนยังขาดการปรับปรุง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ดังนั้น ความร่วมมือร่วมใจทางวิชาชีพต่อกัน

ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จะก่อให้เกิดพลังในการร่วมวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการอันซับซ้อนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแต่ละคนได้บรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจกันนี้จะช่วยเสริมการปฏิบัติงานประจำวันของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแต่ละคนได้อย่างถาวร

๑.๕ ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านค่านิยม และปทัสถานร่วม (Shared values and norms)

เมื่อบุคคลต่างๆ ในวิชาชีพทั้งสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและฝ่ายบริหารมาร่วมกันในกลุ่มวิชาชีพแล้ว ในประเด็นนี้ Sergiovanni (๑๙๙๒) เห็นว่าการสร้างค่านิยมและปทัสถานร่วมกันของคนในวิชาชีพที่อยู่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแห่งการเรียนรู้ดังกล่าว ด้วยความเป็นมืออาชีพของบุคคลเหล่านี้จะพัฒนาสิ่งที่เรียกว่า อำนาจเชิงคุณธรรม (Moral authority) ขึ้นเป็นแนวทางของการอยู่ร่วมกันแทนที่การใช้อำนาจเชิงกฎหมายหรืออำนาจโดยตำแหน่ง (Position authority) ซึ่งไม่เหมาะสมกับชุมชนแห่งวิชาชีพนัก

๒. ความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างใหม่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้สามารถรองรับการเกิดชุมชนแห่งวิชาชีพ

เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชน ที่มีองค์การบริหารส่วนตำบลมาดูแลส่วนใหญ่ถูกออกแบบโครงสร้างเป็นแบบราชการ (Bureaucratic organization) ที่มีสายงานบังคับบัญชาด้วยอำนาจโดยตำแหน่งที่ลดหลั่นตามลำดับลงมา กล่าวคือ มีกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ มากมายที่ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีลักษณะตึงตัวและใช้ได้ดีในอดีตที่เป็นโลกยุคอุตสาหกรรม แต่กลับเป็นอุปสรรคสำคัญในโลกแห่งยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ต้องการมีโครงสร้างองค์การที่ยืดหยุ่นคล่องตัวได้สูง พร้อมทั้งจะรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นมากมายตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความเป็นไปได้ ของชุมชนแห่งวิชาชีพที่จะเกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้นั้น โครงสร้างองค์การของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแห่งการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ประเด็นต่อไปนี้ (Louis et al., ๑๙๙๔)

๒.๑ การกำหนดตารางเวลาว่างเพื่อการพบปะอภิปรายปัญหา (Timeto meet and discuss)

มีผลการวิจัยเรื่องความมีประสิทธิภาพของชุมชนวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ชี้ชัดว่า การจัดสรรเวลาพิเศษเพื่อให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้ปรึกษาหารือระหว่างกัน เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะปกติของการจัดชั่วโมงผลิต เมื่อหมดเวลาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องทำงานอื่น จึงไม่มีโอกาสที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะได้พบปะเพื่อแสวงหาความร่วมมือทางวิชาชีพซึ่งกันและกันได้ ทั้งที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเหล่านี้จำเป็นต้องร่วมกันพิจารณาหากลยุทธ์ใหม่ๆ

ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้การจัดตารางเวลาเพื่อให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้ ปฏิสัมพันธ์ จึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นถ้าต้องการให้ความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้น

๒.๒ การกำหนดขนาดของวงสนทนา (Class size)

มีผลงานวิจัยระบุว่า ถ้าจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในวงสนทนา PLC น้อยลงได้เท่าไรก็ยิ่งเพิ่มประสิทธิผลของการเรียนรู้ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ในวงสนทนา PLC ที่มีสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเพียงหนึ่งคนนั้น สมาชิกวิสาหกิจชุมชนสามารถที่จะดูแลสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในจำนวนที่จำกัด แม้ว่าจะไม่สามารถกำหนดจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เหมาะสมแน่นอน แต่การขยายจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อวงสนทนา PLC มากขึ้น ย่อมเพิ่มภาระและความยากลำบากแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่จะดูแลช่วยเหลือสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้อย่างทั่วถึง

๒.๓ การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน และการให้อิสระแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นปัจจัยที่จำเป็น เนื่องจากช่วยสร้างความรู้สึกมั่นใจต่อการปฏิบัติงานในวงสนทนา PLC ที่ตนรับผิดชอบได้ดีขึ้น การเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนยังสอดคล้องกับแนวทางบริหารจัดการร่วม (Shared governance) ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่เป็นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในขณะที่วงสนทนาวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งควรมีความอิสระ (Autonomy) อย่างเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็วด้วยเหตุนี้ จึงควรร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่างๆ ในการจัดทำวิสัยทัศน์เป้าหมาย และวัตถุประสงค์รวมแบบกว้าง ดังนั้นจึงให้อิสระแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปจัดทำรายละเอียดที่สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและผู้นำวิสาหกิจชุมชนสมุนแต่ละแห่งที่จะริเริ่มสิ่งใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนของตน ในเรื่องนี้นักการศึกษาส่วนใหญ่เชื่อว่าไม่มีวิธีใดหรือวิธีบริหารจัดการใดที่ดีที่สุดแต่พบว่า จากการใช้เทคนิควิธีในการเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) การทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) และการสร้างปทัสสถานและค่านิยมร่วม (Shared norms and values) แล้วจะช่วยส่งเสริมความสามารถในการรับมอบอำนาจความรับผิดชอบของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น เช่นเดียวกับการให้อิสระแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนหรือที่เรียกว่า “การบริหารจัดการโดยใช้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นฐาน หรือ Site - based management” เพื่อความอิสระในการตัดสินใจต่างๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เองนั้น เป็นมาตรการที่ควรได้ระบุชัดเจนในกรอบนโยบายของวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้มิได้หมายความว่า จะต้องให้อิสระแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโดยสิ้นเชิง แต่ควรจัดทำเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันที่อยู่ภายใต้กรอบนโยบายรวมของวิสาหกิจชุมชนและขึ้นอยู่กับขีดระดับความสามารถของ

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่จะสามารถสนองตอบและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้ดีเพียงไรด้วย

๓. เจือปนด้านการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การ (Professional community culture)

วัฒนธรรมองค์การเป็นระบบความเชื่อที่สมาชิกขององค์การยึดถือร่วมกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนและผู้นำของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเชื่อว่า “มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพเพียงพอที่จะเรียนรู้ได้” ความเชื่อเช่นนี้จะทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนพยายามที่จะสร้างสภาพแวดล้อมและแสวงหาวิธีการเรียนรู้ ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อย่างหลากหลายเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อผู้บริโภค และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนได้สูงสุดเป็นต้น ในชุมชนแห่งวิชาชีพก็เช่นกันสมาชิกแต่ละคนจะยึดเหนี่ยวต่อกันด้วยระบบค่านิยม ความเชื่อและปทัสถานร่วมกัน ให้เกิดการดำรงอยู่ของชุมชนแห่งวิชาชีพของตน อย่างไรก็ตาม มีวัฒนธรรมองค์การแบบเดิมหลายประการที่ควรได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมต่อการเป็นชุมชนแห่งวิชาชีพ ได้แก่

๓.๑ ลดความเป็นองค์การที่ยึด “วัฒนธรรมแบบราชการ หรือ Bureaucratic culture” ที่ใช้กฎระเบียบคำสั่งต่างๆ แบบตั้งตัวในการปฏิบัติงาน และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกผู้ปฏิบัติงานไปสู่การเน้น “วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการหรือ Collegial culture” ซึ่งเน้นวิธีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ที่ยึดถือค่านิยมเชิงคุณธรรมจริยธรรม (Moral and ethical cultures) เช่น การเอื้ออาทร ห่วงใย ช่วยเหลือและร่วมมือต่อกันในการปฏิบัติงาน และการดำเนินชีวิตประจำวันของสมาชิก เป็นต้น

๓.๒ สร้างเสริมวัฒนธรรมแห่ง “ความไว้วางใจ (Trust) และความนับถือ (Respect)” ต่อกันในมวลหมู่สมาชิกของชมรมแห่งวิชาชีพ กล่าวคือ ความนับถือ หมายถึง การรู้จักให้เกียรติและยอมรับในความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้อื่น ส่วนความไว้วางใจ หมายถึง ระดับคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของมวลสมาชิก ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นผลที่มาจากการศึกษาที่มีกิจกรรมการเสวนาอย่างใคร่ครวญ (Reflective dialogue) และการร่วมมือร่วมใจ (Collaboration) ระหว่างกัน ดังนั้น การสร้างความไว้วางใจและความนับถือต่อกันจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสมาชิก โดยแนวคิดดังกล่าวนี้สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ทั้งหลาย เช่น ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรค ผู้บริโภค ตลอดจนสมาชิกของหน่วยงานทั้งหลายที่เป็นชุมชนแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น โดยที่บุคคลเหล่านี้ให้การยอมรับว่า การศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นความรับผิดชอบร่วมของทุกๆ คนในชุมชน

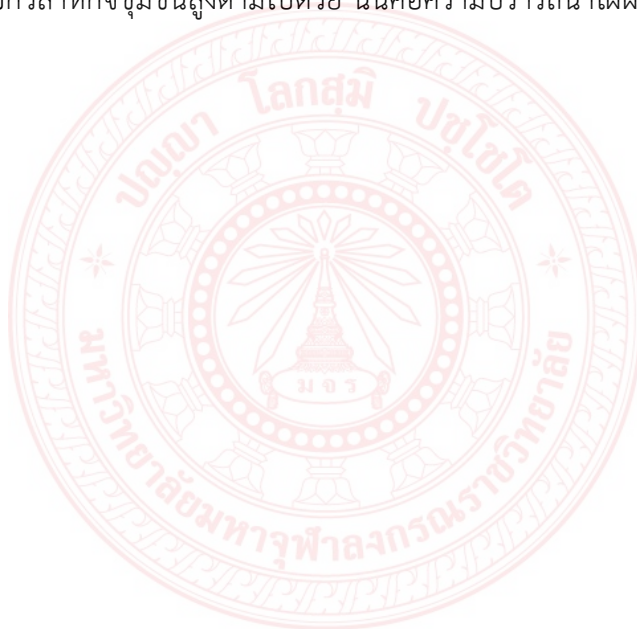
๓.๓ การสร้างวัฒนธรรมการใช้ทักษะด้านการคิดและใช้สติปัญญาเป็นฐาน (A cognitiveskill base) วิชาชีพสมาชิกวิชาชีพชุมชนเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Profession) ที่ต้องใช้ความรู้ การคิดและการใช้สติปัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบวิชาชีพ สมาชิกวิชาชีพชุมชนจึงต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาต้องเป็น Life – long learners และต้องเป็นผู้เรียนรู้ร่วมไปกับสมาชิกวิชาชีพชุมชนที่ตนทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมเชิงความคิดของสมาชิกวิชาชีพชุมชนที่ต้องปรับปรุงใหม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนจากผู้ผลิตเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้จัดสรรประสบการณ์ การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้บริโภค พร้อมทั้งพยายามสร้างความตระหนัก ให้สมาชิกวิชาชีพชุมชนรู้จักรับผิดชอบในการเฝ้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เนื่องนิตย์เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตน

๓.๔ สร้างวัฒนธรรมการขอริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Openness to innovation) ในชุมชนแห่งวิชาชีพสมาชิกทุกคนต้องส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการค้นคว้าและริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะต้องเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่ (Knowledge creation) กล่าวคือสมาชิกวิชาชีพชุมชนจะต้องได้รับการสนับสนุนในการออกแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับภาวะแวดล้อมที่ข้อมูลสารสนเทศเกิดขึ้นมากมายอย่างรวดเร็ว ต้องค้นหาว่าจะมีวิธีการเรียนรู้ได้ดีที่สุดในภาวะเช่นนี้ได้อย่างไร ข้อมูลสารสนเทศที่เกิดขึ้นมากมายจะส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์ การจำหน่ายและความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเช่นกันได้อย่างไร การที่จะทำให้สมาชิกเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ ได้ นั้น ผู้นำองค์กรจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมการกล้าเสี่ยง (Taking risks) ชอบการทดลอง (Experiment) เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการเรียนรู้ของสมาชิกวิชาชีพชุมชน ทั้งนี้สมาชิกของชุมชนแห่งวิชาชีพต้องไม่ถือว่าความผิดพลาดที่ได้จากการทดลองคือความล้มเหลว แต่ต้องถือว่าข้อผิดพลาดที่ได้ดังกล่าวเป็นโอกาสดีที่จะได้เกิดการเรียนรู้ใหม่เพิ่มเติมและ “ถือว่าผิดเป็นสมาชิกวิชาชีพชุมชน” ไม่เป็นเรื่องที่ควรตำหนิแต่เป็นเรื่องที่ควรสนับสนุนให้กำลังใจเพื่อจะได้ค้นหาคำตอบที่เหมาะสมต่อไป นอกจากนี้ควรปรับปรุงระบบเน้นการให้ความดีความชอบแก่สมาชิกที่ขอทดลองค้นคว้าหานวัตกรรมและริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้แก่สมาชิกชุมชนอีกด้วย

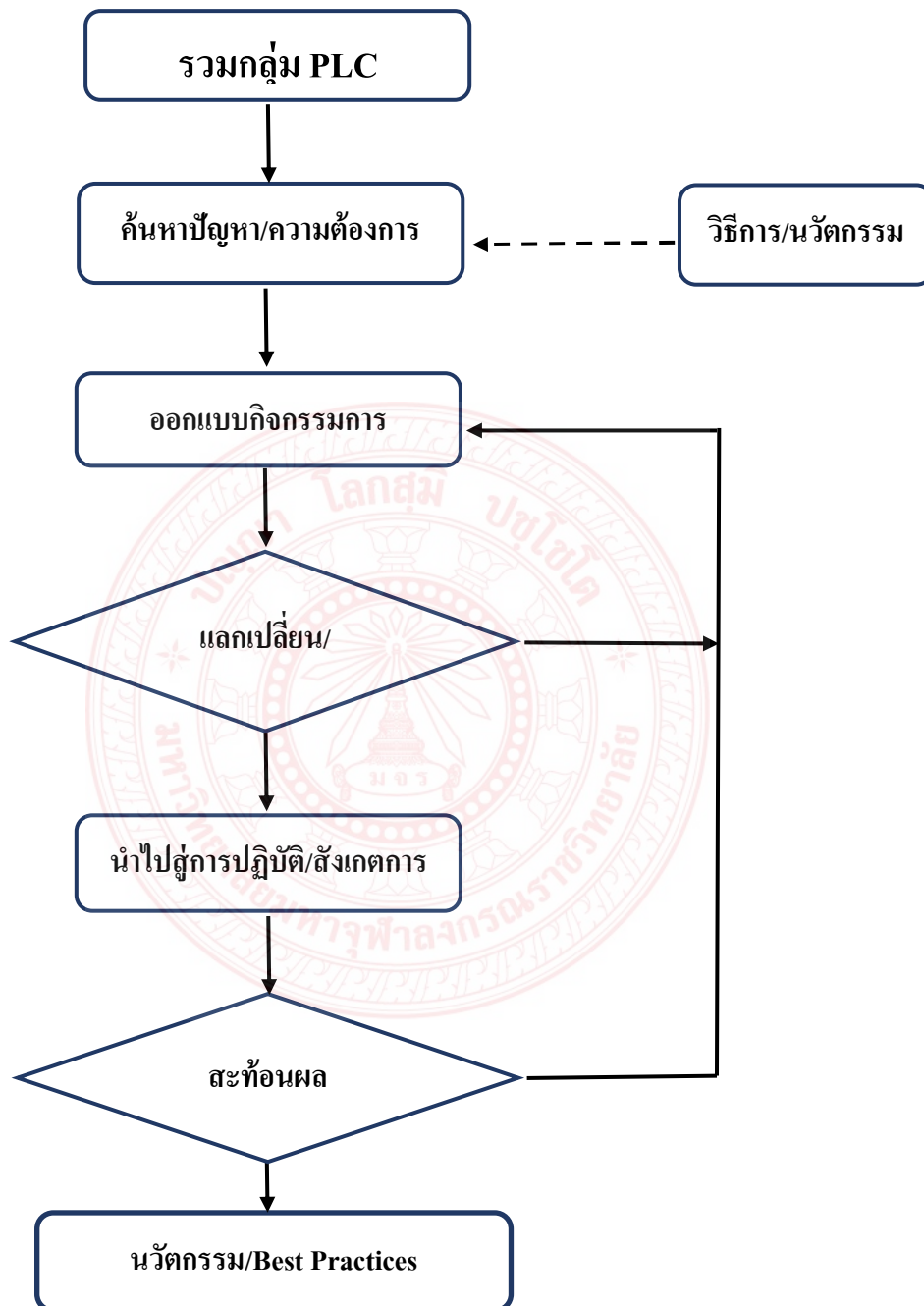
๓.๕ ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้นำ (Supportive leadership)

การที่สมาชิกวิชาชีพชุมชนผู้สอนและผู้นำวิชาชีพชุมชนสมุนไพรรักษาโรคได้ทำงานร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแล้ว ก็มีคำถามตามมาว่า แล้วจะเพิ่มจำนวนสมาชิกวิชาชีพชุมชนที่มีชุมชนดังกล่าวให้มากขึ้นได้อย่างไร กระบวนทัศน์ทางการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปบ่งชี้ว่า สมาชิกวิชาชีพชุมชนทั้งหลายและสาธารณชน จำเป็นต้องร่วมกันกำหนดบทบาทใหม่ที่

เหมาะสมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยต้องทบทวนที่ต้องให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่กระบวนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์และนำนวัตกรรมแนวทางการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้อยู่กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนตลอดเวลา นั้น การที่จะให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และให้มุมมองใหม่ต่อสาธารณชน และวงการวิชาชีพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ต้องเน้นและเห็นคุณค่าของความจำเป็นต้องพัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้มีความเป็นมืออาชีพยิ่งขึ้น ถ้าหากต้องการคุณภาพของผลผลิตของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ดังที่มีผู้กล่าวว่า “สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องเป็นบุคคลแรกที่ต้องเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนสูงตามไปด้วย นั่นคือความปรารถนาใฝ่ฝันของบุคคลฝ่ายที่มีอาจปฏิเสธได้

๔.๒.๔ ขั้นตอนการนำ PLC ไปสู่การปฏิบัติในวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ

Flow Chart ขั้นตอนการนำรูปแบบ PLC ไปใช้ในวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ

จาก Flow Chart ขั้นตอนการนำรูปแบบ PLC ไปใช้ในวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ มีรายละเอียด แต่ละขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวมกลุ่ม PLC
รวมกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีปัญหา/ความต้องการ เดียวกัน เช่นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสาระเดียวกัน เป็นต้น
๒. ค้นหาปัญหา ความต้องการ
 - ๑) ร่วมกันเสนอปัญหา/ความต้องการ
 - ๒) จัดกลุ่มปัญหา
 - ๓) จัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน
 - ๔) เลือกปัญหาเพียง ๑ ปัญหา โดยการพิจารณาร่วมกัน
๓. ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา
 - ๑) เรื่องเล่าเร้าพลัง/บอกเล่าประสบการณ์ที่แก้ปัญหาได้สำเร็จ
 - ๒) ค้นหาตัวอย่าง/รูปแบบที่ประสบความสำเร็จ
 - ๓) ร่วมกันตัดสินใจเลือกรูปแบบ/วิธีการ/นวัตกรรมในการแก้ปัญหา
๔. ออกแบบกิจกรรมการแก้ปัญหาออกแบบกิจกรรมตามวิธีการ/นวัตกรรมที่กลุ่มเลือก
๕. แลกเปลี่ยนเสนอแนะนำเสนอกิจกรรมการแก้ปัญหา ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่มีประสบการณ์ให้ข้อเสนอแนะ
๖. นำสู่การปฏิบัติ /สังเกตการผลิตและการจำหน่าย
 - ๑) นำกิจกรรมไปใช้ในการแก้ปัญหา
 - ๒) ผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมสังเกตในการผลิต การจำหน่าย การโฆษณา เช่น การเยี่ยมกระบวนการผลิต การจัดนิทรรศการ การจำหน่ายในเว็บไซต์ เป็นต้น
๗. สะท้อนผล
 - ๑) สรุปผลการนำรูปแบบ/วิธีการ ในการนำไปแก้ปัญหา
 - ๒) อภิปรายผลการแก้ปัญหา เสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

๔.๓ ผลการวิจัย ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงสำรวจ (Surveys Research) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดังกล่าวพบว่า รูปแบบการขับเคลื่อนโครงการเพื่อขจัดต้นเหตุศาสตร์โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามขั้นตอนการนำรูปแบบ PLC ไปใช้ในวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยอาศัยผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สามารถจำแนกรูปแบบการขับเคลื่อนโครงการเพื่อขจัดต้นเหตุศาสตร์โดยใช้

กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

๔.๓.๑ การขับเคลื่อนโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ระดับต้นน้ำ

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นพ้องว่าการขับเคลื่อนโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ระดับต้นน้ำ ควรพัฒนาโครงการอบรมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรลุภัณฑ์ โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โครงการอบรม/ศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการ การเงิน/การบัญชี การตลาด และการผลิต การพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน การพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ข้อที่เสนอเรื่องเร่งด่วน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning Community) เป็นกลุ่มบุคคลที่ตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นของการเรียนรู้ มีทักษะและกระบวนการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และนำความรู้มาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเองและสถาบัน หรือชุมชน (นางพัทธราภรณ์ รักผกา) มีที่มาจากองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ส่งเสริมการเรียนรู้ให้คุณค่าของการเรียนรู้ โดยอาศัยกระบวนการของความร่วมมือและเป็นกระบวนการต่อเนื่องของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยมุ่งเน้นร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อพัฒนาให้สมาชิกผู้รู้สิ่งที่ควรรู้ ทำงานได้ด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และประเมิน ผลหลากหลายวิธีอย่างเหมาะสมในสิ่งที่ต้องวัดและประเมิน ให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพมีตัวบ่งชี้ชัดเจน (นางสรินญา มารศรี) ชุมชนแห่งการเรียนรู้มี ๓ ระดับ ประยุกต์อธิบายในลักษณะโครงสร้างสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก คือ ๑) ระดับผู้ผลิต แสดงบทบาทในการเรียนรู้ขั้นตอนของการผลิต ๒) ระดับวิชาชีพ (Professional) วิทยากร อาจารย์ บุคลากร และ ผู้บริหารจะต้องพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้และผลิตผลผลิตแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และ ๓) ระดับชุมชน ร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนไปพร้อมการพัฒนา วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงพึงมีหลักการ คือ ทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องมี “การร่วมกันทำ”

(Collaboration) โดยควรสร้าง วัฒนธรรมร่วมกันตามกระบวนการดังกล่าวเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และ ต้องมีองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ ๕ ประการ (พระครูสุเมธธรรมธาดา, ดร.) ดังนี้ ๑) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม เน้นการแบ่งอำนาจ การมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้อง ๒) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๓) การมีค่านิยมและวิสัยทัศน์ ร่วมกันนำไปสู่แบบแผนพฤติกรรมที่ทุกคนปฏิบัติ ๔) มีเงื่อนไขและสภาพการณ์ที่สนับสนุน ทั้งด้าน กายภาพ โครงสร้างการติดต่อสื่อสาร เวลา สถานที่เอื้อ ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในบรรยากาศการ ยอมรับและ ไว้วางใจกัน เปิดใจรับข้อมูลย้อนกลับ ๕) มีแนวปฏิบัติที่ตีร่วมกันนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ แนวปฏิบัติที่ดี เป็นวิธีปฏิบัติวิธีดำเนินงาน หรือ ขั้นตอนการ ปฏิบัติที่ทำให้สถาบันประสบความสำเร็จหรือสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ หรือวิชาชีพนั้น ๆ มีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปวิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการ ปฏิบัติตลอดจนความรู้และประสบการณ์บันทึกเป็นเอกสาร เผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอก สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ แนวปฏิบัติที่ดีมีประโยชน์ในการช่วยกระตุ้นการทำงานของบุคลากร เสริมสร้างลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้ของสมาชิกสร้างวัฒนธรรม คุณภาพในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เกิดพัฒนาการขององค์กร แห่งการเรียนรู้ ช่วยประหยัด ทรัพยากรในการดำเนินงาน ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้รวมทั้งด้านการบริหาร จัดการ (พระวิฑูรย์ ปภัสสรญาโณ) จากการสนทนากลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีดังนี้ พบว่า รูปแบบมี ๖ องค์ประกอบคือ ๑) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม มีแนวทางในการปฏิบัติ ๓ ประการ คือ มีการ แบ่งปันอำนาจ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการส่งเสริมการพัฒนาภาวะ ผู้นำ ๒) ค่านิยมและ วิสัยทัศน์ร่วม มีแนวทางในการปฏิบัติ ๒ ประการ คือ มีค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการทำงาน ร่วมกันของบุคลากร ๓) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้มีแนวทางในการปฏิบัติ ๒ ประการ คือ การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน ๔) สภาพการณ์ที่สนับสนุน มี แนวทางในการปฏิบัติ ๒ ประการ คือ มีโครงสร้างทางกายภาพ และมีโครงสร้างทางทรัพยากรบุคคล ๕) มีแนวปฏิบัติที่ตีร่วมกันมีแนวทางในการปฏิบัติ ๒ ประการ คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ๖) ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์มีแนวทางในการปฏิบัติ ๒ ประการ คือ มีการพัฒนามิตีบุคลากร ให้ร่วมกันพัฒนาผู้ผลิตในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกและมีการพัฒนาสังคมในองค์กร ให้ทุกส่วนฝ่ายรวมทั้งชุมชน (พระสันต์

ทัศน์ คมกริรปญโย) ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ความเป็นผู้นำทางวิชาการและแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ของประธานวิสาหกิจชุมชน ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ อาสนาชัย) รูปแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๑) บุคคลที่มีความรอบรู้ ได้แก่ สร้างความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้บุคคลมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนและหน่วยงาน ในการพัฒนาพื้นที่ริเริ่มวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ กำหนดกรอบพัฒนาให้สอดคล้องบริบท และสภาวะความเครียดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกในการเปลี่ยนแปลง ๒) รูปแบบความคิด ได้แก่ ปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์แนวทางจัดกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ให้เหมาะสมกับพื้นที่ให้บุคลากรยอมรับในผลกระทบอันอาจเกิดขึ้น และเสนอแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ๓) การสร้างวิสัยทัศน์ ร่วมกัน ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่นบนพื้นฐานของท้องถิ่นที่ผ่านการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งและแนวทางแก้ไขปัญหานั้น วิสัยทัศน์ความเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้เกิดความภูมิใจในท้องถิ่น เน้นมุ่งจัดการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ๔) การเรียนรู้เป็นทีมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ควรส่งเสริมให้เห็นความสำคัญ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จัดกิจกรรมร่วมกัน มีกลไกปลูกฝังความเป็นเจ้าของทีมงานจัดกิจกรรมเสริมสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพ ๕) การคิดอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ความสามารถ ในการคิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม เชื่อมโยงระบบย่อย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีการปรับเปลี่ยนเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยกำหนดยุทธศาสตร์แบบมีส่วนร่วม (นายกิตติศักดิ์ แห่งทอง) ปัจจัยที่มีผล ต่อประสิทธิภาพต่อการจัดการความรู้ คือ ผู้นำวัฒนธรรมองค์การ โครงสร้างองค์การ ระบบการบริหาร พฤติกรรมคน ในองค์การ การจัดการสารสนเทศ เทคโนโลยี การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ให้บุคคลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยการพัฒนากิจการในระยะแรกคือ ระดับต้นน้ำ ได้แก่ โครงการอบรมการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โครงการอบรม/ศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการ การเงิน/การบัญชี การตลาด และการผลิต โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๔.๓.๒ การขับเคลื่อนโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ระดับกลางน้ำ

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นพ้องว่าการขับเคลื่อนโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ระดับกลางน้ำ กำหนดหัวข้อในการใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนี้ การส่งเสริมการขายและขยายช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน สนับสนุนการจัดหาเครื่องจักรทันสมัยเพื่อประสิทธิภาพการผลิต จัดตั้งศูนย์ทดสอบและรับรองมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน พัฒนาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนสู่ความยั่งยืน การเสริมสร้างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนรายใหม่ พบว่า

ด้านผลิตภัณฑ์(Product) ปัจจัยแรกที่จะแสดงว่ากิจการพร้อมจะทำธุรกิจได้กิจการนั้นจะต้องมีสิ่งที่จะเสนอขายอาจเป็นสินค้าที่มีตัวตนบริการ ความคิด เพื่อสร้างความพึงพอใจให้ผู้บริโภค โดยการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้โดยผู้ผลิตจะต้องมีการปรับปรุงสินค้าหรือบริการผลิตขึ้นมาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นถึงการสร้างความพอใจให้แก่ ผู้บริโภค และสนองความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ ผลิตภัณฑ์ประกอบด้วยสิ่งที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ เช่น คุณภาพ ตราสินค้า สี บรรจุภัณฑ์ ราคา บริการและชื่อเสียงของผู้ขาย ผลิตภัณฑ์ อาจจะเป็นสินค้า บริการ สถานที่ บุคคล หรือความคิด ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตนหรือไม่มี ตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์ต้องมีประโยชน์และมีคุณค่าในสายตาของผู้บริโภค จึงจะทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถ ขายได้ ในการศึกษาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ศึกษาครอบคลุมถึงการเลือกผลิตภัณฑ์ ลักษณะของ ผลิตภัณฑ์ในเรื่องคุณภาพประสิทธิภาพ สี ขนาด รูปทรง การรับประกัน และปัญหาต่างๆ ผลิตภัณฑ์ ที่ผลิตออกมาจำหน่ายสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มใด วงจรผลิตภัณฑ์ของสินค้ามีระยะเวลาอันเท่าใด ในแต่ละช่วงเวลาของวงจรผลิตภัณฑ์นั้น ผู้ผลิตควรจะใช้กลยุทธ์ทาง การตลาดอย่างไร และเมื่อต้องการที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่กิจการธุรกิจจะต้องมีการ วางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้อย่างไร ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าผู้บริโภคให้ความสนใจและพิถีพิถันในการเลือกซื้อสินค้ามากกว่า แต่ก่อน บทบาทของการบรรจุภัณฑ์จึงมีความสำคัญต่อตัวผลิตภัณฑ์อย่างยิ่ง การบรรจุภัณฑ์ก่อให้เกิด ประโยชน์หลักอยู่ ๒ ประการด้วยกัน คือ เป็นการป้องกันคุณภาพของสินค้าและช่วยส่งเสริมการจำหน่ายดังนั้น รูปร่างของภาชนะบรรจุหรือหีบห่อในปัจจุบันมี ประสิทธิภาพและเหมาะสม เพื่อให้ได้บรรจุภัณฑ์ราคาต้นทุนต่ำแต่ในขณะเดียวกันมีรูปแบบสวยงาม และให้ความคุ้มครองอย่างเพียงพอ แก่ผลิตภัณฑ์ได้ ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาจำหน่ายในตลาดจะต้องมีการกำหนดตราสินค้าและเครื่องหมายการค้า ตราสินค้าเปรียบเสมือนกับกระจกที่สะท้อนภาพลักษณะ

ของธุรกิจ ราคาสินค้าเป็น สิ่งมีประโยชน์แก่ผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้าชนิดนั้นเป็นของผู้ผลิต รายได้อย่างชัดเจน หากทำออกมาดีผู้บริโภคก็จะจดจำได้ง่าย โดยผู้บริโภคจะสามารถใช้ประสบการณ์ ในอดีตมาช่วยในการตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น โดยมีต้องสอบถามข้อมูลอยู่ตลอดเวลาและเกิดความมั่นใจ ในการตัดสินใจ ซื้อสินค้านั้น ลักษณะบางประการของผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่อาจกระทบต่อพฤติกรรม การซื้อของ ผู้บริโภค คือ ความใหม่ ความสลับซับซ้อนและคุณภาพที่คนรับรู้ได้ของผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ที่ใหม่ และสลับซับซ้อนอาจต้องมีการตัดสินใจอย่างกว้างขวาง จึงควรจะเสนอทางเลือกที่ ง่ายกว่า ผู้บริโภคมีความคุ้นเคยเพื่อให้ผู้บริโภคที่ไม่ต้องการเสาะแสวงหาทางเลือกอย่างกว้างขวางใน การพิจารณา ส่วนในเรื่องรูปร่างของผลิตภัณฑ์ตลอดจนหีบห่อและป้ายฉลาก สามารถก่ออิทธิพล ต่อกระบวนการซื้อของผู้บริโภค หีบห่อที่สะดุดตาอาจทำให้ผู้บริโภคเลือกไว้เพื่อพิจารณา ประเมินเพื่อ การตัดสินใจซื้อป้ายฉลากที่แสดงให้ผู้บริโภคเห็นคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ที่สำคัญก็อาจทำให้ ผู้บริโภคประเมินสินค้าเช่นกันสินค้าคุณภาพสูงหรือสินค้าที่ปรับเข้ากับความต้องการบางอย่างของ ผู้ซื้อที่มีอิทธิพลต่อการซื้อด้วย

ด้านราคา (Price) หมายถึง จำนวนเงินที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ซึ่ง ผู้ซื้อและ ผู้ขายตกลงกัน โดยก่อนผู้บริโภคจะตัดสินใจนั้นผู้บริโภคได้พิจารณาเปรียบเทียบ ระหว่าง คุณค่าของ ผลิตภัณฑ์จากราคาผลิตภัณฑ์ ว่าเหมาะสมหรือไม่ ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้นกลยุทธ์ ด้านราคาต้องคำนึงถึงคุณค่าที่รับรู้ในสายตาของผู้บริโภค ความเหมาะสมของราคากับ ผลิตภัณฑ์ ต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องการแข่งขันในตลาด สภาพเศรษฐกิจ เป็นต้น เมื่อธุรกิจได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขึ้นมารวมทั้งหาช่องทางการจัดจำหน่ายและวิธีการแจกจ่ายตัวสินค้าได้แล้ว สิ่ง สำคัญที่ธุรกิจจะต้องดำเนินการต่อไป คือการกำหนดราคาที่เหมาะสมให้กับผลิตภัณฑ์ที่จะนำไปเสนอ ขายก่อนที่จะกำหนดราคาสินค้า ธุรกิจต้องมีเป้าหมายว่าจะตั้งราคาเพื่อต้องการกำไรหรือ เพื่อขยาย ส่วนถือครองตลาด (Market Share) หรือเพื่อเป้าหมายอย่างอื่น อีกทั้งต้องมีการใช้กลยุทธ์ในการตั้ง ราคาที่จะทำให้เกิดการยอมรับจากตลาดเป้าหมายและสู้กับคู่แข่งได้ในการแข่งขันในตลาดกลยุทธ์ ราคาคือเครื่องมือที่คู่แข่งนำมาใช้ได้ผลรวดเร็วกว่าปัจจัยอื่นๆ เช่น การลดราคา หรืออาจตั้งราคา สินค้าให้สูงสำหรับสินค้าที่มีลักษณะพิเศษในตัวเอง เพื่อแสดงภาพพจน์ที่ดีอาจใช้ผลทางจิตวิทยา มา ช่วยเสริมการตั้งราคาสินค้า มีนโยบายการให้สินเชื่อหรือนโยบายการให้ส่วนลดเงินสดส่วนลดการค้า หรือส่วนลดปริมาณ ฯลฯ นอกจากนั้นธุรกิจจะต้อง คำนึงถึงกฎข้อบังคับทางกฎหมายที่จะมีผลกระทบต่อราคาด้วย ราคาจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมซื้ออีกต่อเมื่อผู้บริโภคทำการประเมินทางเลือกและทำ การตัดสินใจ โดยปกติผู้บริโภคชอบผลิตภัณฑ์ราคาต่ำ ผู้ผลิตจึงควรคิดราคาน้อย ลดต้นทุนการซื้อ หรือ ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจด้วยลักษณะอื่นๆ สำหรับการตัดสินใจอย่างกว้างขวางผู้บริโภคมักพิจารณา

รายละเอียดโดยถือเป็นอย่างหนึ่งในลักษณะทั้งหลายที่เกี่ยวข้องสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย ราคาสูง ไม่ทำให้การซื้อลดน้อยลง

ด้านการจัดจำหน่าย (Place or Distribution) โครงสร้างของช่องทางที่ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายสินค้าจากธุรกิจไปยังตลาด ตัวกลางทางการตลาดเป็นธุรกิจที่ช่วยเสริมช่วยขายและจำหน่ายสินค้าไปยังผู้ซื้อขั้นสุดท้าย กิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง การจัดจำหน่ายจึงประกอบด้วย ๒ ส่วน ดังนี้ (๑) ช่องทางจำหน่ายสินค้า (Channel of Distribution) เน้นการศึกษาถึงชนิดของช่องทางจำหน่ายว่าจะใช้วิธีการขายสินค้าให้กับผู้บริโภคโดยตรงหรือการขายสินค้าผ่านคนกลาง เช่น พ่อค้าส่ง (Wholesalers) พ่อค้าปลีก (Retailers) และตัวแทนคนกลาง (Agent Middleman) กิจกรรมการของจัดจำหน่ายสินค้า คือ การกระจายสินค้าเข้าสู่ตัวผู้บริโภค โดยเลือกใช้วิธีการขนส่ง (Transportation) ที่เหมาะสมในการช่วยแจกจ่ายสินค้า สื่อการขนส่งได้แก่ การขนส่งทางอากาศ ทางรถยนต์ ทางรถไฟ ทางเรือ และทางท่อ ผู้ผลิตต้องคำนึงว่าจะเลือกใช้สื่ออย่างใดถึงจะดีที่สุด โดยเสียค่าใช้จ่ายต่ำและสินค้านั้นไปถึงลูกค้า ทันเวลา ขั้นตอนที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการแจกจ่ายตัวสินค้า คือ ขั้นตอนของการจัดเก็บรักษาสินค้า (Storage) เพื่อรอการจำหน่ายให้ทันเวลาที่ผู้บริโภคต้องการ (๒) การกระจายตัวสินค้า หรือการสนับสนุนการกระจายสินค้าสู่ตลาด (Physical distribution หรือ Market logistics) เป็นการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์จากแหล่งผลิตไปสู่แหล่งของผู้บริโภค ในจำนวนที่ถูกต้องและในความเร็วที่ต้องการของผู้บริโภคโดยผ่านกระบวนการต่างๆ ของการกระจายสินค้า ไม่ว่าจะเป็นทำเลที่ตั้งคลังสินค้าและการคลังสินค้า จากจุดเริ่มต้นไปยังจุดสุดท้ายในการบริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าโดยมุ่งหวังกำไรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระจายตัวสินค้า ที่สำคัญมีดังนี้ ๑) การขนส่ง ๒) การเก็บรักษาสินค้าและการคลังสินค้า ๓) การบริหารสินค้าคงเหลือ

ด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion) การส่งเสริมการตลาด การติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลผลิตภัณฑ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมซื้อการติดต่อสื่อสารประกอบด้วย การส่งเสริมการขาย การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การขายตรง การส่งเสริมการขายโดยผ่านตัวแทนจำหน่ายเป็นต้น การส่งเสริมการตลาดเป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการติดต่อสื่อสารไปยังตลาด เป้าหมายวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการตลาดเป็นวิธีการที่จะบอกให้ผู้บริโภคทราบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายการส่งเสริมการตลาดสามารถก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้บริโภคได้ทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจซื้อ ข่าวสารที่ผู้ผลิตส่งไปอาจเตือนใจให้ผู้บริโภครู้ว่าเขามีปัญหา สินค้าของผู้ผลิตสามารถแก้ไขปัญหาได้และสามารถส่งมอบให้ได้มากกว่าสินค้าของคู่แข่ง โดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อ และพยายามชักชวนให้ผู้บริโภคเกิดพฤติกรรมการซื้อ การส่งเสริมการตลาดมีเครื่องมือสำคัญที่ใช้อยู่ ๔ ชนิดด้วยกัน ที่เรียกว่าส่วนผสมของการส่งเสริม

ด้านการตลาด (Promotion Mix) ควรสนับสนุนการขายโดยใช้พนักงาน (Personal Selling) เป็นการติดต่อสื่อสารทางตรงแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้ขายและลูกค้าที่คาดหวัง เพื่อพยายามจูงใจผู้ซื้อที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้ซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการโดยใช้พนักงานขายถือเป็นการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง

ด้านการโฆษณา (Advertising) เป็นกิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร และส่งเสริมการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการหรือความคิดที่ต้องมีการจ่ายเงินโดยผู้อุปถัมภ์รายการ เป็นรูปแบบของการจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการตลาดโดยมิได้อาศัยตัวบุคคลในการนำเสนอหรือช่วยในการขาย แต่เป็นการใช้สื่อโฆษณาประเภทต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา อินเทอร์เน็ต สื่อโฆษณาเหล่านี้จะสามารถเข้าถึงผู้บริโภคเป็นกลุ่มใหญ่เหมาะสำหรับสินค้าที่ต้องการกระจายตลาดกว้าง

ด้านการส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) เป็นสิ่งจูงใจระยะสั้นที่กระตุ้นให้เกิดการซื้อหรือขายผลิตภัณฑ์หรือบริการเป็นกิจกรรมที่ทำหน้าที่ช่วยพนักงานขายและการโฆษณาในการขายสินค้า การส่งเสริมการขายเป็นการกระตุ้นผู้บริโภคให้เกิดความต้องการในตัวสินค้า การส่งเสริมการขายจัดทำในรูปของการแสดงสินค้า การแจกของตัวอย่าง แจกคูปอง ของแถม การชิงโชค แจกรางวัลต่างๆ ฯลฯ

การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relation) ความพยายามในการสื่อสารที่มีการวางแผนโดยองค์กรหนึ่งเพื่อสร้างทัศนคติที่ดี ต่อองค์การ ต่อผลิตภัณฑ์ หรือต่อนโยบายให้เกิดกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมหรือป้องกันภาพพจน์หรือผลิตภัณฑ์ของบริษัทในปัจจุบันธุรกิจมักสนใจภาพพจน์ของกิจการ ธุรกิจได้ใช้ เงินจำนวนมากเพื่อสร้างชื่อเสียงและภาพพจน์ของกิจการ องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่ไม่ได้เน้นที่การแสวงหากำไร (Maximize Profit) เพียงอย่างเดียว ต้องเน้นที่วัตถุประสงค์ของการให้บริการแก่สังคมด้วย (Social Objective) เพราะความอยู่รอดขององค์กรธุรกิจจะขึ้นอยู่กับการยอมรับของกลุ่ม ผู้บริโภคในสังคม ถ้าหากกลุ่มผู้บริโภคต่อต้านหรือมีความคิดว่าองค์การธุรกิจแสวงหาผลประโยชน์ ให้กับตนมากจนไม่คำนึงถึงสังคมหรือผู้บริโภค

๔.๓.๓ การขับเคลื่อนโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ระดับปลายน้ำ

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นพ้องว่าการขับเคลื่อนโครงการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ระดับกลางน้ำ จัดงานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนสมุนไพร

ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สื่อสารประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผ่านช่องทางต่างๆส่งเสริม การเข้าร่วมงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ โครงการพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน สมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ การเพิ่มช่องทางการขายด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อออนไลน์ กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ พบว่า วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีผู้นำหรือ ประธานกลุ่มที่มี ประสบการณ์องค์ความรู้และความสามารถในการนำภูมิปัญญามาใช้ในกระบวนการ แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ โดยได้รับรางวัลต่างๆ เช่น รางวัลปราชญ์จังหวัดพิษณุโลก รางวัลภูมิปัญญาท้องถิ่นดีเด่นระดับจังหวัด และรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ โดยสำนัก นายกรัฐมนตรีนอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มฯ ซึ่งเป็นชาวบ้านในชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์ มีความมุ่งมั่นและ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ แต่ยังคงมีจุดอ่อน คือ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเพิ่มมูลค่า (Value Added) ขาดองค์ความรู้ทางวิชาการที่จะนำไปสู่การปรับ ประยุกต์ในการดำเนินงานของกลุ่มฯ อีกทั้งยังคงมีบุคลากรบางส่วนขาดความชำนาญในกระบวนการ ผลิตจึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิตในศูนย์เรียนรู้ชุมชน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพจึงทำให้ ปลอดภัยจากสารเคมีและผ่านการคัดสรรอย่างเคร่งครัด มีสถานที่และเครื่องมือในกระบวนการแปรรูป ที่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ยังได้รับการรับรอง คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย (อย.) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ตราส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากฐาน ทรัพยากรชีวภาพ (BIO ECONOMY) โดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐาน ชีวภาพ (องค์การ มหาชน) หรือ BEDO และยังมีรางวัลรับรองคุณภาพของสินค้า เช่น รางวัลสินค้า OTOP ๕ ดาว แต่ ยังคงมีจุดอ่อนในด้านแหล่งผลิตและสถานที่จัดจำหน่ายซึ่งอยู่ห่างไกลจากชุมชนเมือง I - Innovations and Ideas (ด้านนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์) พบว่า วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีจุดแข็งในด้านการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพของ ผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญที่ทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถตอบโจทย์ความต้องการ ของผู้บริโภค แต่ยังคงขาดเทคโนโลยีใน กระบวนการผลิตที่ต้องใช้งบประมาณในการลงทุนสูง อีกทั้ง รูปแบบของตราสัญลักษณ์สินค้า ฉลากสินค้า และบรรจุภัณฑ์ยังไม่สามารถสร้างความสนใจจาก ผู้บริโภคได้ M - Marketing (ด้านการตลาด) พบว่า วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าหลักจากการออกงานแสดงสินค้าอย่างต่อเนื่อง เช่น ศูนย์ แสดงสินค้า IMPACT เมืองทองธานีศูนย์ แสดงสินค้าความหลากหลายทางชีวภาพศูนย์แสดงสินค้า ชีวภาพ สาขา อ.ต.ก. นอกจากนี้ ยังมีตัวแทนจำหน่ายสินค้า ประกอบด้วย ตัวแทนวิสาหกิจชุมชน

สมุนไพรรักษาโรคภัยไข้เจ็บ อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก ตัวแทน ห้างหุ้นส่วนจำกัด ในด้านราคาเมื่อเทียบกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ถือว่าเป็นสินค้าที่คุณภาพสูงราคาปานกลาง แต่ยังคงมีปัญหาการเดินทางและขาดบุคลากรในการออกงานแสดงสินค้าจากสาเหตุของที่ตั้งทำการที่อยู่ถึงตำบลบึงพระ อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก และมีจุดอ่อนด้านการตลาดโดยเฉพาะการตลาด ๔.๐ ตลอดจนแบรนด์ยังไม่เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคในวงกว้าง O - Operations (ด้านการดำเนินงาน) พบว่า วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรคภัยไข้เจ็บ อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก มีโครงสร้างการบริหารจัดการและการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน มีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีระบบการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ผู้บริโภค สมาชิกมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน และมีข้อกำหนดการจัดสรรและแบ่งปันรายได้แก่สมาชิกที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาแก่ชุมชนและหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ยังคงมีจุดอ่อนในด้านการขาดองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ขาดทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดบูธแสดงสินค้า F - Finance (ด้านการเงินและงบประมาณ) พบว่า วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรคภัยไข้เจ็บ อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก มีสภาพคล่องทางการเงิน ไม่มีภาวะหนี้สิน มีการจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายที่ชัดเจนแต่ยังคงมีจุดอ่อนด้านการลงทุน กรณีที่ต้องใช้งบประมาณการลงทุนสูง และยังขาดการวิเคราะห์ทางการเงิน เช่น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) อัตราส่วนสินทรัพย์คล่องตัว (Quick Ratio) ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางภายนอกโดยใช้แบบจำลอง PEST Analysis P - Politic (ปัจจัยด้านนโยบายและการเมือง) พบว่า กระทรวงพาณิชย์มียุทธศาสตร์พาณิชย์ ๔.๐ ในการยกระดับขีดความสามารถทางการค้าโดยเชื่อมโยงทั้งระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และตลาดอาเซียน ผ่านกลยุทธ์ที่หลากหลาย เช่น การสร้าง Partnership ทางธุรกิจ กลยุทธ์ Less for More การมุ่งเน้น Digital marketing ที่เชื่อมโยงกับ Global และ Local platform นอกจากนี้ยังมีโอกาสจากการได้รับการสนับสนุน การศึกษาวิจัย การพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และพัฒนาขีดความสามารถในกระบวนการผลิต ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และสถาบันอุดมศึกษารวมถึงการส่งเสริมการตลาดจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) หรือ BEDO นอกจากนี้ในระดับ หน่วยงานในพื้นที่ของจังหวัดพิษณุโลก โดยสำนักงานพัฒนางานชุมชนจังหวัดพิษณุโลกยังได้กำหนด แผนยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาลอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีอุปสรรคในด้านความต่อเนื่องของการสนับสนุน ในทางปฏิบัติและขาดการบูรณาการในการพัฒนาตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ E - Economic (ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ) พบว่า ภาวะราคาน้ำมันที่ ยังคงตัวในระดับต่ำซึ่งเป็นโอกาส ของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรคภัยไข้เจ็บ อำเภอมือง จังหวัดพิษณุโลก ในการ

ดำเนินงานด้านการออกงานแสดงสินค้าที่ต้องมีการเดินทาง อีกทั้งมีภาวะการณ์ปรับตัวด้านกำลังการซื้อของประชาชนที่ดีขึ้นหลังสถานการณ์ภัยแล้งที่เริ่มคลี่คลาย และ จากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นอีกโอกาสหนึ่งในการแสวงหาช่องทางการตลาดในกลุ่ม ประเทศสมาชิก ASEAN แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีอุปสรรคในด้านการส่งออกที่มีความเปราะบางของเศรษฐกิจคู่ค้าที่ยังคงอ่อนแอ อีกทั้ง มาตรฐานความต้องการของ ประเทศในกลุ่ม CLMV ในขณะที่เศรษฐกิจระดับฐานรากที่การฟื้นตัวยังไม่เข้มแข็งจากปัญหาภาวะหนี้สิน คราวเรือนเดิมที่อยู่ในระดับสูง นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ยังคงมีคู่แข่งที่เป็นกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ในลักษณะเดียวกัน และกลุ่มผลิตภัณฑ์ Modern Trade จำนวนมากซึ่งเป็นที่รู้จักของผู้บริโภค S - Social (ปัจจัยด้านสังคม) พบว่า กระแสบริโภคนิยมพฤติกรรมของผู้บริโภคให้ความสนใจกับ ผลิตภัณฑ์เวชสำอางจากสมุนไพร แต่ในขณะที่เดียวกันผู้บริโภคยังคงไม่มั่นใจในผลิตภัณฑ์จากชุมชนและให้ความสนใจต่อสินค้าที่มีรูปแบบ Modern เนื่องจากมีราคาที่สูงกว่าเพียงเล็กน้อย สินค้าจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังคงประสบปัญหาการยังไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนเท่าที่ควร

การเพิ่มช่องทางการขายด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อออนไลน์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือการเพิ่มช่องทางส่งเสริมการขายแบบเจาะกลุ่มผู้บริโภคด้วยเฟซบุ๊ก แพนเพจ เนื่องด้วยเทคโนโลยีและการเข้าถึงระบบออนไลน์มีความสะดวกยิ่งขึ้น พฤติกรรม ของผู้บริโภคจึงปรับเปลี่ยนไป วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีการวางกลยุทธ์การขายช่องทางการจำหน่ายโดยการสร้างเฟซบุ๊กแฟนเพจ เพื่อขยายช่องทางการตลาดให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักมากขึ้น ประกอบกับการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ก็ยิ่งเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายรีบซื้อมากยิ่งขึ้น การวิเคราะห์และศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคจึงเป็นสิ่งจำเป็นของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ให้ความใส่ใจ ด้านนี้เป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่กำลังซื้อน้อยหรือการเงินฝืดเคือง จึงทำให้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ประสบความสำเร็จในการทำการค้า กระบวนการส่งเสริมการขายของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ไม่ได้หยุดเพียงเว็บไซต์ แต่ได้พัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับช่องทางใหม่ๆ ของการส่งเสริมการขายทางออนไลน์โดยการจัดทำเฟซบุ๊กแฟนเพจ ทั้งนี้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้จัดทำเฟซบุ๊กแฟนเพจ เพื่อรองรับพฤติกรรมที่ปรับเปลี่ยนไปของผู้บริโภค เริ่มก่อตั้งปี ๒๕๕๓ ปัจจุบันมีคนคนถูกใจเพจ จำนวน ๖,๗๔๙ คน และ คนติดตามเพจจำนวน ๖,๘๑๐ คน (๑) เนื้อหาที่เป็นประโยชน์และนำไปสู่การขายจากการสัมภาษณ์ (คุณสุวรรณี) ได้ให้ข้อมูลเรื่องการวางกลยุทธ์ ด้านเนื้อหาว่า ในการประชาสัมพันธ์ของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นอกจากข้อมูลประวัติของ

วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ข้อมูลรายละเอียดของแต่ละผลิตภัณฑ์ ข้อมูลร้านค้าและตัวแทนจำหน่าย ขั้นตอนการชำระเงิน ข่าวสารและกิจกรรม และข้อมูลการติดต่อของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ยังได้สร้างข้อความที่น่าสนใจให้กับเนื้อหา โดยนำเสนอเนื้อหาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคหลายๆ ด้าน โดยเนื้อหาต้องผลิตเพลลีนไม่เน้นวิชาการมากเกินไป มีการนำเสนอเนื้อหาตรงกับกลุ่มเป้าหมายและจริงใจ การลงเนื้อหาบนเฟซบุ๊กแฟนเพจมีความสม่ำเสมอ โดยจะลงเนื้อหาทุกวัน สลับกับไประหว่างข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ และข้อมูลที่ทำให้ความรู้ เช่น ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างเช่น ๗๐ วิธีการใช้น้ำมันมะพร้าว ๑๐๐% ซึ่งการเลือกเนื้อหาให้เกี่ยวข้องนั้นสำคัญมาก เนื้อหาตรงกับกลุ่มเป้าหมาย และเนื้อหาต้องมี คุณค่ามีประโยชน์สมควรแก่การใช้เวลาในการอ่าน เนื้อหาที่มีคุณค่าจึงเป็นเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ และเชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลผลิตภัณฑ์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายกลับมาสร้างรายได้ให้แก่ ธุรกิจ และทำให้กลุ่มเป้าหมายแวะเข้ามาอ่านทุกครั้งที่มีการอัปเดต โดยผู้บริโภคจะเห็นข้อความที่ อัปเดตผ่านหน้าฟีดของเฟซบุ๊กตนเอง ปัจจุบันการที่จะทำให้ผู้บริโภคเห็นข้อความของแฟนเพจเมื่อมี การอัปเดตข้อมูลบนเฟซบุ๊กแฟนเพจนั้นจำเป็นต้องใช้บริการโฆษณาของเฟซบุ๊ก เพราะเฟซบุ๊กให้ เหตุผลว่าไม่ยากให้หน้าฟีดมีแต่การขายสินค้า (๒) รูปแบบของเฟซบุ๊กแฟนเพจที่มีเนื้อหาเป็นประโยชน์ วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ใช้เฟซบุ๊กแฟนเพจเป็นอีกช่องทางในการทำให้กลุ่มลูกค้าเข้ามามีส่วนร่วมกับเว็บไซต์หลัก ผลิตภัณฑ์มากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถลงประกาศข้อความรูปภาพ วิดีโอลงบนเฟซบุ๊กแฟนเพจเพื่อส่งไปยังกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ได้ชมอีกด้วย และทางผู้ประกอบการยังสามารถพูดคุยกับลูกค้า ให้ลูกค้าได้แสดงความคิดเห็น แสดงความพึงพอใจ หรือ แนะนำติชมเพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาหรือต่อยอดผลิตภัณฑ์จากความคิดเห็นของผู้บริโภคได้อีกด้วย เป็นการประชาสัมพันธ์สร้างให้เกิดการรับรู้ สร้างทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์และตราสินค้า ทำให้ผู้คน เห็นและรู้จักผลิตภัณฑ์และตราสินค้ามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ผ่านช่องทางออนไลน์ ประโยชน์เพื่อให้ผู้บริโภคเข้ามาอ่านหรือข้อมูลธุรกิจได้โดยไม่ต้องเป็นสมาชิก ดังนั้นผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจำนวนมากจึงสามารถเข้าถึงข้อมูลสินค้าหรือบริการที่ต้องการลงโฆษณาได้อย่างสะดวก

การส่งเสริมการขายผ่านไลน์แอดสำหรับรักษฐานผู้บริโภค ไลน์แอดเป็นแอปพลิเคชันสนทนาผ่านข้อความ สามารถส่งได้ทั้งข้อความตัวอักษร ข้อความเสียง รูปภาพ สติกเกอร์ได้ ปัจจุบันแอปพลิเคชันไลน์ได้เพิ่มเป็นไลน์แอดสำหรับ ผู้ประกอบการ เนื่องจากไลน์แอดเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์โปรโมชั่น แจกจ่ายคูปองส่วนลด สามารถนำเสนอสินค้าใหม่ ๆ ได้โดยสามารถส่งข้อความถึงทุกคนที่ติดตามไลน์แอดได้ภายในครั้งเดียว จากข้อมูลสถิติการใช้โซเชียลแพลตฟอร์มของคนไทยที่รวบรวมโดย WeAreSocial ผลรายงานปี ๒๕๖๐ แพลตฟอร์มที่คนไทยใช้มากที่สุดเป็นอันดับ

สามารถลงมาจากเฟซบุ๊ก ยูทูป คือ ไลน์ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้มองเห็นช่องทางในการส่งเสริมการขาย จึงได้เพิ่มกระบวนการขาย ผ่านช่องทางออนไลน์ โดยได้เริ่มสร้างบัญชีไลน์แอด ปี ๒๕๖๑ ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้มีผู้ที่เพิ่มเป็นเพื่อนจำนวน ๑๕๗๕ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒) เพื่อรักษากลุ่มผู้บริโภคเดิมไว้ เป็นการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ใหม่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก หรือ สะสมแต้มก็สามารถแจ้งได้ทางไลน์แอด จากแต่ก่อนหากมีโปรโมชั่นลดราคาจะใช้วิธีการจัดส่งข้อมูล และสิทธิประโยชน์ไปให้ทางจดหมาย หรือทางอีเมลซึ่งจดหมายอาจจะไม่ถูกเปิดอ่าน ไลน์แอดจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือในการเข้าถึงผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะฟังก์ชันในการส่งคูปองที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการทดลองซื้อและใช้สินค้า โดยสามารถตั้งค่าให้ใช้ได้เพียงครั้งเดียว หรือใช้ได้ไม่จำกัดจำนวนครั้งตลอดระยะเวลาที่ร่วมรายการ เพื่อเพิ่มยอดการสั่งซื้อ ข้อความจะถูกส่งไปยังผู้ที่กดเพิ่มบัญชีผู้ใช้ของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็น กลุ่มผู้บริโภคที่สนใจผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยตรง (นางทองดี นาหนองจอก) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ทำทุกช่องทางที่มี อะไรที่ต้องโตไปก็ทำให้หมดไปไหนก็เจอเรา” (๑) เนื้อหาที่เพิ่มความน่าเชื่อถือและรูปแบบของไลน์แอดที่ช่วยเพิ่มยอดขาย แอปพลิเคชันไลน์แอดเป็นช่องทางที่วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สามารถใช้ติดต่อกับลูกค้า ได้โดยตรง สื่อสาร พูดคุย รับผิดชอบต่อ ปิดการขาย รวมถึงการประชาสัมพันธ์โปรโมชั่นต่าง ๆ ให้กับกลุ่มผู้บริโภค เนื่องจากไลน์แอดเป็นการสนทนาแบบส่วนตัว ใช้งานง่ายเหมือนสนทนาปกติ ดังนั้น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคควรตอบข้อความของผู้บริโภคอย่างรวดเร็วหรือทันทีที่เห็นข้อความ เพื่อไม่ให้ผู้บริโภครอานและตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ได้ในขณะที่เกิดความสนใจอยู่ เมื่อเพิ่มบัญชีวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นเพื่อนจะมีข้อความต้อนรับพร้อมทั้งแสดงรายละเอียดเนื้อหาและช่องทางการติดต่อช่องทางอื่น เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลข่าวสารหลายๆ ช่องทาง โดยวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จะส่งข้อมูลรูปภาพตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้เพิ่มบัญชี ไลน์แอดของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นเพื่อนและข้อความต้อนรับ พร้อมทั้งรายละเอียดดังนี้ “ขอบพระคุณที่รับ "หน้าสวย" เป็นเพื่อนนะคะ เราเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าสมุนไพรไทย โดยเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เน้นความสวยงามและปลอดภัยด้วยสินค้าที่ผลิตจากธรรมชาตินะ คะ ติดตามข่าวสาร และ รายละเอียดสินค้าที่ https://www.buengphra.go.th/otop_detail.php?id=๒๐๕” วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้มีการส่งเนื้อหาข้อมูลแนะนำสินค้าผสมผสานกับการเลือกใช้

Influencer หรือผู้มีอิทธิพลทางความคิดในการทำการตลาดช่วยบอกเล่าเรื่องราวในรูปภาพ (นาย ธนภฤติ สอนเพียร) นำเสนอเรื่องราวที่เป็นแรงบันดาลใจของอาชีพต่างๆ ที่คนในสังคมสนใจ เป็นรายการสร้างอาชีพให้ผู้คนในสังคมส่วนใหญ่ และนำเสนอสินค้าออกจัดนิทรรศการเพื่อเป็นช่องทางเลือก เรียงกว่าสร้างอิทธิพลของผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายมีผลต่อพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิดหรือการตัดสินใจทำให้ผู้บริโภคเกิดความน่าเชื่อถือในตัวของผู้ผลิตมากขึ้นกว่าการที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นผู้บอกเอง ผลจากการนำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เข้ามาบริหารจัดการตั้งแต่ระดับ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ทำให้เกิดรูปแบบของไลน์แอด ที่ช่วยเพิ่มยอดขายมีดังนี้

- สร้าง Greeting Message : เมื่อผู้บริโภคมีการกดเพิ่มเพื่อนใหม่จะแสดงข้อความต้อนรับอัตโนมัติ ดังรูปภาพ ๔.๘

ดังรูปภาพ ๔.๘ การนำเสนอสินค้าออนไลน์

- สร้าง Auto-Reply: เป็นผู้ช่วยในการตอบคำถามในเวลาที่ไม่สะดวกตอบข้อความ - ส่ง Rich Message: เป็นการส่งภาพขนาดใหญ่พร้อมลิงก์ให้คลิกไป URL ที่กำหนดไว้ช่วยเพิ่ม ยอดเข้าชม เว็บไซต์ได้เป็นอย่างดี

- สร้าง Poll & Survey: เป็นการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ให้ผู้บริโภคทำแบบสอบถาม เพื่อนำมาพัฒนาธุรกิจให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น

- สร้าง E-Coupon: เป็นการส่งส่วนลดพิเศษให้ลูกค้า ช่วยในการดึงผู้บริโภคมาใช้บริการทางร้าน

- สร้างบัตรสะสมแต้ม: เป็นการเชิญชวนให้ลูกค้ากลับมาซื้อผลิตภัณฑ์ซ้ำโดยการใช้จ่ายบัตรสะสมแต้ม บนไลน์แอด

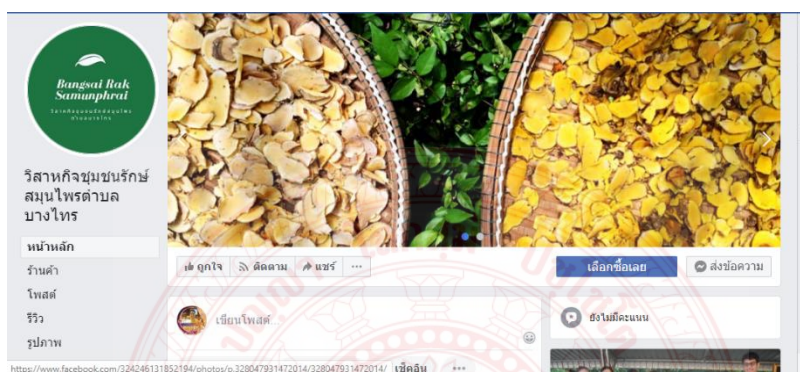
- Broadcast ข้อความ : เป็นการแจ้งข่าว โดยการส่งครั้งเดียวแต่สามารถถึง ผู้ที่ติดตามได้ทุกคน สามารถส่งได้ทั้งภาพ ข้อความ คู่มือ และอื่นๆ เนื่องจากส่งตรงให้กับผู้บริโภคที่สนใจผลิตภัณฑ์ อยู่แล้ว เมื่อได้รับข้อความจากร้าน สามารถทำให้ตัดสินใจสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ได้เร็วขึ้น

- เพิ่มแอดมิน : เป็นการเพิ่มทีมงานที่มาช่วยตอบคำถามได้หลายคน หากมีผู้ตอบคนเดียว อาจไม่สามารถรองรับผู้บริโภคที่ส่งข้อความเข้ามาในจำนวนมากได้ และเพื่อไม่ให้ผู้บริโภครอนานจึงควร เพิ่มทีมงานในการช่วยตอบคำถาม

วิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของเฟซบุ๊กแฟนเพจ และไลน์แอด รูปแบบการแสดงข้อความบนเฟซบุ๊กเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่ได้ใจความกะทัดรัดจบ ในข้อความเดียว และรูปภาพประกอบต้องสัมพันธ์กับข้อความ เนื้อหาไม่ได้เป็นข้อความที่เน้นการขายเพียงอย่างเดียวแต่เป็นข้อความที่ให้ประโยชน์ แก่ผู้อ่านด้วย เช่น วิธีการใช้ประโยชน์จากแชมพูสมุนไพร หรือการบอกเล่าความเป็นมาขององค์กร เพื่อสร้างความเชื่อถือให้แก่ผู้บริโภค เนื้อหาที่ได้รับความสนใจจากการกดไลค์และแชร์ เป็นเนื้อหาที่ให้ประโยชน์มากกว่าการขายสินค้า โดยเนื้อหาที่ให้ความรู้สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง เป็นการกระตุ้น ความคิดให้ผู้บริโภคเห็นประโยชน์และเนื้อหาไปในทิศทางเดียวกับผลิตภัณฑ์ จากบทวิเคราะห์เมื่อนำกรอบความคิดการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขาย มาใช้วิเคราะห์เฟซบุ๊กแฟนเพจ ได้ผล ดังต่อไปนี้

เนื้อหาและรูปแบบเฟซบุ๊กแฟนเพจมีผลต่อผลิตภัณฑ์คือ เนื้อหาแสดงความ หลากหลายของผลิตภัณฑ์ ทั้งสบู่ แชมพู ครีมนวด ครีบล้างหน้าสมุนไพร น้ำมันมะพร้าว เป็นต้น มีการบอกสรรพคุณ เลขที่ใบรับแจ้ง อ.ย ขนาด ราคา และช่องทางติดต่อ โดยรูปภาพจะแสดงให้เห็น รูปภาพผลิตภัณฑ์จริงที่แสดงให้เห็นถึงรูปทรง ขนาดและรูปร่างของผลิตภัณฑ์ ในด้านราคา ผู้บริโภคสามารถค้นหาผลิตภัณฑ์ที่ต้องการผ่านช่องทางค้นหาของเฟซบุ๊กได้ ทำให้ผู้บริโภคสามารถเปรียบเทียบราคากับกลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกันได้ หรือผู้บริโภคสามารถเทียบคุณภาพกับราคาของผลิตภัณฑ์ว่าอยู่ในระดับที่พอใจหรือไม่ก่อนสั่งซื้อ ในส่วนของการจัดจำหน่าย ช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านทาง เฟซบุ๊กเป็นการเข้าถึง พฤติกรรมผู้บริโภคในปัจจุบัน จากผลสำรวจข้างต้นจะเห็นว่าประเทศไทยมีผู้ใช้เฟซบุ๊กเป็นอันดับ ๘ ของโลกถือได้ว่ามีกลุ่มผู้บริโภคที่อยู่ในเฟซบุ๊กเป็นจำนวนมาก เมื่อลูกค้าอยู่ไหน ผู้ค้าก็ไปขายที่นั่น เฟซบุ๊กจึงเป็นการเข้าถึงได้กลุ่มผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การส่งเสริมการขายมีจุดประสงค์หลักคือต้องจัดทำเนื้อหาที่น่าสนใจของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก คือ การนำเสนอมีความชัดเจนถูกต้องแม่นยำตรงกับความต้องการของผู้ที่เข้ามาใช้บริการเว็บไซต์ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เขียนตรงประเด็นเป็นการจัดการเนื้อหาทั้งภาพและตัวอักษรเพื่อสื่อสารถึงเป้าหมายเพื่อสร้างการรับรู้ และกระตุ้นยอดขาย ซึ่งต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการเนื้อหาให้มีความน่าสนใจ และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ถูกใจผู้อ่าน เพื่อสร้างการรับรู้ต่อผลิตภัณฑ์สร้างความจงรักภักดีต่อสินค้าใจซื่อใจในเรื่องต่างๆ

และเพื่อกระตุ้นยอดขาย การจัดเนื้อหาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จึงไม่ใช่เพียงการเขียนบทความสั้นๆ แต่รวมไปถึงวิธีการนำเสนอด้วยวิธีการอื่นๆ ด้วย รูปภาพ ทำให้การรับรู้ต่อผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นเป็นการเล่าเรื่องด้วยภาพ สร้างความน่าสนใจให้ผู้อ่านจดจำเนื้อหา ช่วยทำให้เว็บไซต์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีสีสันและดึงดูดความสนใจจากผู้ที่พบเห็นมากยิ่งขึ้น จากรูปภาพ ๔.๗

รูปภาพ ๔.๗ รูปภาพตัวอย่างเนื้อหาในเฟซบุ๊กแฟนเพจที่น่าสนใจของวิสาหกิจ

รูปภาพตัวอย่างเนื้อหาในเฟซบุ๊กแฟนเพจที่น่าสนใจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แสดงให้เห็นว่าการสนทนากันหรือแสดงความเห็นเล็กน้อยๆ สามารถทำให้ความสัมพันธ์กับลูกค้าแน่นแฟ้นขึ้น เพราะเป็นการโต้ตอบกันโดยที่ลูกค้าไม่รู้สึกรู้ว่าถูกบีบบังคับให้ซื้อสินค้าแต่เป็นการสนทนากันแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งจะช่วยให้ทัศนคติของลูกค้าต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ดียิ่งขึ้น การสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคแบบนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้บริโภคกลุ่มนี้ สามารถทำให้เกิดกระแสบนสังคมออนไลน์ได้จากการคอมเมนต์ การกดไลค์ และการแชร์ สามารถช่วยเป็นกระบอกเสียงให้กับผลิตภัณฑ์โดยไม่ต้องเสียเงินค่าโฆษณา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสร้างกระแสสังคมบนโลกออนไลน์ในด้านดี จึงจำเป็นต้องสร้างเนื้อหาให้กลุ่มผู้บริโภคพึงพอใจที่สุด การโฆษณาสินค้า แจ้งโปรโมชั่น ขายสินค้า ต้องการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดเป้าหมายนี้ทำให้สามารถทราบทิศทางของเนื้อหาที่จะสื่อไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกจึงจำเป็นต้องรู้จักพฤติกรรมของผู้บริโภค เช่น ต้องทราบว่ากลุ่มเป้าหมายออนไลน์ช่วงเวลาใด โดยสำรวจว่าลูกค้าซื้อสินค้าเท่าไร และซื้อเวลาใด เพื่อจงใจให้เกิดความต้องการและตัดสินใจซื้อจำเป็นต้องวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภค การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภคเป็น

การศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรซื้อ และการบริโภค เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสินค้าให้ตรงใจกลุ่มเป้าหมาย และช่วยสร้างความพึงพอใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาและรูปแบบไลน์แอด มีผลต่อผลิตภัณฑ์เมื่อมีผลิตภัณฑ์ใหม่ผู้ประกอบการ สามารถส่งรายละเอียดสินค้าให้กับผู้บริโภคหรือลูกค้าเก่าได้ผ่านช่องทางไลน์แอด ซึ่งเป็นการสนทนา แบบตัวต่อตัว เมื่อผู้บริโภคสนใจก็สามารถส่งข้อความมาสอบถามได้ หรือหากมีโปรโมชั่นก็สามารถ แจ้งให้กับกลุ่มผู้บริโภคที่สนใจผลิตภัณฑ์อยู่แล้ว ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ประกอบการ และผู้บริโภค ในด้านการจัดจำหน่ายไลน์แอดถือเป็นช่องทางในการปิดการขายเพราะลักษณะที่เป็นแอปพลิเคชันสนทนาแบบตัวต่อตัวผู้ประกอบการ จึงเน้นเรื่องการสนทนาที่เป็นกันเอง และการตอบอย่างรวดเร็วเพื่อให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ได้อย่างรวดเร็ว ในส่วนของการส่งเสริมการขาย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แสดงข้อความต้อนรับ อัตโนมัติเป็นการแนะนำตัวเพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ทำความรู้จักกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกเบื้องต้น รูปภาพที่ส่งให้กับผู้ที่เพิ่มบัญชีผู้ใช้เข้ามาทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจได้ระดับหนึ่งว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกมีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เนื่องจากได้รับเชิญให้ออกจัดนิทรรศการ และสื่อออนไลน์ แม้ว่าจะไม่เคยเข้าไปอ่านข้อมูลในเว็บไซต์ หรือทางเฟซบุ๊กแฟนเพจมาก่อน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ใช้ไลน์แอดในการติดต่อสื่อสารในอดีตจะขอที่อยู่ของผู้บริโภคไว้เพื่อการจัดส่งข้อมูลและสิทธิประโยชน์ไปให้ทางจดหมาย ต่อมาก็เปลี่ยนเป็นการส่งข้อมูลไปที่ไลน์ของผู้บริโภคเพราะสามารถทำได้สะดวกและต้นทุนถูกกว่า เนื่องจากผู้บริโภคที่สนใจในตัวผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกจะเพิ่มไลน์แอดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสอบถามข้อมูล ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีข้อมูลของผู้บริโภคกลุ่มนี้อยู่ต่อมาก็เปลี่ยนมาเป็นการส่งโปรโมชั่นให้แก่ผู้บริโภคได้โดยส่งผ่านแอปพลิเคชันไลน์แอด ทำให้กลุ่มลูกค้าที่สนใจสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ทันที ใช้วิธีการหนึ่งคือการลงประกาศเนื้อหา รูปภาพ โปรโมชั่น ไลน์ทำให้กลุ่มผู้บริโภคเข้ามาแสดง ความคิดเห็น ช่วยกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการซื้อสินค้า อีกทั้งยังช่วยในการปิดการขายได้ รวดเร็ว ยังสามารถตอบสนองต่อลูกค้าได้เร็วมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้ผู้บริโภค พึงพอใจได้มากเท่านั้น

จากการได้มีโอกาสศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สามารถเชื่อมโยงให้ผู้บริโภคได้เห็นชัดเจนมากขึ้นอีกว่าการซื้อสินค้าจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นอกจากได้ผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาดั้งเดิม และมีคุณภาพในราคายุติธรรมแล้วจะเป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนชาวบ้านที่ด้อยโอกาสให้

สามารถพึ่งตนเองมีรายได้ในการช่วยเหลือครอบครัวเป็นการเพิ่มจุดขายไปยังกลุ่มเป้าหมายที่อยากสนับสนุนและกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน

๔.๓.๔ ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก พบว่า สภาพปัญหาคือด้านการผลิต การตลาดและด้านบรรจุภัณฑ์ในการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการส่งออก ขาดเครื่องมือการผลิตที่ทันสมัยและวัตถุดิบที่ใช้มีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ จุดแข็งของคนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ คนในกลุ่มมีความจริงใจให้ความร่วมมือในการบูรณาการและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง มีแหล่งวัตถุดิบ มีแหล่งเงินทุนที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ด้านวัฒนธรรม มีวิถีชีวิตและภูมิปัญญาที่สามารถสร้างเอกลักษณ์และจุดขายของตนเอง

จุดอ่อนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระ คือ ไม่มีเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ช่วยในการผลิต การตลาดยังไม่เป็นที่รู้จัก ยังไม่มีเอกลักษณ์ที่เป็นจุดขายที่น่าสนใจ รวมทั้งยังไม่สามารถสร้างเครือข่ายในการขยายธุรกิจได้ สำหรับความต้องการสนับสนุนจากหน่วยงานในเรื่องของการสื่อสารประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผ่านช่องทางต่างๆ ส่งเสริมการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ การเพิ่มช่องทางการขายด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อออนไลน์ ผู้นำหรือประธานกลุ่มที่มี ประสบการณ์องค์ความรู้และความสามารถในการนำภูมิปัญญามาใช้ในกระบวนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากผลการวิเคราะห์ของการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ดังประเด็นต่อไปนี้

๔.๔.๑ องค์ความรู้ในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ในการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ผ่านการเรียนรู้โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภายใต้ค่านิยม แนวคิด และความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิก มีค่านิยมและมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทำให้เกิดการรวมตัว รวมใจ รวมพลังในการทำงาน องค์ความรู้จึงเกิดขึ้นภายใต้กระบวนการ (PLC) ทุกคนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมจัดระบบ ร่วมสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้น หลายคนร่วมแก้ไข ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ความสามัคคี การบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมนี้ มิได้เป็นหน้าที่ หรือความรับผิดชอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคน เนื่องจากสมาชิกที่เข้าร่วมควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่แทน อย่างไรก็ตามสมาชิกที่

ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมใน สายการบังคับบัญชาที่ยังสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นหรือร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ กลุ่มที่ประสบความสำเร็จมักมีการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ซึ่งวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระได้มีการกำหนดแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน เช่น หน้าที่ด้านการเงิน หน้าที่ด้านการผลิต เป็นต้น

ด้านการมีส่วนร่วมในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในการพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิก ภายในกลุ่มหรือชุมชนนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาทั้งการมีส่วนร่วม ในแง่ของการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ของการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการจัดสรร คัดเลือกผู้ที่จะเข้ามามีอำนาจในการตัดสินใจหรือรับผิดชอบในงานที่รับผิดชอบ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นใน อันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ล้วนแต่ เป็นเกณฑ์ที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการ ประสบความสำเร็จจากการนำแนวทางเลือกวิสาหกิจชุมชนมาปรับใช้ทั้งสิ้น ด้วยเหตุที่หัวใจหลัก ของวิสาหกิจชุมชนก็คือการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ตลอดจนการ เสนอความเห็นและการตัดสินใจเป็นสำคัญ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระ ได้เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการผลิต เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ นอกจากนี้ยังได้เปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมกันพัฒนาในทุกๆด้าน เช่น สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องจักร ขั้นตอนการผลิต การรักษาความสะอาด กฎระเบียบ เป็นต้น

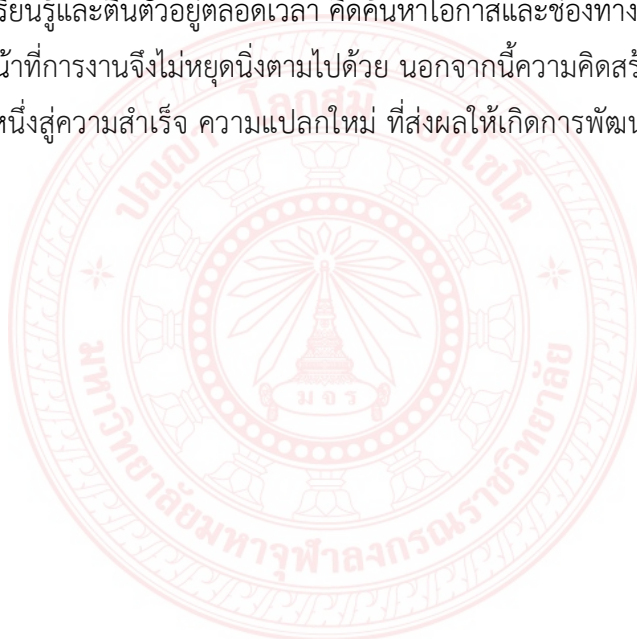
๔.๔.๒ องค์ความรู้ในการจัดการแก้ไขปัญหา

หลังจากที่เราได้ความรู้จากการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแล้ว การผลักดันให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผลได้ไม่ใช่เรื่องง่าย ซึ่งจำเป็นจะต้องรู้ว่าปัญหาและอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายในเรื่องนี้คืออะไร การจัดการแก้ไขปัญหาที่จำเป็นจะต้องมีข้อมูล หลักการ และสามารถนำความเชี่ยวชาญในวิชาชีพมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิสาหกิจชุมชนจะเน้นในเรื่องของวิถีคิดและกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด ปัญหาที่ผ่านมาของชุมชนนั้นเป็นปัญหาวิถีคิดมากกว่าวิธีทำ ชุมชนสามารถผลิตได้มากมาย แต่ขาย ไม่ออก หาตลาดไม่ได้เพราะเริ่มต้นจากวิธีทำ จากสูตรสำเร็จ จากการเลียนแบบ การทำวิสาหกิจ ชุมชนนั้น จึงควรเริ่มต้นจัดทำเพื่อให้พอกินพอใช้ก่อนแล้วค่อยพัฒนาไปสู่การจัดการเชิงธุรกิจ เมื่อพอเพียงและพึ่งตนเองได้ก็สามารถผลิตสู่ตลาดได้และการคิดจะนำผลผลิตออกสู่ตลาดนั้นต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่มาจากความรู้จักใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพหรือ ทรัพยากรในท้องถิ่นบวกกับความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสม โดยควรเริ่มจากเล็กไปหาใหญ่ เพื่อที่จะสร้างรากฐานเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งก่อน ทำกินทำใช้ก่อน ทำทดแทนสิ่งที่จะต้องซื้อให้ได้มากที่สุด หากต้องการที่จะนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด ก็ควรเรียนรู้การจัดการและกลไก

ทางการตลาดให้ดีขึ้นนี้ภาครัฐเองก็ควรให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การตลาด โดยอาจให้ภาคเอกชนที่
ต้องการผลิต เข้าช่วยให้คำแนะนำในการจัดการผลิตเพื่อนำออกสู่ตลาดการค้าระดับใหญ่ต่อไป

๔.๔.๓ องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อความสำเร็จ

ปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จ จำเป็นต้องมีและทำให้เกิดกับทุกคนที่ต้องการประสบ
ความสำเร็จทั้งหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว เป็น “หัวใจสำคัญ” ของหลักการและแนวทางนำไปสู่
การบรรลุเป้าหมายสูงสุดทั้งของตนเองและองค์กรด้วย ซึ่งสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระ ทุก
คนมีความมุ่งมั่น ชัดเจนในเป้าหมาย มีความตั้งใจ ทุ่มเท เพียรพยายาม ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ พร้อมทั้งจะ
เรียนรู้อยู่เสมอ หมั่นหาความรู้และเพิ่มทักษะด้านต่างๆ ไม่เคยหยุดนิ่ง ไม่ว่าจะจากข้อมูล ข่าวสาร
วิทยาการใหม่ๆ มีการเรียนรู้และตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา คิดค้นหาโอกาสและช่องทางใหม่ๆ ในการพัฒนา
ตัวเอง ความสำเร็จในหน้าที่การงานจึงไม่หยุดนิ่งตามไปด้วย นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิก
กลุ่ม คือกุญแจอีกดอกหนึ่งสู่ความสำเร็จ ความแปลกใหม่ ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนางานที่หลากหลาย
ตามไปด้วย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) มีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปตามวัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ ศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๕.๑.๒ เพื่อศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

๕.๑.๓ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๕.๒ สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ ศึกษาการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชนตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๑๔๐ คน ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Surveys Research) ผลศึกษาพบว่า

๑. ทูทางสังคม (S = Social Capital) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ ในชุมชนนำมาซึ่งความสำเร็จในการ พัฒนาชุมชน มากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๓ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๑๘ รองลงมา มีการใช้ประโยชน์จากทูทางสังคม ร่วมกัน และสมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอแนะการจัดสรรทรัพยากรชุมชน และการพัฒนาองค์ความรู้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๘๖๐

๒. การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (C = Creative Marketing) ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่เอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น การเพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบที่เหลือใช้ มีการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของคนใน ชุมชน และการให้ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภคที่เป็นจริง โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ ๐.๙๖๐ และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดได้แก่ การพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของคนในชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๔๐ ส่วนเบี่ยงมาตรฐานเท่ากับ ๑.๙๖๐

๓. ศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (P = Potential of social network) ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วมเครือข่ายทางสังคม และมีเครือข่ายมีขวัญและกำลังใจเจตนาธรรมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย ๔.๔๐ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๖๐ รองลงมาได้แก่ การสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ การเปิดรับการสนับสนุนด้านต่างๆ จากหน่วยงานองค์กร มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๘ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๐๐ และศักยภาพเครือข่ายทางสังคมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความร่วมมือของเครือข่ายต่างๆ ส่งผลต่อความสำเร็จในองค์กรชุมชน ค่าเฉลี่ย ๓.๙๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๐๖๕

๔. กระบวนการพัฒนา (D = Development Procedure) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การเตรียมความพร้อมในการออกสู่ตลาดของผลิตภัณฑ์ การเตรียมความพร้อมในการออกสู่ตลาดของผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย ๔.๕๕ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๐๑ และค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการพัฒนาที่มีค่าน้อยที่สุดได้แก่ การสำรวจทุนทางสังคม และทรัพยากรชุมชน มีการรับฟังข้อเสนอแนะ และความต้องการของชุมชน ค่าเฉลี่ย ๔.๒๒ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๖๕๑

ตอนที่ ๒ ศึกษาระดับปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พบว่าปัญหาด้านการผลิตของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก คือ ขาดวัตถุดิบ ขาดเครื่องมือการผลิตที่ทันสมัย และไม่มีทักษะในการผลิตวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ กลุ่มผู้ผลิต ชุมชนส่วนใหญ่ไม่สามารถรับการสั่งซื้อสินค้าคราวละมากๆ ได้เมื่อต่างชาติสั่งซื้อ มักสั่งซื้อคราวละมากๆ เพราะเหตุผลด้านโลจิสติกส์และมาตรฐานสินค้าก็ต้องสม่ำเสมอสินค้า แต่ครั้งของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกมีคุณภาพไม่เหมือนกัน ไม่สม่ำเสมอกรรมวิธีการผลิตไม่ทันสมัยไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ อีกทั้งผู้ผลิตของกลุ่มก็เกรงว่าผลิตออกมาแล้วไม่สามารถหาตลาดได้ปัญหาที่ตามมาคือจากเดิมที่ผลิตแล้วขายเป็นตลาดเชิงรับจึงมีการปรับใหม่ให้เป็นตลาดเชิงรุก โดยเริ่มจากการสร้างความต้องการ (Demand) ให้เกิดขึ้นก่อนแต่เมื่อมีความต้องการเกิดขึ้นแล้วกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ตำบลบึงพระ

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เองกลับผลิตสินค้าได้ ไม่ทันตามความต้องการของผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม การขยายตัวทางธุรกิจก็ต้องมีการขยายตัวในด้านการผลิต ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของโรงงาน กระบวนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ทันสมัยขึ้น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ ในการควบคุมกระบวนการผลิตทั้งในภาพรวมและหน่วยการผลิตย่อยและอื่นๆ ส่งผลให้สมาชิกที่มีความเคยชินกับวิธีการทำงานแบบเก่าจำเป็นต้องยกระดับความรู้ความสามารถ ในการใช้งาน เทคโนโลยีที่สูงขึ้น ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความสามารถ ในการปรับตัวได้ของสมาชิกแต่ละคนและ ประสิทธิภาพของการส่งเสริมอบรมพัฒนาความรู้

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร่ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทั้งระดับต้นน้ำ ระดับกลางน้ำ และระดับปลายน้ำ การใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เข้ามาพัฒนาการดำเนินงาน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะต้องเกิดจากการพัฒนาโครงการส่งเสริม การขายและขยายช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน สนับสนุนการจัดหาเครื่องจักร ทันสมัยเพื่อประสิทธิภาพการผลิต จัดตั้งศูนย์ทดสอบและรับรองมาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน พัฒนาการรวมกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนสู่ความยั่งยืน การเสริมสร้าง ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนรายใหม่ การจัดงานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนสมุนไพร่ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนผ่านช่องทางต่างๆ ส่งเสริมการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ โครงการพัฒนาตราสินค้าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน สมุนไพร่ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ การเพิ่มช่องทางการขายด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อออนไลน์ ที่เกิดจาก การเข้าร่วมพัฒนาและต้องการสร้างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เกิดขึ้นโดยการนำกระบวนการชุมชน การเรียนรู้ PLC เข้ามาร่วมในการดำเนินงาน การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สามารถเชื่อมโยงให้ผู้บริโภคได้เห็นชัดเจนมากขึ้นอีกว่าการซื้อสินค้าจากกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนสมุนไพร่ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นอกจากได้ผลิตภัณฑ์ที่มี เอกลักษณ์ของภูมิปัญญาดั้งเดิม และมีคุณภาพในราคายุติธรรมแล้วจะเป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยสนับสนุน ชาวบ้านที่ด้อยโอกาสให้สามารถพึ่งตนเองมีรายได้ในการช่วยเหลือครอบครัวเป็นการเพิ่มจุดขายไปยัง กลุ่มเป้าหมายที่อยากสนับสนุนและกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน

๕.๓ อภิปรายผล

ผลการศึกษาด้านการบริหารและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของชุมชน ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งมีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๔ จึงเห็นได้ว่าควรนำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยนำไปพัฒนารูปแบบดังกล่าวเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการทดลองต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ (เสรี พงศ์พิศ : ๒๕๕๕) วิสาหกิจชุมชนเป็นสถานประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุนของชุมชน” อย่างสร้างสรรค์จากพื้นฐานของภูมิประเทศท้องถิ่นผสมผสานกับความรู้สากล เพื่อการพึ่งตนเองและพึ่งพากันและกันของชุมชนนั่นเอง และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (๒๕๕๖)^๑ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานขอวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมนครี จังหวัดตรัง พบว่าการบริหารจัดการกลุ่มที่เป็นระบบ ผู้นำสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแผนการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนในด้านต่างๆ ได้แก่ งบประมาณการให้ความรู้ ความมีเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกับภูมิปัญญาไทยจนสินค้าได้รับรองมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากลูกค้า การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานของสมาชิก ตลอดจนมีความสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ ทำให้มีสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น รวมทั้งการสร้างพหิภพภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นประจำถิ่น จะสามารถให้ชุมชนประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจของชุมชนและสอดคล้องกับคำกล่าวของ ศิริพร สัจจานันท์ (๒๕๕๙ : ๑) เศรษฐกิจชุมชนมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตการบริโภค การจำหน่ายจ่ายแจกที่คนในท้องถิ่นชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับประโยชน์ของประชาชน และร่วมกันเป็นเจ้าของเศรษฐกิจชุมชนมีรากฐานมาจากศักยภาพของชุมชน ภูมิปัญญาของชุมชน หรือทุนในชุมชน อาทิ วัฒนธรรม ประเพณี สภาพภูมิประเทศ ความหลากหลายทางทรัพยากรที่มีอยู่และสอดคล้องกับคำกล่าวของ ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (๒๕๕๘: ๓) เศรษฐกิจชุมชนมีลักษณะเด่นคือ จะไม่มุ่งเน้นการแข่งขัน แต่จะเน้นให้ความสำคัญกับความร่วมมือของคนในชุมชน และจะไม่มีมีการผูกขาดในกิจกรรมใด ๆ เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกัน ดังนั้น ในระบบ

^๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร ดร.อุทิศ สังขรัตน์.แนวทางการพัฒนากลุ่มดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตทะเลสาบสงขลา.มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.(๒๕๕๖).

เศรษฐกิจชุมชนจึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาความรวบกระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น อย่างไรก็ตามในระบบเศรษฐกิจชุมชนหากเกิดปัญหาความยากจนขึ้นในชุมชน ความยากจนดังกล่าวจะกระจายตัวไปทั่วชุมชนและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังข์รัตน์ (๒๕๕๖) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมตีนศรี จังหวัดตรัง พบว่า การบริหารจัดการกลุ่มที่เป็นระบบ ผู้นำสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง เป้าหมายและแผนการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน การสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนในด้านต่างๆ ได้แก่ งบประมาณ การให้ความรู้ ความมีเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมกับภูมิปัญญาไทยจนสินค้าได้รับรองมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากลูกค้า การพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานของสมาชิก ตลอดจนมีความสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ ทำให้มีสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นคุณภาพชีวิตและความ เป็นอยู่เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น รวมทั้งการสร้างพิพิธภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ประจำถิ่น จะสามารถให้ชุมชนประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ ทองศรี (๒๕๕๘: ๒๑๕) ได้ศึกษา รูปแบบการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผ้าไหมจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ๑) ปัญหาการจัดการการผลิตอยู่ในระดับมาก การจัดการการตลาด การจัดการการเงินและการบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ๒) ความต้องการในการ พัฒนาการจัดการ การผลิตอยู่ในระดับมาก การจัดการการตลาด และด้านการจัดการการเงินและการ บัญชีอยู่ในระดับปานกลาง และ ๓) รูปแบบการจัดการแต่ละด้านคือ ๓.๑) การจัดการการผลิตควรวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ที่มีเอกลักษณ์แตกต่าง ดำเนินการตามแผน และควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ๓.๒) รูปแบบการจัดการการตลาด ควรรวบรวมผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของลูกค้า กำหนดราคาขายที่เหมาะสม ขยายช่องทางการจำหน่าย และมีการส่งเสริมการตลาด และ ๓.๓) รูปแบบการจัดการการเงินและการบัญชีควรวางแผนระยะสั้นและระยะยาว เพื่อจัดหาจัดสรรเงินทุน และสรุปผลการดำเนินงานตามระบบบัญชี

ปัญหาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ ยังขาดชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบผลสำเร็จ และเป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบการวิชาชีพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับเรื่อง การให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนงานทางวิชาการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเนื่องจากส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ในการปฏิบัติงานของตนดังนั้น การมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าว เพราะทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีการเปลี่ยนด้านโครงสร้างของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในกลุ่มวิสาหกิจ

ชุมชนควรประกอบด้วย ๑) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน ๒) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Derivatization) ในงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ๓) การรวมกลุ่มเพื่อนำเรื่อง การเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ๔) การร่วมมือร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบการวิชาชีพ ๕) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (Shared values and norms) สร้างวัฒนธรรมการขอปรับโครงสร้างสิ่งใหม่ๆ (Openness to innovation) ในชุมชนแห่งวิชาชีพ ของสมาชิกทุกคนส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในการค้นคว้าและริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะสมาชิกทุกคนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ใหม่ (Knowledge creation) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้รับการสนับสนุนในการออกแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับภาวะแวดล้อมที่ข้อมูล สารสนเทศเกิดขึ้นมากมายอย่างรวดเร็ว ค้นหาว่าจะมีวิธีการเรียนรู้ได้ดีที่สุดในภาวะเช่นนี้ได้อย่างไร ข้อมูลสารสนเทศที่เกิดขึ้นมากมายจะส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์ การจำหน่ายและความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สมาชิกเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ โดยผู้นำองค์การสร้าง วัฒนธรรมการกล้าเสี่ยง (Taking risks) ขอทดลอง (Experiment) เพื่อหาแนวทางปรับปรุง การเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้สมาชิกของชุมชนแห่งวิชาชีพต้องไม่ถือว่าความผิดพลาดที่ได้ จากการทดลองคือความล้มเหลว แต่ต้องถือว่าข้อผิดพลาดที่ได้ดังกล่าวเป็นโอกาสที่จะได้เกิดการ เรียนรู้ใหม่เพิ่มเติมและ “ถือว่าผิดเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน” ไม่เป็นเรื่องที่ควรตำหนิแต่เป็นเรื่องที่ ควรสนับสนุนให้กำลังใจเพื่อจะได้ค้นหาคำตอบที่เหมาะสมต่อไป และปรับปรุงระบบเน้นการให้ความสำคัญ ความชอบแก่สมาชิกที่ขอทดลองค้นคว้าหานวัตกรรมและริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้แก่วิสาหกิจ ชุมชนอีกด้วยต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้นำ (Supportive leadership)

ผู้นำ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรรักษาโรคได้ทำงานร่วมกันโดยใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีชุมชน มีกระบวนการที่ค้นทางการ พัฒนาที่เปลี่ยนไปบ่งชี้ว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทั้งหลายและสาธารณชนร่วมกันกำหนดบทบาทใหม่ที่ เหมาะสมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ทบทวนที่ต้องให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละ วันอยู่กับกระบวนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์และนำนวัตกรรมแนวทางการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้อยู่กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนตลอดเวลา และสร้างวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น จำเป็นต้องสร้าง ความตระหนัก และให้มุมมองใหม่ต่อสาธารณชน และวงการวิชาชีพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ต้องเน้น และเห็นคุณค่าของความจำเป็นต้องพัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้มีความเป็นมืออาชีพยิ่งขึ้น ถ้าหาก ต้องการคุณภาพการเรียนรู้การพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เป็นบุคคล แรก โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมี ประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยให้ผลผลิตของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนสูงตามไปด้วย นั่นคือความปรารถนาใฝ่ฝันของบุคคลฝ่ายที่มีอาจปฏิเสธสอดคล้องกับคำกล่าวของ Sergiovanni, (๑๙๙๔) ระดับ

ชุมชนทั่วไป (Learning communities level) จะครอบคลุมชุมชน เช่น สมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชน โดยบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีส่วนร่วมเข้ามาร่วมสร้างและผลักดันวิสัยทัศน์ของกลุ่มวิชาชีพชุมชนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเป้าหมายการของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มุ่งมั่นรวมกันสร้างชุมชน เครือข่าย ภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้กำลังใจ สร้างความสัมพันธ์และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีลักษณะของวิสัยทัศน์ร่วม ค่านิยมร่วมของความเป็นชุมชน กล่าวคือ “ค่านิยมคุณงามความดี” ที่มาจากพันธะผูกพันต่อค่านิยมร่วมของบุคคล แล้วพัฒนามาเป็น อุดมการณ์ร่วม ซึ่งเป็นอุดมการณ์แห่งวิชาชีพ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป โดยมีพันธะผูกพันร่วมกัน ในทางปฏิบัติ ดังนี้ สมาชิกในชุมชนจะร่วมกันปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น, การประพฤติและปฏิบัติต้องยึดมั่นต่อค่านิยมเพื่อสังคมเป็นจุดหมายปลายทาง, ต้องไม่ใช้การประพฤติและปฏิบัติเพื่อตนเองเท่านั้นแต่เพื่อรักษาคุณงามความดีเป็นสิ่งสำคัญด้วย และการผูกพันต่อจริยธรรมแห่งความเอื้อ สอดคล้องกัน กับ Senge (๒๐๐๐) ได้กล่าวสนับสนุน Hord (๑๙๙๗) ว่าวินัยของวิสัยทัศน์ร่วม จะมีเป้าประสงค์ร่วมในการดำเนินการของ PLC การพัฒนาพันธกิจ ที่ชัดเจน โดย “มุ่งเน้นการเป็นหนึ่งในกลุ่มของ PLC” Karson และคณะ (๒๐๐๐) เชื่อว่า วิสัยทัศน์ทำให้เกิดผู้ที่มีส่วนร่วมจะสามารถสร้างความสำเร็จให้แก่โรงเรียนได้ และเชื่อว่า “กระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วม มีความสำคัญมากกว่าผลผลิตที่เกิดจากวิสัยทัศน์ร่วม”

การขับเคลื่อนโครงการเพื่อขจัดอันตรายโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ วิทยาลัยชุมชนสมุนไพรรักษาพยาบาลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ระดับกลางน้ำ จัดงานแสดงสินค้าผลิตภัณฑ์วิทยาลัยชุมชนสมุนไพรรักษาพยาบาลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สิ่งที่น่าสนใจและสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพคือการพัฒนาการสื่อสารประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานการพัฒนาวิทยาลัยชุมชนผ่านช่องทางต่างๆ ส่งเสริมการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ โครงการพัฒนาราสินค้าผลิตภัณฑ์วิทยาลัยชุมชนสมุนไพรรักษาพยาบาลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเพิ่มช่องทางการขายด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อออนไลน์ กลุ่มวิทยาลัยชุมชนสมุนไพรรักษาพยาบาลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สื่อสารประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานการพัฒนาวิทยาลัยชุมชนผ่านช่องทางต่างๆ ส่งเสริมการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ โครงการพัฒนาราสินค้าผลิตภัณฑ์วิทยาลัยชุมชนสมุนไพรรักษาพยาบาลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเพิ่มช่องทางการขายด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อออนไลน์ กลุ่มวิทยาลัยชุมชนสมุนไพรรักษาพยาบาลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า วิทยาลัยชุมชนสมุนไพรรักษาพยาบาลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีผู้นำหรือประธานกลุ่มที่มี ประสบการณ์

องค์ความรู้และความสามารถในการนำภูมิปัญญามาใช้ในกระบวนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ โดยได้รับรางวัลต่างๆ เช่น รางวัลปราชญ์จังหวัดพิษณุโลก รางวัลภูมิปัญญาท้องถิ่นดีเด่นระดับจังหวัด และรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ โดยสำนักนายกรัฐมนตรีนอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มฯ ซึ่งเป็นชาวบ้านในชุมชนซึ่งมีความสัมพันธ์ มีความมุ่งมั่นและพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ แต่ยังคงมีจุดอ่อน คือ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่สามารถเพิ่มมูลค่า (Value Added) ขาดองค์ความรู้ทางวิชาการที่จะนำไปสู่การปรับปรุงยุคในการดำเนินงานของกลุ่มฯ อีกทั้งยังคงมีบุคลากรบางส่วนขาดความชำนาญในกระบวนการผลิตจึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิตในศูนย์เรียนรู้ชุมชน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพจึงทำให้ปลอดภัยจากสารเคมีและผ่านการคัดสรรอย่างเคร่งครัด มีสถานที่และเครื่องมือในกระบวนการแปรรูปที่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์ยังได้รับการรับรอง คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย (อย.) จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ตราส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ (BIO ECONOMY) โดยสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐาน ชีวภาพ (องค์การมหาชน) หรือ BEDO และยังมีรางวัลรับรองคุณภาพของสินค้า เช่น รางวัลสินค้า OTOP ๕ ดาว แต่ยังคงมีจุดอ่อนในด้านแหล่งผลิตและสถานที่จัดจำหน่ายซึ่งอยู่ห่างไกลจากชุมชนเมือง

I - Innovations and Ideas (ด้านนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์) พบว่า วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีจุดแข็งในด้านการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญที่ทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค แต่ยังคงขาดเทคโนโลยีใน กระบวนการผลิตที่ต้องใช้งบประมาณในการลงทุนสูง อีกทั้งรูปแบบของตราสัญลักษณ์สินค้า ฉลากสินค้า และบรรจุภัณฑ์ยังไม่สามารถสร้างความสนใจจากผู้บริโภคได้

M - Marketing (ด้านการตลาด) พบว่า วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าหลักจากการออกงานแสดงสินค้าอย่างต่อเนื่อง เช่น ศูนย์แสดงสินค้า IMPACT เมืองทองธานีศูนย์ แสดงสินค้าความหลากหลายทางชีวภาพศูนย์แสดงสินค้าชีวภาพ สาขา อ.ต.ก. นอกจากนี้ ยังมีตัวแทนจำหน่ายสินค้า ประกอบด้วยตัวแทนวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ตัวแทน ห้างหุ้นส่วนจำกัดในด้านราคาเมื่อเทียบกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ถือว่าเป็นสินค้าที่คุณภาพสูงราคาปานกลาง แต่ยังคงมีปัญหาการเดินทางและขาดบุคลากรในการออกงานแสดงสินค้าจากสาเหตุของที่ตั้งทำการที่อยู่ถึงตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และมีจุดอ่อนด้านการตลาดโดยเฉพาะการตลาด ๔.๐

ตลอดจนแบรนด์ยังไม่เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคในวงกว้าง

O - Operations (ด้านการดำเนินงาน) พบว่า วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีโครงสร้างการบริหารจัดการและการกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน มีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีระบบการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ก่อนออกสู่ผู้บริโภค สมาชิกมี การรวมกลุ่มที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานและมีข้อกำหนดการจัดสรรและแบ่งปันรายได้แก่สมาชิกที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็น ศูนย์การเรียนรู้ที่เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาแก่ชุมชนและหน่วยงาน ภายนอกอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ยังคงมีจุดอ่อนในด้านการขาดองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ขาดทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดบูธแสดง สินค้า F - Finance (ด้านการเงินและงบประมาณ) พบว่า วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มีสภาพคล่องทางการเงิน ไม่มีภาวะหนี้สิน มีการจัดทำบัญชีรายรับ- รายจ่ายที่ชัดเจนแต่ยังคงมีจุดอ่อนด้านการลงทุน กรณีที่ต้องใช้งบประมาณการลงทุนสูง และยังขาด การวิเคราะห์ทางการเงิน เช่น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) อัตราส่วนสินทรัพย์ คล่องตัว (Quick Ratio) ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางภายนอกโดยใช้แบบจำลอง PEST Analysis P - Politic (ปัจจัยด้านนโยบายและการเมือง) พบว่า กระทรวงพาณิชย์มียุทธศาสตร์พาณิชย์ ๔.๐ ใน การยกระดับขีดความสามารถทางการค้าโดยเชื่อมโยงทั้งระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และตลาด อาเซียน ผ่านกลยุทธ์ที่หลากหลาย เช่น การสร้าง Partnership ทางธุรกิจ กลยุทธ์ Less for More การมุ่งเน้น Digital marketing ที่เชื่อมโยงกับ Global และ Local platform นอกจากนี้ยังมีโอกาส จากการได้รับการสนับสนุน การศึกษาวิจัย การพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาสูตรผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่ม มูลค่าของผลิตภัณฑ์และพัฒนาขีด ความสามารถในการกระบวนการผลิต ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และ สถาบันอุดมศึกษา รวมถึงการส่งเสริมการตลาดจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) หรือ BEDO นอกจากนี้ในระดับ หน่วยงานในพื้นที่ของจังหวัดพิษณุโลก โดย สำนักงานพัฒนางานชุมชนจังหวัดพิษณุโลกยังได้กำหนด แผนยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา และยกระดับขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาลอย่างชัดเจน แต่ อย่างไรก็ตามยังคงมีอุปสรรคในด้านความต่อเนื่องของการสนับสนุน ในทางปฏิบัติและขาดการบูรณา การในการพัฒนาตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ E - Economic (ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ) พบว่า ภาวะราคาน้ำมันที่ยังคงตัวในระดับต่ำซึ่งเป็นโอกาส ของวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอ เมือง จังหวัดพิษณุโลก ในการดำเนินงานด้านการออกงานแสดงสินค้าที่ต้องมีการเดินทาง อีกทั้งมี ภาวะการปรับตัวด้านกำลังการซื้อของประชาชนที่ดีขึ้นหลังสถานการณ์ภัยแล้งที่เริ่มคลี่คลาย และ จากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นอีกโอกาสหนึ่งในการแสวงหาช่องทางตลาดใน กลุ่ม ประเทศสมาชิก ASEAN แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีอุปสรรคในด้านการส่งออกที่มีความเปราะบาง ของเศรษฐกิจคู่ค้าที่ยังคงอ่อนแออีกทั้ง มาตรฐานความต้องการของ ประเทศในกลุ่ม CLMV ในขณะที่ เศรษฐกิจระดับฐานรากที่การฟื้นตัวยังไม่เข้มแข็งจากปัญหาภาวะหนี้สิน คริวเรือนเดิมที่อยู่ในระดับสูง นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ยังคงมีคู่แข่งที่เป็นกลุ่ม ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ในลักษณะเดียวกัน และกลุ่มผลิตภัณฑ์ Modern Trade จำนวนมากซึ่งเป็นที่รู้จัก ของผู้บริโภค S - Social (ปัจจัยด้านสังคม) พบว่า กระแสบริโภคนิยมพฤติกรรมของผู้บริโภคให้ความ

สนใจกับ ผลิตภัณฑ์เวชสำอางจากสมุนไพร แต่ในขณะที่เดียวกันผู้บริโภคยังคงไม่มั่นใจในผลิตภัณฑ์จากชุมชนและให้ความสนใจต่อสินค้าที่มีรูปแบบ Modern เนื่องจากมีราคาที่สูงกว่าเพียงเล็กน้อย สินค้าจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังคงประสบปัญหาการยังไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนเท่าที่ควรสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชวิทย์ นิลวรรณ (๒๕๕๓ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การจัดการความรู้ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชนกลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีปัญหาใน ๔ ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านการผลิต และปัญหาด้านการเงินบัญชี จากปัญหาดังกล่าวได้มีการวางแผนในการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มของกลุ่มใน ๓ ด้านคือ ด้านทัศนคติ เพื่อปรับทัศนคติให้สมาชิกเห็นความสำคัญของกลุ่มเกิดความสามัคคี เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ เข้าใจวิธีการทำงานร่วมกัน การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และการมีเป้าหมายร่วมกันในการทำงานด้านความรู้ เพื่อให้ เกิดความชัดเจนในการบริหารงาน ด้วยการปรับโครงสร้างการบริหารงาน วิธีการทำงาน และการ จัดทำใบพรรณนาลักษณะงาน และด้านทักษะในที่นี้คือ ทักษะในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดการรับ ฟังความคิดเห็นจากสมาชิกในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารจัดการภายในกลุ่ม การเงิน การผลิต และ การตลาด รวมทั้งการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม ก่อให้เกิดการร่วมคิดร่วมทำอย่างแท้จริง ผล จากการพัฒนาสมาชิกกลุ่มทั้ง ๓ ด้านดังกล่าวทำให้กลุ่มมีความสามัคคีและมีความเข้มแข็ง มีการ พัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้บ้านดอกแดง ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของ คนในชุมชนบ้านดอกแดงทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาธุรกิจชุมชนและการสร้างเครือข่ายที่ เข้มแข็งและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยาภรณ์ พรหมคุณ (๒๕๕๑)^๒ ศึกษาวิจัย และการ ปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผู้ประกอบการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ของผู้ประกอบการที่ส่งออกเสื้อผ้า สำเร็จรูป จำนวน ๒๔๐ ราย ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ในภาพ รวมอยู่ในระดับมาก และมีความสำคัญในการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ระดับธุรกิจมากที่สุด ส่วนกลยุทธ์ ย่อยที่ให้ความสำคัญมากที่สุดคือกลยุทธ์ด้านการผลิต สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อม (ม.ป.ป.) ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจภาคการผลิต บริการ การค้า และเกษตร ทั้งในเขตกรุงเทพและปริมณฑล และต่างจังหวัดทั่วประเทศ ใช้วิธีสุ่มแบบโควตา และแบบสะดวกจากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กที่เป็นเจ้าของกิจการไม่เกิน ๑๐ ปีและมีธุรกิจที่อยู่ใน ช่วงเจริญเติบโตเต็มที่ ไม่รวมธุรกิจแฟรนไชส์ จำนวน ๕๐๔ ตัวอย่าง ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ ร่วมกับการเก็บแบบสอบถามและวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิเคราะห์ปัจจัย และการวิเคราะห์การ

^๒จรรยาภรณ์ พรหมคุณ. ปัจจัยและการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของ ผู้ประกอบการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (๒๕๕๑).

ถดถอยเชิงซ้อน ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จทุกภาคธุรกิจไม่มีความแตกต่างกันในภาพรวม โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญตามลำดับคือ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความรู้พื้นฐานในธุรกิจที่ทำ มีความขยันทุ่มเทกับธุรกิจ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีวิสัยทัศน์ ประหยัด พัฒนาและฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อเรื่องโชค

๕.๔ ข้อเสนอแนะ

๑. ด้านการปฏิบัติ

๑.๑ ทีมวิจัย ต้องเพิ่มพูนความรู้ทักษะของการเป็นวิทยากรกระบวนการ การตั้งคำถาม การกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมของสมาชิก เรียนรู้กระบวนการวิจัย และมีใจรักที่จะ พัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

๑.๒ สมาชิกและผู้นำวิสาหกิจชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ และสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการใช้กระบวนการ PLC ที่เป็นระบบซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืน คือพัฒนาบนฐานความรู้ของชุมชนที่ประกอบด้วยสมาชิกและผู้นำชุมชน

๑.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานภาคี หน่วยงานในคณะอนุกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ทั้งในระดับจังหวัด และอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเข้ามามี ส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่ม เพื่อที่จะได้เห็นภาพของกระบวนการ PLC

๒. ด้านนโยบาย

๒.๑ ระดับนโยบายควรสนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างนักวิจัยเพิ่มขึ้น โดยใช้ งานใน หน้าที่ที่ทำอยู่แล้ว จะเป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะของเจ้าหน้าที่ไปในตัว

๒.๒ สนับสนุนงบประมาณ ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ เพราะเป็นการสร้าง องค์กรความรู้ใหม่ที่จะก่อประโยชน์ต่องานว่าส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๓. ด้านกลยุทธ์/ทิศทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

๓.๑ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และการทำงานทั้งของเจ้าหน้าที่และชุมชนให้รู้จักคิด และดำเนินการพัฒนาชุมชน พัฒนากลุ่มในเชิงกลยุทธ์มากขึ้น โดยคัดเลือกกลุ่มนำร่องหรือต้นแบบ ขึ้นมาเพื่อดำเนินการผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๓.๒ กลุ่มต้นแบบดำเนินการพัฒนาโดยประเมินศักยภาพ วิเคราะห์ศักยภาพ กำหนด เป้าหมายวิสัยทัศน์ในการพัฒนา กำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดการพัฒนาพร้อมวิธีประเมิน

๔. ด้านการวิจัยครั้งต่อไป

- ๔.๑ วิจัยการพัฒนาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ใน
การบริหารจัดการองค์กร
- ๔.๒ วิจัยการพัฒนาสินค้า ผลิตภัณฑ์และการตลาด
- ๔.๓ ศึกษาวิจัยเรื่องการเชื่อมโยงและพัฒนาเครือข่ายด้านการเรียนรู้ การผลิต
และการตลาดโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC.

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๔๘). **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน**. ค้นเมื่อ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑ จาก www.km.fc.wu.ac.th
- กรรณิการ์ ชมดี. (๒๕๒๔). **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (๒๕๕๐). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. สมุทรปราการ : เดชกมลออฟเซต.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (๒๕๔๓). **การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการพิมพ์ครั้งที่ ๕**. สมุทรปราการ : เดชกมลออฟเซต.
- กุลลี ศรีษะโคตร. (๒๕๕๗). **บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร. (๒๕๓๒). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชูลีพร เพ็ชรศรี. (๒๕๕๖). **คุณลักษณะของผู้ตามและบรรยากาศองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- ชูศักดิ์ เดชเกรียงไกรกุล และ นิตศัน คณະวรรณ. (๒๕๔๕). **การตลาด 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ และปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ซัคเซสมิเดีย.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (๒๕๔๒). **ธุรกิจชุมชน เส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ดลนภา วงษ์ศิริ. (๒๕๕๖). **ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้กับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น**. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (๒๕๒๗). **การมีส่วนร่วมของประชาชน**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายธุรกิจ SMEs. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (๒๕๔๖). การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : ๕๙๘ .
- ประเวศ วะสี. (๒๕๔๑). ประชาคมตำบล : ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรมและสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (๒๕๔๒). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. (๒๕๔๖). สื่อสารกับสังคมเครือข่าย. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. (๒๕๔๓). การจัดการอุตสาหกรรมและการผลิต. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุต.โต). (๒๕๔๒). เพื่อชุมชนแห่งการศึกษาและบรรยากาศทางวิชาการ(คุณธรรมของครูอาจารย์และผู้บริหาร). กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระมหาอุทิศย์ อาภากรโ. (๒๕๔๗). เครือข่ายธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. กรุงเทพฯ : สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- พิทยา ว่องกุล. (๒๕๔๕). วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรส.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, สาขาวิชารัฐศาสตร์. (๒๕๔๕). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพที่ปรึกษา ในความคาดหวังของสังคมไทยและความเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- มัลลิกา ต้นสอน. (๒๕๔๔). การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: เอกซเปอร์เน็ทจำกัด.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด; เอกรินทร์ สังข์ทอง และ ขวลิต เกิดทิพย์. (ก.ค.-ธ.ค.๒๕๕๗). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒ บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วารสารหาดใหญ่วิชาการ
- วิจารณ์ พานิช. (๒๕๕๕). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพฯ: ตถาตาพับลิเคชั่น จำกัด.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. (๒๕๔๕). ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสาร. สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.).
- สนธิ์ บางยี่ขัน. (๒๕๔๐). การเมืองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก. แสงจันทร์การพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมยศ นาวิกาน. (๒๕๔๕). การบริหารตามสถานการณ์. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.
- สัมพันธ์ เตชะอภิก. (๒๕๓๗). ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.
 สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักพัฒนาเกษตรกร. (๒๖๔๘). วิสาหกิจชุมชน. ค้นเมื่อ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๒ จาก
www.farmdev.doae.go.th
- สิน พันธุ์พินิจ. (๒๕๔๗). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิง จำกัด.
 สุเทพ เขาวลิต. (๒๕๕๑). การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.
 สุรพล ธรรมร่มดี, ทศนีย์ จันอินทร์ และ คงกฤษ ไตรยวงศ์. (๒๕๕๓). **อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและ
 พัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้แนวจิตตปัญญา.** โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่การ
 เปลี่ยนแปลง ลำดับที่ 8. นครปฐม: เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด.
- เสนาะ ตีเยาว์. (๒๕๔๔). **หลักการบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสรี พงศ์พิศ. (๒๕๔๖). **บทความวิสาหกิจชุมชน ทางเลือกของชุมชน.** ค้นเมื่อ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๒
 จาก www.phongphit.com
- อดิน รพีพัฒน์. (๒๕๔๗). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษา
 นโยบายสาธารณสุข.
- อภิญา กังสนารักษ์. (๒๕๔๔). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะ
 ของสถาบันอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกวิทย์ นวเศรษฐ์. (๒๕๕๔). **การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการวางผังชุมชน : กรณีศึกษา
 ชุมชนโพโมสต์และชุมชนทรัพย์สินพัฒนา.** การค้นคว้าอิสระการวางแผนชุมชนเมืองและ
 สภาพแวดล้อมมหาดบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Dufour, R. & Eaker, R. (1998). **Professional Learning communities at work: Best
 practices for
 enhancing student achievement.** Bloomington, IN: Solution. Education
 Servzice.
- Fullan, M. (1999). **Change Forces: The Sequel.** London. Falmer Press.
- Hargreaves, A. (2003). **Teaching in the knowledge society: Education in the age of**

- insecurity**. New York: Teacher College Press.
- Hargreaves, A. (2003). **Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity**. New York: Teacher College Press.
- Hord, S. M. (1997). **Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement (Internet)**. Southwest Educational Development Laboratory.
- Little, J. W. (1997). **Excellence in professional development and professional community**. Washington, D.C.: Office of Educational Research and Improvement.
- Luis, K.S. & Kruse, S.D. (1995). **Professional and community : Perspectives on reforming urban schools**. Thousand Oaks, CA : Corwin Press.
- Luis, K.S. & Kruse, S.D. (1995). **Professional and community : Perspectives on reforming urban schools**. Thousand Oaks, CA : Corwin Press.
- Schmoker, M. (2004). **Learning communities at the crossroads: Toward the best Schools we've ever had**. Phi Delta Kappan, 86(1), 84-88.
- Senge, P. M., N. Cambron-McCabe, T. Lucas, A. Kleiner, J. Dutton, & B. Smith. (2000). **Schools That Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares about Education**. New York: Doubleday.
- Sergiovanni, T. (1994). **Building community in schools**. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Sergiovanni, T. (1998). **International Journal of Leadership in Education**. Vol.1 No.1, P. 37.

ภาคผนวก (ก)

เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง แนวทางการสัมภาษณ์ในแบบสอบถามชุดนี้ ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ (Key Information) จำนวน ๑๐ คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม คณะกรรมการ สมาชิกผู้เข้าร่วม เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ บริบทและสภาพทั่วไปของกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงข้อเท็จจริงจากกลุ่มผู้รู้

ชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

๑. ชื่อ นามสกุล.....

๒. เพศ

๓. อายุ ปี

๔. ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน

แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด

๕. การศึกษา..... สาขา

๖. อาชีพหลัก อาชีพเสริม.....

๗. ตำแหน่ง/ความรับผิดชอบในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน.....

ตอนที่ ๒ ข้อมูลประวัติความเป็นมาบริบท สภาพทั่วไป และผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน

๘. ความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๙. เริ่มก่อตั้ง ปัจจุบันประกอบกิจการมาแล้ว ปี
สมาชิกแรกเริ่ม ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน คน

๑๐. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีกี่ชนิด

- ๑. ๒.
- ๓. ๔.
- ๕. ๖.
- ๗. ๘.
- ๙. ๑๐.

๑๑. วัตถุดิบหลักในการผลิต ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

๑๒. แหล่งที่มาของวัตถุดิบในการผลิตอยู่ที่ไหน

.....

.....

.....

.....

.....

๑๓. กระบวนการในการผลิต มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

๑๔. ผลิตภัณฑ์ชนิดไหนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่มียอดจำหน่ายและเป็นที่ยอมรับสูงสุด

.....

.....

.....

.....

๑๕. ผลผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการปรับปรุงและพัฒนาบ้างหรือไม่

.....

.....

.....

๑๖. ท่านมีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อย่างไร

.....

.....

.....

๑๗. ท่านคิดว่าสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีจุดเด่นอะไร จนทำให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

.....

.....

.....

๑๘. ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มมีที่ไหนบ้าง และมีช่องทางการจัดจำหน่ายอย่างไร

.....

.....

.....

๑๙. หน่วยงานของภาครัฐมีส่วนร่วมช่วยพัฒนากลุ่มอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

๒๐. ทางกลุ่มมีการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ในด้านต่างๆให้กับสมาชิกบ้างหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

๒๑. ทางกลุ่มมีการปรับปรุงรูปแบบ บรรจุภัณฑ์ หีบห่อของสินค้าบ้างหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

๒๒. ใครเป็นผู้แนะนำข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต และจัดจำหน่ายสินค้าของทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

๒๓. สินค้าในปัจจุบันได้มีการรองรับคุณภาพจากหน่วยงานใดบ้าง

๒๔. ท่านคิดว่าเหตุผลใด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน

๒๕. ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของท่านใน ๑ - ๒ ปีนี้ อย่างไรบ้าง

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณา

ตอบแบบสอบถาม

แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง ใช้เป็นแนวทางในการสังเกต ในขณะที่เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนทนากลุ่ม
เพื่อเก็บ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

รูปแบบการสังเกต	รายละเอียด	ผลการสังเกต
การสนทนากลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> - การพูดคุย การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ - สัมพันธภาพระหว่างการสนทนา - ความรู้สึก ความประทับใจ 	
การมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> - ความร่วมมือในการเข้าร่วม - การแสดงความคิดเห็น - ความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม 	
รูปแบบผลิตภัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> - ลักษณะผลิตภัณฑ์ - ความรู้สึก ความประทับใจที่ได้สัมผัส - ส่วนประสมทางการตลาด 	
ภาพรวมการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพรวมของการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ 	

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (In-depth Structured Interview)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC
ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง แนวทางการสัมภาษณ์ในแบบสอบถามชุดนี้ ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ (Key Information) จำนวน ๕ คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม คณะกรรมการ ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบ กิจการวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

๑. ชื่อ นามสกุล.....

๒. เพศ

๓. อายุ ปี

๔. ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน

แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด

.....

๕. การศึกษา..... สาขา

๖. อาชีพหลัก อาชีพเสริม.....

๗. ตำแหน่ง/ความรับผิดชอบในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน.....

ตอนที่ ๒ สภาพปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบกิจการ วิสาหกิจ

๘. สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประสบปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๙. ท่านมีวิธีจัดการกับปัญหาและอุปสรรคของทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๑๐. การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีจุดแข็ง จุดอ่อน อย่างไรบ้าง

๑๑. ท่านคิดว่าอะไรที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน

๑๒. ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการสนับสนุนทางด้านใดบ้าง และจากหน่วยงานใด

๑๓. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบประเมินความเหมาะสมของการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดย
ใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนารูปแบบการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนที่ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาขึ้น

๒. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาพัฒนารูปแบบการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนในลักษณะข้อคำถามจำนวน ๘๕ ข้อ โปรดศึกษารูปแบบที่แนบมาด้วยกับเอกสารฉบับนี้แล้วอ่านข้อคำถาม และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ตามเกณฑ์พิจารณาดังนี้

๕ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นของท่านและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อการพัฒนาพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามครบทุกข้อและอ่านอย่างละเอียด คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อไป

แบบประเมินความเหมาะสมของการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดย
ใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ๑.๑ เพศ ชาย หญิง
- ๑.๒ อายุ ต่ำกว่า ๒๐ ปี ๒๑ - ๓๐ ปี ๓๑ - ๔๐ ปี
 ๔๑ - ๕๐ ปี ๕๑ - ๖๐ ปี มากกว่า ๖๐ ปี
- ๑.๓ สถานภาพ โสด แต่งงานแล้ว
 หม้าย/หย่า/แยกทางกันอยู่
- ๑.๔ ระยะเวลาในการทำงาน ๑ - ๕ ปี ๖ - ๑๐ ปี มากกว่า ๑๐ ปี
- ๑.๕ การศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดย
ใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
แบ่งออกเป็น ๔ ด้านดังนี้

๑. ทูทางสังคม (S = Social Capital)
๒. การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (C = Creative Marketing)
๓. ศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (P = Potential of social network)
๔. กระบวนการพัฒนา (D = Development Procedure)

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดย ใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑. ทูทางสังคม (S = Social Capital)					
๑.๑ คนในชุมชนมีคุณภาพ ความดี ความ เสียสละ					
๑.๒ ผู้นำมีวิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นในการ พัฒนาชุมชน					
๑.๓ ผู้นำและคนในชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อ การพัฒนา					
๑.๔ สถาบัน องค์กร หน่วยงานต่างๆในชุมชน มีความเข้มแข็ง					
๑.๕ มีการสร้างการมีส่วนร่วม ความร่วมมือ ใน ชุมชนนำมาซึ่งความสำเร็จในการ พัฒนาชุมชน					
๑.๖ การนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น กลับมาใช้ใน การ พัฒนา การต่อยอดทรัพยากรที่อยู่ใน ชุมชน					
๑.๗ การพัฒนาองค์ความรู้ในชุมชน					
๑.๘ การส่งเสริม และสนับสนุน ประชาชน ชาวบ้าน					
๑.๙ มีการผสมผสานความรู้เดิม กับความรู้ใหม่					
๑.๑๐ มีการใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคม ร่วมกัน					
๑.๑๑ มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ภายใน ชุมชน					
๑.๑๒ สมาชิกมีความสนใจในการประกอบ ธุรกิจ ชุมชน					
๑.๑๓ สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ การ จัดสรรทรัพยากรชุมชน					
๑.๑๔ การให้ความสำคัญวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ท้องถิ่น					
๑.๑๕ ทุกคนมีความสนใจในการประกอบ สัมมา อาชีพส่วนรวม					
๑.๑๖ มีการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ชุมชน					
๑.๑๗ การสร้างเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ชุมชน					

๑.๑๘ ตระหนักถึงคุณค่า และประโยชน์ของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น					
--	--	--	--	--	--

ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๑.๑๙ การให้คุณค่าทางด้านวัฒนธรรมชุมชน					
๑.๒๐ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์					
๑.๒๑ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานภูมิปัญญาสากล					
๒. การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (C = Creative Marketing)					
๒.๑ การผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการ ของตลาด					
๒.๒ มีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น					
๒.๓ การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากพื้นฐาน ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์					
๒.๔ การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์โดยใช้ ความรู้ทางการตลาด					
๒.๕ การเพิ่มมูลค่าให้กับวัตถุดิบที่เหลือใช้					
๒.๖ การผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงผู้บริโภค					
๒.๗ มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สร้างความแตกต่างอย่างสร้างสรรค์					
๒.๘ มีการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ของคนใน ชุมชน					
๒.๙ การออกแบบช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์					
๒.๑๐ มีการนำเสนอเรื่องราว ความคิดร่วม ยอดให้แก่ผลิตภัณฑ์					
๒.๑๑ มีการพัฒนาประเภท รูปแบบของ ผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย					

ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดย ใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๒.๑๒ การแสดงข้อมูล สรรพคุณ คุณประโยชน์ ของ ผลิตภัณฑ์					
๒.๑๓ มีตราสินค้า ที่มีความทันสมัย เหมาะสม					
๒.๑๔ มีการแสดงเครื่องหมาย รับรอง คุณภาพ มาตรฐาน					
๒.๑๕ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ ให้ ทันสมัยกับความต้องการของตลาด					
๒.๑๖ การให้ข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์แก่ผู้บริโภค ที่เป็นจริง					
๒.๑๗ จัดตั้งราคาให้มีความเหมาะสมกับ ปริมาณ และคุณภาพของผลิตภัณฑ์					
๒.๑๘ จัดตั้งราคาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย					
๒.๑๙ สินค้ามีความพร้อมสำหรับการจัด จำหน่ายตลอดเวลา					
๒.๒๐ มีการส่งเสริมช่องทางการตลาด สำหรับผลิตภัณฑ์					
๒.๒๐ สถานที่จัดจำหน่ายมีความสะดวกต่อ การ ซื้อหาของผู้บริโภค					
๒.๒๑ มีการส่งเสริมการตลาดสินค้าใหม่					
๒.๒๓ มีการจัดสินค้าตัวอย่างให้ทดลอง					
๒.๒๔ มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ ต่างๆ					
๒.๒๕ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย					
๒.๒๖ มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์					
๓. ศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (P = Potential of social network)					
๓.๑ มีความเข้าใจขอบเขต ความสามารถทั้ง ภายใน และภายนอก					

๓.๒ ดึงศักยภาพเครือข่ายทั้งภายใน และ ภายนอก ในการพัฒนาองค์กร และชุมชน					
--	--	--	--	--	--

ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดย ใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๓.๓ เครือข่ายอื่นๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนา องค์กร ชุมชน					
๓.๔ มีกระบวนการ กิจกรรมการสร้าง เครือข่ายทาง สังคม					
๓.๕ ความร่วมมือของเครือข่ายต่างๆ ส่งผล ต่อ ความสำเร็จในองค์กรชุมชน					
๓.๖ ทราบถึงวัตถุประสงค์การทำงานของ เครือข่าย ทางสังคม					
๓.๗ มีการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จาก หน่วยงานอื่นๆ					
๓.๘ การจัดกิจกรรม สร้างความสัมพันธ์ ระหว่าง หน่วยงาน องค์กรต่างๆ					
๓.๙ เครือข่ายมีส่วนช่วยในการสร้างภูมิคุ้มกัน ชุมชน					
๓.๑๐ มีการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเข้าร่วม เครือข่ายทางสังคม					
๓.๑๑ การให้ความร่วมมือและการเปิดรับ ร่วมกัน					
๓.๑๒ การสร้างความสามัคคีของสมาชิกทั้ง ภายใน และภายนอกองค์กรชุมชน					
๓.๑๓ เครือข่ายมีขวัญและกำลังใจ เจตนาธรรม ร่วมกัน					
๓.๑๔ มีการส่งเสริมด้านทรัพยากรระหว่าง เครือข่าย					
๓.๑๕ การสร้างเครือข่ายในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์					
๓.๑๖ การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อแสดง เป้าหมายในอนาคต					

ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดย ใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๓.๑๗ การเตรียมความพร้อมในการแสวงหา เครือข่ายใหม่ๆอยู่เสมอ					
๓.๑๘ การเปิดรับ การสนับสนุนด้านต่างๆ จาก หน่วยงาน องค์กรภายนอก					
๔. กระบวนการพัฒนา (D = Development Procedure)					
๔.๑ มีการศึกษาบริบท พื้นที่ของชุมชน					
๔.๒ การสำรวจทุนทางสังคม และทรัพยากร ชุมชน					
๔.๓ สร้างจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชน					
๔.๔ ดึงคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ทำงาน ส่วนรวม					
๔.๕ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการ ทำงานร่วมกัน					
๔.๖ มีตัวแทนชุมชน แคนนำในการร่วม วางแผน พัฒนากลุ่มองค์กร					
๔.๗ มีการสนับสนุนการเรียนรู้ และฝึกฝน ทักษะในด้านต่างๆ					
๔.๘ การส่งเสริม สนับสนุน ความรู้ด้านการ ประกอบธุรกิจชุมชน					
๔.๙ การพัฒนาความรู้ในสิ่งที่ชุมชนให้ความ สนใจ					
๔.๑๐ การพัฒนาความรู้ แนวคิดเศรษฐกิจ สร้างสรรค์					
๔.๑๑ การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชน					
๔.๑๒ มีการวางแผนดำเนินการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ ชุมชน					
๔.๑๓ มีการรับฟังข้อเสนอแนะ และความ ต้องการ ของชุมชน					

ความคิดเห็นต่อรูปแบบการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดย ใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๔.๑๔ นำข้อคิดเห็น ปัญหา ข้อจำกัดพิจารณา ร่วมกัน เพื่อจัดหาแนวทางแก้ไข					
๔.๑๕ ทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความสนใจ ของ ชุมชนและตลาด					
๔.๑๖ ทำการทดสอบตลาดและการยอมรับ ผลิตภัณฑ์					
๔.๑๗ จัดกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ ลด ต้นทุน					
๔.๑๘ การสร้างคุณภาพ มาตรฐาน การ รับรองจาก หน่วยงานต่างๆ					
๔.๑๙ การเตรียมความพร้อมในการออกสู่ ตลาดของ ผลิตภัณฑ์					
๔.๒๐ การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน ต่างๆ ทั้งกระบวนการ					

ตอนที่ ๓ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก (ข)

- ๑.รายนามผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๒.หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ
- ๓.หนังสือขออนุญาตลงพื้นที่วิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

๑. ดร.กฤษณะพันธ์ พงษ์บริบูรณ์
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยา ปัจจุบันอาจารย์
พิเศษมหาวิทยาลัย
๒. ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สพม.เขต ๓๓ จังหวัดสุรินทร์
๓. นายจีรพงษ์ ตาแสง
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองขอนแก่น

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่ม (โฟกัสกรุป)

๑. พระครูสุเมธธรรมธาดา, ดร
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๒. พระสันต์ทัศน์ คมภีรปณโณ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทัศน์ อาสนาชัย
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๔. ดร.กฤษณะพันธ์ พงษ์บริบูรณ์
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนหินกองวิทยา
ปัจจุบันอาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัย
๕. ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สพม.เขต ๓๓ จังหวัดสุรินทร์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
 โทร. โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕
 www.mcupl.co.cc

๑ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์

ด้วยดิฉัน นางสาวสรินญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งอยู่ในช่วงการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นเพื่อการดำเนินงานวิจัยและเก็บข้อมูลดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขออนุญาต ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์ เพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัยในครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสรินญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

(ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์)

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา

โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕ -๖ ต่อ ๑๒๒

๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
โทร. โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕
www.mcupl.co.cc

๑ มีนาคม ๒๕๖๑

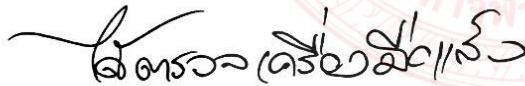
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์

ด้วยดิฉัน นางสรินญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งอยู่ในช่วงการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นเพื่อการดำเนินงานวิจัยและเก็บข้อมูลดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์ ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต ๓๓ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัยในครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์)

(นางสรินญา มารศรี)

(นางสรินญา มารศรี)
หัวหน้าโครงการวิจัย

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา

โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕ -๖ ต่อ ๑๒๒

๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
โทร., โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕
www.mcupl.co.cc

๑ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน คุณจิรพงษ์ ตาแสง (นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ)

ด้วยดิฉัน นางสาวสรินญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัย
ภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้าน
ผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ
อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งอยู่ในช่วงการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นเพื่อการดำเนินงานวิจัยและเก็บข้อมูลดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขอ
ความอนุเคราะห์ คุณจิรพงษ์ ตาแสง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอ
เมืองขอนแก่น เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิด
ประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัยในครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ
(คุณจิรพงษ์ ตาแสง)

(นางสรินญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา

โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕ -๖ ต่อ ๑๒๒

๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๑๘ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
โทร., โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕
www.mcuptlco.cc

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย

กราบบังคมทูล พระครูสุเมธธรรมธาดา, ดร.

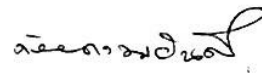
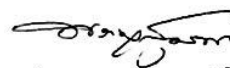
ด้วยดิฉัน นางสาวปริญญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งดำเนินงานเก็บข้อมูลมาได้ระยะเวลาพอสมควร

ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขอกราบบังคมทูลมาเพื่อเรียนเชิญ พระครูสุเมธธรรมธาดา, ดร. ประธานหลักสูตรพุทธศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โปรดให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัย จึงขอเชิญในวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น. ณ ห้องสำนักงานสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้น ๓ อาคารหลวงพ่อพระพุทธชินราช ๑ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในวันเวลาดังกล่าว

จึงกราบบังคมทูลมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

(นางปริญญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕ -๖ ต่อ ๑๒๒
๐๘๓ - ๕๐๖๖๕๐๖

(นางอรุณทิพย์ อธิษฐาน)

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
 โทร.โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕
 www.mcupl.co.cc

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

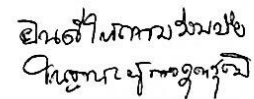
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย
 กราบบังการ พระสันตทัตถ์ คมกักรปญญ

ด้วยดิฉัน นางสาวสรินญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์
 พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัย
 ภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้าน
 ผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ
 อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งดำเนินงานเก็บข้อมูลมาได้ระยะเวลาพอสมควร

ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขอกราบบังการมาเพื่อ
 เรียนเชิญ พระสันตทัตถ์ คมกักรปญญ อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โปรดให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัยดังกล่าว
 เพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัย จึงขอเชิญในวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ.
 ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น. ณ ห้องสำนักงานสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้น ๓ อาคารหลวงพ่อบุ
 พุทธชินราช ๑ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัด
 พิษณุโลก ในวันเวลาดังกล่าว

จึงกราบบังการมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

 (นางสรินญา มารศรี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

 พระสันตทัตถ์ คมกักรปญญ

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕ -๖ ต่อ ๑๒๒
 ๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
โทร. โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕
www.mcupl.co.cc

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย

เรียน ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์

ด้วยดิฉัน นางสรัญญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งดำเนินงานเก็บข้อมูลมาได้ระยะเวลาพอสมควร

ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญ ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์ เพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัย จึงขอเชิญในวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น. ห้องสำนักงานสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้น ๓ อาคารหลวงพ่อบุญรอด ๑ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในวันเวลาดังกล่าว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ยินดีให้ร่วมมือ

(นางสรัญญา มารศรี)
หัวหน้าโครงการวิจัย

(ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์)

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕ -๖ ต่อ ๑๒๒
๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
โทร., โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕
www.mcupl.co.cc

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย

เรียน ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์

ด้วยดิฉัน นางสาวสรินญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งดำเนินงานเก็บข้อมูลมาได้ระยะเวลาพอสมควร

ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญ ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัย จึงขอเชิญในวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น. ห้องสำนักงานสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้น ๓ อาคารหลวงพ่อบุระพุทธชินราช ๑ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในวันเวลาดังกล่าว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(๑๓๖๐๑/๑๕๖๖๑/๑๖๖๑)

สรินญา

(ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์)

สรินญา

(นางสรินญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา

โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕ -๖ ต่อ ๑๒๒

๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
 โทร., โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕
 www.mcupl.co.cc

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย

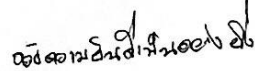
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ อาสนาชัย

ด้วยดิฉัน นางสาวปริญญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งดำเนินงานเก็บข้อมูลมาได้ระยะเวลาพอสมควร

ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ อาสนาชัย อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัย จึงขอเชิญในวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น. ห้องสำนักงานสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้น ๓ อาคารหลวงพ่อพระพุทธชินราช ๑ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในวันเวลาดังกล่าว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

 (นางปริญญา มารศรี)
 หัวหน้าโครงการวิจัย

 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ อาสนาชัย

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕ -๖ ต่อ ๑๒๒
 ๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

 ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทัศน์ อาสนาชัย

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
 โทร.โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕
 www.mcupl.co.cc

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้นำชมงานวิจัย

เรียน คุณพัศตราภรณ์ รักผกา (สมาชิกและฝ่ายดูแลการตลาดวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบึงพระ)

ด้วยดิฉัน นางสาวสรินญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งดำเนินงานเก็บข้อมูลมาได้ระยะเวลาพอสมควร

ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขออนุญาตเป็นเรียนเชิญ คุณพัศตราภรณ์ รักผกา สมาชิกและฝ่ายดูแลการตลาดวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบึงพระ เพื่อเป็นผู้นำชมงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัย จึงขอเชิญในวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น. ห้องสำนักงานสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้น ๓ อาคารหลวงพ่อบุญรอด ๑ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในวันเวลาดังกล่าว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสรินญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา

โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕ -๖ ต่อ ๑๒๒

๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
 โทร., โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕
 www.mcupl.co.cc

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิงานวิจัย

เรียน คุณธนภฤติ สอนเพียร (ประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบึงพระ)

ด้วยดิฉัน นางสาวสรินญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งดำเนินงานเก็บข้อมูลมาได้ระยะเวลาพอสมควร

ดังนั้นเพื่อให้งานวิจัยดำเนินงานอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญ คุณธนภฤติ สอนเพียร ประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบึงพระ เพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในงานวิจัยดังกล่าว เพื่อให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัย จึงขอเชิญในวันที่ ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๐๙.๐๐ น. - ๑๕.๓๐ น. ห้องสำนักงานสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้น ๓ อาคารหลวงพ่อพระพุทธชินราช ๑ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ในวันเวลาดังกล่าว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสรินญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕ -๖ ต่อ ๑๒๒
 ๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

ธนภฤติ สอนเพียร

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
 โทร.โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕
 www.mcupl.co.cc

๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน คุณธนภฤติ สอนเพียร (ประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบึงพระ)

ด้วยดิฉัน นางสาวสรินญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” โดยในการวิจัยมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาวิจัย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้ดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในวิสาหกิจชุมชนตำบลบึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ทั้งนี้วันและเวลาให้เป็นไปตามที่ท่านจะพิจารณาเห็นสมควร ซึ่งทางผู้วิจัยจะประสานงานด้วยตนเอง เพื่อขอให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัยในครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสรินญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕ -๖ ต่อ ๑๒๒
 ๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
 โทร. โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕
 www.mcupl.co.cc

๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่ปราโมทย์ กองเมือง (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 บ้านบึงพระ)

ด้วยดิฉัน นางสาวปริญญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” โดยในการวิจัยมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาวิจัย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้ดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ จึงขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในชุมชนหมู่บ้านบึงพระ ตำบลบึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ทั้งนี้วันและเวลาให้เป็นไปตามที่ท่านจะพิจารณาเห็นสมควร ซึ่งทางผู้วิจัยจะประสานงานด้วยตนเอง เพื่อขอให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัยในครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางปริญญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ด้วยศานต์ ๕๕๖

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
 โทร. ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๔๕ -๖ ต่อ ๑๒๒
 ๐๘๓ - ๔๐๖๖๔๐๖

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก
 โทร.,โทรสาร ๐ ๕๕๒๘ ๗๒๕๕
 www.mcupl.co.cc

๒๒ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่ปราโมทย์ กองเมือง (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 บ้านบึงพระ)

ด้วยดิฉัน นางสาวสรัญญา มารศรี อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะหัวหน้าโครงการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายใต้หน่วยงานสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ในหัวข้อวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” โดยในการวิจัยมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการศึกษาวิจัย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้ดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ จึงขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยในชุมชนหมู่บ้านบึงพระ ตำบลบึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ทั้งนี้วันและเวลาให้เป็นไปตามที่ท่านจะพิจารณาเห็นสมควร ซึ่งทางผู้วิจัยจะประสานงานด้วยตนเอง เพื่อขอให้คำชี้แนะแนวทางที่จะเกิดประโยชน์และประสิทธิภาพต่องานวิจัยในครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางสรัญญา มารศรี)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ดิฉันคนสนิท

ภาคผนวก ค

ภาพถ่ายประกอบการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ ๑ : ลงพื้นที่เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒ : ลงพื้นที่เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

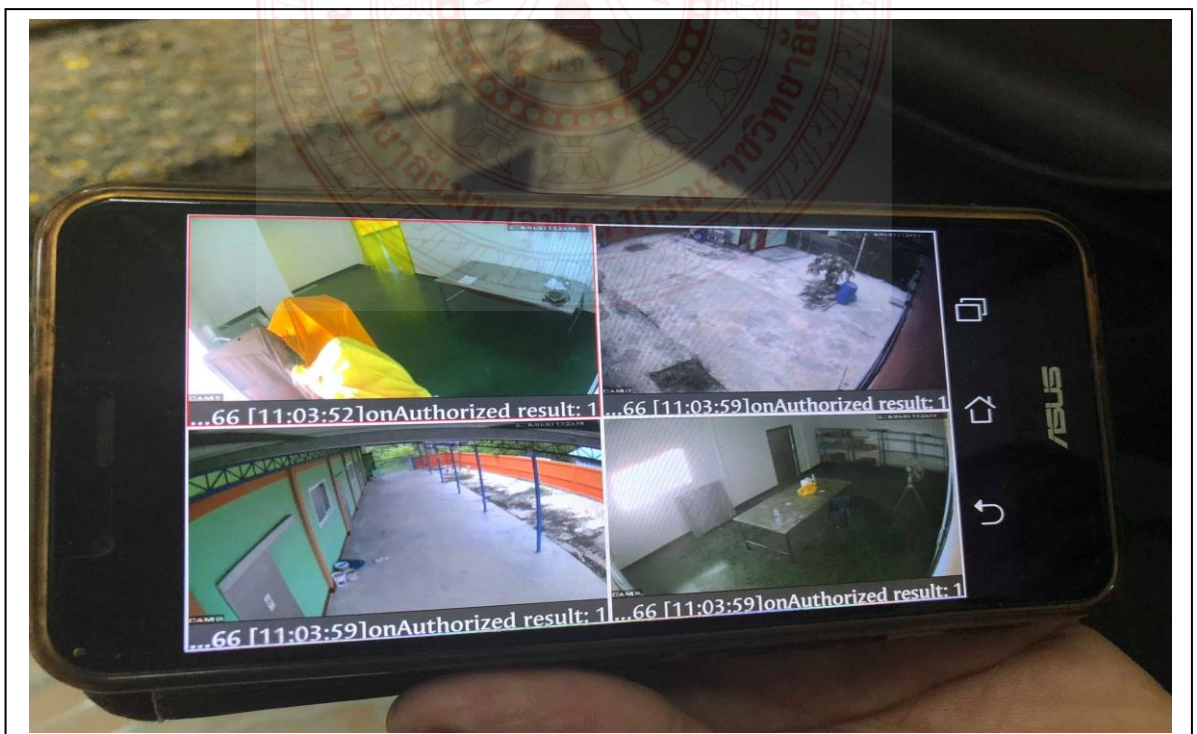
ภาพที่ ๓ : ลงพื้นที่เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๔ : ลงพื้นที่เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๕ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๖ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๗ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๘ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๙ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๐ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๑ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๒ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๓ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๔ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๕ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๖ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๗ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๘ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๑๙ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒๐ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒๑ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒๒ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒๓ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒๔ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒๕ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒๖ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๒๗ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

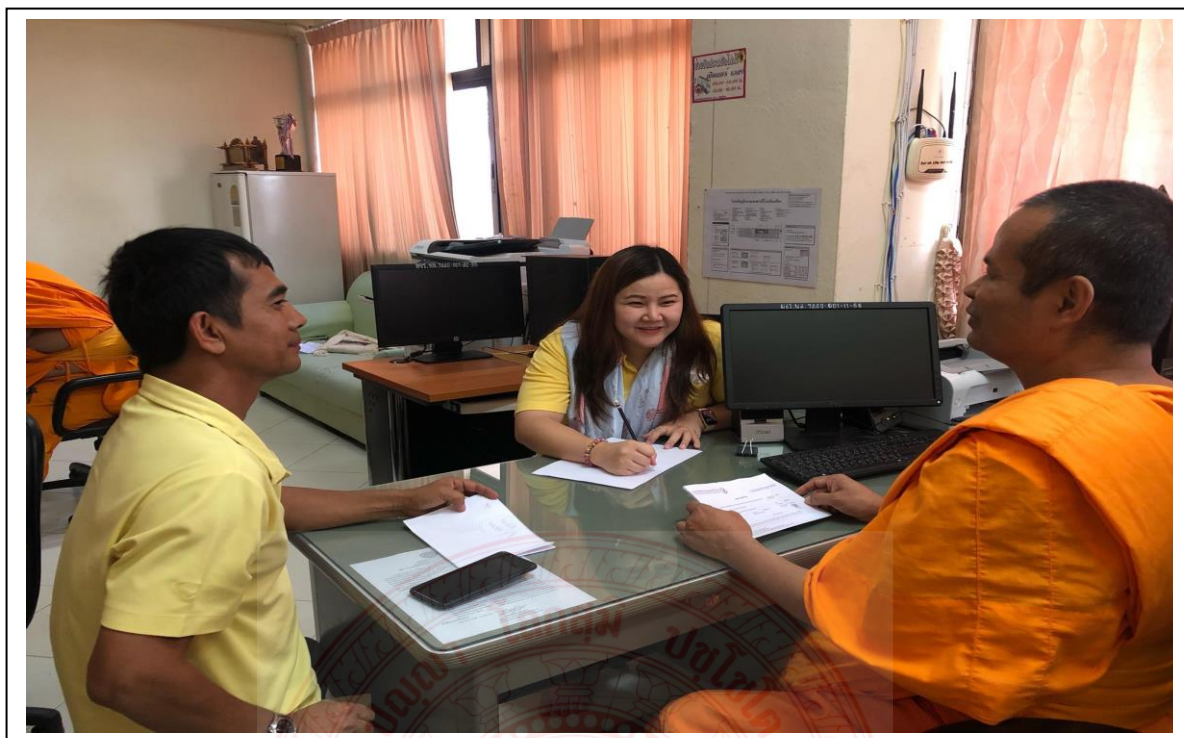
ภาพที่ ๒๘ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

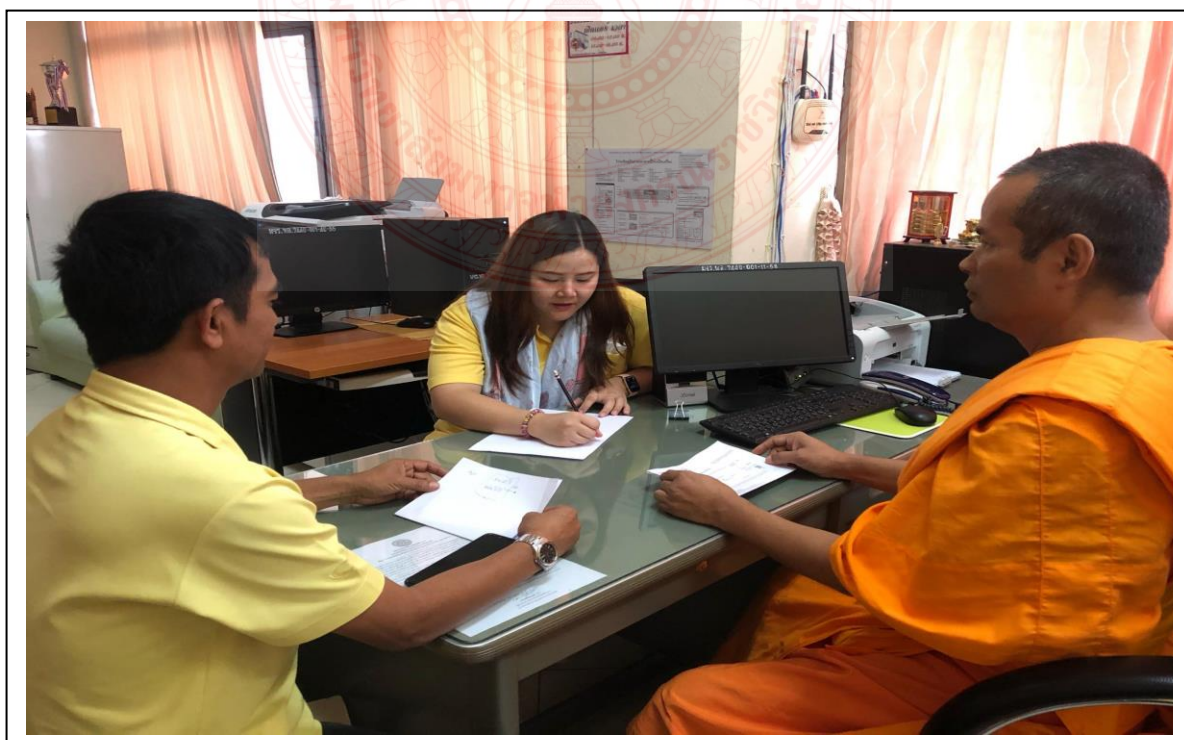
ภาพที่ ๒๙ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๐ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๑ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๒ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๓ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

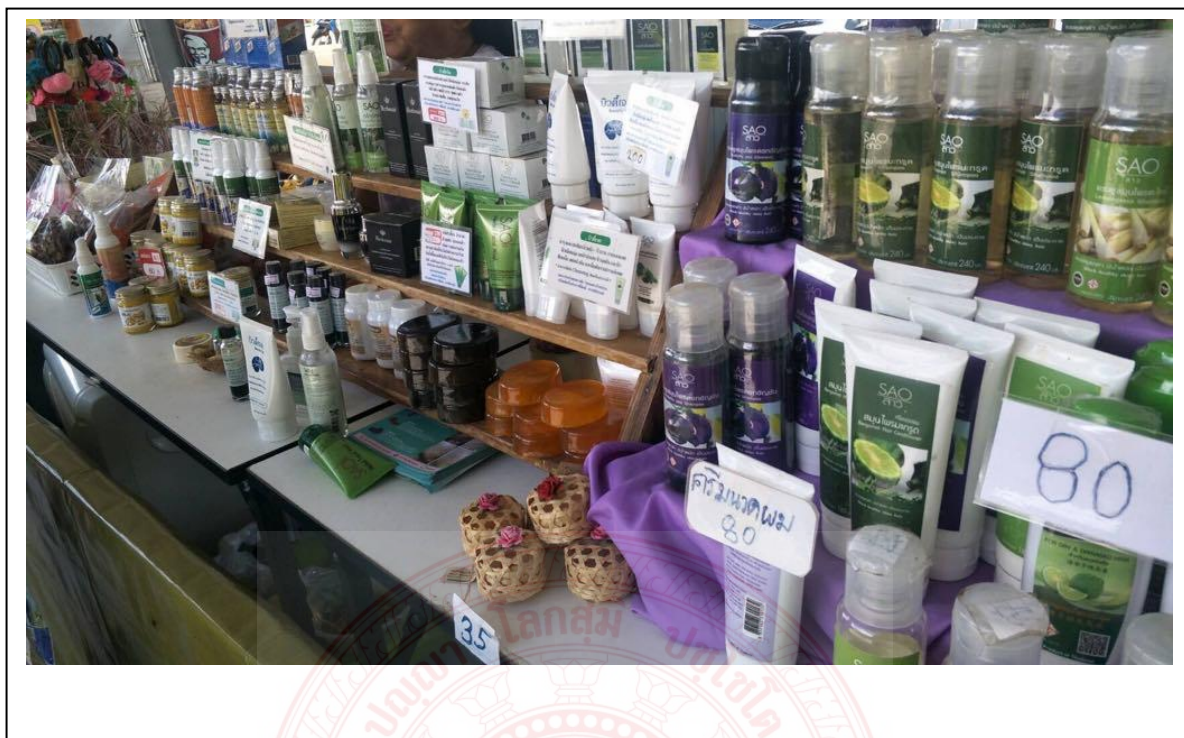
ภาพที่ ๓๔ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๕ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๖ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๗ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๘ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๓๙ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ภาพที่ ๔๐ : เก็บข้อมูลงานวิจัย วิสาหกิจชุมชน ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

SAO สาว

วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ

๑๙๘/๕ ม.๕ ต.บึงพระ อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐

เซรั่มใบบัวบก

กระตุ้นการสร้างคอลลาเจน และอีลาสติน ใต้ผิวหนัง ทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง สดใส เต่งตึง ผิวกระชับ เนิบเนียนชุ่มชื้น เพิ่ม ความยืดหยุ่น สบายแผล ลดริ้วรอย แผลเป็น ผื่นผิวหนังอักเสบ

บีบีซีดีริ่ม

สารสกัดจากใบบัวบก & กวานาเซอรีนขาว บำรุงและปกป้องผิวทุกชั้นให้คงความเนียนนุ่ม ขาวกระจ่างใส กระตุ้นการทำงานของเซลล์ผิว โภกกลูโคสแดง ป้องกันผิวจากริ้วรอยอย่าง เห็นผล

Moisturizing and Soothing Gel

สารสกัดจากใบบัวบก

ช่วยปกป้องผิวจากแสงแดด บำรุงผิวพรรณ ให้ชุ่มชื้นนุ่มนวล ช่วยสมานแผล สกัดสารก่อแพ้ ไประคายเคืองผิว โดยลดตามผลจากการ แพ้แสงแดด

ครีมล้างหน้าผสมสมุนไพร

สารสกัดจากใบบัวบก & ขมิ้นชัน

ชำระล้างสิ่งสกปรกได้อย่างล้ำลึก ขจัดสิ่งสกปรกสิ่งอุดตันที่ก่อให้เกิดหนอง สิว สิวอักเสบที่ก่อให้เกิดผิวทึบกร้าน สิว ความชุ่มชื้นไม่เพียงพอ เพื่อประสิทธิภาพที่ดีขึ้น สามารถใช้มาสิทหน้าก่อนนอน

แชมพูสมุนไพรตะไคร้

สำหรับผมมัน

ขจัดเชื้อราและรังแค ลดความมันส่วนเกินบน เส้นผม ป้องกันผมหลุดร่วง และแตกปลาย ทำให้ผมแข็งแรง มีมอยเจอร์ไปเลี้ยงราก และเส้นผมแข็งแรง มีกลิ่นหอมของตะไคร้ ช่วยให้ สดชื่น และผ่อนคลาย

แชมพูสมุนไพรกระจุด

สำหรับผมแห้งเสีย แตกปลาย

ขจัดรังแค บำรุงรากผม และฟื้นฟูเส้นผม ให้แข็งแรง สดชื่นทึบเงามันวาว และอาการคันหนังศีรษะ ทำให้ผมแตกหัก ง่ายหลุดร่วง มีกลิ่นหอมของกระจุด

แชมพูสมุนไพรดอกอัญชัญ

สำหรับทุกสภาพผม

ช่วยให้ผมดกดำ มีน้ำหนัก เงามัน ป้องกันผมร่วง และแตกปลาย ช่วยรักษาและฟื้นฟูผมให้แข็งแรง

สบู่น้ำผึ้ง

สูตรผสมใบบัวบก & ขมิ้นชัน

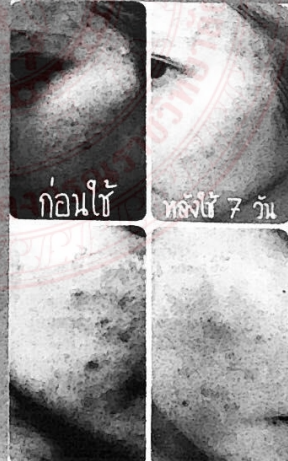
ใช้ทำความสะอาดผิวหน้า สดชื่น ฆ่าเชื้อแบคทีเรียที่ก่อให้เกิดสิวอุดตัน สิวอักเสบ สิวอักเสบที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง ปราศจากสารเคมีที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง

สบู่น้ำผึ้ง

สูตรกาแฟ & น้ำมันมะกรูด

ใช้ทำความสะอาดผิวหน้า ลดการอักเสบของผิวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ผลัดเซลล์ผิวที่เสื่อมสภาพให้หลุดออกไป สดชื่นและจุดด่างดำ ปรับสภาพผิวให้เนียน กระชับใส

086 064 6435, 083 164 8295

SAO สมุนไพรบึงพระ

saoherb

Herbonic

วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรตำบลบึงพระ

๑๙๕/๕ ซ.๕ ต.บึงพระ อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐

Aroma Massage oil-Lemongrass scent
คลายอาการปวด เพื่องัดพิษ... ไม่ต้องนวด

ปวดในกระดูก ปวดข้อมือ ข้อเท้า ข้อเข่า เส้นเอ็น
กล้ามเนื้ออักเสบ ปวดบวม ปวดเกร็งตามร่างกาย
ตะคริว เหน็บชา ชาตามมือและเท้า มีกลิ่นหอม
ใช้จุดลมคลายหวัด ทำให้หายใจสะดวก

ผู้มีอาการปวดเรื้อรัง นิ้วลือต ข้อเข่าเสื่อม
ให้ฉีดพ่นบริเวณที่มีอาการ วันละ 3 - 4 ครั้ง
(เช้า - กลางวัน - เย็น - ก่อนนอน)

Aroma Massage oil
น้ำมันผสมโพล (ใช้ดู ทา นวด)

คลายอาการปวดเมื่อย ปวดหลัง ปวดเอว เคล็ด
ขัดยอก ปวดข้อมือ ข้อเท้า เหน็บชา เส้นตึง
อัมพฤกษ์ อัมพาต ทาแผลบ่าร้อนลวก ไฟไหม้
แผลสด แผลกราย แผลเบาหวาน แผลง สัตว์
กัด ต่อย ผดผื่นคัน ไรศมีวหนึ่ง สะเก็ดเงิน
ริตสีดวงทวาร บานทริค เตื่อยโก ขุขาสีปัด
ปวดฟัน ขุขาสีจุดฟันที่ปวด สูดลม คลายหวัด
ไม่มี Methyl Salicylate ที่ทำให้แสบร้อน

บาล์มสมุนไพร

ใช้ทาถู คลายอาการปวดเมื่อย ตามร่างกาย
แผลง สัตว์ กัด ต่อย

บริการเก็บเงินปลายทาง

แจ้งชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทร
รอรับสินค้า จ่ายเงินหน้าบ้านได้เลย
ภายใน 2 - 3 วัน

☎ 086 064 6435, 083 164 8295

สมุนไพรธรรมชาติ 100 %
แบบห่วงเรื่องผลข้างเคียง *พิสูจน์ได้*

- ปวดหลัง
- ปวดเอว
- ปวดข้อ
- ปวดเข่า
- เท้าแพลง
- ตะคริว
- ชามือ ชาเท้า
- นิ้วลือต
- เส้นเอ็นพิการ
- อาการบวม กล้ามเนื้ออักเสบ
- และอาการปวดเมื่อยเรื้อรัง

สเปรย์กันยุงตะไคร้หอม

ใช้ฉีดพ่นตามร่างกาย และเสื้อผ้า เพื่อไล่ยุง
และแมลง ใช้เป็นสเปรย์ปรับอากาศในรถ
ห้องนอน ห้องน้ำ ปลอดภัยไร้สารพิษตกค้าง

ครีมทาसनเท้า

น้ำมันมะพร้าว & กล้วยหอม
สมานรอยแตกบนสันเท้า สมานผิวแตกสาย
บนต้นขา และเท้าท่อน ข้อศอกด้าน

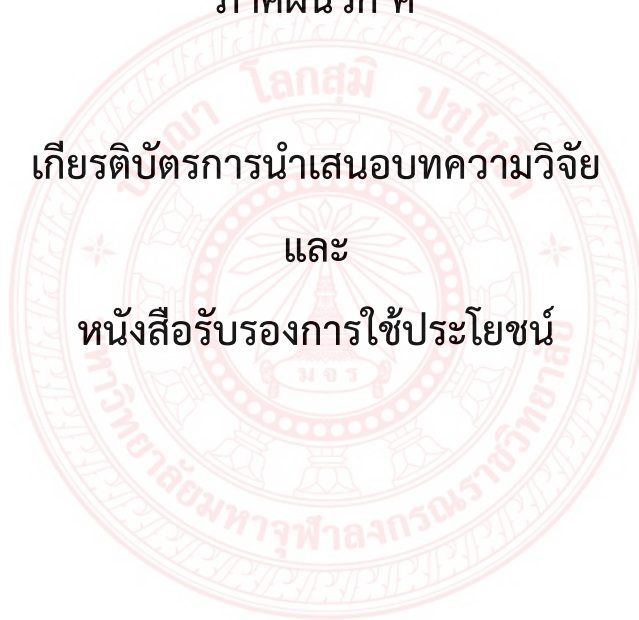
SAO สมุนไพรบึงพระ saoherb

ภาคผนวก ค

เกียรติบัตรการนำเสนอบทความวิจัย

และ

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์

ที่ อว ๘๐๒๕/ ๖ ๐๔๕

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๑๙๒ ม.๒ ต.ต้นธง อ.เมือง จ.ลำพูน
๕๑๐๐๐

วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ตอบรับการเข้าร่วมนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๖

เจริญพร ศรีญา มารศรี, พระวิฑูรย์ ปกสรญาโณ, กิตติศักดิ์ แห่งทอง, กนกวรรณ ประจันตะเสน

ด้วยวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำหนดจัดการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๖ ประจำปี ๒๕๖๓ ภายใต้หัวข้อ "งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางพระพุทธศาสนาเพื่อการรับใช้สังคม" ในวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. โดยได้รับความวิจัย เรื่อง "การพัฒนาภูมิวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก" ของศรีญา มารศรี, พระวิฑูรย์ ปกสรญาโณ, กิตติศักดิ์ แห่งทอง, กนกวรรณ ประจันตะเสน

ในการนี้ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ยินดีจะแจ้งให้ทราบว่า บทความวิชาการของท่านได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๖ ประจำปี ๒๕๖๓ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตลอดจนผ่านการพิจารณาและปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการจัดงานจะดำเนินการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ ระดับชาติ (Proceeding) ต่อไป

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาเข้าร่วม และนำเสนอผลงานในการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๖ ประจำปี ๒๕๖๓ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว ทั้งนี้ ผลงานของท่านเป็นการนำเสนอในรูปแบบโปสเตอร์ (Poster presentation) ซึ่งทางวิทยาลัยจะเป็นผู้ออกแบบและจัดทำให้เป็นที่เรียบร้อย หากมีข้อสงสัยให้ติดต่อไปยัง อาจารย์ ดร.สามารถ บุญรัตน์ ผู้ประสานงานการประชุมวิชาการ ฯ Email : mcuharipunchai@gmail.com ภายในไม่เกินวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอเจริญพร

(พระครูสิริสุตานุยุต, ผศ.ดร.)

บรรณาธิการ จัดงานประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๖
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

หมายเหตุ :

ดร.สามารถ บุญรัตน์ ผู้ประสานงานการประชุมวิชาการ ฯ
โทรศัพท์ ๐-๕๓๕๖-๓๓๖๓, ๐๘๙-๒๕๐-๔๓๓๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

ร่วมกับ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มหาวิทยาลัยโม่งศ์สร้างพลเมือง
สถาบันวิจัยทรัพยากรชัย จังหวัดลำพูน และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
ให้เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

สริญญา มารศรี, พระวิหวัธ ปภัสสรญาโณ, กิตติศักดิ์ แห่งทอง, กนกวรรณ ประจันตะเสน

ได้ผ่านการคัดเลือกและนำเสนอผลงานทางวิชาการ (Poster presentation) เรื่องการพัฒนาภูมิวิสาหกิจชุมชนในด้าน
ผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำบลปึงพระ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลกของสริญญา มารศรี, พระวิหวัธ ปภัสสรญาโณ, กิตติศักดิ์ แห่งทอง, กนกวรรณ ประจันตะเสน
ในการประชุมวิชาการระดับชาติที่มีรายงานการประชุม (Proceeding)

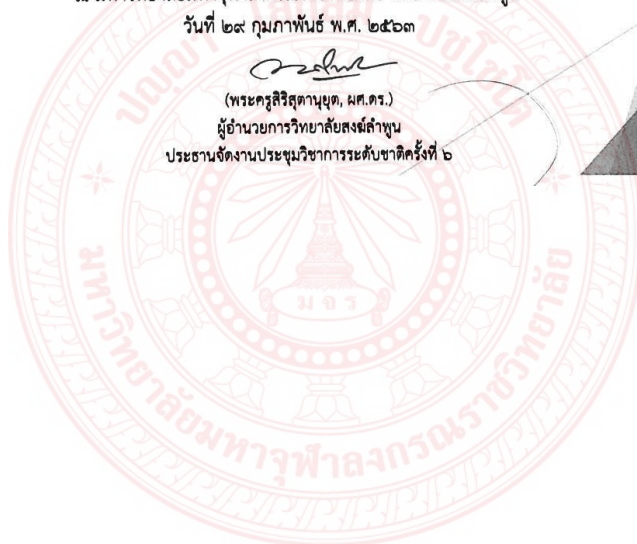
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

(พระครูสิริสุตานุยุต, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

ประธานจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๖

แบบ สท.๐๙.

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า นายธนภฤติ สอนเพียร ตำแหน่ง ประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบึงพระ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มสมุนไพรตำบลบึงพระ เลขที่ ๑๙๔/๔ หมู่ ๔ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๓-๑๖๔๘๒๐๕๕ ขอรับรองว่าได้รับประโยชน์จากผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง “การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านผู้ประกอบการ SME ขนาดย่อยโดยใช้กระบวนการ PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก” ซึ่งเป็นผลงานวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ จากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ทั้งนี้ เป็นผลงานวิจัยของ นางสรินญา มารศรี ตำแหน่ง หัวหน้าโครงการวิจัย/อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช โดยนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ ทำให้สมาชิกวิสาหกิจในชุมชนได้เรียนรู้และพัฒนากระบวนการการทำงานแบบมีส่วนร่วม กระบวนการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่อย่างเป็นระบบ

การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เกิดการสร้างสรรควิเคราะห์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์ ร่วมพัฒนาโลโก้ผลิตภัณฑ์สินค้า รวมไปถึงแนวทางในการพัฒนาการใช้สื่อ การเพิ่มช่องทางการขายด้วยการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ ช่วงเดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๐ จนถึง ช่วงเดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ซึ่งการนำผลงานวิจัยเรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

คณะผู้วิจัยสามารถใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ ในการเรียนการสอน ได้การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การนำงานวิจัยมาบูรณาการในรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ในรายวิชาเศรษฐศาสตร์ นิสิตได้มีส่วนร่วมในการศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานที่จริง เรียนรู้จากผู้ประกอบการจริงจากการลงมือทำและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

คณะผู้วิจัยยังสามารถสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยนำมาใช้ผลสาคคล้องต่อวิชาความรู้ในสถาบัน รวมถึงหนังสือตำรา เอกสารประกอบการสอนในสถาบันการศึกษาต่อไป
ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นายธนภฤติ สอนเพียร)

ตำแหน่ง ประธานวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรบึงพระ

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้ (ถ้ามี)

ประวัติผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

๑. ประวัติส่วนตัวหัวหน้าโครงการ

ชื่อ – นามสกุล

นางสรินญมารศรี

Mrs.Sarinya Marasri

วัน/เดือน/ปีเกิด

หน่วยงานสังกัด

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สาขาสังคมศึกษาฯ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มจร.

เลขที่ ๒๑๗ หมู่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐

โทรศัพท์

๐๘๓-๔๐๖๖๔๐๖

อีเมลล์

Sarinya_Marasri@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๑

บธ.บ.(บริหารธุรกิจการบัญชี) วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ

พ.ศ. ๒๕๕๒

ป. บัณฑิต (วิชาชีพครู) วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ

พ.ศ. ๒๕๕๙

ศษ.ม. (การสอนสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๕๙ – ปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ประวัติส่วนตัวนักวิจัยร่วม

ชื่อ - นามสกุล พระวิฑวัส ปภัสสรณฺณ (โกฏฐกรรจ)
PhraWitawat Kodchakun (Paphadsarayo)

วัน/เดือน/ปีเกิด
หน่วยงานสังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ สาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มจร.
เลขที่ ๒๑๗ หมู่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๙๕ - ๖๗๔๐๒๕๐

อีเมล Prem02mo2534@outlook.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๐ พธ.ม (การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)
พ.ศ. ๒๕๕๘ พธ.บ (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๖๐ - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.ประวัติส่วนตัวนักวิจัยร่วม

ชื่อ - นามสกุล นายกิตติศักดิ์ แท่งทอง
Mr. Kittisak Thangtong

วัน/เดือน/ปีเกิด
หน่วยงานสังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ สาขาสังคมศึกษาฯ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มจร.
เลขที่ ๒๑๗ หมู่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๘๖-๗๙๒๑๓๙๑

อีเมล kittisak_Tang@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 25๔๔ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. ๒๕๑๘ ปริญญาตรี(สังคมศึกษา) วิทยาลัยครูพิษณุโลก

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๕๘ - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา
วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.ประวัติส่วนตัวนักวิจัยร่วม

ชื่อ – นามสกุล

นางกนกวรรณ ขอบทอง

Mrs. Kanokwan Khobthong

วัน/เดือน/ปีเกิด

หน่วยงานสังกัด

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

สาขาสังคมศึกษาฯ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มจร.

เลขที่ ๒๑๗ หมู่ ๖ ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐

โทรศัพท์

๐๘๓ - ๐๙๑๐๒๓๓

อีเมลล์

miuk_milk_miuk@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๓

ศศ.บ.(ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยนเรศวร

พ.ศ. ๒๕๕๘

ศษ.ม. (การสอนสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๕๙ – ปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาสังคมศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

